

DOSSIER

Salvador Cardús
Zygmunt Bauman

Los jóvenes y la educación
ante la incertidumbre

8

EL PERSONATGE

Derrick de Kerckhove

“McLuhan solia dir que el
diable estava en la tecnologia”

77

ZOOM IN

Blogging tunnels between
Israel and Palestine

83

U A L K #02'2009 I M

LA REVISTA DE LA UOC
Universitat Oberta
de Catalunya

Eric A. Hanushek
Sugata Mitra
Zoya Phan
Marc Prensky
Mikhail Saakaixvili
Carles Sigalés
Raquel Xalabarder

 UOC
Universitat Oberta
de Catalunya
www.uoc.edu

WALK IN

Walk In té un compromís amb la societat del coneixement, la sostenibilitat, la comunitat UOC i els seus lectors. Si voleu seguir rebent l'edició trilingüe en paper, subscriuiu-vos-hi a l'adreça get_walkin@uoc.edu. *Walk In* és gratuïta per als estudiants, graduats, professors i personal de la UOC. També podeu accedir a continguts destacats i posar-vos en contacte amb nosaltres visitant l'edició electrònica walkin.uoc.edu.

Walk In tiene un compromiso con la sociedad del conocimiento, la sostenibilidad, la comunidad UOC y con sus lectores. Si queréis seguir recibiendo la edición trilingüe en papel, suscribíos en la dirección get_walkin@uoc.edu. *Walk In* es gratuita para los estudiantes, graduados, profesores y personal de la UOC. También podéis acceder a contenidos destacados y poneros en contacto con nosotros visitando la edición electrónica en walkin.uoc.edu.

Walk In is committed to the knowledge society, sustainability, the UOC community and our readers. If you would like to continue receiving the trilingual edition on paper, please subscribe at get_walkin@uoc.edu. *Walk In* is free-of-charge for UOC students, graduates, professors and staff. You can also view the featured contents and get in touch with us through the online edition at walkin.uoc.edu.

SUBSCRIPCIÓ EN LÍNIA! / SUSCRIPCIÓN EN LÍNEA! / ONLINE SUBSCRIPTION! / GET_WALKIN@UOC.EDU

#02'2009

4
EDITORIAL

7-68 DOSSIER

aprenentatge digital native aula creixement crisis
school e-learners diàspores Teens&TIC Facebook
digital divide PISA generation identidat

69-76

WALK THE TALK

83-90

ZOOM IN

91-98

CONVERSA

77-82

EL PERSONATGE

99-102

SENSE FILS

MÓN UOC

15 ANYS

pentium equipo virtual mouse e-learn center
TRIA novetats tecnològiques nativos digitales
graduats-docents alumni Youtube/UOC comunitat

Aprender a internet, una qüestió d'actitud

Fa poc més de deu anys el correu electrònic era el gran desconegut en el nostre entorn, però la UOC ja existia i ja hi havia un nombre substancial dels nostres estudiants, professors i gestors amb habilitats digitals considerables. Eren persones en una franja d'edat mitjana d'uns 35 anys que havien emigrat cap a l'en-

senyament virtual per voluntat pròpia. Avui som una comunitat de 48.000 estudiants, 17.500 graduats, quasi 3.000 professors i docents col·laboradors i alguns centenars de gestors que no som, majoritàriament, nadius digitals però que, en tot cas, som immigrants perfectament integrats.

Des de fa molt poc, però de manera cada cop més intensa, la comunitat acadèmica internacional es pregunta qui és l'estudiant del segle XXI, quines característiques té i quines necessitats reclama. A la UOC coneixem la resposta perquè fa quinze anys que sabem que una universitat a la xarxa no es pot limitar a "penjar" assignatures,

Aprender en internet, una cuestión de actitud

Hace poco más de diez años, el correo electrónico era el gran desconocido en nuestro entorno, pero la UOC ya se había puesto en marcha y el número de nuestros estudiantes, profesores y gestores que poseían unas habilidades digitales importantes era ya considerable. Eran personas cuya media de edad se situaba en torno a los 35 años y que habían emigrado a la enseñanza virtual por iniciativa propia. Hoy somos una comu-

nidad de 48.000 estudiantes, 17.500 graduados, casi 3.000 profesores y docentes colaboradores y varios centenares de gestores que, aunque no somos mayoritariamente nativos digitales, somos inmigrantes perfectamente integrados.

Desde hace muy poco, aunque de un modo cada vez más intenso, la comunidad académica internacional se pregunta por el estudiante del siglo XXI, por sus características y necesidades. En la UOC conocemos la respuesta porque hace quince años que sabemos que una universidad en la red no puede limitarse a "colgar" asignaturas, sino que conlleva un cambio radical en el método de aprendizaje. La UOC lo hizo cuando

Learning on Internet, a question of attitude

A little more than ten years ago, email was a vast unknown entity, yet the UOC already existed and a substantial number of our students, professors and managers already had considerable digital skills. They were people with an average age of 35 who had emigrated towards virtual learning of their own accord. Today

the UOC is a community of 48,000 students, 17,500 graduates, almost 3,000 professors and affiliated teachers and several hundred administrators. For the most part we, the latter, are not digital native but rather perfectly integrated immigrants.

Recently, but with increasing intensity, the international academic community is wondering who the students of the 21st century are and what their characteristics and needs are. At the UOC, we already know the answer because we have known for the past 15 years that an online university cannot limit itself to just "posting" courses, rather the idea is to radically change the

O.V.

sinó que es tracta de canviar radicalment el mètode d'aprenentatge. La UOC ho va fer quan es va crear. Va substituir el professor com a centre del procés educatiu i hi va posar l'estudiant, que és el que l'Espai Europeu d'Educació Superior demana que es faci per garantir la qualitat de l'ensenyament universitari. Però com que la UOC va avançada, ja està repensant aquest mètode i ha fet un pas endavant per cobrir les necessitats d'uns estudiants connectats, mòbils i avesats a l'experimentació, a la socialització en xarxa i a la immediatesa.

El fet és que ha canviat la natura de l'estudiant, no com un acte de voluntat exercit per necessi-

tat, com va succeir amb els nostres estudiants de fa quinze anys, sinó perquè el desenvolupament de les TIC i el paper d'avantguarda dels joves en el seu ús ha fet que canviïn els valors bàsics de l'accés al coneixement, passant del monopoli de les universitats a una difusió del coneixement de forma col·laborativa i coproductiva.

Per tot això és fàcil d'entendre que la UOC estigui més ben posicionada que qualsevol altra universitat del nostre entorn, però fins i tot gozaría dir que més que qualsevol universitat en l'àmbit internacional, per entendre que internet no és una tecnologia, és una actitud. ■

Imma Tubella | Rectora de la UOC

nació. Sustituyó al profesor como centro del proceso educativo para situar en su lugar al estudiante, precisamente lo que plantea el Espacio Europeo de Educación Superior con el fin de garantizar la calidad de la enseñanza universitaria. Sin embargo, como la UOC va por delante de su tiempo, ya ha empezado a replantearse este método y ha dado un paso más para cubrir las necesidades de unos estudiantes conectados, móviles y avezados en la experimentación, en la socialización en la red y en la inmediatez.

Lo cierto es que la naturaleza del estudiante ha cambiado, no como un acto voluntario fruto de la necesidad, como sucedió con nuestros estu-

diantes de hace quince años, sino porque el desarrollo de las TIC y el papel de vanguardia de los jóvenes en su uso ha motivado un cambio en los valores básicos del acceso al conocimiento, pasando del monopolio de las universidades a una difusión del conocimiento a partir de la colaboración y de la producción conjunta.

Por todo ello, resulta fácil entender que la UOC esté mejor posicionada que cualquier otra universidad de nuestro entorno, e incluso me atrevería a decir que cualquier universidad a nivel internacional, a la hora de entender que internet no es una tecnología, es una actitud. ■

Imma Tubella | Rectora de la UOC

learning process. The UOC did this back when it was created; it replaced the professor with the student as the core of the educational process, which is what the European Higher Education Area requires in order to guarantee the quality of university education. But since the UOC is ahead of its time, it is already rethinking this method and has taken yet another step forward to cover the needs of connected, mobile students who are used to experimentation, online socialisation and immediacy.

The fact is that the nature of students has changed, not as a voluntary act out of need, as happened with our first students 15 years

ago, but because the development of ICTs and the trailblazing role of young people in their use has made the core values of access to knowledge change, shifting from the universities' having a monopoly on knowledge to a more collaborative, co-productive dissemination of knowledge.

For all of these reasons, it is easy to understand why the UOC is better poised than any other university around it, and I would dare to say than any university around the world, in understanding that Internet is not a technology, it is an attitude. ■

Imma Tubella | President of the UOC

Hilal Can, il·lustradora

Walk In cerca talent a la comunitat universitària en línia. En aquesta edició us volem presentar els treballs d'una artista sorgida de la xarxa social. Hilal Can, estudiant de màster a l'Institut de Belles Arts de la Universitat d'Anadolu (Turquia), ha acceptat el repte d'il·lustrar el segon número de la nostra revista.

Hilal Can, ilustradora

Walk In busca talents en la comunidad universitaria en línea. En esta edición, os queremos presentar los trabajos de una artista surgida de la red social. Hilal Can, estudiante de máster en el Instituto de Bellas Artes de la Universidad de Anadolu (Turquía), ha aceptado el reto de ilustrar el segundo número de nuestra revista.

Hilal Can, ilustrator

Walk In sources talent among the online university community. In this edition, we are pleased to showcase the works of an artist who emerged from the social network; Hilal Can, a Master's student at the Fine Arts Institute of the University of Anadolu (Turkey), has come onboard to illustrate our magazine's second edition.

WALK IN #02'2009

La revista trimestral de la UOC

Director: Eric Hauck

Director acadèmic: Carles Sigalés

Directora d'art: Tere Guix

Coordinadores editorials:

Rosa Mercader i Lali Sandiumenge

Realització editorial: líniazero edicions

Redactora en cap: Ester Medico

Redactors: Montserrat Arbós, Eva Millet, Anna Murgadas, Jordi Rovira, Leo Ruffini

Redacció Món UOC: Agustí Cerrillo, Jose Medina, Elena Mellado, Lluís Rius, Anna Torres, Gloria Zorrilla

Col·laboradors: Salvador Cardús, Eric A. Hanushek, Josep Maria Mominó, Carles Sigalés, Raquel Xalabarder

Documentació bibliogràfica:

Gema Santos i Pep Torn

Il·lustracions: Hilal Can

Fotografia: David Campos i Joan Roca de Viñals

Infografies: Marta Sagarra

Disseny de la publicitat: Terçer Polo

Maquetació: Miriam Suso

Traducció: Mary Black, Abel Camprubí, Debbie Critchley, Ferran Esteve, Maria Faidella, Glòria Roset, Graham Thomson

Impressió: Syl

Una publicació de l'Àrea de Comunicació de la UOC

Av. Tibidabo, 39-43

08035 Barcelona

Tel. 93 253 23 00

Subscripcions:

get_walkin@uoc.edu

Dipòsit legal: B-54843-08

ISSN: 2013-2549

Si no s'indica el contrari, els textos, fotografies i il·lustracions de *Walk In* estan subjectes a una llicència de reconeixement no comercial i sense obres derivades (3.0 Espanya) de **Creative Commons**. Es poden copiar, distribuir i comunicar públicament sempre que se citi l'autor i el nom de la revista, i no se'n faci ús comercial ni obra derivada. Consulteu la llicència completa a creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca

Imprès en paper procedent de boscos gestionats amb criteris de sostenibilitat (FSC).

In memoriam. Roberto de Miguel, director general del Grup Syl, va morir de forma inesperada el gener passat. El vam poder conèixer poc, però el vam apreciar molt, per la seva vitalitat i per la cura amb què va assistir al naixement de *Walk In*. El més sincer condol i agraïment de part de tot l'equip de la revista.

DOSSIER

- 8** Educar en un món obert /
Educar en un mundo abierto /
Educating in an open world /
Salvador Cardús
- 18** ZYGMUNT BAUMAN
La Generació Y / La
Generación Y / Generation Y /
Josep Maria Mominó
- 28** Cap a l'estudiant 2.0 / Hacia
el estudiante 2.0 / Towards
Student 2.0 /
Anna Murgadas
- 43** Autoaprenents digitals /
Autoaprendices digitales /
Digital self-learners /
Marc Prensky
- 56** SUGATA MITRA
Tancant la divisòria digital /
Cerrando la divisoria digital /
Closing the digital divide /
Leo Ruffini
- i també articles de / y con artículos
de / with other articles by /
Raquel Xalabarder p. 49
Carles Sigalés p. 52
Eric A. Hanushek p. 63

Salvador Cardús (Terrassa, 1954) és doctor en Ciències Econòmiques, degà de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona i investigador en el camp de la sociologia de la religió, la cultura, els mitjans de comunicació i els fenòmens nacionals. Articulista i conferenciant prolífic, s'ha especialitzat en la divulgació de temàtiques relacionades amb l'educació, la immigració i el nacionalisme. Ha estat subdirector del diari *Avui* i director de la revista *Crònica d'Ensenyament* i ha publicat diversos llibres, entre els quals el ja clàssic *El desconcert de l'educació* (La Campana, 2005).

www.salvadorcardus.cat
salvadorcardus.blogspot.com

Salvador Cardús (Terrassa, 1954) es doctor en Ciencias Económicas, decano de la Facultad de Ciencias Políticas y de Sociología de la Universidad Autónoma de Barcelona e investigador en el terreno de la sociología de la religión, la cultura, los medios de comunicación y los fenómenos nacionales. Articulista y conferenciante prolífico, se ha especializado en la divulgación de temáticas relacionadas con la educación, la inmigración y el nacionalismo. Ha sido subdirector del diario *Avui* y director de la revista *Crònica d'Ensenyament*, y ha publicado varios libros, entre los que destaca el ya clásico *El desconcierto de la educación* (Ediciones B, 2007).

Salvador Cardús (Terrassa 1954) holds a doctorate in Economics. He is the Dean of the Faculty of Political Science and Sociology at the Autonomous University of Barcelona and a researcher in the field of the sociology of religion, culture, the media and national phenomena. A prolific writer of articles and lecturer, he specialises in reporting on issues related to education, immigration and nationalism. He has served as deputy chief editor of the newspaper *Avui* and editor-in-chief of the magazine *Crònica d'Ensenyament*, and he has published a number of books, including the now-classic *El desconcert de l'educació* (The uneasiness of education).

EDUCAR EN TEMPS D'INCERTESA

Salvador Cardús i Ros

¿Es pot educar sense saber cap on va la societat, en nom de la qual i per a la qual s'educa? Si el futur ha arribat a ser tan incert que no ens és fàcil fer pronòstics ni tan sols a un any vista –la recent crisi ho ha posat de manifest de manera dramàtica i definitiva–, ¿com podem determinar quines són les necessitats educatives d'unes noves generacions, el món de les quals és tan obert que no podem ni imaginar? Al capdavall, *educar* prové del llatí *educere* que deriva de *ducere*, amb el sentit de *conduir*. Així doncs, es pot conduir algú sense saber cap on el portem ni cap on anirà?

Potser cal començar per dir que la dificultat que representa per a l'educació l'experiència d'un món canviant no és estrictament nova. Els mestres, els professors, sempre han estat els primers a adonar-se que el món canviava a causa del flux continuat de noves generacions que passen davant dels seus ulls. I els testimonis escrits ens recorden

>>

EDUCAR EN TIEMPOS DE INCERTIDUMBRE

¿Se puede educar sin saber adónde va la sociedad en cuyo nombre y por la que se educa? Si el futuro ha llegado a tal punto de incertidumbre que no es fácil hacer pronósticos ni siquiera a un año vista –así lo ha demostrado de un modo dramático y definitivo la reciente crisis–, ¿cómo podemos determinar las necesidades educativas de unas nuevas generaciones cuyo mundo es tan abierto que ni siquiera acertamos a imaginárnoslo? No en vano, *educar* proviene del latín *educere*, que deriva de *ducere*, que significa *conducir*. Así, ¿es posible conducir a alguien sin saber adónde lo llevamos ni adónde irá?

Tal vez debamos comenzar diciendo que la dificultad que supone para la educación la experiencia de un mundo cambiante no es es-

trictamente nueva. Los maestros, los profesores, siempre han sido los primeros en darse cuenta de que el mundo cambiaba a causa del flujo continuo de nuevas generaciones que pasan ante sus ojos. Y los testimonios escritos nos recuerdan la difícil aceptación de esta renovación generacional. ¿De qué otro modo podemos interpretar, si no, la frase de Hipócrates (s. V-IV a.C.), “los jóvenes de hoy no parece que sientan el menor respeto por el pasado ni que alberguen esperanzas para el futuro”, un diagnóstico que, a pesar de tener 2.500 años, es de una actualidad escandalosa? El gran problema estriba en separar los rasgos que pueden ser específicos de nuestro tiempo de la preocupación constante e inmemorial ante los cambios presagiados por las nuevas generaciones y que a menudo se han leído en clave catastrófica. Es decir, lo difícil es aprehender qué elementos distintos aportan las nuevas generaciones sin que

>>

EDUCATING IN TIMES OF UNCERTAINTY

Can we educate without knowing where the society on behalf of which and for which we are educating is going? If the future has become so uncertain that it is not easy for us to make predictions even one year ahead – the recent crisis has shown this emphatically and definitively – how can we determine the educational needs of new generations whose world is so wide open that we cannot even imagine it? After all, *education* comes from the Latin word *educere*, which derives from *ducere*, which means *conduct*. Can we conduct someone without knowing where we are taking them or where they are heading to?

Perhaps we should begin by saying that education's difficulty in grappling with the experience of a changing world is not entirely

new. Teachers and professors have always been the first to realise that the world is changing because of the constant flow of new generations that pass before their eyes. And written testimonies remind us of how difficult it is to accept this generational shift. How else can we interpret Hippocrates' quote from the 5th-6th century BC: “The youngsters of today seem to have no respect for the past nor any hope for the future”? Though it may be 2,500 years old, this diagnosis is thoroughly modern. Therefore, the greatest difficulty lies in distinguishing between what is perhaps specific to our times and what has always been a constant, eternal source of worry prompted by the changes heralded by the new generations, often interpreted as catastrophic. That is, it is difficult to grasp what is different about what coming generations bring without the blindness of our vantage point leading us to see what is not there.

>>

<<

la difícil acceptació d'aquesta renovació generacional. ¿Com interpretar si no la frase d'Hipòcrates (s. V-IV aC), “els joves d'avui no sembla que tinguin cap respecte pel passat ni cap esperança pel futur”, una diagnosi que malgrat tenir 2.500 anys és d'una actualitat escandalosa? Així doncs, la gran dificultat és distingir allò que pot tenir d'específic el nostre temps, d'allò que ha estat la preocupació constant i immemorial pels canvis que anunciaven les noves generacions i que sovint s'han llegit en clau catastròfica. És a dir, el difícil és copsar allò de diferent que realment aporten les generacions que arriben, sense que sigui la incomprensió de la nostra mirada la que ens faci veure el que no hi ha.

És cert que, vist en una perspectiva llarga, potser els canvis mai no havien estat tan accelerats. Però això tampoc es tracta d'una circumstància recent. El segle XX ja va ser molt convuls des de tots els punts

<<

sea la incomprensión de nuestra mirada la que nos haga ver lo que no existe.

Es cierto que, visto en una larga perspectiva, tal vez los cambios jamás se habían producido a tal velocidad. Pero ese fenómeno tampoco es reciente. El siglo XX ya fue muy convulso desde todos los puntos de vista y, dejando de lado los dramas de las dos grandes guerras mundiales y de todas las pequeñas guerras locales que cambiaron radicalmente el paisaje histórico de los siglos anteriores, las transformaciones que se vivieron tanto en las formas de pensar como en los estilos de vida fueron impresionantes, y siempre estuvieron acompañadas, cuando no provocadas, de unos extraordinarios cambios tecnológicos. De modo que, de hecho, el choque cultural que suponía pasar de aquellas concepciones del mundo que lo representaban como algo estable –más estable de lo que realmente era– a

<<

When seen from a long-term perspective, it is true that perhaps changes have never come quite so quickly as they do today. But that is not a recent phenomenon either. The 20th century brought a great deal of upheaval on all fronts, and besides the drama of the two World Wars and all the smaller local wars that radically shifted the historical landscape inherited from the previous centuries, there were impressive transformations in both ways of thinking and lifestyles, always coming hand-in-hand – if not triggered by – extraordinary technological changes. So, in fact, the culture shock of shifting from conceptions of the world that portrayed it as stable – more stable than it actually was – to others that have revealed it to be vulnerable – perhaps also imagining it to be more vulnerable than it really is – has already been experienced and digested by the generations before us. In other words, the 21st century only adds more change on top of

de vista i, a part dels drames de les dues grans guerres mundials i de totes les petites guerres locals que van canviar radicalment el paisatge històric dels segles anteriors, va viure transformacions impressionants tant en les formes de pensar com en els estils de vida, sempre acompanyats, si no provocats, d'uns canvis tecnològics extraordinaris. De manera que, de fet, el xoc cultural que significava passar d'aquelles concepcions del món que el representaven estable –més estable que no era en realitat– a unes altres que l'han descobert vulnerable –potser també imaginant-lo més vulnerable del que realment és–, ja ha estat viscut i assumit per les generacions que ens han precedit. Per dir-ho així, el segle XXI només afegeix més canvi al canvi, però no modifica la idea de fons que ens hem anat fent al llarg del segle passat sobre la impossibilitat de predir el món que vindrà. Així, allò que potser és veritablement nou és que ara els educadors perceben

>>

otras que han puesto de manifiesto su vulnerabilidad –imaginándolo tal vez también más vulnerable de lo que realmente es– es algo que las generaciones que nos han precedido ya han vivido y que ya tienen asumido. En cierto sentido, el siglo XXI sólo añade más cambio al cambio, pero no modifica la idea de fondo que nos hemos ido haciendo a lo largo del siglo pasado sobre la imposibilidad de predecir el mundo que vendrá. Así, si hay algo tal vez verdaderamente nuevo es que, ahora, los educadores perciben más claramente –bien intuitivamente, bien con una lucidez racional– el marco de incertidumbres y complejidades en y para las cuales educan, y cada vez son más los que ya no se dejan engañar sobre la posibilidad de educar –de conducir a alguien– hacia una utopía particular factible.

Otra paradoja que habría que estudiar con detenimiento estriba en que justamente cuando es mayor la conciencia de la importancia

>>

change, but it does not alter the underlying idea that has been accumulating over the past century about the impossibility of predicting the world to come. Therefore, what may well be truly new is that now educators more clearly perceive – either intuitively or with rational lucidity – the framework of uncertainty and complexity in and for which they are educating, and more and more often they are the ones who stop fooling themselves about the possibility of educating, of conducting someone, towards a particular attainable utopia.

Another paradox worthy of careful study is that precisely when there is more awareness of the importance of education in a society which we have perhaps too arrogantly called the *knowledge* society, the recipients of this education are the most sceptical and least likely to pay credence to the major benefits that wait in store for them from an outstanding education. First of all, the lack of trust in edu-

>>

Ara que s'ha reconegut la importància estratègica de l'educació, passa per la més gran crisi d'identitat de la seva història

<<

de la educación en una sociedad que, de un modo tal vez demasiado arrogante, hemos bautizado como *del conocimiento*, precisamente en ese momento los receptores hacen gala de un mayor escepticismo y cuesta más que depositen su confianza en las grandes ventajas que debería reportarles una formación de excelencia. Por un lado, la falta de confianza en la educación se debe a un factor que va ligado a la crisis de lo que se ha dado en llamar el *ascensor social* y sobre el que se levantaba todo el edificio del progreso social. Se suponía que todo el mundo compartía un deseo de progreso, material e intelectual, y que la educación era un instrumento clave para lograrlo: para ser moralmente mejores, para ser más cultos, para vivir más años, para conseguir niveles más elevados de bienestar material. Ahora este supuesto está en entredicho, quizá porque el esfuerzo que exige el ascensor no queda subjetivamente compensado por las ventajas que

<<

education is due to a crisis in what has been called the *social escalator*, on which the entire edifice of social progress is built. It was assumed that everyone shared a desire for progress, both material and intellectual, and that education was the key instrument in this progress: to be morally superior, to be more cultivated, to live a longer life, to achieve higher levels of material well-being. And now doubt is being cast on this assumption perhaps because the effort required to climb the social escalator is not subjectively offset by the benefits it promises. Secondly, schools' awareness of always trailing behind a society that is changing more quickly than they are seems to have put a premium on learning processes, as they are ultimately permanent, and in contrast has often led the contents to be ignored, as they are more directly liable to change or to incessantly replacement, as if they had an expiration date. Yet this has had a perverse effect: it has

<<

més clarament –ja sigui intuitivament, ja sigui amb lucidesa racional– el marc d'incerteses i de complexitats en i per a les quals eduquen, i cada vegada són més els que deixen d'enganyar-se sobre la possibilitat d'educar, de conduir algú, cap a una utopia particular realitzable.

També és una paradoxa que caldria estudiar amb atenció que just quan més consciència es té de la importància de l'educació en una societat que de manera potser massa arrogant hem anomenat *del coneixement*, sigui quan els receptors en són més escèptics i costa més que confiïn en els grans avantatges que els hauria de reportar una formació d'excel·lència. D'una banda, la manca de confiança en l'educació es deu a un factor lligat a la crisi d'allò que s'ha anomenat *l'ascensor social* i sobre el qual es construïa tot l'edifici del progrés social. Se suposava que tothom compartia un desig de progrés, material i intel·lectual, i que l'educació n'era un instrument clau: per ser moralment millors, per

Ahora que se ha reconocido la importancia estratégica de la educación, atraviesa la mayor crisis de identidad de su historia

Now that everyone has recognised the strategic importance of education, it is experiencing the greatest identity crisis in its history

speeded up the process of discrediting schools because they have also become mired in their time – what Hippocrates attributed to the youth of his times – by relativising the authority of the past yet not painting themselves as the guarantor of any precise future. We could say that precisely now that everyone has recognised the strategic importance of education, education is experiencing the greatest identity crisis in its history.

Precisely this crisis – which more than being about education in general is about educators and their role in particular: schools and universities, teachers, families, media, politicians, etc. – is what has

ser més cultes, per viure més anys, per aconseguir nivells més alts de benestar material. I ara, aquest supòsit està en dubte potser perquè l'esforç que demana l'ascensor no queda subjectivament compensat pels avantatges que promet. De l'altra, la consciència d'anar sempre a remolc d'una societat que canvia més ràpidament del que ho fa la seva escola, sembla que hagi portat a valorar sobretot els processos d'aprenentatge, que és allò que al capdavall és permanent, i, en canvi, ha conduït a desconsiderar els continguts, més directament sotmesos a la variabilitat o a ser constantment superats, com si portessin data de caducitat. Però això ha tingut un efecte pervers: ha accelerat el descrèdit de l'escola perquè ella també s'ha tornat *presentista* –allò que Hipòcrates atribuïa als joves del seu temps–, tant en relativitzar l'autoritat del passat com en no poder presentar-se com a garant de cap futur precís. Podríem dir que, precisament ara que tothom

promete. Por otro lado, la conciencia de ir siempre a remolque de una sociedad que cambia más rápidamente que la escuela parece que haya llevado a valorar sobre todo los procesos de aprendizaje –que es lo que, en definitiva, es permanente– para, en cambio, restar valor a los contenidos, más directamente sometidos a la variabilidad o a ser constantemente superados, como si tuvieran fecha de caducidad. Eso, sin embargo, ha tenido un efecto perverso: ha acelerado el descrédito de la escuela porque también ella se ha vuelto *presentista* –la característica que Hipócrates atribuía a los jóvenes de su tiempo–, tanto a la hora de relativizar la autoridad del pasado como respecto a su incapacidad para presentarse como garante de ningún futuro concreto. Podríamos decir que precisamente ahora que todo el mundo ha reconocido la importancia estratégica de la educación, es cuando atraviesa la mayor crisis de identidad de su historia.

led to a dangerous – because it is futile – leap ahead: the hyper-moralisation of the educational discourse. I am referring to the current societal success of the moralistic rhetoric that views the purported “crisis of values” as the cause and simultaneously the consequence of the crisis in education. This discourse has led to the assumption that, as a result, the solution to the problem should consist of educating in values, that is, of forcing an effective indoctrination. The first mistake in this formulation lies in the fact that the educational vector does not go from rhetoric to experience rather the opposite: it starts from experience and from there might reach a rhetorical reflection based on this experience. It is that ancient concept of educating through example. The opposite, the kind of education that starts from a moralistic discourse, generally leads the educator to commit what pedagogue Alexandre Galí described as the worst “moral fraud” that

ha reconegut la importància estratègica de l'educació, ara és quan l'educació passa per la més gran crisi d'identitat de la seva història.

Precisament aquesta crisi –que més que de l'educació en general, ho és dels educadors i del seu paper en particular: escola i universitat, mestres, famílies, mitjans de comunicació, polítics...– és la que ha portat a una perillosa, per inútil, fugida cap endavant: la hipermoralització del discurs educatiu. Em refereixo a l'èxit social que ara mateix té la retòrica moralista que veu en una suposada “crisi de valors” la causa i alhora la conseqüència de la crisi educativa. Un discurs que ha dut a suposar que, en conseqüència, la solució del problema havia de consistir en l'educació dels valors, és a dir, en forçar un adoctrinament eficaç. L'error de partida d'aquesta formulació rau en el fet que el vector educatiu no va pas de la retòrica a l'experiència, sinó tot el contrari: arrenca en l'experiència i, en tot cas, és a partir de la

>>

Justamente esta crisis –que, más que de la educación en general, lo es de los educadores y de su papel en concreto: escuela y universidad, maestros, familias, medios de comunicación, políticos...– es la que ha llevado a una peligrosa, por inútil, huida hacia delante: la hipermoralización del discurso educativo. Me refiero al éxito social del que goza ahora mismo la retórica moralista que ve en una supuesta “crisis de valores” la causa y, al mismo tiempo, la consecuencia de la crisis educativa. Un discurso que ha llevado a suponer que, por lo tanto, la solución al problema había de pasar por la educación en los valores, es decir, por forzar un adoctrinamiento eficaz. El error de base de esta formulación estriba en que el vector educativo no va de la retórica a la experiencia sino en sentido contrario: arranca en la experiencia y, en todo caso, es esa experiencia la que puede permitirnos forjar una reflexión retórica. Es lo que se conoce desde siempre como

>>

can be committed: preaching one thing and practising another. And indeed, the discourse on the “crisis of values” has shed even more light on this hypocrisy in a society that preaches values that it does not practise and that it actually does not even miss. Just to give an example, all we have to think about is the current zealous defence of the “value of effort”, precisely in a milieu which in practice does nothing other than organise itself around the culture of ease: ranging from the demand for immediate gratification of our every whim to the array of pre-digested candy-coated free-time consumption that needs no prior “chewing”. No: the solution to the crisis in education does not involve defending who-knows-what values – tolerance, effort, you name it – but practising some of the classical virtues, which are especially useful in times of uncertainty, such as patience and temperance. But this is another question which I shall not examine here.

>>

<<

qual es pot derivar una reflexió retòrica. És allò tan antic d'educar amb l'exemple. Perquè el contrari, l'educació que parteix del discurs moralista, generalment porta l'educador a cometre allò que el pedagog Alexandre Galí qualificava com el pitjor "frau moral" que es pot cometre: predicar una cosa i practicar-ne una altra. I, efectivament, el discurs de la "crisi de valors" ens ha portat a fer encara més visible aquesta hipocresia d'una societat que plora uns valors que no practica i que, en el fons, tampoc no enyora. Per posar-ne un exemple, només cal pensar en l'actual defensa abrindada del "valor de l'esforç", precisament en un context que no fa altra cosa que, a la pràctica, organitzar-se al voltant de la cultura de la facilitat: de l'exigència d'immediatesa en la satisfacció del desig, a l'oferta d'un consum d'oci-mousse ensucrat que no necessiti cap "masticació" prèvia. No: la sortida de la crisi educativa no està en la defensa de

<<

educar con el ejemplo. Porque lo contrario, la educación que parte del discurso moralista, suele llevar al educador a cometer aquello que el pedagogo Alexandre Galí calificaba como el peor "fraude moral" que se puede cometer: predicar una cosa y llevar otra a la práctica. Y, efectivamente, el discurso de la "crisis de valores" nos ha llevado a hacer que sea más visible si cabe esta hipocresía de una sociedad que llora unos valores que no practica y que, en el fondo, tampoco añora. Por poner un ejemplo, pensemos en la defensa encendida que se hace hoy del "valor del esfuerzo", precisamente en un contexto que, en la práctica, no hace sino organizarse alrededor de la cultura de la facilidad: de la exigencia de inmediatez en la satisfacción del deseo, de la oferta de un consumo de ocio-mousse azucarado que no precise "masticación" previa. No: la salida a la crisis educativa no pasa por la defensa de no se saben bien qué valores –la tolerancia,

no se sap ben bé quins valors –la tolerància, l'esforç...–, sinó en la pràctica d'algunes virtuts clàssiques, especialment indicades en temps d'incertesa, com ara la paciència o la templança. Però aquesta és una altra qüestió, que aquí no em pertoca desenvolupar.

En línia amb aquest discurs moralitzador, és ben possible que si l'actual crisi econòmica és prou profunda i prou llarga, s'acabin produint alguns canvis significatius en la percepció retòrica del paper de l'educació i potser també en les actituds de fons que l'han orientat aquests darrers anys de bonança i creixement econòmic que semblaven il·limitats. Així, pot ser que de manera circumstancial, es torni a veure l'educació com una via per plantar cara a l'escassetat material i que l'experiència ens mostri que en temps de crisi, l'esforç personal torna a comptar més que no pas la sort o l'astúcia. Però no ens hauríem de deixar enganyar: aquest procés de remoralització forçada

el esfuerzo...–, sino por llevar a la práctica algunas virtudes clásicas, especialmente indicadas en tiempos de incertidumbre, como la paciencia o la temperancia. Pero esa es otra cuestión que no me corresponde desarrollar aquí.

En línia con este discurso moralizante, es perfectamente posible que, si la actual crisis económica se agrava y se alarga lo suficiente, acaben produciéndose algunos cambios significativos en la percepción retórica del papel de la educación y, tal vez también, en las actitudes de fondo que la han orientado durante estos últimos años de una bonanza y un crecimiento económico que parecían ilimitados. Así, puede ser que, de un modo circunstancial, vuelva a verse la educación como una manera de plantar cara a la escasez material y que la experiencia nos demuestre que, en tiempos de crisis, el esfuerzo personal vuelve a ser más importante que la suerte

<<

In line with this moralising discourse, it is quite possible that if today's economic crisis is deep-seated and long enough, there might end up being changes in the rhetorical perception of the role of education, and perhaps also in the underlying attitudes that have guided it in these recent years of seemingly boundless plenty and economic growth. Therefore, perhaps circumstantially, education might once again be viewed as one way of coping with material scarcity, and experience might show us that in times of crisis, personal effort once again matters more than luck or cleverness. But let us not be deceived. This process of re-moralisation forced by the crisis will not actually change the end line, which will remain the same as before: with or without a crisis, we live in a world with an uncertain future, and education is having trouble divining where it should channel its efforts. Once this recession has passed, and it will, we shall be back at the same point

Cal formar individus profundament conscients de les seves responsabilitats socials

Hay que formar individuos que sean profundamente conscientes de sus responsabilidades sociales

We must educate individuals who are profoundly aware of their social responsibilities

o la astucia. Pero no deberíamos dejarnos engañar: este proceso de remoralización obligada por la crisis no llegará a cambiar la línea de fondo, que seguirá siendo la misma de antes: con o sin crisis, vivimos en un mundo de futuro incierto, y la educación tiene dificultades para adivinar adónde ha de orientar sus esfuerzos. En cuanto pase la recesión económica, que pasará, volveremos a encontrarnos en el mismo punto en el que estamos ahora, es decir, sumidos en el mismo desconcierto educativo en el que llevamos años viviendo.

where we are today, that is, enmeshed in the same educational bewilderment in which we have been living for years now.

Therefore, we have to go back to the question at the beginning. Can we educate in times of uncertainty? Where should the educational emphasis be placed under these circumstances, which are also, incidentally, irreversible? My answer to the first question is radically positive: yes, we can educate in times of uncertainty. And not just that, we should not educate against uncertainty, but rather take uncertainty as something that we must learn to include in our individual and collective projects. If a century ago education was the remedy for picking oneself up by the bootstraps and out of material indigence, today it should be an instrument to ensure that uncertainty is not an excuse for social indifference or lassitude. The goal is to make education become a tool of orientation, a compass for

per la crisi no arribarà a canviar la línia de fons, que seguirà sent la mateixa d'abans: amb crisi o sense, vivim en un món de futur incert, i l'educació té dificultats per endevinar cap a on ha de dirigir els seus esforços. Passada la recessió econòmica, que passarà, tornarem a ser en el mateix punt on som ara, és a dir, al mateix desconcert educatiu en el qual hem estat vivint des de fa anys.

Cal tornar, doncs, a la pregunta del principi. Es pot educar en temps d'incertesa? On s'han de posar els accents educatius en aquestes circumstàncies, que d'altra banda ja són irreversibles? La meua resposta a la primera qüestió és radicalment positiva: sí, es pot educar en temps d'incertesa. I no tan sols això, sinó que no s'ha d'educar pas contra la incertesa, sinó prenent-la com a allò que cal aprendre a incorporar en els nostres projectes individuals i col·lectius. Si fa un segle l'educació era el remei per sortir de la indigència material, ara ha

>>

Así las cosas, conviene volver a la pregunta del principio. ¿Es posible educar en tiempos de incertidumbre? ¿Dónde hay que poner el acento educativo en unas circunstancias que, por otro lado, son ya irreversibles? Mi respuesta a la primera pregunta es radicalmente afirmativa: sí, es posible educar en tiempos de incertidumbre. Y no sólo eso, sino que no hay que educar contra la incertidumbre, sino convertirla en algo que hay que aprender a incorporar a nuestros proyectos individuales y colectivos. Si hace un siglo la educación era el remedio para salir de la indigencia material, ahora ha de ser el instrumento para que la incertidumbre no sea una coartada para la indiferencia o la inanición sociales. Se trata de hacer que la educación se convierta en un factor de orientación, en una brújula, para navegar por un mar extraordinariamente abierto y sin caminos trazados. Se trata de que la educación proporcione los puntos de referencia

>>

navigating in an extraordinarily open sea without any set routes. The goal is for education to provide certain points of reference needed to be able to take the risks required by a new model of progress which no longer relies solely on growth and abundance. In short, now that the future is wide open, the goal is for education to be the spur that develops the capacity to propose and construct alternative models of society.

With regard to the second question, I think that we should examine three challenges that education must continue to grapple with, and which the uncertainty of today's world has not just not invalidated rather whose value it has actually accentuated. First of all, we must ensure that education properly fulfils its political function. I am referring to the need to establish and maintain the essence of the community within which the individual must develop their

>>

<<

de ser l'instrument per tal que la incertesa no sigui una coartada per a la indiferència o la inanició socials. Es tracta de fer que l'educació esdevingui un factor d'orientació, una brúixola, per navegar en un mar extraordinàriament obert i sense camins establerts. Es tracta que l'educació proporcioni els punts de referència necessaris per poder prendre els riscos que exigeix un nou model de progrés que ja no es basa només en el creixement i l'abundància. Es tracta, en definitiva, que l'educació sigui l'esperó que desenvolupi la capacitat, ara que el futur és obert, de proposar i construir models alternatius de societat.

Pel que fa a la segona qüestió, em sembla convenient assenyalar tres desafiaments als quals l'educació ha de seguir responant i que la incertesa del món actual no tan sols no ha invalidat, sinó que n'ha accentuat el valor. En primer lloc, cal que ens assegurem que l'educació compleix adequadament la seva funció política. Em refereixo a la

<<

necesarios para poder tomar los riesgos que exige un nuevo modelo de progreso que ya no se apoya solamente en el crecimiento y en la abundancia. Se trata, en definitiva, de que la educación sea el acicate para desarrollar la capacidad, ahora que el futuro está abierto, de proponer y construir modelos alternativos de sociedad.

A propósito de la segunda pregunta, me parece conveniente señalar tres retos a los que ha de seguir respondiendo la educación y que la incertidumbre del mundo actual no sólo no ha invalidado sino que ha acentuado. En primer lugar, debemos asegurarnos de que la educación cumple adecuadamente con su función política. Me refiero a la necesidad de establecer y mantener los perfiles de la comunidad en cuyo seno el individuo ha de desarrollar su vida profesional y personal. Los procesos de globalización han vuelto a poner de relieve las dificultades para hacer visibles los ámbitos de pertenencia que permiten forjar una verdadera ciudadanía, entendida como intercambio de derechos individuales y deberes hacia la comunidad. Es evidente que los mecanismos que establecen dicha pertenencia ya no pueden ser los mismos de unas sociedades más estables. Por ejemplo, el lugar de nacimiento es un criterio cada vez menos relevante. Incluso el territorio de la infancia y su memoria difícilmente pueden ser una referencia en un contexto de alta movilidad. Por otro lado, instituciones como el Ejército o la Iglesia, que habían contribuido decisivamente a definir esta pertenencia, son hoy irrelevantes desde ese punto de vista. Aun así, la lealtad a la comunidad, aunque sea a una comunidad de adopción o transitoria, deviene fundamental. La educación, por lo tanto, ha de saber transmitir la profunda dialéctica entre individuo y comunidad que toda comunidad política necesita para desarrollarse en un marco de justicia y libertad.

necessitat d'establir i mantenir els perfils de la comunitat dins de la qual l'individu ha de desenvolupar la seva vida professional i personal. Els processos de globalització han tornat a posar en el primer pla les dificultats de fer visibles els àmbits de la pertinença que permeten establir una veritable ciutadania, entesa com a intercanvi de drets individuals i deures envers la comunitat. Els mecanismes que estableixen aquesta pertinença és clar que ja no poden ser els mateixos de societats més estables. Per exemple, el lloc de naixement es converteix cada vegada en un criteri més irrellevant. Fins i tot el territori de la infantesa i la seva memòria difícilment pot ser una referència en un context d'alta mobilitat. D'altra banda, institucions com l'Exèrcit o l'Església, que havien contribuït decisivament a definir aquestes pertinences, ara són irrellevants des d'aquest punt de vista. I, tanmateix, la lleialtat a la comunitat, encara que sigui a una

cia que permeten forjar una verdadera ciudadanía, entendida como intercambio de derechos individuales y deberes hacia la comunidad. Es evidente que los mecanismos que establecen dicha pertenencia ya no pueden ser los mismos de unas sociedades más estables. Por ejemplo, el lugar de nacimiento es un criterio cada vez menos relevante. Incluso el territorio de la infancia y su memoria difícilmente pueden ser una referencia en un contexto de alta movilidad. Por otro lado, instituciones como el Ejército o la Iglesia, que habían contribuido decisivamente a definir esta pertenencia, son hoy irrelevantes desde ese punto de vista. Aun así, la lealtad a la comunidad, aunque sea a una comunidad de adopción o transitoria, deviene fundamental. La educación, por lo tanto, ha de saber transmitir la profunda dialéctica entre individuo y comunidad que toda comunidad política necesita para desarrollarse en un marco de justicia y libertad.

<<

professional and personal life. The processes of globalisation have once again shone the spotlight on the difficulties of making visible the realms of belonging that enable true citizenship to be established, viewed as an exchange of individual rights and responsibilities towards the community. Clearly, the mechanisms that establish this belonging can no longer be the same as in more stable societies. For example, one's birthplace is becoming an increasingly irrelevant fact. Even the place of one's childhood and memories is not likely to be a reference in a context of high mobility. Likewise, institutions like the military or the Church, which used to make a major contribution to defining this sense of belonging, are now irrelevant from this standpoint. Yet loyalty to the community, even though it may be an adopted or transitory one, is crucial. Therefore, education must be capable of conveying the profound dialectic between individual and

comunitat d'adopció, o transitòria, esdevé fonamental. L'educació, doncs, ha de saber transmetre la profunda dialèctica entre individu i comunitat que tota comunitat política necessita per desenvolupar-se en un marc de justícia i llibertat.

En segon lloc, l'educació ha de seguir mantenint un paper fonamental en la transmissió de la tradició de coneixement. Si és que som una societat del coneixement, no és principalment mèrit nostre, sinó d'aquesta tradició de pensament racional que ha permès un desenvolupament científic i humanista d'un valor incalculable en el nostre procés de civilització. L'actual crisi de la tradició il·lustrada porta a un perillós increment de l'esoterisme i la irracionalitat que es barreja de manera incongruent amb els coneixements racionals, sense possibilitat de discerniment. L'admiració, com escriu Jean Lacroix, per una tradició de coneixement és, alhora, allò que reforça la cohesió

social i educa la ciutadania. Així, la consciència de la pertinença a una tradició de coneixement se suma a la funció política de l'educació a la qual m'he referit abans.

Finalment, l'educació ha d'extremar l'atenció a la formació del caràcter de la persona. Per plantar cara a un escenari d'incertesa social com el que és propi dels nostres temps, calen individus resistents, entrenats per resistir l'adversitat i capaços d'assumir els nous riscos propis d'una societat oberta. Cal formar individus profundament conscients de les seves responsabilitats socials, amb un pensament positiu i emprenedor, compromesos amb aquest futur que, mai com ara, dependrà de les pròpies decisions. Fa falta, doncs, educar individus virtuoses, en el sentit propi de la paraula: persones d'una gran fortalesa per seguir avançant malgrat la manca de suport de les certeses que en altres èpoques havien assenyalat el camí que calia seguir. ■

En segundo lugar, la educación ha de seguir manteniendo un papel fundamental en la transmisión de la tradición de conocimiento. Si de veras somos una sociedad del conocimiento, no lo somos por nuestros méritos sino por esa tradición de pensamiento racional que ha permitido un desarrollo científico y humanista de un valor incalculable para nuestro proceso de civilización. La crisis actual de la tradición ilustrada conduce a un peligroso aumento del esoterismo y de la irracionalidad que se mezcla de un modo incongruente con los conocimientos racionales, sin posibilidad de discernimiento. La admiración, tal y como escribe Jean Lacroix, por una tradición de conocimiento es lo que refuerza la cohesión social y educa a la ciudadanía. Así, la conciencia de la pertenencia a una tradición de conocimiento se suma a la función política de la educación a la que he aludido anteriormente.

Por último, la educación ha de extremar la atención que presta a la formación del carácter de la persona. Para plantar cara a un escenario de incertidumbre social como el que es propio de nuestro tiempo, necesitamos individuos resistentes, entrenados para resistir la adversidad y capaces de asumir los nuevos riesgos de una sociedad abierta. Hay que formar a individuos que sean profundamente conscientes de sus responsabilidades sociales, dotados de un pensamiento positivo y emprendedor, comprometidos con ese futuro que, nunca como hasta hoy, dependerá de sus propias decisiones. Es preciso, por lo tanto, educar a individuos virtuosos, en el sentido propio de la palabra: personas de una gran fortaleza para seguir avanzando a pesar de la falta del apoyo que brindan las certidumbres que, en otros tiempos, habían señalado qué camino seguir. ■

community that all political communities need in order to develop within a climate of justice and freedom.

Second of all, education has to keep playing a fundamental role in conveying the tradition of knowledge. If we are indeed a knowledge society, it is not our own doing rather the tradition of rational thinking that has set the stage for scientific and humanistic developments of incalculable value in our process of civilisation. Today's crisis in the enlightened tradition brings with it a dangerous rise in esotericism and irrationality which mix incongruously with rational knowledge, without the possibility of discernment. As Jean Lacroix wrote, admiration for a tradition of knowledge also reinforces social cohesion and educates citizens. Therefore, the awareness of belonging to a tradition of knowledge is coupled with the political function of education that I mentioned above.

Finally, education must focus on building individual character. In order to cope with a scenario of social uncertainty as the present, we need resilient individuals trained to withstand adversity and capable of tackling the new risks inherent in an open society. We must educate individuals who are profoundly aware of their social responsibilities, who have positive, enterprising thinking, individuals who are committed to this future that will depend on their own decisions like never before. Therefore, we need to educate virtuous individuals in the most basic sense of the word: people with a great deal of strength to keep forging ahead despite the lack of support from the certainties that in other times would have shown them the pathway to take. ■

ZYGMUNT BAUMAN

“

Els nostres joves tindran un despertar difícil”

PER JOSEP MARIA MOMINÓ *

És el pare de la teoria de la modernitat líquida, una metàfora amb què al·ludeix a la condició canviant i fugissera de la societat actual, marcada per l'individualisme, el consumisme i la precarietat de les relacions personals. Lúcid, octogenari però hiperactiu, Zygmunt Bauman va cloure l'any passat els Debats d'Educació que organitzen la UOC i la Fundació Jaume Bofill amb la ponència "L'educació en un món de diàspores". La comunicació intergeneracional, va subratllar, està condicionada avui per l'existència d'un món virtual paral·lel al món físic que es regeix per les seves regles.

“NUESTROS JÓVENES TENDRÁN UN DURO DESPERTAR”

Es el padre de la teoría de la modernidad líquida, una metáfora con la que alude a la condición cambiante y fugaz de la sociedad actual, marcada por el individualismo, el consumismo y la precariedad de las relaciones personales. Lúcido, octogenario pero hiperactivo, Zygmunt Bauman cerró el año pasado los Debates de Educación que organizan la UOC y la Fundación Jaume Bofill con la conferencia "La educación en un mundo de diásporas". La comunicación intergeneracional, subrayó, está hoy condicionada por la existencia de un mundo virtual paralelo al mundo físico que se rige por sus propias reglas.

“OUR YOUNG PEOPLE ARE IN FOR A RUDE AWAKENING”

He is the father of the theory of liquid modernity, a metaphor that he uses to refer to the changing, fleeting condition of today's society, which is characterised by individualism, consumerism and the instability of personal relationships. A lucid, hyperactive octogenarian, last year Zygmunt Bauman closed the Debates on Education held by the UOC and the Jaume Bofill Foundation with a talk entitled "Education in the World of the Diasporas". He underscored the fact that intergenerational communication today is conditioned by the existence of a virtual world parallel to the physical world and governed by its own rules.

* DIRECTOR DELS ESTUDIS DE PSICOLOGIA I CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ
amb la col·laboració dels professors Israel Rodríguez, Daniel López i Sergi Fàbregues

Zygmunt Bauman (Polònia, 1925) està considerat un dels sociòlegs més importants en la teorització de la postmodernitat. Professor de Sociologia a la Universitat de Varsòvia des de 1954, el 1968 va perdre la plaça en una purga antisemita i va emigrar a Israel. El 1971 es va instal·lar a Anglaterra, on va ser professor de la Universitat de Leeds fins que es va retirar el 1990. És autor d'una extensa obra publicada, entre la qual destaquen *Els reptes de l'educació en la modernitat líquida* (Arcàdia, 2007) i *Temps líquids. Viure en una època d'incertesa* (Viena, 2007).

Zygmunt Bauman (Polonia, 1925) está considerado como uno de los sociólogos más importantes en la teorización de la posmodernidad. Profesor de Sociología en la Universidad de Varsovia desde 1954, en 1968 perdió la plaza en una purga antisemita y emigró a Israel. En 1971 se estableció en Inglaterra, donde fue profesor de la Universidad de Leeds hasta su retiro en 1990. Es autor de una extensa obra publicada, de la que destacan *Los retos de la educación en la modernidad líquida* (Gedisa, 2007) y *Tiempos líquidos: vivir en una época de incertidumbre* (Tusquets, 2007).

Zygmunt Bauman (Poland, 1925) is regarded as one of the most prominent sociologists in the theorisation of post-modernity. A Professor of Sociology at the University of Warsaw starting in 1954, in 1968 he lost his job in an anti-Semitic purge and emigrated to Israel. He moved to England in 1971, where he was a professor at the University of Leeds until his retirement in 1990. He is the author of an extensive published oeuvre which includes *Educational Challenges of the Liquid-Modern Era* (Diogenes, vol. 50, 2007) and *Liquid Times: Living in an Age of Uncertainty* (Polity, 2007).

Parlant sobre la relació entre l'estudiant i el professor va dir a Barcelona que la incomprensió i la desconfiança entre generacions és més marcada en l'era moderna. Podria ampliar-ho? Les persones que ens envolten, excepte la gent gran, pertanyen a tres generacions successives i molt diferents. La primera és la del *baby boom*, els que van néixer entre el 1946 i el 1964 durant el boom de natalitat, quan els soldats van tornar del front i dels camps de presoners de guerra i van decidir que era el moment de pensar en el futur, casar-se i dur fills al món. Aquests soldats tenien molt recents a la memòria els anys d'atur, escassetat i austeritat d'abans de la guerra. Van acceptar encantats la inusitada i sobtada profusió de feina com un regal del destí que en qualsevol moment podia desaparèixer. Van treballar molt i van estalviar fins al darrer cèntim per als mals temps i per donar als seus fills l'oportunitat d'una vida sense problemes, que ells no havien tingut.

Hablando sobre la relación entre alumno y profesor, usted dijo en Barcelona que la comunicación y la desconfianza entre generaciones es más evidente en la era moderna. ¿Podría profundizar un poco más en este aspecto? Nuestros contemporáneos, a excepción de los más ancianos, pertenecen a tres generaciones sucesivas y diferenciadas. La primera es la de los *boomers*: los que nacieron entre 1946 y 1964, durante el *boom* de natalidad de la posguerra, cuando los soldados que habían regresado del frente y de los campos de prisioneros decidieron que era el momento de hacer planes para el futuro, casarse y traer hijos al mundo. Aún tenían vivos en la memoria los años de desempleo, pobreza y austeridad de antes de la guerra; recibieron con alegría la oferta de trabajo, súbitamente cuantiosa, como un regalo de la fortuna que podían ver arrebatado en cualquier momento, y trabajaron con ahínco, ahorrando céntimo a céntimo, para un caso

Talking about the relationship between student and teacher, you said in Barcelona that intergenerational communication and distrust are more evident in the modern era. Can you elaborate a little more on this? Our contemporaries, except the eldest among us, belong to three successive and distinctive generations. The first is the “Boomers generation”: people born between 1946 and 1964, during the post-war Baby Boom, when the soldiers returned from the battlefronts and POW camps and decided that now was the time to plan for the future, marry and bring children into the world. The pre-war years of unemployment, scarcity and austerities were still fresh in their heads; they gladly embraced the offer of employment, which was suddenly and uncharacteristically abundant, as a gift of good fortune that could be withdrawn at any moment. They worked long and hard, saving pennies for a rainy day and to give their children the

Els seus fills, la Generació X, que ara tenen entre 28 i 45 anys, van néixer en un món diferent, que les estretors i inacabables jornades laborals dels seus pares havien contribuït a crear. Van adoptar la filosofia i l'estratègia de vida dels seus pares però amb reticència, impacients per veure i gaudir de la recompensa de les seves restriccions i sacrificis, mentre el món era cada vegada més ric i les perspectives de futur més segures. És per això que de vegades se'ls ha batejat sarcàsticament com la *generació del jo*. I llavors va arribar la Generació Y, els qui ara tenen entre 11 i 28 anys, radicalment diferents dels seus pares i avis. Han nascut en un món que no existia quan els seus pares eren joves, que els hauria estat molt difícil –sinó directament impossible– d'imaginar llavors i que quan va arribar van rebre amb una barreja de desconcert i desconfiança; un món amb la feina assegurada, amb possibilitats aparentment infinites i tot tipus d'oportunitats de gaudir,

de apuro y para proporcionar a sus hijos la posibilidad de una vida sin dificultades que ellos no habían conocido. Sus hijos, la Generación X, que ahora tienen entre 28 y 45 años, nacieron en un mundo diferente que el ahorro y las largas jornadas de trabajo de sus padres habían ayudado a forjar. Adoptaron la filosofía y la estrategia de vida paternas, aunque de mala gana, y con creciente impaciencia por ver y disfrutar la recompensa de su templanza y abnegación, ya que el mundo se enriquecía demasiado a su alrededor y las perspectivas de vida eran demasiado seguras; por esa razón a veces se la ha apodado, con cierto sarcasmo, la *generación del yo*. Y a continuación llegó la Generación Y, cuyos miembros, que tienen entre 11 y 28 años, son muy diferentes de sus padres y abuelos. El mundo en el que han nacido no lo conocieron de jóvenes sus padres, quienes por aquel entonces habrían encontrado difícil, sino directamente imposible,

chance for the trouble-free life that they themselves never had. Their children, “Generation X”, now between the ages of 28 and 45, were born into a different world which their parents' long working hours and parsimony helped to bring about. They adopted their parents' life philosophy and strategy, though they did so rather reluctantly. As the world around them grew richer and their life prospects more secure, they grew increasingly impatient to see and enjoy the rewards of their temperance and self-denial; this is why they have been sometimes been acerbically dubbed the “Me Generation”. And then “Generation Y” arrived, now between the ages of 11 and 28, keenly different from their parents and grand-parents. They were born into a world which their parents did not know in their youth, which they would find difficult, if not downright impossible, to imagine then and which they welcomed with a mixture of bafflement and distrust

“El món de la realitat pura i dura és per a molts joves un país totalment estranger”

“El mundo de las realidades crudas e innegociables es para muchos jóvenes un país que nunca han visitado”

“The world of harsh and unnegotiable realities is a totally foreign country for a great many young people”

imaginarlo, y al que más tarde dieron la bienvenida con una mezcla de perplejidad y desconfianza. Un mundo con empleo abundante, posibilidades aparentemente infinitas, multitud de ofertas de ocio a cual más tentadora y placeres a cual más atractivo.

Un mundo en el que, tal como ha señalado, no hay gente a la que educar sino clientes a los que seducir. ¿Qué cosas les importan realmente? Sin aire para respirar no sobreviviríamos más de uno o dos minutos; pero si nos pidieran una lista de cosas que consideramos de primera necesidad, probablemente no figuraría en ella el aire, y si así fuera, no ocuparía un lugar destacado. Porque damos por hecho, sin pensar, que el aire está ahí y que no tenemos que hacer prácticamente nada para ingerir tanto como necesiten nuestros pulmones. Hasta hace unos meses, el trabajo (por lo menos en esta parte del mundo) venía a ser como el aire: al alcance de la mano siempre que

when it arrived. A world of abundant employment, seemingly infinite choices, plentiful opportunities to enjoy, one more alluring than the next, and pleasures to savour, one more seductive than the next.

A world in which, as you pointed out, there are not people to educate but customers to seduce. What are the things that really matter to them? Without air to breathe you won't survive more than a minute or two; but if you were asked to make a list of things which you consider to be your life necessities, air would hardly crop up on it – and in the unlikely case that it did, it would appear far down the list. You just assume, without thinking, that air is there and that you need to do next to nothing to ingest as much of it as your lungs require. Until a few months ago, work (in our part of the world at least) was like air in this respect: always available whenever you needed it. And if it happens to be lacking for a moment (like fresh air in a crowded

una més atractiva que l'altra, i de plaers per tastar, un més seductor que l'altre.

Un món, com vostè va assenyalar, en què no es tracta d'educar persones sinó de seduir clients. Quines són les coses que realment els importen? Ningú no pot sobreviure més d'un minut o dos sense aire, però si li demanés de fer una llista del que considera necessitats vitals, l'aire amb prou feines hi sortiria i, en cas que hi fos, apareixeria en una posició molt secundària. Perquè assumim que d'aire ja n'hi ha i que pràcticament no cal fer res per respirar-ne tant com els pulmons en necessitin. Fins fa uns quants mesos la feina –almenys en aquest racó del món– era si fa no fa com l'aire: sempre n'hi havia quan en calia. I si per un moment en faltava –com l'aire fresc en una habitació plena de gent–, un mínim esforç –com ara obrir una finestra– semblava suficient per fer que tot tornés a la normalitat. Per molt xocant que

>>

fuera necesario; y, si por cualquier motivo llegaba a faltar (como el aire fresco en una sala llena de gente), un leve esfuerzo (como abrir la ventana) bastaba para devolver la situación a la normalidad. Por asombroso que les parezca a los *boomers* e incluso a los de la Generación X, no es sorprendente que el trabajo ocupe los últimos puestos de la lista de cosas indispensables que, según las últimas investigaciones, intentan componer los miembros de la Generación Y. Si se les presiona para justificar el olvido, contestan: “¿El trabajo? Es inevitable (de nuevo, como el aire para vivir) pero no hace que la vida valga la pena, sino más bien lo contrario: puede hacerla tediosa y poco apetecible. Puede resultar rutinario y aburrido: que no ocurra nada interesante, nada que despierte la imaginación o que estimule los sentidos. Ya que el trabajo proporciona pocas satisfacciones, en ningún caso debería ser un obstáculo para las cosas que de verdad

>>

room), a little effort (like opening a window) would suffice to bring things back to normal. Regardless of how amazing this may seem to members of the Boomer or even the X generations, it is no wonder that work falls close to the bottom of the lists of items indispensable to a good life that the latest research shows that members of the Generation Y tend to compose. If pressed to justify the oversight, they would answer: “Work? It is, alas, unavoidable (again, like air) to stay alive. But it would not make life worth living – rather the opposite: it may make it dreary and unappetising. It may prove to be a chore and a bore – nothing interesting happens, nothing to catch your imagination, nothing to stimulate your senses. If your work gives you little pleasure, at least it should not stand in the way of the things that truly matter!” What are they: the things that truly matter? A lot of free time outside the office, shop or factory, time

>>

<<

això sembli als membres del *baby boom* i fins i tot als de la Generació X, les darreres recerques indiquen que no és estrany que per als membres de la Generació Y la feina estigui pràcticament al darrer lloc de la llista de coses que consideren imprescindibles per a una vida satisfactòria. I si se'ls demana que justifiquin aquest oblit contesten: “La feina? Desgraciadament és inevitable per sobreviure –com l’aire. Però no fa que la vida valgui la pena, més aviat al contrari: pot fer-la avorrida i depriment i pot arribar a ser una pallissa insuportable, sense que mai passi res d’interessant ni hi hagi res que et desperti la imaginació o t’estimuli els sentits. Si la feina que fas no t’acaba de fer el pes no s’hauria d’interposar en el camí de les coses que realment són importants!”. I quines són aquestes coses realment importants? Doncs molt temps de lleure després de l’oficina, la botiga o la fàbrica, i temps lliure per quan sorgeix alguna cosa més interessant en un altre

<<

importan”. ¿Y cuáles son las cosas que importan de verdad? Disponer de mucho tiempo fuera de la oficina, la tienda o la fábrica, tiempo libre siempre que surja algo interesante en otra parte, viajar, estar en lugares y con amigos de la propia elección: todas las cosas que ocurren fuera del lugar de trabajo... ¡La vida es otra cosa! Sea cual sea el proyecto de vida que los miembros de la Generación Y consideren y deseen, lo más probable es que no gire en torno al empleo y, sobre todo, que este no sea para siempre. Lo último que valorarían en una actividad laboral es la estabilidad.

Pero ahora todo eso está cambiando y la crisis actual puede llevar a esta generación al desempleo. ¿Qué ocurrirá? Si este es el tipo de filosofía y de estrategia de vida que distinguía a la Generación Y de sus predecesoras, nuestros jóvenes tendrán un duro despertar. Los países más prósperos de Europa creen que el desempleo masivo

<<

off whenever something more interesting crops up somewhere else, travelling, being in places and among the friends of your choice – all those things that occur outside the workplace. Life is elsewhere! Whatever life project members of Generation Y may entertain and cherish, it is unlikely to involve employment – let alone a job from here to eternity. The last thing they would appreciate in a job is its stability...

But this is changing now, and the current crisis might lead this generation to unemployment... What is going to happen then? If this is the kind of life philosophy and life strategy that used to distinguish Generation Y from its predecessors, our young people are in for a rude awakening. The most prosperous countries in Europe expect mass unemployment to return from oblivion and from its allegedly permanent exile. If this dark prognostication materialises, the infinite

indret, i per viatjar i anar a llocs i amb amics del teu gust...: tot allò que passa fora de la feina. Perquè la vida és en un altre lloc! I sigui quin sigui el projecte de vida que persegueix i ansia una persona de la Generació Y, és poc probable que giri al voltant de la feina –i no cal dir d’una feina per sempre. El que menys valoren d’una feina és que sigui estable.

Però tot això està canviant i pot ser que la crisi actual porti aquesta generació a l’atur... Què passarà llavors? Si aquest és el tipus de filosofia i estratègia de vida que distingia la Generació Y dels seus predecessors, els nostres joves tindran un despertar difícil. Els països més pròsperos d’Europa creuen que l’atur massiu tornarà del seu suposat exili definitiu. Si les prediccions més negres es compleixen, la infinitud de possibilitats i la llibertat de moviments i de canvis que els nostres joves han vist (o, més aviat, estaven destinats a veure) com una cosa

regresarà del olvido y de un exilio que parecía definitivo. Si se materializan las oscuras predicciones, las alternativas infinitas y la libertad de movimiento y de cambio que nuestros jóvenes han llegado a ver (o mejor dicho, estaban destinados a ver) como algo natural, pronto desaparecerán, junto con el crédito ostensiblemente ilimitado que esperaban que los mantuviera en caso de una adversidad (temporal y breve) y que les permitiera sobrevivir ante la ausencia (temporal y breve) de una solución inmediata y satisfactoria a sus problemas. Para los miembros de la Generación Y puede suponer una conmoción. A diferencia de la generación del *boom*, no tienen recuerdos de otros tiempos, aptitudes medio olvidadas ni estrategias en desuso a las que recurrir. El mundo de las realidades crudas e innegociables, de la escasez y la austeridad inevitable, de las situaciones problemáticas en las que desaparecer no es una solución, es un mundo totalmente

choice and freedom of movement and change which contemporary young came to view (or, rather, were born to see) as part of nature, is about to disappear – together with the ostensibly unlimited credit they hoped would sustain them in the case of (temporary and brief) adversity, and see them through the (temporary and brief) lack of an immediate and satisfactory solution to their trouble. To the members of Generation Y, this may come as a shock. Unlike the Boomer Generation, they have no old memories, half-forgotten skills and long-unused tricks to fall back on. The world of harsh, un-negotiable realities, of scarcity and enforced austerity, of times of trouble in which “quitting” is not a solution, is for a great many of them a totally foreign country; a country they never visited and if they did they never seriously considered settling in, a country so mysterious that it would require a long and hard and not at all

David Campos

natural, estan a punt de desaparèixer, juntament amb el crèdit pretemporal il·limitat que esperaven que els sostingués en cas (temporal i breu) d'adversitat i els ajudés a sobreviure a la falta (temporal i breu) d'una solució immediata i satisfactòria dels seus problemes. Per als membres de la Generació Y això pot ser un autèntic xoc, perquè a diferència de la generació del *baby boom*, no tenen records del passat ni poden recórrer a habilitats mig oblidades ni a vells trucs inusitats. El món de la realitat pura i dura, innegociable, d'escassetat i austeritat obligada, de temps difícils en què no es pot “no jugar”, és per a molts d'ells un país totalment estranger. Un país que mai no han visitat i on, si ho han fet, mai no s'han plantejat seriosament de quedar-s'hi..., un país tan misteriós que, per adaptar-s'hi, necessitarien un aprenentatge llarg i dur, i gens agradable. Caldrà veure en quin estat sortirà la Generació Y d'aquesta prova...

desconocido para muchos de ellos; un país que nunca han visitado, o por lo menos donde no habían pensado establecerse, un país tan misterioso que haría falta un aprendizaje largo, difícil y en absoluto agradable para adaptarse a él. Queda por ver de qué manera la Generación Y saldrá adelante de esa prueba...

Hablando de esta generación, usted ha expuesto que el potencial interactivo de internet es idóneo para que puedan retener la capacidad de forjarse una nueva identidad. La preocupación por la identificación va quedando desplazada por la de la reidentificación. Laurie Ouellette, profesora de Estudios de la Comunicación y experta en telerrealidad de la Universidad de Minnesota, considera que actualmente hay más adolescentes que se sienten presionados para crearse una identidad más amplia, como hacen los famosos que ven representados en los medios de comunicación nacionales. Por *iden-*

pleasant apprenticeship to get used to. It remains to be seen in what shape Generation Y will emerge from this test.

Talking about this generation, you say that the interactive capabilities of the Internet are tailor-made to meet their need to retain the ability to shape a new identity. Concern about identification is being pushed out in favour of re-identification. As Laurie Ouellette, a Communication Studies professor and reality TV expert at the University of Minnesota, said, more teenagers today are feeling the pressure to create larger identities for themselves like the celebrities they see depicted in the national media. “Larger identities” primarily means wider exposure: more people watching, more broadband/Internet users being able to watch, more Internet devotees stimulated/excited/entertained by what they've seen – stimulated enough to share it with their contacts (renamed, following the

Parlant d'aquesta generació, vostè comenta que el potencial interactiu d'internet és fet a mida per satisfer la necessitat que tenen de mantenir la capacitat per crear-se una nova identitat. La preocupació per la identificació s'està veient substituïda per la reidentificació. Tal com comenta Laurie Ouellette, professora d'estudis de comunicació i experta en *Reality TV* de la Universitat de Minnesota, cada vegada hi ha més adolescents que se senten empesos a crear-se identitats “ampliades”, com els famosos que veuen als mitjans de comunicació nacionals. Identitats “ampliades” vol dir bàsicament més exposició pública: més espectadors, més gent amb possibilitat de mirar (usuaris de banda ampla/internet), més aficionats a internet estimulats/entretinguts/fascinats amb el que han vist i prou captivats per voler compartir-ho amb els seus contactes (convertits, tal com suggereixen les webs de xarxes socials, en “amics”). Per a la gent normal i corrent,

>>

tividad más amplia se entiende principalmente una mayor exposición: más gente que mira o que puede mirar (usuarios de banda ancha/internet), más devotos de internet estimulados/excitados/divertidos por lo que han visto, lo bastante estimulados como para compartirlo con sus contactos (que, siguiendo las sugerencias de los sitios web de redes sociales, reciben el nombre de *amigos*). MySpace, Facebook, Second Life y los blogs que se multiplican como hongos son para la gente normal el equivalente a la revista *¡Hola!* y a los innumerables templos menores de culto a la celebridad: una copia sin duda alguna inferior (puesto que ofrece una identidad más limitada), aunque de ella se espera que haga con los sueños de la gente normal lo mismo que *¡Hola!* hace con la ambición de los héroes de sus reportajes. Para aquellos que desean ser los elegidos, los blogs son como una versión “kit de montaje” de supermercado de los originales que una tienda de

>>

suggestion of the social networking websites, “friends”). MySpace, Facebook, Second Life and the mushrooming blogs are the ordinary folks' equivalent of *Hello!* magazine and countless lesser temples or chapels of the celebrity cult: a copy admittedly inferior, to be sure (since it offers a somewhat less large identity), yet one that ordinary folks hope will do to their dreams what *Hello!* is doing to the ambitions of the heroes in its cover stories. For all the wishing-to-be-chosen, blogs are the supermarket assembly-kit versions of the boutique haute couture originals for the chosen few. One knows that the chance of cutting one's way to public visibility through the thicket of personal blogs is only slightly greater than the chance that a snowball will survive in hell; but one also knows that the chance of winning a lottery prize without buying a ticket is nil.

>>

“MySpace, Facebook, Second Life i els blogs són per a la gent normal l'equivalent de la revista *Hola!*”

“MySpace, Facebook, Second Life y los blogs son para la gente normal el equivalente a la revista *iHola!*”

<<

MySpace, Facebook, Second Life i un nombre creixent de blogs són els equivalents de la revista *Hola!* i d'un incommptable rosari de temples i capelletes del culte a la celebritat. Una còpia, evidentment, de qualitat molt inferior, ja que ofereix una identitat més limitada, però amb l'esperança de fer amb els somnis de la gent normal el mateix que fa la revista *Hola!* amb les ambicions dels herois de les seves exclusives. Per a tots els qui es deleixen per convertir-se en elegits, els blogs són la versió kit-de-bricolatge de supermercat dels originals d'*haute-couture* reservats per a uns pocs escollits. Tothom sap que la possibilitat d'obrir-se camí i accedir a la visibilitat pública enmig de l'espessa jungla dels blogs personals és només lleugerament superior a les que una bola de neu té de sobreviure a l'infern. Però tothom sap també que la possibilitat de guanyar la loteria sense comprar cap bitllet és nul·la.

<<

alta costura ofrece a una minoría selecta. Es sabido que las posibilidades de abrirse camino hacia la visibilidad pública a través de la maraña de blogs personales sólo superan ligeramente a las que tiene una bola de nieve de sobrevivir en el infierno; pero también sabemos que las posibilidades de ganar la lotería sin comprar un billete son nulas.

¿Podemos culpar a los jóvenes de que se pasen la vida ajetreos persiguiendo una ilusión? Difícilmente. Son, como el resto de nosotros, seres racionales que igual que sus predecesores (y probablemente que sus sucesores) hacen lo posible para responder a los retos sociales de la manera más razonable, efectiva y responsable y para trazar una estrategia de vida sensata a partir de las condiciones sociales en que esta se desarrolla. Ellos no han elegido (ni mucho menos establecido) esta condición “moderna líquida” en la que ninguna representación de uno mismo, aunque tenga un éxito inmediato,

<<

Can one blame the young for their hurried life spent chasing after an illusion? Hardly. They are, just like the rest of us, rational beings, so just like their predecessors (and probably their successors as well) they do their best to respond to social challenges in the most reasonable, effective and responsible manner and to draw up a sensible life strategy from the socially framed conditions in which their life is pursued. They did not select (let alone bring into being) the “liquid modern” condition, in which no representation of self, however instantly successful, is secure in the long run; in which what is *de rigueur* today is bound to turn fusty and shamefully old-fashioned or even downright illegible. In which, in other words, keeping the representation up to date is a 24/7 task.

You argue that the Internet both reflects and promotes many of the values of liquid modernity, such as consumer individualism. But

Podem culpar els joves de passar-se la vida adelerats perseguint una il·lusió? Doncs no gaire. Igual que la resta de nosaltres i que els seus predecessors –i probablement també els seus successors–, són éssers racionals que fan el possible per respondre als reptes socials de la manera més raonable, eficaç i responsable que saben, i per forjar-se una estratègia de vida sensata a partir de les condicions socialment delimitades en què han de viure. No van escollir –ni evidentment tampoc crear– aquesta “moderna condició líquida” en què no hi ha cap representació del jo –tot i que momentàniament exitosa– que perduri a llarg termini; una condició en què el que avui és de rabiosa actualitat, pot ser que demà o demà passat esdevingui passat de moda i vergonyosament antiquat o directament il·legible. Una condició, en definitiva, en què mantenir la pròpia representació actualitzada és una feina de vint-i-quatre hores al dia i set dies a la setmana.

está asegurada a largo plazo; en la que lo que hoy es de rigor, está destinado a ser, mañana o pasado mañana, rancio y vergonzosamente anticuado, o incluso ininteligible. En otras palabras, una condición en la que mantener la propia representación actualizada es una tarea de veinticuatro horas diarias, los siete días de la semana.

Argumenta que internet refleja y promueve muchos de los valores de la modernidad líquida, como el individualismo del consumidor. Pero ¿no cree que las TIC pueden fomentar el cambio social y la solidaridad? ¿Qué paralelismos pueden establecerse entre las comunidades y las redes sociales? Si las comunidades preceden (determinan, dirigen, forman) las acciones de sus miembros (y en potencia sobreviven a ellas), las redes surgen de las iniciativas de personas conectadas en línea. Toda la fuerza que puedan poseer las redes deriva únicamente de la intensidad de la comunicación virtual.

don't you think that ICTs can also contribute to promoting social change and solidarity? What parallels can be established between communities and social networks? If communities precede (determine, direct, shape) the actions of their members (and potentially outlive them), networks emerge out of the intersecting initiatives of people “online”. Whatever strength networks may possess derives solely from the intensity of online communication. They would fall apart if the communication ground to a halt (if previously communicating persons stopped sending and answering messages, making and taking calls and visiting the website, or if they stayed offline). Compared with communities, as a rule networks are poorly institutionalised – lacking the authoritative bodies able (and/or willing) to issue or deny entry and exit permits and regulate and monitor the traffic. Unlike communities, networks have no monopolistic

“MySpace, Facebook, Second Life and the mushrooming blogs are the ordinary folks’ equivalent of *Hello!* magazine”

Vostè sosté que internet reflecteix i fomenta molts dels valors de la “modernitat líquida” com ara l’individualisme del consumidor. Però, no creu que les TIC també poden fomentar el canvi social i la solidaritat? Quins paral·lelismes es poden establir entre comunitats i xarxes socials? Mentre que les comunitats precedeixen (determinen, dirigeixen i conformen) les accions dels seus membres (i potencialment els sobreviuen), les xarxes sorgeixen de les iniciatives de connexió de gent en línia. La força que puguin tenir les xarxes prové només de la intensitat de la comunicació en línia. Si la comunicació s’aturés de sobte –si les persones que s’estaven comunicant deixessin de respondre i enviar missatges, de fer i rebre trucades, de visitar webs i es quedessin “fora de línia”–, les xarxes es desintegrarien. Comparades amb les comunitats, les xarxes solen estar poc institucionalitzades i no tenen figures d’autoritat capaces (o disposades) a acceptar o denegar

Se vendrían abajo si la comunicación se detuviera completamente (si las personas dejasen de enviar y responder mensajes, de hacer y recibir llamadas, de visitar webs o de conectarse). En comparación con las comunidades, las redes sólo están institucionalizadas a medias, carecen de autoridades con capacidad (y voluntad) de emitir o denegar los permisos de entrada y salida y de regular y controlar el tráfico. A diferencia de las comunidades, no tienen ambiciones monopolizadoras y raramente exigen una lealtad exclusiva a quienes se comunican. Con todo, responden mejor a los postulados de la sociedad en la que se desarrollan las actividades de los más jóvenes que las propias comunidades ortodoxas. Responden con relativa rapidez al cambio de las circunstancias, se ajustan con relativa facilidad a las sucesivas redistribuciones de oportunidades, consienten la participación sin compromiso y, en definitiva, permiten “dejar

ambitions and seldom if ever demand their communicators’ sole and undivided loyalty. All in all, they better answer the postulates of the social setting in which the younger generation’s life pursuits are conducted than orthodox communities could possibly do. They respond relatively quickly to changes in circumstances, adjust relatively easily to successive redistributions of opportunities, allow participation without commitment and all in all permit users “to keep their options open” – rendering every choice as revocable as it is free.

For the young, born as they were into the electronics-saturated world, “keeping in touch” means primarily exchanging emails and messages, an effortless activity if compared with the time and energy consumed in the days when information could not travel apart from its carriers’ bodies and the elaborate ritual of “staying in

l’entrada i sortida, i regular i controlar el trànsit. A diferència de les comunitats, les xarxes no tenen cap ambició monopolitzadora i gairebé mai exigeixen la lleialtat total i exclusiva dels comunicadors. Malgrat això, responen molt millor als postulats de l’entorn social en què tenen lloc les cerques vitals dels joves actuals del que les comunitats ortodoxes mai podrien arribar a aconseguir. Responen relativament ràpid al canvi de circumstàncies, s’ajusten amb relativa facilitat a les successives redistribucions d’oportunitats, permeten la participació sense compromís i, en definitiva, permeten “mantenir les opcions obertes”, fent que qualsevol elecció sigui tan revocable com lliure.

Per als joves d’avui, nascuts en un món saturat d’electrònica, “mantenir-se en contacte” vol dir bàsicament intercanviar correus electrònics i SMS, una activitat que no requereix cap esforç si es compara amb el temps i l’energia que es necessitaven quan la informació

>>

las opciones abiertas” de manera que cada elección sea revocable ya que es libre.

Para los jóvenes, que han nacido en un mundo saturado de electrónica, “estar en contacto” significa ante todo intercambiar correos electrónicos y mensajes; una actividad que no exige esfuerzo, si la comparamos con el tiempo y la energía que se consumía cuando la información no podía viajar separada de los transportistas y el elaborado ritual de mantener el contacto, hacer visitas y escribir cartas requería una buena parte del tiempo, de la energía y de los recursos de las personas que lo practicaban. El volumen de la información producida para circular en la red crece exponencialmente y ha alcanzado ya unas proporciones inimaginables para la generación que creció en un mundo que carecía de dispositivos electrónicos de conexión (y desconexión) inmediata. Los expertos calculan que todo el

>>

touch”, visiting and letter writing, heavily taxed the time, energy and resources of everybody involved. The volume of information produced to circulate on the Web is now growing exponentially and has already reached proportions unimaginable to the generation brought up in the world lacking electronic devices for instant connection (and disconnection). Experts estimate that all human language (all words ever spoken by humans) since the dawn of time would take about five exabytes (1 exabyte = 1bn gigabytes) if stored in digital form; but already in 2006 email traffic accounted for six exabytes. A survey conducted by the technology consultancy IDC and sponsored by the IT firm EDC suggests that the amount of data added to the ‘digital universe’ each year will reach 988 exabytes by 2010. The IDC analysts expect that by then, 70% of all the digital information in the world will be produced by consumers – that is,

>>

<<

no podia viatjar separada del cos del transmissor i l'elaborat ritual de mantenir-se en contacte, passar visita i escriure cartes suposava una important càrrega per a l'agenda, l'energia i els recursos de les parts implicades. El volum d'informació que constantment es posa en circulació a la web està creixent exponencialment i ha assolit proporcions inimaginables per a la generació que va créixer en un món sense aparells electrònics de connexió (i desconnexió) immediates. Els experts calculen que tota la llengua humana (les paraules dites per l'ésser humà des del principi dels temps) ocuparia 5 exabytes (1 exabyte = 1.000 milions de gigabytes) emmagatzemada en format digital; però només el 2006, el trànsit de correus electrònics va assolir els 6 exabytes. Un estudi realitzat per la consultoria tecnològica IDC i patrocinat per l'empresa informàtica EDC assenyala que el 2010 les dades que anualment s'afegeixen a l'univers digital arribaran als

<<

lenguaje humano (todas las palabras pronunciadas por los humanos) desde el inicio de los tiempos ocuparía unos 5 exabytes (1 exabyte = 1.000 millones de gigabytes) si se hubiera guardado en formato digital; pero en 2006 el tráfico de correos electrónicos ya ascendía a 6 exabytes. Un estudio realizado por la consultora tecnológica IDC y patrocinado por la empresa de tecnología de la información EDC indica que los datos que se añaden anualmente al "universo digital" alcanzarán los 988 exabytes el año 2010... Los analistas de IDC calculan que un 70% de toda la información digital del mundo la producirán, por aquellas fechas, los "consumidores", es decir, los usuarios normales de internet, predominantemente jóvenes, ya que la mayoría tienen menos de 30 años. Y no hay que olvidar que el 45% de los encuestados dice que busca comunidades virtuales "nicho", o centradas en un tema común de interés. Uno de los motivos prin-

<<

ordinary Internet users, who are overwhelmingly young as most of them are below the age of 30. And let's recall that 45% of survey respondents say that they seek out "niche communities" online. Communicating with like minds online is one of the main motives of social networking. As one of the eager community-seekers put it: "my communities should have similar interests, if not, it will be duck and chicken talk."

Are there diasporas in the virtual world? Just like the offline world where they spend the rest of their time, the virtual world which the young community-seekers inhabit when online is increasingly becoming a mosaic of criss-crossing diasporas, though unlike the offline world the online diasporas are not territory-bound. Like everything else in the virtual world, the borderlines between "like minds" are digitally drawn, and like all digitally drawn entities their

988 exabytes. Els analistes de l'IDC calculen que el 70% de la informació digital mundial la produiran els consumidors, és a dir, usuaris d'internet majoritàriament joves, ja que la majoria tenen menys de 30 anys. Cal recordar que el 45% dels enquestats al·leguen buscar "comunitats-nínxol" en línia. Un dels principals motius de les xarxes socials és comunicar-se en línia amb persones afins. Tal com comenta un aferrissat buscador de comunitats: "Les meves comunitats han de tenir interessos similars als meus, sinó només és un guirigall."

Hi ha diàspores al món virtual? Exactament igual que en el món "fora de línia" en què aquests joves buscadors de comunitats passen la resta de temps, el món virtual on viuen en línia és cada vegada més una amalgama de diàspores diverses tot i que –a diferència del món "fora de línia"– les diàspores en línia no estan territorialment restringides. I, com passa amb la resta de coses del món virtual, les fronteres entre

cipales de pertenecer a una red social es comunicarse virtualmente con personas afines. Como afirma un ávido buscador de esos grupos: "Mis comunidades deben tener intereses similares. Si no, es un diálogo de besugos".

¿Se producen diásporas en el mundo virtual? Igual que en el mundo "fuera de línea" donde pasan el tiempo restante, el mundo virtual en que viven los jóvenes buscadores de comunidades cuando están conectados se convierte cada vez más en un mosaico de diásporas entrelazadas, aunque a diferencia del mundo "fuera de línea", no están limitadas al territorio. Como las demás cosas del mundo virtual, las líneas divisorias entre las personas de intereses afines se trazan digitalmente, y al igual que todas las entidades trazadas así, su supervivencia está sujeta al juego de la conexión y la desconexión. En el mundo virtual habitado por los jóvenes, los límites se trazan

survival is subject to the play of connection and disconnection. In the virtual world inhabited by the young, boundaries are drawn and re-drawn to set those with similar interests apart from the rest – from those who focus their attention on other objects. The twists and turns of virtual communities tend to follow the meanders of these interests, which as a rule are shifting and short-lived and have intermittently exploding and imploding realms. Interests require different degrees of attention and loyalty, but they need not be mutually exclusive. One can "belong" simultaneously to a number of virtual communities whose members would not necessarily recognise "like-mindedness" in each other and would probably dismiss cross-community dialogue as "duck and chicken talk". Belonging to any virtual community comes down to exchanges revolving around a matter of (current) common interest; other communications, cen-

persones afins estan traçades digitalment, i, com passa amb totes les entitats definides digitalment, la seva supervivència depèn del joc de la connexió i la desconnexió. En el món virtual on viuen aquests joves les fronteres es dibuixen i redibuixen per separar els qui tenen interessos similars de la resta –que són tots els qui centren l’atenció en altres objectes. I els alts i baixos de les comunitats virtuals tendeixen a seguir les mateixes fluctuacions que els seus interessos, que en general solen ser canviants, fugissers i amb reialmes que floreixen i s’extingeixen successivament. Els interessos demanen graus diferents d’atenció i lleialtat, però no cal que siguin mútuament excloents. Qualsevol persona pot pertànyer simultàniament a diverses comunitats virtuals, els membres de les quals no necessàriament es reconeixerien entre si com “mentalitats afins” i que probablement titllarien el diàleg intercomunitari de “guirigall”. Pertànyer a una comunitat virtual redueix

la comunicació a donar voltes al tema del (darrer) interès comú. Els altres tipus de comunicacions, centrats en temes d’interès diversos, necessiten unes altres comunitats-nínxol per dur-se a terme amb èxit. Paradoxalment, el fet que s’hagi ampliat el ventall de possibilitats de trobar mentalitats afins, empaquetades i de manera immediata, ha fet reduir i empobrir les habilitats socials dels buscadors de comunitats virtuals per comptes d’augmentar-les i enriquir-les. En el món “fora de línia”, de vegades els guirigalls són inevitables, si gent que no té res en comú ha de compartir el mateix espai; en el món en línia, les traduccions carregoses, les negociacions i els compliments es poden evitar gràcies al poder salvador de la tecla “suprimir”. I la necessitat d’establir un diàleg, de sospesar les raons de l’altre, d’analitzar-se a un mateix, de fer autocrítica i buscar un “modus covivendi” es pot evitar i ajornar, potser infinitament. ■

y se modifican para separar a los que tienen intereses similares del resto, es decir, de los que centran su atención en otros objetos. Las vicisitudes de las comunidades virtuales tienden a seguir los meandros de los intereses, que suelen ser cambiantes y pasajeros, con explosiones e implosiones intermitentes. Los intereses requieren distintos grados de atención y de lealtad, pero no deben ser mutuamente excluyentes. Se puede pertenecer al mismo tiempo a distintas comunidades virtuales cuyos miembros no se reconocerían necesariamente como afines y que probablemente rechazarían el diálogo entre distintas comunidades por considerarlo un diálogo de besugos. Pertenecer a una comunidad virtual se reduce a hacer intercambios en torno al tema de interés (actual) que se tiene en común; otras comunicaciones, centradas en diferentes temas de interés, requieren otras comunidades nicho para que puedan conducirse de una manera

significativa. Paradójicamente, el aumento de la variedad de oportunidades para encontrar rápidamente personas afines disponibles en cada uno de los ámbitos de interés, disminuye y empobrece, en lugar de aumentar y enriquecer, las habilidades sociales de los que buscan comunidades virtuales. En el mundo fuera de línea, una conversación que resulte un diálogo de besugos puede ser inevitable, si unas personas que no tienen nada en común se ven obligadas a compartir el mismo espacio; en el mundo en línea, las interpretaciones, las negociaciones y los compromisos embarazosos se pueden evitar gracias a la virtud benefactora de la tecla de suprimir. La necesidad de participar en un diálogo, de ponderar las razones de los demás, de analizar y revisar críticamente las propias y de buscar un “modus covivendi”, puede quedar, pues, suspendida y postergada, quién sabe si indefinidamente. ■

trud on different topics of interest, need other niche communities to be meaningfully conducted. Paradoxically, the widening of the range of opportunities to quickly find ready-made like minds for all and any pursued interests diminishes and impoverishes instead of augmenting and enriching the social skills of the virtual community seekers. In the offline world, duck and chicken talk may sometimes prove unavoidable if the ducks and chickens in question are doomed to roost and forage in the same yard for the duration. However, in the online world, cumbersome translations, negotiations and compromises may be avoided thanks to the saving grace of the “delete” key. The necessity of engaging in dialogue, pondering each other’s reasons, critically scrutinising and revising one’s own and searching for a modus co-vivendi may be therefore suspended and postponed – perhaps infinitely. ■

+ INFO

Debats d’Educació

www.debats.cat/2008/bauman/index_ca.xml

L’educació en un món de diàspores

www.debats.cat/2008/bauman/99_recurso/bauman_cat_debats.pdf

Zygmunt Bauman: Modernidad Líquida, Estados transitorios y Mundo Globalizado (artículo de la UCM)

www.ucm.es/info/nomadas/19/avrocca2.pdf

ESTUDIANT 2.0

DELS ALUMNES ANALÒGICS ALS APRENENTS DIGITALS

PER ANNA MURGADAS I VALLDOSERA / FOTOS DE JOAN ROCA DE VIÑALS

La darrera fornada de "nadius digitals" ha crescut envoltada de pantalles, ordinadors i telèfons mòbils / La última hornada de "nativos digitales" ha crecido rodeada de pantallas, ordenadores y teléfonos móviles / The last batch of "digital natives" has grown up surrounded by screens, computers and mobile telephones /

BabyFirst TV és un canal de televisió adreçat a nens d'entre sis mesos i tres anys d'edat que va néixer als Estats Units l'any 2004. Els seus impulsors asseguren que és una eina educativa que ajuda els pares en el procés d'aprenentatge dels infants, però el seu llançament va afegir llenya al debat sobre la conveniència de posar nens tan petits davant d'una pantalla. Actualment ja emet en diversos idiomes a sis països més. Els espectadors d'aquesta televisió són la darrera fornada del col·lectiu dels "nadius digitals", un terme que engloba les diferents generacions nascudes a partir dels anys vuitanta i que han

crescut en un món digital, envoltats de pantalles, ordinadors i telèfons mòbils. L'autor de l'expressió, el consultor de videojocs nord-americà Marc Prensky, els contraposa als "immigrants digitals", la població més veterana que ha hagut d'adaptar-se a aquestes novetats com qui aprèn de gran una llengua estrangera.

Les noves tecnologies han proliferat molt i avui molts joves interactuen entre ells a través de xats i missatges SMS, elaboren i penegen vídeos a YouTube i són presents a xarxes socials com Facebook o Tuenti. Ara institucions i educadors estudien com i fins

>>

ESTUDIANTE 2.0 DE LOS ALUMNOS ANALÓGICOS A LOS APRENDICES DIGITALES

BabyFirst TV es un canal de televisión dirigido a niños de entre seis meses y tres años que nació en Estados Unidos en 2004. Sus impulsores aseguran que es una herramienta educativa que ayuda a los padres en el proceso de aprendizaje de los niños, pero su lanzamiento añadió leña al fuego del debate sobre la conveniencia de poner a unos niños tan pequeños frente a una pantalla. Actualmente, emite ya en varios idiomas en otros seis países. Los espectadores de esta televisión son la última hornada del colectivo de los "nativos digitales", una expresión que engloba a las diferentes generaciones

nacidas a partir de los años ochenta y que han crecido en un mundo digital, rodeadas de pantallas, ordenadores y teléfonos móviles. El autor de la expresión, el consultor de videojuegos norteamericano Marc Prensky, los contraponen a los "inmigrantes digitales", la población más veterana y que ha tenido que adaptarse a estas novedades como quien aprende de mayor una lengua extranjera.

Las nuevas tecnologías han proliferado mucho y hoy muchos jóvenes interactúan entre sí a través de chats y de mensajes SMS, elaboran y cuelgan vídeos en YouTube y están presentes en redes sociales como

>>

STUDENT 2.0 FROM ANALOGICAL STUDENTS TO DIGITAL LEARNERS

BabyFirst TV is a television channel targeted at children between the ages of six months and three years that was founded in the United States in 2004. Its promoters claim that it is an educational tool that lends parents a hand in their children's learning process, but its launch only fuelled the debate on the wisdom of placing such tiny tots in front of a screen. It now broadcasts in several different languages in six other countries. The viewers of this channel are the latest batch in the collective called "digital natives", a term that encompasses the generations born as of the 1980s who have grown up in a

digital world surrounded by screens, computers and mobile phones. The man who coined this term, Marc Prensky, contrasts them with "digital immigrants", the older population who have had to adapt to these novelties just like someone who has to learn a foreign language.

The new technologies have spread like wildfire, and today many young people interact with each other through chats and text messaging, they make and post videos on YouTube, and they are present in social networks like Facebook and Tuenti. Today, institutions and educators are studying how

>>

L'adopció de les noves tecnologies és més una qüestió d'actitud que no d'edat

<<

a on han d'integrar aquesta i altres eines al dia a dia d'escoles i d'instituts per adaptar-los a les necessitats dels alumnes del futur. A la universitat, la necessitat de canvi és una realitat que molts estudiants ja demanen.

“Els temps han canviat. Fa anys que ho veiem però ara els fets ho demostren”, subratlla la rectora de la UOC, Imma Tubella, que lidera des de fa temps una recerca d'àmbit internacional que analitza com són els nadius digitals i com cal transformar les universitats per adaptar-s'hi. “La demanda de virtualitat a les universitats és una tendència a l'alça i cada vegada hi ha més nadius

<<

Facebook o Tuenti. Ahora, instituciones y educadores estudian cómo y hasta dónde hay que integrar esta y otras herramientas en el día a día de escuelas e institutos para adaptarlos a las necesidades de los alumnos del futuro. En la universidad, la necesidad de cambio es una realidad que muchos estudiantes ya exigen.

“Los tiempos han cambiado. Hace años que lo veíamos, pero ahora los hechos lo demuestran”, subraya la rectora de la UOC, Imma Tubella, que lidera desde hace tiempo un estudio de ámbito internacional que analiza cómo son los nativos digitales y cómo

<<

and to what extent these and other tools should be included in the day-to-day activities of primary and secondary schools in order to adapt them to the needs of the students of the future. At universities, the need for change is a reality that many students are already calling for.

“Times have changed. Years ago we saw it, but now facts are demonstrating it,” stresses the President of the UOC, Imma Tubella, who for some time has been spearheading an international study analysing what digital natives are like and how universities need to change in order to adapt to them.

digitals per a qui aquesta adaptació és la primera prioritat a l'hora d'escollir el centre on fer els estudis superiors”, assegura. Són joves usuaris intensius de noves tecnologies, que “no es plantegen la bondat d'internet, simplement hi viuen”.

El Centre per a la Recerca i la Innovació Educatives (CERI) de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) disposa també d'un programa que estudia les noves generacions d'aprenents i es planteja les necessitats i actituds dels alumnes del futur. Francesc Pedró, exvicerector de la UOC i actual director del CERI, explica que

hay que transformar las universidades para adaptarse a ellos. “La demanda de virtualidad en las universidades es una tendencia al alza, y cada vez hay más nativos digitales para los que esta adaptación es la primera prioridad a la hora de escoger el centro donde cursar sus estudios superiores”, asegura. Son jóvenes usuarios intensivos de las nuevas tecnologías que “no se plantean la bondad de internet; simplemente viven inmersos en ella”.

El Centro para la Investigación y la Innovación Educativas (CERI) de la Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económico (OCDE) también

“The demand for virtuality at universities is a trend on the upswing, and there are more and more digital natives who view this adaptation as a top priority when choosing where to pursue their higher education,” she claims. These young adults use the new technologies intensively. They “do not consider whether using the Internet is good or bad; it's just part of their lives.”

The Centre for Educational Research and Innovation (CERI) of the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) has a programme that studies the new generations of learners and examines

el projecte *The New Millennium Learners* (Els aprenents del nou mil·lenni) va néixer amb la presumpció que els nadius digitals tenien una aproximació diferent al coneixement. Extrapolant l'ús que els adolescents fan de les noves tecnologies, van establir el perfil d'un estudiant que prefereix la imatge al text, que valora més les presentacions multimèdia que les presentacions estàtiques, que ha de canviar d'activitat amb freqüència i no pot resistir classes llargues, i que necessita dominar el procés d'aprenentatge i encarar-lo d'una forma multitasca i no lineal que li permeti saltar endavant i endarrere en les matèries.

cuenta con un programa que estudia a las nuevas generaciones de aprendices y analiza las necesidades y actitudes de los alumnos del futuro. Francesc Pedró, ex vicerector de la UOC y director en la actualidad del CERI, explica que el proyecto The New Millennium Learners (Los aprendices del nuevo milenio) nació a partir de la idea de que los nativos digitales tienen una aproximación distinta al conocimiento. Extrapolando el uso que hacen los adolescentes de las nuevas tecnologías, establecieron el perfil de un estudiante que prefiere la imagen al texto, que valora más las presentaciones multimedia que las

the needs and attitudes of future students. Francesc Pedró, former Vice President of the UOC and current director of CERI, explains that The New Millennium Learners project got its start under the presumption that digital natives approach learning differently. By extrapolating how teenagers use the new technologies, they came up with the profile of a student who prefers images to texts, who would rather have multimedia presentations than static ones, who has to change activities frequently and cannot stand long classes, and who needs to master the learning process and approach it through multi-tasking

La adopción de las nuevas tecnologías es más una cuestión de actitud que de edad

Adopting new technologies is more a matter of mindset than age

La recerca empírica del programa ha desmuntat alguns mites, com ara que la dependència de la tecnologia hagi fet que el desenvolupament cognitiu dels nadius digitals sigui diferent del de l'estudiant clàssic, però ha confirmat percepcions com el fet que estan més acostumats a la cultura de la imatge que els seus antecessors. A hores d'ara, YouTube és el seu cercador d'internet. "Es diu que aquests joves han perdut l'interès pel cinema i la televisió, però la veritat és que, a la seva manera, són uns grans consumidors d'audiovisual", confirma Tubella. "Consumeixen molta cultura, però no la paguen."

presentaciones estáticas, que ha de cambiar de actividad con frecuencia y no aguanta clases largas y que ha de dominar el proceso de aprendizaje y enfrentarse a él con una actitud multitarea, no lineal, que le permita saltar adelante y atrás en las materias.

La investigación empírica de este programa ha desmontado algunos mitos, como por ejemplo que la dependencia de la tecnología haya provocado diferencias en el desarrollo cognitivo de los nativos digitales y del estudiante clásico, pero ha confirmado percepciones como que están más acostumbrados a la cultura de la imagen que sus antecesores.

instead of in a linear fashion so that they can jump forwards and backwards in the subjects.

The programme's empirical research has also debunked many myths, such as the purported fact that technology dependence has made digital natives' cognitive development different to that of the traditional student. However, it has also confirmed perceptions such as that students today are more used to the culture of the image than their predecessors. Right now, YouTube is their Internet browser. "It is said that these youngsters have lost their interest in film and television,

Diversos estudis posen de relleu que el fet d'usar les TIC, ja sigui a casa o a l'escola, té un impacte positiu en l'aprenentatge i apunten que, en general, els estudiants que més les utilitzen obtenen millors resultats acadèmics, amb independència dels condicionaments socioeconòmics. Julio Carabaña, catedràtic de Sociologia de l'Educació a la Universitat Complutense de Madrid, explica que els nens "ara amb 12 anys han vist més món que Phileas Fogg i en aquest sentit, les noves tecnologies poden ser una eina pedagògica interessant, però també contraproductiu". Tot depèn de com s'utilitzin.

Hoy, YouTube es su buscador de Internet. "Dicen que estos jóvenes han perdido el interés por el cine y la televisión, pero lo cierto es que, a su manera, son unos grandes consumidores de material audiovisual", confirma Tubella. "Consumen mucha cultura, pero no la pagan."

Varios estudios ponen de relieve que el hecho de utilizar las TIC, en casa o en la escuela, tiene un impacto positivo en el aprendizaje y apuntan que, en general, los estudiantes que más las utilizan obtienen unos resultados académicos mejores, con independencia de sus condicionantes so-

but the fact is that in their own way they are voracious audiovisual consumers," confirms Tubella. "They consume a great deal of culture, they just don't pay for it."

Several studies stress the fact that using ICTs either at home or at school has a positive impact on learning, and they state that generally speaking, the students who use ICTs the most are higher achievers at school, regardless of their socioeconomic status. Julio Carabaña, Professor of Educational Sociology at the Complutense University of Madrid, says that children "who are 12 years old now have seen more of the

Carabaña, que va participar el març passat en els Debats d'Educació que organitzen la UOC i la Fundació Jaume Bofill, parla de l'ús abusiu de powerpoints a l'hora d'explicar matèries. "Enlloc de fer que l'alumne prengui nota d'allò que ha comprès, el que aconseguim és que el seu cervell no treballi i es dediqui només a copiar", considera.

El 92% dels joves de 15 anys dels països inclosos a l'estudi del Programa Internacional per a l'Avaluació d'Estudiants de l'OCDE (PISA) asseguren que tenen accés a un ordinador a l'escola i el 85%, el tenen a l'abast a la llar familiar. Els percentatges són alts però

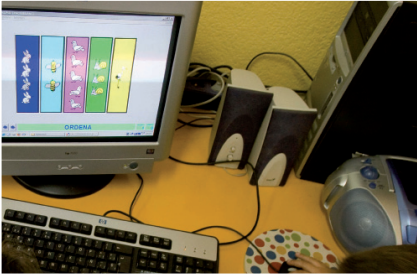
cioeconómicos. Julio Carabaña, catedrático de Sociología de la Educación en la Universidad Complutense de Madrid, explica que los niños "han visto hoy, con 12 años, más mundo que Phileas Fogg y, en este sentido, las nuevas tecnologías pueden ser una herramienta pedagógica interesante, pero también contraproductiva". Todo depende del uso que se les dé. Carabaña, que participó el pasado mes de marzo en los Debates de Educación que organizan la UOC y la Fundación Jaume Bofill, habla del uso abusivo de powerpoints para explicar materias. "En vez de hacer que el alumno tome notas

world than Phileas Fogg, and in this sense the new technologies might be a handy educational tool, yet also counterproductive". Everything depends on how they are used. Carabaña, who participated in the Debates on Education hosted by the UOC and the Jaume Bofill Foundation last March, speaks about the abusive use of PowerPoint presentations when teaching courses. "Instead of making students take notes on what they have understood, the only thing we accomplish is that they only spend their time copying and their brains don't work," he claims.

>>

>>

>>

Sigui a casa o a l'escola, l'ús de les TIC té un impacte positiu en l'aprenentatge / En casa o en la escuela, el uso de las TIC tiene un impacto positivo sobre el aprendizaje / At home or at school, the use of ITC has a positive impact on learning. /

<<

no suficients per concloure que l'aprenent 2.0 és un fenomen generacional. Francesc Pedró recorda que “hi ha països on hi ha bosses importants d'adolescents, d'entre el 10% i el 25%, per als quals encara no existeixen els ordinadors”. Genís Roca, soci director de la consultora Roca Salvatella i especialista en lògiques socials de l'anomenada *web 2.0*, afegeix que actualment “tot i que els més joves són els que més dominen les noves tecnologies, adoptar-les és més una qüestió d'actitud i confortabilitat que no pas d'edat”. Hi ha gent de 50 anys que les utilitza amb agilitat i joves de 15 anys que

<<

de lo que ha comprendido, lo que conseguimos es que su cerebro no trabaje y se dedique únicamente a copiar”, considera.

El 92% de los jóvenes de 15 años de los países incluidos en el estudio del Programa Internacional para la Evaluación de Estudiantes de la OCDE (PISA) aseguran tener acceso a un ordenador en la escuela y el 85%, en el hogar familiar. Los porcentajes son altos, pero no suficientes para concluir que el aprendiz 2.0 es un fenómeno generacional. Francesc Pedró recuerda que “hay países con bolsas importantes de adolescentes, entre el 10 y el 25%, para quienes

<<

Ninety-two percent of 15-year-olds from the countries included in the study by the OECD's Programme for International Student Assessment (PISA) claim that they have access to a computer at school, and 85% say that they have one at home. The percentages are high, but not enough to conclude that Learner 2.0 is a generational phenomenon. Francesc Pedró recalls that “there are countries where there are major pockets of teenagers, between 10% and 25%, for whom computers still don't exist.” Genís Roca, a founding manager of the consultancy Roca Salvatella and special-

Cal adaptar el model d'ensenyament a l'ús intensiu de les TIC que fan els més joves

Hay que adaptar el modelo de enseñanza al uso intensivo de las TIC que hacen los más jóvenes

no en tenen ni idea. Un exemple que les competències digitals no tenen edat va ser el cas de la desapareguda María Amelia López, l'àvia gallega a qui l'any 2007 els Premis Internacionals de Blogs, els BOB, van guardonar com a millor bloguista en castellà pel blog *A mis 95 años*. Va ser un regal d'un nét per l'aniversari, i durant més de dos anys hi va anar penjant les seves impressions, vídeos inclosos.

El gènere també és un factor que complica la definició de l'estudiant 2.0 com una categoria global, segons dades de l'informe "Are the students ready for a technology-

rich world?" (Estan preparats els estudiants per a un món ric en tecnologia?) que va fer l'OCDE el 2005 i que analitza el nivell de preparació dels alumnes de 15 anys per al món digital a partir de les dades de l'estudi PISA 2003. Amb índexs d'accés gairebé idèntics, es constaten diferències enormes entre nois i noies pel que fa a l'ús de l'ordinador, tant dins com, sobretot, fora de l'escola.

Els hi accedeixen més sovint i durant més temps i, mentre que les noies en fan un ús més social i comunicacional, els seus companys les avantatgen en matèria d'oci.

El 70% dels nois de 15 anys dels països de l'OCDE utilitzen l'ordinador per jugar i el 51% es baixen jocs per internet, mentre que en el cas de les noies les xifres es rebaixen al 35% i 25%, respectivament. En la participació als xats i l'enviament de mails els usos s'anivellen: 56% dels nois i 55% de les noies.

Les dades de l'OCDE d'accés als ordinadors demostren que els adolescents els tenen més a l'abast a l'escola que a casa, però que d'entre els que els utilitzen amb més freqüència, un 74% ho fan a la llar familiar i només el 44% els fan servir als centres educatius.

>>

todavía no existen los ordenadores". Genís Roca, socio director de la consultora Roca Salvatella y especialista en lógicas sociales de la denominada web 2.0, añade que, actualmente, "aunque los más jóvenes son los que más dominan las nuevas tecnologías, adoptarlas es más una cuestión de actitud y comodidad que de edad". Hay gente de 50 años que las utiliza con agilidad y jóvenes de 15 años que no tienen ni idea. Un ejemplo de que las competencias digitales no tienen edad lo encontramos en la fallecida María Amelia López, la abuela gallega a quien, en 2007, los Premios Internacionales

de Blogs, los BOB, galardonaron con el premio al mejor blog en castellano por su bitácora *A mis 95 años*. Fue un regalo de un nieto por su cumpleaños y, durante más de dos años, colgó ahí sus impresiones, vídeos incluidos.

El género también es un factor que complica la definición del estudiante 2.0 como una categoría global, según los datos del informe "Are the students ready for a technology-rich world?" ("¿Están preparados los estudiantes para un mundo rico en tecnología?") que hizo la OCDE en 2005 y que analiza el nivel de preparación de los

alumnos de 15 años para el mundo digital a partir de los datos del estudio PISA 2003. Con unos índices de acceso prácticamente idénticos, se observan enormes diferencias entre chicos y chicas en cuanto al uso del ordenador, tanto dentro como, sobre todo, fuera de la escuela.

Ellos acceden más a menudo y durante más tiempo, y mientras que las chicas hacen un uso más social y comunicativo, sus compañeros las superan en materia de ocio. El 70% de los chicos de 15 años de los países de la OCDE utilizan el ordenador para jugar, y el 51% se descargan juegos por internet,

>>

ist in social logics of the so-called Web 2.0, adds that currently "despite the fact that younger people have a better mastery of the new technologies, whether or not someone adapts to them is more a question of mindset and comfort zone than of age." There are 50-year-olds who use new technologies skilfully and 15-year-olds who are clueless. One example illustrating the fact that digital competencies have no age is the case of the now-deceased María Amelia López, the Galician grandmother who won the 2007 International Blog Prizes, the BOBs, as the best blogger in Spanish for *A mis 95*

años (Me at 95). The blog was a birthday gift from her grandson, and she posted her impressions and even videos there for over two years.

Gender is also a factor that makes it trickier to define Student 2.0 as a blanket category, according to figures from the report "Are the students ready for the technology-rich world?" published by the OECD in 2005, which uses figures from the 2003 PISA study to analyse how ready 15-year-old students are for the digital world. Despite the virtually identical user rates between boys and girls, there are enormous gaps in how they use the

computer, both inside and especially outside school.

Boys hook up more often and for longer periods of time, and while girls use computers more for social and communicative purposes, their male classmates use them for entertainment. Seventy percent of 15-year-old boys in the OECD countries use computers to play games, and 51% of them download games from the Internet, while among girls these figures drop to 35% and 25%, respectively. In terms of participating in chats and sending emails, boys and girls show similar rates: 56% for boys and 55% for girls.

>>

The teaching model must be adapted to young people's intensive use of ICTs

<<

L'increment d'ordinadors a l'escola tampoc és un factor determinant perquè els professors els usin més a l'aula.

Els professors de la UOC Carles Sigalés i Josep Maria Mominó dirigeixen un estudi sobre la integració d'internet en l'educació escolar espanyola que analitza 800 escoles i instituts de tot l'Estat. "Durant molt temps hi ha hagut la idea que introduir les TIC a l'escola portaria professors i alumnes a plantejar-se maneres diferents de fer la classe i estem veient que no és així, que, malgrat uns percentatges d'accés elevats, molts docents les utilitzen com a eina de suport

per continuar fent el que ja feien", subratlla Sigalés, que apunta que el professorat utilitza molt internet a casa, però que als centres educatius l'ús majoritari de l'ordinador es fa en àmbits d'administració, gestió i preparació de classes. Només els que ja innovaven, ho continuen fent i aprofiten les TIC per promoure la col·laboració entre alumnes o l'autonomia per buscar informació i processar-la.

A escala internacional sembla que impera la mateixa tendència. L'estudi SITES 2006, elaborat per l'Associació Internacional per a l'Avaluació de Resultats Educatius, que va

<<

mientras que en el caso de las chicas las cifras se reducen al 35% y al 25% respectivamente. En la participación en chats y el envío de correos electrónicos, los usos se igualan: 56% en el caso de los chicos por 55% en el de las chicas.

Los datos de acceso a los ordenadores de la OCDE demuestran que los adolescentes los tienen más al alcance en la escuela que en casa. Sin embargo, entre aquellos que los usan con más frecuencia, un 74% lo hace en

<<

Despite the fact that the OECD figures on access to computers show that teenagers have easier access at school than at home, of the ones who use computers the most frequently 74% do so at home and only 44% at school. Nor is the rise in the number of computers available to schoolchildren a determining factor in whether or not teachers use them more in the classroom.

UOC professors Carles Sigalés and Josep Maria Mominó are supervising a study on the incorporation of the Internet in the Spanish school system that is analysing 800 primary and secondary schools throughout

el hogar familiar, y solamente el 44% los usan en los centros educativos. El incremento de ordenadores en la escuela tampoco es un factor determinante para que los profesores los empleen más en las aulas.

Los profesores de la UOC Carles Sigalés y Josep Maria Mominó dirigen un estudio sobre la integración de internet en la educación escolar española que analiza 800 escuelas e institutos de todo el Estado. "Durante mucho tiempo, se ha creído que introducir las TIC en la escuela llevaría a profesores y alumnos a plantearse otras maneras de dar la clase, y estamos viendo que no es así, que, a

pesar de unos porcentajes elevados de acceso, muchos docentes las utilizan como herramienta de apoyo para seguir haciendo lo que ya hacían", subraya Sigalés, que apunta que el profesorado utiliza mucho internet en casa, pero que, en los centros educativos, el uso mayoritario de ordenadores se da en el ámbito de la administración, la gestión y la preparación de las clases. Solamente los que ya innovaban siguen haciéndolo, y aprovechan las TIC para promover la colaboración entre alumnos o la autonomía para buscar información y procesarla.

A escala internacional, parece imperar la

Spain. "For a long time we have had the notion that introducing ICTs at school would lead teachers and students to consider different ways of approaching class. But we are seeing that this is not so, that despite high access rates, many teachers are using the computers as a support tool while they continue to conduct classes the way they've always done," stresses Sigalés, who notes that teachers use the Internet a lot at home but that at school computers are primarily used for administration, management and class preparation. Only teachers who were already innovating keep doing so and use

ICTs to promote student cooperation or autonomy when searching for and processing information.

The same trend seems to prevail around the world. The SITES 2006 study, drawn up by the International Association for the Evaluation of Educational Achievement, which compared the use of the new technologies in mathematics and sciences classrooms in 9,000 schools from 22 educational systems around the world, concluded that even though today teachers have more computers at their disposal, the majority continue to use traditional methods to teach their classes.

Els nois solen utilitzar més els ordinadors per jugar i les noies, per comunicar-se /
 Los chicos suelen utilizar más los ordenadores para jugar y las chicas, para
 comunicarse / Boys tend to use computers to play and girls to communicate with
 each other /

comparar l'ús de les noves tecnologies a les aules de matemàtiques i ciències de 9.000 centres de 22 sistemes educatius d'arreu del món, va concloure que tot i que els mestres tenen ara més ordinadors a l'abast, la majoria continua optant pels mètodes tradicionals a l'hora d'impartir classes.

Genís Roca considera que la rapidesa dels canvis tecnològics és un factor que explica que molts professors renunciïn a usar més els ordinadors a l'aula: a banda de les seves matèries, fa deu anys es demanava als docents coneixements de hardware, fa cinc anys s'hi va sumar el software i programació, i avui

>>

misma tendencia. El estudio SITES 2006, elaborado por la Asociación Internacional para la Evaluación de Resultados Educativos, que comparó el uso de las nuevas tecnologías en las aulas de matemáticas y ciencias de 9.000 centros de 22 sistemas educativos de todo el mundo, llegó a la conclusión de que, aunque los profesores tienen hoy más ordenadores a su alcance, la mayoría siguen optando por los métodos tradicionales a la hora de impartir las clases.

Genís Roca considera que la velocidad de los cambios tecnológicos es un factor que explica que muchos profesores renuncien a

>>

Genís Roca believes that the speed of technological change is one factor that explains why many teachers refuse to use computers in the classroom more: in addition to their teaching load, ten years ago teachers were asked to know how to handle hardware, five years ago software and programmes, and today they have to be abreast of what is happening on the Internet. "They haven't had the time to assimilate it, and today many of them are still teaching what a computer is and how to copy an image into a text," claims Roca, who in the past has held a number of leading posts at the UOC. Julio Cara-

>>

Els universitaris valoren cada cop més la virtualitat

Los universitarios valoran cada vez más la virtualidad

<<

han d'estar al dia del que passa a internet. "No han tingut temps d'assimilar-ho i avui molts encara estan ensenyant què és un ordinador i com es copia una imatge en un text", assegura Roca, que temps enrere va assumir diferents tasques de responsabilitat a

<<

utilizar más los ordenadores en el aula: además de los conocimientos sobre sus respectivas materias, hace diez años se pedía a los docentes conocimientos de hardware; hace cinco se sumó el software y la programación; hoy han de estar al día de lo que pasa en internet. "No han tenido tiempo de asimilarlo y, hoy, muchos siguen enseñando qué es un ordenador y cómo se copia una imagen en un texto", asegura Roca, que tiempo atrás asumió distintos cargos de responsabilidad en la UOC. Por su parte, Julio Carabaña añade una crítica: la intromisión de los políticos en la didáctica, que aplican cambios a

<<

baña adds a criticism: politicians' interference in education by implementing changes that follow up a top-down instead of bottom-up model. He claims that this leads teachers to be less active and to wait for someone to tell them what they should be doing, and he maintains that the direction of changes must be inverted because "especially on methodological issues, such as the new technologies applied in the classroom, in which each course and each class is a world unto itself, across-the-board innovations make no sense."

Often, then, young digital natives teach themselves about the new technologies in

la UOC. Per la seva banda, Julio Carabaña hi afegeix una crítica: la intromissió dels polítics en la didàctica, que apliquen canvis segons un model que va de dalt cap a baix. Assegura que això porta els mestres a ser menys actius, a esperar que els diguin què han de fer, i defensa que cal invertir la direcció dels canvis perquè "sobretot en qüestions metodològiques, com l'aplicació a l'aula de les noves tecnologies, on cada assignatura i cada classe són un món, les innovacions en bloc no tenen sentit".

Sovint, doncs, els joves nadius digitals s'acosten a les noves tecnologies en l'àmbit

partir de un modelo que va de arriba abajo. Asegura que eso lleva a los maestros a ser menos activos, a esperar a que les digan qué han de hacer, y defiende que hay que invertir la dirección de los cambios porque, "sobre todo en cuestiones metodológicas, como la aplicación en el aula de las nuevas tecnologías, donde cada asignatura y cada clase son un mundo, las innovaciones en bloque no tienen sentido".

A menudo, por lo tanto, los jóvenes nativos digitales se acercan a las nuevas tecnologías en el ámbito privado y de manera autodidacta, y son mucho menos propensos

the private sphere, and they are much less open to introducing the new technologies into their education than some experts expected. Private experiences with ICTs are highly positive, but they collide with a system based on the discipline of the textbook which still evaluates students using traditional exams.

Computers can be an extremely powerful tool, but they require teachers to know how to use them, and the teaching model has to be adapted to youngsters' intensive use of the new technologies. Carles Sigalés emphasises that in addition to continuing to

privat i de forma autodidacta i són molt menys propensos a introduir les noves tecnologies en la seva educació del que alguns experts esperaven. Les experiències privades amb les TIC són molt positives, però col·lideixen amb un sistema basat en la disciplina del llibre de text, que els continua avaluant amb els exàmens tradicionals.

L'ordinador pot ser una eina molt potent, però requereix que el professor sàpiga com fer-la servir i adapti el model d'ensenyament a l'ús intensiu de les noves tecnologies que fan els més joves. Carles Sigalés destaca que, a banda de continuar invertint recursos per

a introducir las nuevas tecnologías en su educación de lo que algunos expertos esperaban. Las experiencias privadas con las TIC son muy positivas, pero chocan con un sistema basado en la disciplina del libro de texto, que los sigue evaluando a partir de los exámenes tradicionales.

El ordenador puede ser una herramienta muy potente, pero es preciso que el profesor sepa cómo utilizarla y adapte el modelo de enseñanza al uso intensivo de las nuevas tecnologías que hacen los más jóvenes. Carles Sigalés destaca que, además de seguir invirtiendo recursos para poner las TIC al alcance

invest resources in making ICTs available to students, other needs must also be addressed if we wish to promote their use for educational purposes. "Right now, more than an indiscriminate increase in the number of computers, the question is what type of technology should be included in the classroom and where it should be," he stresses. "The Internet is not included on the school curriculum, and that includes the university, too. The digital natives that reach universities find that they are not in their own world, because theirs is the world of WWW," states Imma Tubella. She predicts that in the

Students are putting more and more emphasis on virtuality

posar les TIC a l'abast dels estudiants, hi ha altres necessitats que cal cobrir si se'n vol impulsar l'ús amb finalitats educatives. “A hores d'ara, més que un augment indiscriminat del nombre d'ordinadors, la qüestió és preguntar-se quin tipus de tecnologia cal a l'aula i on ha d'estar situada”, insisteix. “Internet no està integrat al currículum escolar, i el mateix passa a la universitat. Els nadius digitals que arriben a les universitats es troben que no són al seu món, perquè el seu món és el de WWW”, considera Imma Tubella. El futur de l'educació superior, pronostica, serà un híbrid entre les classes

de los estudiantes, hay otras necesidades por cubrir si queremos impulsar su uso con fines educativos. “En la actualidad, más que un aumento indiscriminado del número de ordenadores, conviene preguntarse qué tipo de tecnología necesitamos en el aula y dónde ha de estar ubicada”, insiste. “Internet no está integrado en el currículum escolar, y otro tanto sucede en la universidad. Los nativos digitales que llegan a las universidades descubren que no están en su mundo, porque su mundo es el de las WWW”, considera Imma Tubella. El futuro de la educación superior, pronostica, será un híbrido entre las clases magistrales

future higher education will be a blend of teacher-led classes and virtual learning, understood as a venue for interaction, but only if the educational model changes. “The idea is not just to have email and a course posted on the Internet.”

The concept of Student 2.0 is provocative and arouses discussion and reflection, but right now it encompasses an overly heterogeneous group to be able to come up with a single definition and find an appropriate venue for development. What does seem to be a fact, however, is that ICTs have changed not just the way people learn but lifestyles

magistrals presencials i la virtualitat entesa com a espai interactiu, però sempre que es canviï el model educatiu. “No es tracta només de tenir correu electrònic i una assignatura penjada a internet.”

El concepte d'estudiant 2.0 és suggeridor i suscita discussió i reflexió, però engloba ara com ara un col·lectiu massa heterogeni com per fer-ne una definició única i no troba un entorn adequat per desenvolupar-se. El que sí que sembla un fet és que les TIC no tan sols han canviat les formes d'aprenentatge sinó l'estil de vida. La generació digital, subratlla Tubella, té valors diferents i consumeix

presenciales y la virtualidad entendida como un espacio interactivo, pero siempre y cuando se cambie el modelo educativo. “No se trata solamente de tener correo electrónico y una asignatura colgada en internet.”

El concepto de estudiante 2.0 es atractivo y suscita discusión y reflexión, pero, a día de hoy, engloba a un colectivo demasiado heterogéneo como para formular una definición única, y carece de un entorno adecuado para su desarrollo. Lo que sí parece probado es que las TIC no sólo han cambiado las formas de aprendizaje, sino el estilo de vida. La generación digital, subraya Tubella, tiene

as well. The digital generation, Tubella stresses, has different values and consumes culture, information and therefore education differently. Pedró looks at the children who are now in pre-school, who do view the new technologies as a pressure-free tool for discovery. “They may be the real Learners 2.0 as long as we make sure that they have a School 2.0,” he stresses. For the time being, the proliferation of technology for the youngest segment of society, such as mobile telephones for children starting at the age of six, guarantees them digital pre-consciousness. ■

cultura, informació i, per tant, educació, de manera diferent. Pedró mira cap als nens i nenes que ara són a preescolar i que sí que troben en les noves tecnologies una eina de descobriment que no els comporta cap pressió. “Aquests podran ser els veritables aprenents 2.0 sempre que aconseguim que tinguin una escola 2.0”, subratlla. De moment la proliferació d'oferta tecnològica per al segment dels més joves, com els telèfons mòbils per a infants a partir de sis anys, els garanteix la precocitat digital. ■

unos valores diferentes y consume cultura, información y, por lo tanto, educación, de un modo distinto. Pedró mira a los niños y niñas que están hoy en preescolar y que sí ven en las nuevas tecnologías una herramienta de descubrimiento que no les supone ninguna presión. “Estos podrán ser los auténticos aprendices 2.0 a condición de que logremos que tengan una escuela 2.0”, subraya. De momento, la proliferación de oferta tecnológica para el segmento de los más jóvenes, como los teléfonos móviles para niños a partir de 6 años, garantiza su precocidad digital. ■

+ INFO

The New Millennium Learners, Challenging our Views on ICT and Learning

www.oecd.org/dataoecd/1/1/38358359.pdf

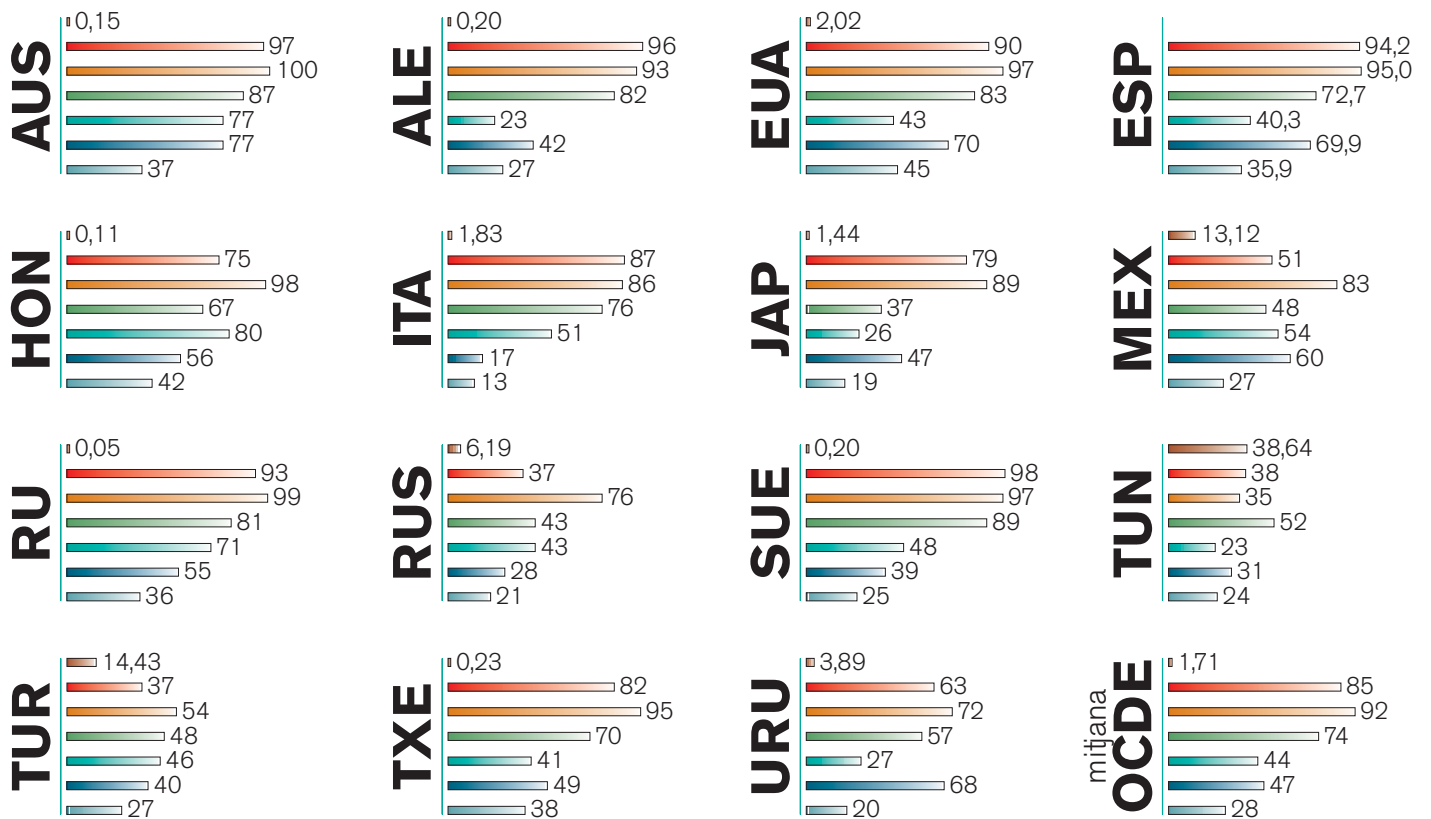
Sites 2006 www.sites2006.net

Debats d'Educació. Julio Carabaña

www.debats.cat/esp/2009/carabana/index.html

Genís Roca www.genisroca.cat

A mis 95 años amis95.blogspot.com

Teens & TIC

% d'alumes
de alumnos
of students

que no han fet servir mai ordinadors
que nunca han utilizado ordenadores
having never used a computer

que tenen ordinadors a casa
que tienen ordenador en casa
having access to a computer at home

que tenen accés a l'ordinador al centre escolar
que tienen acceso a ordenadores en el centro escolar
having access to a computer at school

que usen freqüentment ordinadors a casa
que usan ordenadores en casa con frecuencia
using computers at home frequently

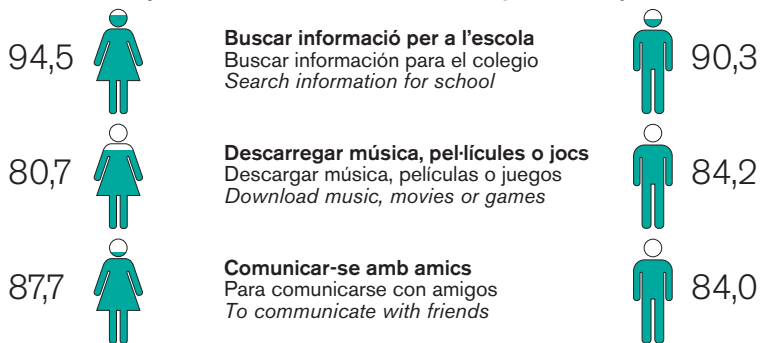
que usen freqüentment ordinadors a classe
que usan ordenadores en clase con frecuencia
using computers at school frequently

que saben fer presentacions sense ajuda
que saben hacer presentaciones sin ayuda
who are confident creating a presentation

que saben fer o modificar pàgines web sense ajuda
que saben hacer o modificar páginas web sin ayuda
who are confident creating a Web page without help

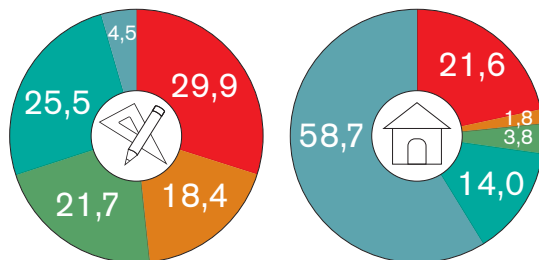

Usos d'internet fora de classe (noies i nois) / Usos de internet fuera de clase (chicas y chicos) / Internet uses at home (girls and boys)

Freqüència d'ús d'internet a classe i a casa / Frecuencia de uso de internet en clase y en casa / Frequency of Internet use at class and at home

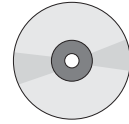
- Mai**
Nunca / Never
- 1 cop al mes**
vez al mes / once a month
- 2-3 cops al mes**
veces al mes
times a month
- 2-3 cops a la setmana**
veces por semana
times a week
- Cada dia**
A diario / Every day

FONTS / FUENTES / SOURCES /
"ARE THE STUDENTS READY FOR A TECHNOLOGY-RICH WORLD?" (ALUMNES DE 15 ANYS / ESTUDIANTES DE 15 AÑOS / 15-YEAR OLD STUDENTS; OCDE 2005) www.oecd.org
"LA INTEGRACIÓN DE INTERNET EN LA EDUCACIÓN ESCOLAR ESPAÑOLA: SITUACIÓN ACTUAL Y PERSPECTIVAS DE FUTURO" (EDUCACIÓN PRIMARIA I SECUNDARIA / EDUCACIÓN PRIMARIA Y SECUNDARIA / PRIMARY AND SECONDARY EDUCATION; UOC 2007) www.fundacion.telefonica.com/debate/conocimiento/publicaciones/informe_escuelas/esp/index.html

70's ▶ 80's ▶ 90's

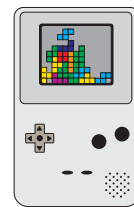
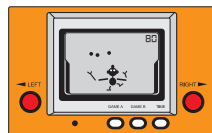
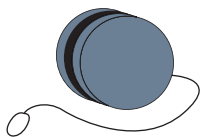
música / música / music

roba / ropa / clothes

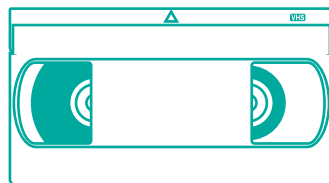
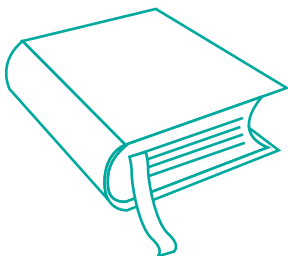

jocs / juegos / games

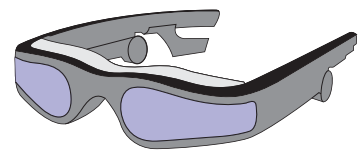
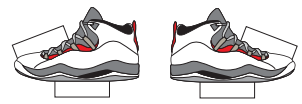
Evolució de l'estudiant

escola / escuela / school

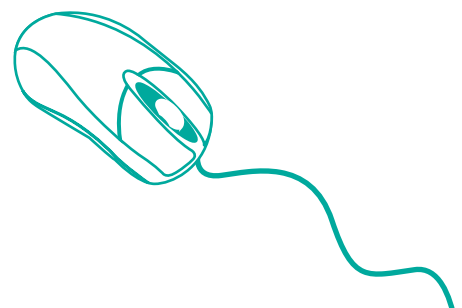
▶ 00's ▶

▶ 10's ▶

Evolución del estudiante

Student evolution

El paper de la tecnologia en l'ensenyament i a l'aula

Marc Prensky

Marc Prensky diu d'ell mateix que és un visionari i un futurista, a banda de ser consultor, conferenciant, inventor, escriptor, dissenyador de videojocs i expert en la relació entre tecnologia i aprenentatge. Nord-americà, fundador de la Games2train, té reputació d'haver encunyat un concepte de moda en el món educatiu: *nadius digitals*. És autor, entre d'altres, de *Don't bother me, Mom, I'm learning* (No em molestis, mama, estic aprenent), un llibre trencador en què planteja que els ordinadors i els videojocs són els mestres del segle XXI.

Marc Prensky dice de sí mismo que es un visionario y un futurista, además de ser consultor, conferenciante, inventor, escritor, diseñador de videojuegos y experto en la relación entre tecnología y aprendizaje. Norteamericano, fundador de la Games2train, tiene la reputación de haber acuñado un concepto de moda en el mundo educativo: *nativos digitales*. Es autor, entre otros, de *Don't bother me, Mom, I'm learning* (No me molestes, mamá, estoy aprendiendo), un libro rompedor en el que se plantea que los ordenadores y los videojuegos son los maestros del siglo XXI.

Marc Prensky says of himself that he is a visionary and a futurist, in addition to working as a consultant, speaker, inventor, writer, videogame designer and expert in the link between technology and learning. Born in the USA, he is the founder of Games2train and is famous for having coined a trendy concept in the world of education: *digital natives*. He is the author of many books, including *Don't Bother Me, Mom, I'm Learning* (Paragon House, 2006), a groundbreaking volume that suggests that computers and videogames are the teachers of the 21st century.

* Publicat a / Publicado en / Published in / *Educational Technology* Nov-Dec 2008

M'ha calgut força temps, però crec que al final he trobat una definició única, exhaustiva i aplicable sobre el paper de la tecnologia a l'aula. I és primordial, perquè molts educadors s'estan començant a sentir confosos i frustrats per la multiplicitat d'enfocaments i maneres amb què es parla sobre el paper de la tecnologia.

Tot i que bona part de l'educació primària i secundària del segle XXI encara està per definir, com per ara establir un currículum mínimament consensuat, crec que ara mateix hi ha un objectiu clar: la pedagogia amb què s'hauria d'ensenyar als nostres alumnes. Tot i que es pot formular de maneres molt diverses, l'orientació bàsica s'allunya de l'"antiga" pedagogia dels mestres que "expliquen" (o parlen, o dicten classes magistrals o exerceixen de "savi dalt de la paleta") per inclinar-se cap a una "nova" pedagogia en què els nois i noies aprenen tots sols amb l'orientació d'un mestre (una combinació

El papel de la tecnología en la enseñanza y en el aula

Me ha costado algún tiempo, pero creo que al final he dado con una enunciación única, exhaustiva y practicable del papel de la tecnología en el aula. Es importante porque muchos educadores se sienten confusos y frustrados por la infinidad de enfoques y opiniones acerca del papel de la tecnología.

Si bien aún queda mucho por conceptualizar en la enseñanza primaria y secundaria del siglo XXI, como por ejemplo la creación de un currículo para este siglo que cuente con el consenso general, creo que hay un objetivo muy claro: cuál es la pedagogía que se debe aplicar a la enseñanza de nuestros alumnos. Aunque puede definirse de muchas maneras, la orientación básica es apartarse de la "antigua"

The role of technology in teaching and the classroom*

It has taken a while, but I think I have finally come up with a single, comprehensive and actionable statement of the role of technology in the classroom. This is crucial, because many educators are becoming confused and frustrated by the myriad approaches and ways of talking about technology's role.

Although much in 21st century K-12 education still needs to be figured out, such as creating a generally-agreed-upon 21st century curriculum, one goal is, I think, now clear – the pedagogy with which our kids should be taught. Although it can be stated in many ways, the basic direction is away from the "old" pedagogy of teachers "telling" (or talking, or lecturing, or being the "Sage on the Stage")

Dret de l'empresa

ROCA JUNYENT

Fruct del treball i la col·laboració de professors de Dret de la UOC i de socis del despatx Roca Junyent, el 2007 s'impulsa el Programa de Pràctiques de Dret de l'Empresa. Un programa de formació a mida, adreçat als nous advocats que al despatx incorporen perbifecament a la companyia.

Una oportunitat formativa innovadora: per primera vegada una empresa utilitza la formació a mida de la UOC com a eina per seleccionar el talent que s'incorpora a la seva organització.

www.rocajunyent.com

“La tecnología no puede servir de apoyo a la antigua pedagogía de la clase magistral ”

“La tecnología no puede ayudar a la antigua pedagogía de la lección/conferencia”

“Technology cannot support the old pedagogy of telling/lecturing”

entre l’“aprenentatge centrat en l’alumne”, l’“aprenentatge basat en problemes” i l’“aprenentatge basat en casos” en què l’educador exerceix de “guia que acompanya”).

Evidentment aquesta pedagogia no és del tot nova, tret, ara per ara, per a molts dels nostres educadors. Tots els mestres i responsables docents es troben avui en algun lloc del continuïum existent entre els vells i els nous paradigmes. La nostra tasca hercúlia consisteix a fer que tots ells, arreu del món, adoptin la nova pedagogia tan aviat com sigui possible.

Un cop exposat l’objectiu des d’aquest punt de vista (tot i algunes discrepàncies, comença a ser acceptat arreu del món de manera generalitzada) podem passar a definir el paper de la tecnologia: **el paper de la tecnologia a l’aula és servir de suport al nou paradigma educatiu**; és a dir, el paper de la tecnologia (i de fet, el seu *únic* paper) ha

>>

pedagogía del profesor que da una “clase magistral” (o dice la lección, o diserta, o es el experto que habla desde el estrado), para centrarse en la “nueva” pedagogía, la de los alumnos que se enseñan a sí mismos guiados por el profesor (una combinación de “aprendizaje centrado en el alumno”, “aprendizaje basado en problemas”, “aprendizaje basado en casos” y que el profesor sea el “guía que acompaña”).

Ciertamente esa pedagogía no es nueva, excepto, por ahora, para muchos de nuestros profesores. Todos los profesores y responsables docentes se encuentran en algún punto de un continuo que va de los antiguos paradigmas a los nuevos. Nuestra tarea hercúlea es que todos ellos, en todo el mundo, se acerquen a la nueva pedagogía con la mayor prontitud posible.

Partiendo de este objetivo y bajo esta perspectiva (aunque algunos disienten, en general es ampliamente aceptado) podemos proceder a

definir el papel de la tecnología: **el papel de la tecnología en nuestras aulas es respaldar el nuevo paradigma de la enseñanza.**

Dicho de otra manera, el papel de la tecnología, su único papel, es ayudar a los alumnos a aprender por sí mismos (naturalmente, guiados por sus profesores).

La tecnología no ayuda, ni puede ayudar tampoco, a la antigua pedagogía de la lección/conferencia, excepto en el caso del instrumento más simple, como pueden ser las fotografías o los vídeos. En realidad, cuando los profesores que siguen el “antiguo” paradigma de la “clase magistral” incorporan la tecnología, en la mayoría de los casos ésta resulta un impedimento.

Nuevas herramientas para los alumnos. Una razón de que la pedagogía de los alumnos que aprenden por sí solos no haya cuajado como tendencia predominante (a pesar de que muchos han

>>

to the “new” pedagogy of kids teaching themselves with teacher’s guidance (a combination of “student-centered learning,” “problem-based learning,” “case-based learning,” and the teacher’s being the “Guide on the Side”).

Of course this pedagogy is not really new, except, at the moment, to many of our teachers. Every teacher and administrator is, currently, somewhere on a continuum between the old and the new paradigms. Our Herculean task is to move all of them, around the world, to the new pedagogy as quickly as possible.

With this view of our goal (while some may disagree, it is becoming generally and widely accepted) we can now proceed to define the role of technology: **The role of technology in our classrooms is to support the new teaching paradigm.**

That is, technology’s role – and its only role – should be to sup-

port students teaching themselves (with, of course, their teachers’ guidance.)

Technology does not, and cannot, support the old pedagogy of telling/lecturing, except in the most minimal of ways, such as with pictures or videos. In fact, when teachers are using the old “telling” paradigm, adding technology, more often than not, gets in the way.

New Tools for Students. One reason that the pedagogy of students teaching themselves never caught on as the mainstream approach – although it has been advocated by many, certainly since Dewey and probably since Socrates – is that the available tools for learners to use were just not good enough. Until relatively recently all the kids had to teach themselves with were textbooks, the encyclopedia (if they had one), the library (when they had access, and if theirs was any good) and a few questions to a gener-

>>

“El paper del mestre no ha de ser tecnològic, sinó intel·lectual ”

<<

de ser ajudar els alumnes a aprendre per si mateixos (amb l'orientació, evidentment, dels seus mestres). La tecnologia no pot servir, ni hauria de fer-ho, de suport a la vella pedagogia de la lliçó/classe magistral, excepte en la seva més mínima expressió a través d'imatges o vídeos. De fet, quan els mestres utilitzen el vell paradigma “explicatiu”, el fet d'afegir-hi tecnologia fa més nosa que no pas servei.

Noves eines per als alumnes. Una raó per la qual la pedagogia basada en l'autoaprenentatge mai no ha acabat de quallar com a tendència predominant (tot i que molts l'han defensada, almenys des de Dewey i probablement des de Sòcrates) és que fins ara les eines que els estudiants tenien a l'abast no eren prou bones. Fins no fa pas gaire, tot el que tenien els nens per aprendre sols eren llibres de text, enciclopèdies (si en tenien), la biblioteca pública (si hi tenien accés i si la que els corresponia era prou bona) i unes quantes preguntes

<<

abogado por ella, desde Dewey y probablemente desde Sócrates) es que las herramientas que los estudiantes tenían a su alcance no eran lo bastante buenas. Hasta hace relativamente poco, las únicas herramientas con las que contaban los chavales para aprender por sí mismos era los libros de texto, la enciclopedia (si tenían una), la biblioteca (si tenían acceso a alguna y si ésta estaba en condiciones) y algunas preguntas al profesor, que solía tener un exceso de trabajo. Este procedimiento funcionaba con algunos alumnos brillantes, pero no con la mayoría.

La tecnología actual, sin embargo, ofrece a los estudiantes todo tipo de nuevas herramientas de gran eficacia que pueden utilizar para aprender por sí mismos, desde internet, que da acceso a prácticamente toda la información, hasta herramientas de búsqueda e investigación para decidir si la información es cierta y pertinente,

<<

ally overworked teacher. This worked for some bright students, but not for most.

Today's technology, though, offers students all kinds of new, highly effective tools they can use to learn on their own – from the Internet with almost all the information, to search and research tools to sort out what is true and relevant, to analysis tools to help make sense of it, to creation tools to present one's findings in a variety of media, to social tools to network and collaborate with people around the world. And while the teacher can and should be a guide, most of these tools are best used by students, not teachers.

From this perspective, a number of previously puzzling things become clear:

- Some school districts added technology (e.g. by giving laptops to all students), but did not find that the technology was helping

formulades a un mestre que habitualment estava desbordat de feina. Això funcionava en el cas dels alumnes més brillants, però no amb la majoria.

La tecnologia actual, en canvi, ofereix als estudiants tot tipus d'eines noves i altament eficaces que poden utilitzar per si sols, des d'internet, amb pràcticament tota la informació, a eines de cerca i recerca que els permeten discriminar què és veritat i pertinent, eines d'anàlisi per ajudar-los a donar-hi sentit, eines creatives per presentar les seves descobertes en una gran varietat de mitjans, i eines socials per comunicar-se en xarxa i col·laborar amb gent d'arreu del món. I mentre que l'educador pot i ha d'exercir de guia, el cert és que qui utilitza millor la majoria d'aquestes eines són els alumnes, no els mestres.

Des d'aquest punt de vista, es clarifiquen diverses qüestions que abans eren desconcertants:

herramientas de análisis que ayudan a darle sentido, herramientas de creación para presentar las propias conclusiones en una gran variedad de soportes y herramientas sociales para relacionarse y colaborar con personas de todo el mundo. Y mientras que el profesor puede y debe actuar como guía, la mayor parte de esas herramientas las utilizan mejor los alumnos que los profesores.

Partiendo de esta base, se aclaran diversos conceptos que antes nos parecían enigmáticos:

- Algunos distritos escolares incorporaron la tecnología (por ejemplo proporcionando ordenadores portátiles a todos los alumnos), pero al considerar que ésta no les ayudaba a aprender, la dejaron de lado; léase “Seeing No Progress, Some Schools Drop Laptops” (“Algunas escuelas abandonan los ordenadores portátiles por falta de resultados”), *The New York Times*, 4 de mayo de 2007. Y no es de

the kids' learning, and so took it out (“Seeing No Progress, Some Schools Drop Laptops” *The New York Times*, May 4, 2007.) This now makes sense – the district didn't first get all the teachers to change the way they taught.

- Many teachers resist being taught to use technology. This also makes sense – teachers should resist, because it is not they who should be using the technology to teach students, but rather their students who should be using it, as tools to teach themselves. The teacher's role should not be a technological one, but an intellectual one – to provide the students with context, quality assurance, and individualized help. (Of course, those teachers who love technology are free to learn and use it.)

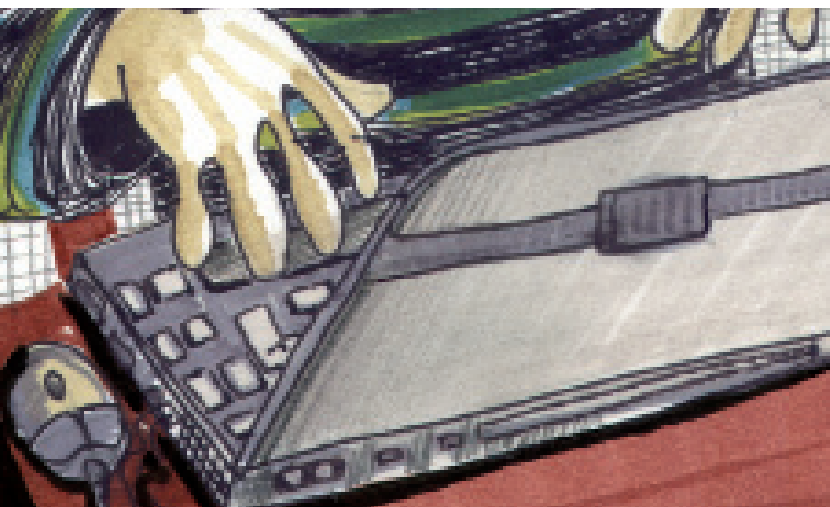
- Students routinely “abuse” (from the teachers' point of view) technology in class, using it, as one professor says, as “the new spitball.”

“El rol del profesor no debe ser tecnológico, sino intelectual”

- Alguns districtes educatius van incorporar tecnologia, per exemple, lliurant ordinadors portàtils a tots els alumnes. Però com que van considerar que no els ajudaven a aprendre, els van retirar; vegeu: “Seeing No Progress, Some Schools Drop Laptops” (“Davant de la manca de progressos, algunes escoles abandonen els ordinadors portàtils”) al *The New York Times*, el 4 de maig de 2007. I això té sentit, perquè primer el districte hauria d’haver aconseguit que els mestres canviessin la manera d’ensenyar.
- Molts mestres es resisteixen al fet que se’ls ensenyi a utilitzar la tecnologia. Això també és lògic: s’hi han d’oposar, perquè no es tracta que ells utilitzin la tecnologia per ensenyar els alumnes, sinó que més aviat són els seus alumnes els que se n’han de servir com a eines d’autoaprenentatge. El paper del mestre no hauria de ser tecnològic, sinó intel·lectual: proporcionar als alumnes context, criteris

extrañar: los responsables no se ocuparon de que todos los docentes adoptasen otra manera de enseñar.

- Muchos profesores son reacios a que les enseñen a utilizar la tecnología. También tiene su lógica. Y deben oponerse, porque a ellos no les corresponde valerse de la tecnología para enseñar a los alumnos, sino que son los propios alumnos quienes deben utilizar esa herramienta para enseñarse a sí mismos. El rol del profesor no debe

This, too, makes sense – kids have in their hands powerful learning tools that they are being given no opportunity to use to learn.

Students around the world are resisting the old “telling” paradigm with all their might. When their teachers lecture they just put their

“The teacher’s role should not be a technological one, but an intellectual one”

de qualitat i ajuda individualitzada. (Evidentment, els educadors als qui els encanti la tecnologia són lliures d’aprendre i servir-se’n.)

- Els estudiants solen “abusar” sistemàticament (segons el professorat) de la tecnologia a l’aula i la utilitzen, com diu un professor, per passar l’estona, com es feia abans amb les boletes de paper mastegat. Això també té sentit, perquè els alumnes tenen a les mans unes eines d’aprenentatge poderoses i no se’ls dóna l’oportunitat d’utilitzar-les per aprendre.

Els estudiants d’arreu del món s’estan resistint al vell paradigma “explicatiu” amb totes les seves forces, i quan els seus mestres els donen una classe magistral acoten el cap i es dediquen a escriure als amics i, en general, deixen d’escoltar. Però aquests mateixos estudiants estan ansiosos per utilitzar les hores de classe per aprendre per ells mateixos, com fan quan surten d’escola i se serveixen de la

>>

ser tecnològic, sino intelectual, para poder proporcionar contexto, control de calidad y ayuda individualizada. (Por supuesto, los profesores que se interesen por la tecnología son muy libres de aprenderla y utilizarla.)

- Los alumnos suelen “abusar” (en opinión del profesorado) de la tecnología en clase, ya que la utilizan, como afirma un catedrático, para pasar el rato, igual que antes se arrojaban bolitas de papel mascado. También esto tiene su lógica. Los colegiales tienen en sus manos unas poderosas herramientas de aprendizaje y no se les brinda la oportunidad de usarlas para aprender.

Los alumnos de todo el mundo se rebelan con todas sus fuerzas contra el viejo paradigma de la “clase-disertación”. Cuando el profesor empieza a soltar la lección, bajan la cabeza, envían mensajes a sus amigos y, en general, dejan de escuchar. Pero esos mismos alumnos están

>>

heads down, text their friends, and, in general, stop listening. But these same students are eager to use class time to teach themselves, just as they do after school when they go out and use their technology to learn, on their own, about whatever interests them. Students tell us, successful schools (mostly charters) tell us, and even our most successful teachers tell us: the new pedagogy works.

So before we can successfully introduce technology into our schools, we have to take a prior step. We must get our teachers – hard as it may be in some cases – to stop lecturing, and start allowing the kids to learn by themselves. Instead of coming in with lesson plans that begin “Here are the three causes of [whatever], please take notes,” they need to say “There are three main causes of [whatever]. You have 15 minutes to use your technology to find them, and then we’ll discuss what you’ve found”.

>>

<<

tecnologia per aprendre tots sols sobre el que els interessa. Ens ho diuen els estudiants, i les escoles d'èxit (sobretot escoles *charter*, escoles públiques d'iniciativa privada) i ens ho diuen fins i tot els mestres més respectats: la nova pedagogia funciona.

Així que abans de poder introduir amb èxit la tecnologia a les escoles ens cal fer un pas previ: hem d'aconseguir que els mestres –tot i que en alguns casos resulti molt difícil– deixin de fer classes magistrals i comencin a deixar que els nens aprenguin per ells mateixos. En comptes de començar una lliçó dient “Aquestes són les tres causes principals de [el que sigui]: preneu apunts”, han de dir “Aquestes són les tres causes principals de [el que sigui]. Teniu 15 minuts per trobar-les amb la tecnologia que teniu, i després comentarem què heu trobat”.

Si coincidim en el fet que el paper de la tecnologia a l'aula és servir de suport a la “nova” pedagogia que els alumnes aprenen per

<<

ansiosos por aprovechar las horas de clase para instruirse ellos mismos, como hacen después de la escuela, cuando se valen de la tecnología para aprender ellos solos lo que les interesa. Los estudiantes nos lo dicen, las escuelas de más éxito (principalmente las *charter schools*, escuelas públicas de iniciativa privada) nos lo dicen, incluso nuestros profesores más eficaces nos lo dicen: la nueva pedagogía funciona.

Así pues, para introducir satisfactoriamente la tecnología en nuestras escuelas, necesitamos un requisito previo. Tenemos que conseguir que nuestros profesores dejen de disertar, por difícil que sea en algunos casos, y vayan permitiendo que los niños aprendan por sí mismos. En lugar de preparar una clase que empiece con “Hay tres causas que originan [lo que sea]. Tomad nota”, deberían decir: “Hay tres causas que originan [lo que sea]. Tenéis 15 minutos para encontrarlas con vuestra tecnología, y después analizaremos los resultados”.

<<

If we can agree that the role of technology in our classrooms is to support the “new” pedagogy of kids teaching themselves with the teacher’s guidance, then we can all move much more quickly down the road of reaching that goal. But if every person continues to talk about the role of technology in a different way, it will take us a whole lot longer.

This is part of a larger effort I hope to undertake with other educational thinkers to standardize our pedagogical language around technology, so that we can all be working toward the same goals, and all be requiring the same things from our teachers and students. Not that my words are necessarily the right or best ones, but, if we are to make the changes we want in a reasonable time frame, it is absolutely key that we all speak the same language. ■

si mateixos amb la guia i tutela del mestre, llavors podem avançar molt més ràpidament per aconseguir aquest objectiu. Però si cadascú segueix parlant del paper de la tecnologia d'una manera diferent, trigarem molt més.

Tot això forma part d'un esforç més important que espero poder assumir juntament amb altres teòrics de l'ensenyament per tal de consensuar el llenguatge pedagògic que fem servir per parlar de tecnologia, de manera que tots puguem avançar cap als mateixos objectius i exigim el mateix als nostres alumnes i mestres. No és que les meves paraules siguin necessàriament les més encertades o les millors, però si pretenem dur a terme els canvis que volem aconseguir en un període de temps raonable, és absolutament crucial que tots parlem el mateix llenguatge. ■

Si estamos de acuerdo en que el papel de la tecnología en las aulas es respaldar la “nueva” pedagogía de que los alumnos aprendan por sí solos con el profesor actuando como guía, podemos avanzar mucho más rápidamente para alcanzar nuestro objetivo. Pero si cada uno sigue hablando del papel de la tecnología con un enfoque distinto, el proceso será mucho más largo.

Esto es el inicio de un proyecto más amplio que espero emprender con otros teóricos de la enseñanza para estandarizar el lenguaje pedagógico referido a la tecnología, de tal manera que podamos avanzar todos hacia los mismos objetivos y exijamos lo mismo a nuestros profesores y a nuestros alumnos. No es que mis palabras sean las correctas ni las mejores, pero si pretendemos efectuar los cambios que deseamos en un período de tiempo razonable, es absolutamente necesario que hablemos todos el mismo lenguaje. ■

+ INFO

Marc Prensky's website

www.marcprensky.com

EDUCAUSE:

Transforming Education Through Information Technologies

www.educause.edu/

GamesParentsTeachers: a parent-teacher toolkit

www.gamesparentsteachers.com/

14th International Conference on Technology

Supported Learning & Training

www.online-educa.com/

MANUAL PRÀCTIC D'ÚS DE LES XARXES SOCIALS

RAQUEL XALABARDER

Professora dels Estudis de Dret i Ciència Política

Manual práctico de uso de las redes sociales | Practical handbook on how to use social networks

Amistats

Les xarxes socials o SNS (en anglès, *Social Network Services*) van néixer a finals dels anys noranta, però el boom s'ha produït els darrers cinc anys: Facebook té més de 150 milions d'usuaris a tot el món; MySpace, uns 130 milions, i Tuenti és líder a l'Estat Espanyol amb més de 5 milions. Les xarxes socials, tal com diu la pàgina d'entrada a Facebook, t'ajuden a “relacionar-te i a compartir amb les persones de la teva vida”. Ens permeten retrobar antics amics i coneguts i fer-ne de nous, compartir-hi comentaris i experiències personals, però també fotos, fragments audiovisuals i música (sovint, de tercers). Però, què vull que sàpiguen els amics dels meus amics? Aquesta és possiblement la pregunta que ens hauríem de fer quan entrem a formar part d'una xarxa social.

Amistades: Las redes sociales o SNS (en inglés, Social Network Services) nacieron a finales de los años noventa, pero su auge se ha producido en los últimos cinco años: Facebook tiene más de 150 millones de usuarios en todo el mundo, MySpace, unos 130 millones y Tuenti es líder en España con más de 5 millones. Las redes sociales, tal y como reza la página de acceso a Facebook, te ayudan a “relacionarte y a compartir con las personas de tu vida”. Nos permiten recuperar antiguos amigos y conocidos y hacer nuevas amistades, compartir comentarios y experiencias personales, así como fotos, fragmentos audiovisuales y música (a menudo, de terceras personas). No obstante, ¿qué quiero que sepan los amigos de mis amigos? Esta es posiblemente la pregunta que deberíamos plantearnos cuando entramos a formar parte de una red social.

Friendships: Social Network Services (SNS) were created in the late 1990s, but they have really boomed in the past five years: Facebook has more than 150 million users worldwide, MySpace around 130 millions, and Tuenti is the leader in Spain with over 5 million users. As the Facebook homepage states, social network sites help you to “connect and share with the people in your life”. They help people find old friends and acquaintances and make new ones, and share comments and personal experiences as well as photos, audiovisual clips and music (often by others). But what do you want your friends' friends to know? This is perhaps the question you should ask yourself when joining a social network site.

Utilitats

Més enllà de la vessant privada, els SNS s'estan demostrant útils (o perillosos, depèn de l'observador) en altres àmbits. Com a eina d'influència social i política, n'és prova l'èxit electoral del nou president nord-americà, que va arribar a tenir més d'un milió d'amics a MySpace, o les mobilitzacions ciutadanes a Zagreb, gestades a Facebook. També s'utilitzen en les investigacions policials i criminals, en expedients d'acomiadament laboral i per fer notificacions judicials. I cada vegada és més habitual que abans de contractar o assegurar algú, empresaris, agències d'ocupació o d'assegurances comprovin la informació sobre el candidat o client disponible a les xarxes socials.

Utilidades: Más allá de la vertiente privada, las SNS están demostrando su utilidad (o los peligros que entrañan, según el observador) en otros ámbitos. No hay mejor ejemplo de su papel como herramienta de influencia social y política que el éxito electoral alcanzado por el nuevo presidente estadounidense, que llegó a tener más de un millón de amigos en MySpace, o las movilizaciones ciudadanas en Zagreb, que se gestaron en Facebook. También se emplean en las investigaciones policiales y criminales, en expedientes de despido laboral y para hacer notificaciones judiciales. Cada vez es más habitual, además, que, antes de contratar o asegurar a alguien, los empresarios y las agencias de empleo o de seguros comprueben la información disponible en las redes sociales sobre el candidato o el cliente.

Uses: Beyond the private sphere, SNSs are also showing themselves to be useful (or hazardous, depending on who is judging) in other areas. Proof of their use as a tool for exerting social and political influence is the election victory of the new US President, who amassed more than one million friends on MySpace, as well as the citizen mobilisations in Zagreb, which were hatched on Facebook. They are also used in police and criminal investigations, in workplace dismissal cases and to serve subpoenas. And it is increasingly common for companies, employment agencies and insurance agents to check the information on a candidate or customer that is available on social networks before hiring or insuring them.

Perills

Els SNS poden comportar perills en la protecció d'interessos de tot tipus: drets de propietat, d'imatge o a l'honor i la intimitat. Amb el nostre ajut, es converteixen en immensos repositoris de dades que es poden utilitzar per “vendre'ns” tot tipus de productes i serveis ajustats al nostre perfil. Tot i que l'ús és gratuït, el seu model de negoci és la venda d'espais publicitaris, sovint relacionats amb informació dels usuaris. A més del perfil, en els comentaris amb els amics hi poden haver paraules rellevants per conèixer els nostres gustos i interessos. Les dades també poden ser “robades” i utilitzades en activitats delictives. La llei s'encarrega de vetllar pel tractament correcte de les dades personals, i els proveïdors de serveis a internet hi estan obligats, però no sempre és suficient. Si són comunitats obertes, també ho estan a empreses que ens inundin amb spam, hackers que ens inoculin virus al sistema i delinqüents de tot tipus (inclosos els sexuals i pedòfils).

Peligros: Las SNS pueden comportar peligros en la protección del derecho de propiedad, de imagen o al honor y a la intimidad. Con nuestra ayuda, se convierten en inmensos repositorios de datos que se pueden usar para “vendernos” todo tipo de productos y servicios ajustados a nuestro perfil. Aunque sean gratuitas, su modelo de negocio se basa en la venta de espacios publicitarios, a menudo relacionados con información de los usuarios. Además del perfil, también los comentarios pueden contener palabras relevantes para conocer nuestros gustos e intereses. Los datos pueden ser “robados” y utilizados en actividades delictivas. La ley y los proveedores de servicios de internet velan por el correcto tratamiento de los datos personales, pero no siempre es suficiente. Si son comunidades abiertas, también lo están a empresas que nos inundan con spam, hackers que inoculen virus y a delincuentes de todo tipo.

Hazards: SNSs can also pose major hazards to the protection of property rights, rights to personal portrayal, honour or privacy. With users' help, they become vast repositories of information that can be used to “sell you” all kinds of products and services. They are free, but their business model is based on selling advertising space, often related to users' information. Apart from your profile, you should bear in mind that the comments you make to your friends might contain key words that reveal your tastes and interests, and that the information might be “stolen” and used for criminal purposes. There are laws charged with protecting the proper processing of personal information, and service providers are required to abide by them, but it is not always enough. The communities are open, so they are also open to companies that want to flood you with spam, hackers that inject viruses and criminals of all kinds.

Privacitat

Individualment, podem fer ben poc per evitar aquest tipus d'abusos, però sí que podem ajudar a minimitzar-ne l'impacte. Com? Controlant quina informació hi posem i qui hi pot tenir accés. Ens podem estalviar d'introduir al perfil la nostra situació sentimental, tendència sexual, religió o ideologia política. Tampoc caldria posar-hi el nom i la data de naixement, llevat que vulguem que ens felicitin massivament per l'aniversari. És molt recomanable no afegir-hi telèfons, adreces ni números de comptes bancaris o de targetes de crèdit. Hem de triar quina informació volem que vegin els nostres amics i quina els amics dels nostres amics; decidir qui pot escriure i llegir el nostre mur, i vigilar el tipus de continguts que hi deixen, perquè podríem ser declarats responsables si són delictius o infringeixen drets aliens. I, finalment, mai s'ha d'acceptar com a amic gent que no coneixem (sovint són perfils falsos amb l'objectiu d'inocular algun virus o inundar-te d'spam).

Privacidad: Individualmente, podemos hacer muy poco para evitar este tipo de abusos, pero sí que podemos ayudar a minimizar su impacto. ¿Cómo? Controlando la información que aportamos y quién puede acceder a ella. Es mejor no incluir en el perfil nuestra situación sentimental, tendencia sexual, religión o ideología política. Tampoco es necesario poner el nombre o la fecha de nacimiento, a menos que queramos que nos feliciten por nuestro cumpleaños. Es muy recomendable no incluir teléfonos, direcciones ni números de cuentas bancarias o de tarjetas de crédito. Hemos de decidir qué información queremos que vean nuestros amigos y cuál los amigos de nuestros amigos; decidir quién puede escribir y leer nuestro muro y controlar qué contenidos dejan, porque podrían declararnos responsables si son constitutivos de delito o infringen derechos de terceros. Y nunca debemos aceptar como amigo a alguien a quien no conocemos.

Privacy: Individually, you can do very little to prevent this type of abuse, but you can help to minimise its impact. How? By keeping watch over what information you post and who can see it. Don't include information about your love life, sexual leanings, religion and political ideology in your profile. It is not even necessary to put your name and date of birth. It is highly recommended not to post telephone numbers, addresses and bank account or credit card numbers. You have to carefully choose what information you want your friends and your friends' friends to see. You have to decide who can write on and read your wall and keep track of what contents are left there, because you could be declared responsible if they are criminal or infringe upon the rights of others. And finally, you should never accept a stranger as a friend (the profiles are often false and solely aimed at infecting your computer with a virus or inundating you with spam).

Precaució

A més de protegir la nostra privacitat, hem d'evitar infringir els drets dels altres, siguin o no usuaris de la mateixa xarxa. Si hem fet una foto d'un amic en una festa, hauríem de tenir-ne el consentiment per penjar-la, atès que afecta els seus drets d'imatge i la intimitat i potser també el seu honor. Quan pengem una imatge que ha fet algú altre, o quan "compartim" música o fragments audiovisuals dels quals no som autors, hauríem d'assegurar-nos que l'ús ha estat autoritzat, per exemple amb una llicència com Creative Commons. Que una obra estigui penjada a internet no vol dir que es pugui usar en línia, i que haguem comprat un CD no ens permet fer-ne còpies i compartir-les, especialment quan els nostres amics són desenes. Cada cop més, els servidors i propietaris de les xarxes socials s'encarreguen de revisar (i retirar) els milions de fotos i gravacions musicals i audiovisuals que cada dia s'hi pengen, per no ser condemnats per les infraccions dels usuaris.

Precaución: Además de proteger nuestra privacidad, debemos evitar infringir los derechos de otros, sean o no usuarios de la misma red. Deberíamos tener el consentimiento de los amigos para colgar fotos tuyas en la red, pues afectan a sus derechos de imagen y a la intimidad, y tal vez a su honor. Cuando "compartimos" imágenes, música o fragmentos audiovisuales de los que no somos autores tenemos que asegurarnos de que su uso ha sido autorizado, por ejemplo con una licencia como Creative Commons. Que una obra esté colgada en internet no implica que se pueda usar en línea, y que hayamos comprado un CD no nos permite hacer copias y compartirlas, sobre todo cuando nuestros amigos se cuentan por decenas. Cada vez más, los servidores y propietarios de las redes se encargan de revisar (y retirar) los millones de fotos y grabaciones que en ellas se cuelgan cada día para no ser condenados por las infracciones de los usuarios.

Precaution: In addition to protecting your own privacy, you must not infringe on other people's rights. If you have taken a picture of a friend, you need their consent to post it on the web, since the photo affects their right of personal portrayal and privacy, and perhaps their honour. When you post a picture that someone else has taken, or when you "share" music or audiovisual clips that you did not make, you have to be sure that the owners have authorised it, such as with the kind of license available from Creative Commons. Just because a picture is posted on Internet does not mean that it can be used online, and the fact that you have bought a CD does not allow you to share it with the public. The servers and owners of social networks are increasingly sifting through (and if necessary, removing) the millions of pictures, music and clips that are posted every day to ensure that they are not sued for the infractions committed by their users.

Equilibri

Les nostres accions a la xarxa poden generar reaccions al món real i, ens agradi o no, hem d'acceptar que hi són per sempre perquè, encara que esborrem el nostre compte, la informació –almenys ara per ara i llevat que ens entremquem a esborrar les entrades una per una– no desapareix. És cert que aquestes funcions són les que permeten ampliar el cercle de contactes, i que, al cap i a la fi, la xarxa social es basa en "compartir" informació personal, però cal trobar un equilibri. És factible: en el fons, tot es redueix a ser cauts amb la informació personal que hi deixem i respectuosos amb els drets dels altres, siguin amics o desconeguts. I això és una qüestió d'educació i d'exercici respectuós dels drets i llibertats de cadascú.

Equilibrio: Nuestras acciones en la red pueden provocar reacciones en el mundo real y, nos guste o no, debemos aceptar que permanecen ahí para siempre porque, aunque borremos nuestra cuenta, la información –al menos a día de hoy, y salvo que nos entretengamos en borrar las entradas una por una– no desaparece. Es cierto que estas funciones son las que permiten ampliar el círculo de contactos y que, en definitiva, la red social se basa en "compartir" información personal, pero es preciso encontrar un punto de equilibrio. Es factible: en el fondo, todo se reduce a ser cautos con la información que dejamos y respetuosos con los derechos de los demás, ya sean amigos o desconocidos. Y eso es una cuestión de educación y de ejercicio respetuoso de los derechos y libertades de cada cual.

Balance: Your actions on the web can trigger reactions in the real world, and whether you like it or not you have to accept that what you post is there forever because even if you close your account, the information – at least for now, unless you take the time to erase the entries one by one – does not disappear. It is true that these functions are the very ones that enable you to expand your circle of contacts, and that a social network is after all founded upon "sharing" personal information, but you have to seek a balance. And it is doable: in the end, everything is boils down to being careful with the personal information you leave online and respectful of the rights of others, both friends and strangers. And this is a question of courtesy and conscientiously exercising every individual's rights and freedoms.

Pot l'escola avui afrontar tot el que li demanem?

Carles Sigalés

Carles Sigalés és llicenciat en Filosofia i Ciències de l'Educació i doctor en Psicologia per la Universitat de Barcelona. Professor d'Educació a la UOC i investigador de l'IN3, ha estat responsable dels Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica (EAP) del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. És autor de diversos materials per a la formació a distància basada en les TIC i actualment investiga els processos d'incorporació d'internet a l'educació escolar. Darrerament ha publicat *L'Escola a la Societat Xarxa. Internet a l'educació Primària i Secundària* (Ariel, 2008).

Carles Sigalés es licenciado en Filosofía y Ciencias de la Educación y es doctor en Psicología por la Universidad de Barcelona. Profesor de Educación en la UOC e investigador del IN3, ha sido responsable de los Equipos de Asesoramiento y Orientación Psicopedagógica (EAP) del Departamento de Educación de la Generalitat de Cataluña. Es autor de diversos materiales para la formación a distancia basada en las TIC y actualmente investiga los procesos de incorporación de internet a la educación escolar. Últimamente ha publicado *La escuela en la sociedad red: internet en la educación primaria y secundaria* (Ariel, 2008).

Carles Sigalés holds a Bachelor's degree in Philosophy and Education and a doctorate in Psychology from the University of Barcelona. He is a professor of Education at the UOC and a researcher at IN3, and he has been in charge of the Psychopedagogical Advice and Guidance Teams (EPA) in the Department of Education of the Catalan government. He is the author of a wide range of ICT-based distance learning materials and is currently researching the processes of including the Internet into school education. He has recently published a book about schools in the network society, focused on primary and secondary education.

Mai com aquests darrers anys l'educació havia estat tant en el punt de mira del debat públic, ni havia acaparat tanta atenció i controvèrsia. El convenciment que l'educació ha de ser el motor del desenvolupament social, de l'increment del benestar i d'un nou tipus de creixement econòmic s'ha estès àmpliament.

Però si tothom està d'acord en la importància de garantir una educació de qualitat per a tots els ciutadans, costa molt posar-se d'acord sobre com fer-ho. L'educació i la formació avui es produeixen en una gran diversitat d'espais, en un procés al llarg

Nunca la educación había estado tanto en el punto de mira del debate público como en estos últimos años, ni había concitado tanta atención y controversia. La convicción de que la educación ha de ser el motor del desarrollo social, del aumento del bienestar y de un nuevo tipo de crecimiento económico se ha extendido por doquier.

Ahora bien, aunque todo el mundo coincide en la importancia de garantizar una educación de calidad para todos los ciudadanos, cuesta mucho ponerse de acuerdo en las herramientas para lograrlo. Hoy, la educación y la formación se dan en espacios

Never has education been so much in the spotlight of public debate as in recent years, nor has it captured so much attention and spurred so much controversy. The conviction that education should serve as the engine of social development, rising levels of welfare and a new kind of economic growth has become very widespread.

However, if everyone agrees on the importance of ensuring high quality education for all citizens, it is very difficult to agree on how to deliver it. Today, education and training take place in a wide variety of venues, in a lifelong process in which a highly

¿Puede la escuela afrontar hoy todo cuanto le pedimos?

Can today's schools handle everything we're asking of them?

de la vida en què tenen papers importants agents molt diferents. Al tradicional paper de la família i de l'escola –cada cop, per cert, més difuminat– s'hi han anat afegint molts altres actors que intencionadament, o no, exerceixen funcions educatives en el lleure, en els mitjans de comunicació, a les empreses i a d'altres àmbits de l'espai públic; fins i tot les ciutats reclamen aquestes funcions de manera explícita.

Al costat d'aquests actors més convencionals o menys, les tecnologies de la informació i la comunicació han potenciat una gran varietat de xarxes que, amb finalitats i

muy distintos entre sí, en un proceso que dura toda la vida en el que todo tipo de actores desempeñan papeles importantes. Al rol tradicional de la familia y de la escuela –que, por cierto, se ha ido difuminando progresivamente– se han añadido muchos otros actores que, deliberadamente o no, ejercen funciones educativas en el ocio, en los medios de comunicación, en las empresas y en otros ámbitos del espacio público, e incluso las ciudades reclaman para sí de un modo explícito estas funciones.

Junto a estos actores más o menos convencionales, las tecnologías de la informa-

varied range of stakeholders play a role. The traditional role of the family and school – which, incidentally, is becoming more and more blurred – is now joined by a host of other stakeholders that, either intentionally or not, play educational roles in free-time activities, in the media, in companies and in other spheres of public space. Even cities are explicitly calling for these functions.

Alongside these more or less conventional stakeholders, the information and communication technologies have given rise to a vast variety of networks that, with highly diverse purposes and sizes, are being created, dis-

dimensions molt diverses, es creen, s'estenen i es reconfiguren, generant i intercanviant-se informació amb tota llibertat. El fenomen d'internet està aportant una nova dimensió al fet educatiu, encara difícil de copsar en tot el seu abast.

Malgrat la llarga implantació de molts d'aquests agents, sovint encara es confonen els processos educatius i de formació amb els processos d'escolarització. I d'aquesta confusió en deriven molts problemes. A la institució escolar se li demanen massa coses, de vegades contradictòries i, en conjunt, inabastables. L'escola ha de continuar transmetent

ción y la comunicación han impulsado un gran abanico de redes que, con fines y dimensiones muy distintas, nacen, se propagan y se reordenan, generando e intercambiando información con total libertad. El fenómeno de internet aporta una nueva dimensión al hecho educativo, cuyo alcance, a día de hoy, resulta difícil evaluar de un modo exhaustivo.

A pesar de la larga implantación de muchos de estos actores, a menudo se confunden, todavía hoy, los procesos educativos y de formación con los procesos de escolarización, y esta confusión trae consigo no

seminated and reshaped, generating and exchanging information freely among each other. The phenomenon of Internet is bringing a new dimension to education which is still difficult to grasp in its entirety.

Despite the fact that many of the stakeholders have been in the picture for a long time, educational and training processes are still often confused with schooling processes. And this confusion triggers many problems. Schools are being asked to do too many things, some of them contradictory and as a whole unattainable. Schools have to continue conveying to the new gen-

a les noves generacions els coneixements (sabers, competències, valors) que es consideren essencials per poder-se incorporar plenament a la societat, disposant d'un bagatge cultural que permeti exercir la ciutadania; desenvolupar-se professionalment i contribuir al progrés de la tècnica, de la ciència i de les diverses manifestacions de la cultura, en un moment en què el coneixement disponible creix i canvia a gran velocitat.

A aquestes obligacions històriques, se n'hi han sumat de noves. L'escola els darrers anys ha hagut d'assumir parcel·les educatives que abans corresponien a la família o que estaven

pocos problemas. A la institución escolar se le piden demasiadas cosas, en ocasiones contradictorias y, en conjunto, inalcanzables. La escuela ha de seguir transmitiendo a las nuevas generaciones los conocimientos (saberes, competencias, valores) considerados esenciales para poder incorporarse plenamente a la sociedad, armados con un bagaje cultural que permita ejercer de ciudadanos, desarrollarse profesionalmente y contribuir al progreso de la técnica, la ciencia y las diferentes manifestaciones de la cultura, en un momento en el que el conocimiento disponible crece y muta a gran velocidad.

erations the knowledge (information, skills, values) regarded as essential for becoming a full member of society. Individuals should leave their schooling with enough of a cultural background to enable them to exercise their citizenship, have a career and contribute to the progress of technology, science and the diverse expressions of culture at a time when the available knowledge is growing and changing swiftly.

Along with these longstanding missions, schools now have new ones as well. In recent years, they have had to take on areas of education and upbringing that used to be

>>

>>

>>

<<

sense formalitzar: l'educació per a la salut i per al consum, l'educació viària, l'educació sexual, l'educació per a la ciutadania i un llarg etcètera.

Aquesta inflació curricular (com ja he dit inabastable) en un context humà tan divers com el que es dona avui a les aules, obliga necessàriament a reformular els objectius educatius, a prioritzar-los i a buscar noves formes d'organització per aconseguir que tots els nois i noies els assoleixin. La reformulació dels objectius educatius, del currículum, passa per una adequada combinació que inclogui un procés actualitzat

<<

A estas obligaciones históricas se han sumado otras nuevas. En los últimos años, la escuela ha tenido que asumir parcelas educativas correspondientes en el pasado a la familia o que no habían sido formalizadas: la educación para la salud y para el consumo, la educación vial, la educación sexual, la educación para la ciudadanía y un largo etcétera.

We have to give a new impetus to education, to empower it and make it accountable

<<

the responsibility of the family or were not formalised, such as health education, consumer education, road safety, sex education, education for citizenship and many more.

This curricular inflation, unattainable, as I said above, in such a diverse human context as the classroom is today, necessarily requires us to reformulate and prioritise educational goals and to seek new forms of organisation in order to ensure that all children achieve

d'alfabetització –la lletrada i la numèrica, juntament amb la tecnològica i la informacional–, l'adquisició de coneixements disciplinaris fonamentals i la d'aquells sabers i competències que permetin accedir al ple desenvolupament de la ciutadania i de les responsabilitats pròpies del món laboral.

Aquests coneixements bàsics, que ni de bon tros cobreixen totes les necessitats formatives de les societats avançades, han d'anar acompanyats de l'adquisició d'un conjunt de competències metacognitives que permetin continuar aprenent de forma autònoma quan s'acaba el període

Esta inflación curricular –inabarcable, como ya he dicho– en un contexto humano en las aulas tan diverso como el actual obliga a reformular los objetivos educativos, a establecer prioridades y a buscar nuevas formas de organización para lograr que todos los jóvenes los alcancen. La reformulación de los objetivos educativos, del plan de estudios, pasa por una combinación adecuada que incluya un proceso actualizado de alfabetización –letrada y numérica, así como tecnológica e informacional–, la adquisición de unos conocimientos disciplinares fundamentales y la de aquellos saberes y competencias

them. Reformulating educational and curricular goals involves hitting on the right combination that includes a newly-defined literacy process – including traditional literacy and numeracy as well as technological and informational –, the acquisition of basic disciplinary knowledge and the information and skills that enable students to fully exercise their citizenship and fulfil the responsibilities of the working world.

This basic knowledge, which does not even begin to cover all the educational needs of advanced societies, must go hand in hand with the acquisition of a series of meta-cognitive

d'escolarització. L'aprendre a aprendre, sovint desprestigiats pels defensors dels currículums propis de l'era industrial, esdevé imprescindible en un context social que exigeix formació i actualització al llarg de la vida. Però les competències metacognitives –i en això tenen raó els crítics– no es poden adquirir en el buit. Es tracta d'un procés gradual que només pot resultar reeixit quan l'aprenent ha assolit uns coneixements mínimament sòlids en un àmbit determinat i quan, a més, adopta un major protagonisme i una autonomia més gran en relació amb el seu aprenentatge.

que permitan acceder al pleno desarrollo de la ciudadanía y de las responsabilidades propias del mundo laboral.

Estos conocimientos básicos, que ni mucho menos cubren todas las necesidades formativas de las sociedades avanzadas, han de ir acompañados de la adquisición de un conjunto de competencias metacognitivas que permitan seguir aprendiendo de una manera autónoma una vez finalizado el período de escolarización. Aprender a aprender, un método a menudo desprestigiado por los defensores de los planes de estudios propios de la era industrial, se convierte en algo im-

skills that enable students to continue learning autonomously after their formal schooling is over. Learning how to learn, often downplayed by those who uphold curricula more attuned to the Industrial Age, is crucial in a social milieu that requires lifelong training and updating. However, meta-cognitive skills – in this the critics are right – cannot be acquired in a vacuum. It is a gradual process that can only be successful when learners already have minimally solid knowledge in a given field, and when furthermore they take on a more central role and greater autonomy in their own learning processes.

Cal donar un nou impuls a l'educació per apoderar-la i demanar-li comptes

Se trata de dar un nuevo impulso a la educación para otorgarle poderes y pedirle cuentas

L'assoliment d'aquest nou corpus curricular requereix, de fet, un alt nivell d'exigència, un canvi substancial del rol dels estudiants i, en conseqüència, un canvi igualment substancial del rol del professorat. El canvi a què em refereixo no es de caràcter legislatiu. Ja n'hem vist molts de canvis normatius els darrers anys. Es tracta d'un canvi profund, cultural. De donar un nou impuls a l'educació escolar per apoderar-la i per poder-li demanar comptes, des de la coresponsabilització del conjunt de la societat. I per aconseguir-ho és imprescindible que el professorat se sumi a aquest

nou impuls. No ens podem permetre una institució escolar a la defensiva en un moment tan crucial. I per a això cal, des del meu punt de vista, reorientar el debat educatiu per donar-li un caràcter més tècnic i professional, determinació per fer front als reptes que es plantegin, lideratge en els centres docents i l'aplicació de polítiques realistes que construeixin i gestionin aquest canvi generant confiança. Cal protegir l'escola i no demanar-li impossibles; el paper que ha tenir en els propers anys és massa important com per abandonar-la a la seva sort. ■

precindible en un contexto social que exige formarse y actualizarse a lo largo de la vida. Pero las competencias metacognitivas –y ahí dan en el clavo los críticos– no se pueden adquirir a partir de la nada. Se trata de un proceso gradual que solamente puede dar sus frutos cuando el aprendiz ha adquirido unos conocimientos mínimamente sólidos en un ámbito determinado y cuando, además, asume un mayor grado de protagonismo y una mayor autonomía en relación con su propio aprendizaje.

La adquisición de este nuevo corpus curricular requiere, de hecho, un alto grado de

exigencia, un cambio sustancial en el papel de los estudiantes y, en consecuencia, un cambio igualmente sustancial en el papel del profesorado. El cambio al que me refiero no es de naturaleza legislativa; ya hemos asistido a muchos cambios normativos durante los últimos años. Se trata de un cambio profundo, cultural. De dar un nuevo impulso a la educación escolar para otorgarle nuevos poderes y para poder pedirle cuentas, desde la responsabilidad compartida por todo el conjunto de la sociedad. Para conseguirlo, es imprescindible que el profesorado se sume a este nuevo impulso. No podemos permi-

tirnos una institución escolar a la defensiva en un momento tan decisivo. Y por eso es preciso, a mi entender, reorientar el debate educativo para darle un cariz más técnico y profesional, determinación para enfrentarse a los retos que se planteen, liderazgo en los centros docentes y la aplicación de unas políticas realistas que sirvan para construir y gestionar este cambio generando al mismo tiempo confianza. Debemos proteger la escuela y no pedirle imposibles; el papel que ha de desempeñar en el futuro próximo es demasiado importante como para abandonarla a su suerte. ■

Mastering this new curricular corpus is extremely demanding and requires a substantial change in the role of the students, and in consequence, an equally substantial change in the role of teachers. The change we are discussing is not legislative; we have already seen a plethora of regulatory changes in recent years. Rather it is a deep-seated change, a change in culture in order to give a new impetus to school education, to empower it and make it accountable, based on co-responsibility with society as a whole. And to achieve this, teachers must feel ownership of it. We cannot countenance

defensive schools at such a crucial juncture. And for this reason, I believe that we must reorient the educational debate in order to make it more technical and professional. What we need is the determination to rise to the challenges that must be grappled with, leadership at schools and the implementation of realistic policies that construct and manage this change while generating confidence. Schools must be protected, not asked to do the impossible. The role they will have to play in the forthcoming years is too important to just abandon them to their fate. ■

+ INFO

Revista RUSC - Formación universitaria y TIC: nuevos usos y nuevos roles

www.uoc.edu/rusc/dt/esp/sigales0704.pdf

X Encuentro Internacional de Educación

a Distancia: El potencial interactivo de

los entornos virtuales de enseñanza y

aprendizaje en la educación a distancia

www.uoc.edu/web/esp/art/uoc/sigales0102/sigales0102.html

SUGATA MITRA

“INTERNET ÉS UN DRET”

PER LEO RUFFINI

“INTERNET ES UN DERECHO”

“THE INTERNET IS A RIGHT”

“Hole in the Wall” (HIW, literalment, “un forat a la paret”) va començar com un experiment a partir de la pregunta següent: què passaria si es posés davant d’un ordinador d’accés públic nens d’entre 6 i 12 anys d’un barri marginal de Nova Delhi que no han vist mai un ordinador, no han sentit a parlar d’internet i tampoc saben anglès? Sugata Mitra, catedràtic de Tecnologia Educativa de l’Escola d’Educació, Comunicació i Ciències del Llenguatge de la Universitat de Newcastle (Regne Unit), era optimista i el va posar en pràctica. L’objectiu de l’experiment era demostrar que és molt fàcil ensenyar als nens a utilitzar un ordinador sense cap tipus d’ensenyament formal. Va batejar aquest principi com *educació mínimament invasiva*. Els resultats van superar de molt les seves expectatives. Al cap de pocs dies, els nens van aprendre a fer anar l’ordinador i van descobrir internet. Tres mesos després, van trobar Google, i a partir d’aquí tot va avançar molt ràpid. Sugata Mitra va venir a Barcelona a parlar del seu projecte amb motiu del V Seminari Internacional organitzat per la Càtedra UNESCO d’e-learning de la UOC: “Combatre la divisòria digital des de l’educació”.

“Hole in the Wall” (HIW, literalmente “Un agujero en la pared”) nació como un experimento a partir de la siguiente pregunta: ¿qué pasaría si niños de entre 6 y 12 años de un suburbio de Nueva Delhi, que ni han visto jamás un ordenador, ni han oído hablar de internet y tampoco saben inglés, tuvieran a su alcance ordenadores de acceso público? Sugata Mitra, catedrático de Tecnología Educativa en la Escuela de Educación, Comunicación y Ciencias del Lenguaje de la Universidad de Newcastle, en el Reino Unido, tenía un buen palpito y se puso manos a la obra. El objetivo del experimento era demostrar que es muy sencillo enseñar a un niño a manejar un ordenador sin necesidad de una educación formal. Lo bautizó como *educación mínimamente invasiva*. Los resultados superaron con creces sus expectativas. Al cabo de pocos días, los niños ya habían aprendido a manejar el ordenador y habían descubierto internet. Unos tres meses después, descubrieron Google, y a partir de ese momento todo se aceleró. Sugata Mitra vino a Barcelona para hablar de su proyecto durante el V Seminario Internacional de la Cátedra UNESCO de *E-Learning* de la UOC: “Combatir la brecha digital desde la educación”.

Hole in the Wall (HIW) began as an experiment that had this question in mind: what would happen if 6- to 12-year-old children from a New Delhi slum, who had never seen a computer or heard about the Internet, and who did not know English, were exposed to publicly accessible computers? Sugata Mitra, Professor of Educational Technology at the School of Education, Communication and Language Sciences at Newcastle University, UK, had an optimistic feeling about the answer, so he did it. The experiment was aimed at proving that kids could be taught to use computers very easily without any formal training. He termed this Minimally Invasive Education. The results exceeded his expectations. Within a few days, the children learned how to operate the computer and discovered the Internet. In about three months, they found Google and then everything started to go even faster. Sugata Mitra came to Barcelona to talk about his project at the UOC UNESCO Chair in E-Learning Fifth International Seminar: “Fighting the Digital Divide Through Education”.

Sugata Mitra

Què va fer que es plantejés aquesta pregunta? A mitjan dels anys vuitanta, quan va aparèixer el PC, es va començar a introduir a les llars benestants molt ràpidament. Jo, com a educador, vaig adonar-me que tothom que es comprava un ordinador deia: “La meua filla deu ser superdotada. És superbona amb l’ordinador, i això que és una màquina ben complicada!”. I no vaig poder evitar preguntar-me com podia ser que tots els nens que tenien un ordinador fossin genis. O potser era que els fills dels rics són més intel·ligents que els altres?

No podia ser això... Se’m va acudir que havia de ser alguna cosa que tingués a veure amb la manera com els nens responen davant d’un ordinador, i el 1988 vaig escriure un article on afirmava que tots els nens tenen aquesta capacitat. En aquella època ningú no em va creure. I no va ser fins onze anys més tard que vaig obtenir

¿Qué le hizo plantearse esa pregunta? A mediados de los años ochenta, cuando apareció el ordenador personal, se introdujo en un abrir y cerrar de ojos en los hogares ricos. En tanto que educador, observé que todo aquel que se compraba un ordenador, siempre decía: “Mi hija debe de ser muy talentosa. Aunque el ordenador es una máquina muy compleja, ¿se maneja de maravilla con él!”. Eso me llevó a preguntarme cómo era posible que cualquier crío que tuviera un ordenador fuera un genio. ¿Acaso los hijos de los ricos son más inteligentes que el resto?

No podía ser ese el motivo. Intuí que tenía algo que ver con cómo responden los niños ante los ordenadores y, en 1988, escribí un artículo en el que afirmaba que todos los niños tenían esa capacidad. A la sazón, nadie me creyó. Once años después, obtuve el permiso para llevar a cabo un experimento que lo demostrara. Yo ocupaba

What raised that question in your mind? In the mid-1980s, when the personal computer came in, it started to enter rich homes very quickly. As an educator, I noticed that whoever bought a computer would always come and say: “My daughter must be very gifted. She is so fantastic on the computer even though it is a very complicated machine!” I wondered how it could be that every little child who has a computer is a genius. Are rich people’s children more intelligent than the rest?

It couldn't be that. I thought it had to be something to do with the way children respond to computers, and in 1988 I wrote a paper saying that all children had this ability. Nobody believed me in those days. It was 11 years later that I actually got permission to run an experiment to prove it. I had a fancy office with a boundary wall in front of it. On the other side of the wall there was a slum. I just

permís per dur a terme un experiment que ho demostrés. Jo tenia una oficina de luxe envoltada per un mur, i a l’altra banda del mur hi havia un barri marginal. Així que vaig obrir una finestra al mur i vaig posar-hi un ordinador. Per això l’experiment es va dir “Forat a la paret”, perquè des de la barriada tenia l’aspecte d’un forat amb el típic rectangle blau d’Altavista.com.

Què esperava que passés? Pensava que el remenarien durant una estona i que després anirien a buscar algú que els ensenyés a fer-lo funcionar. Aquest era l’objectiu que tenia en aquella època: arribar a despertar prou curiositat en els nens per tal que ells mateixos diguessin: “En vull aprendre”.

Però el van sorprendre i van anar molt més lluny. El que va passar és que van aprendre a fer-lo anar de veritat! Tots sols! Vaig pensar que era massa bonic per ser veritat i que havia de demostrar-ho.

un elegante despacho que daba a una tapia. Al otro lado había un suburbio. Abrí una ventana en el muro y dejé ahí un ordenador. De ahí que el proyecto fuera bautizado como “Agujero en la pared”: visto desde el suburbio, aquello parecía un agujero con el rectángulo azul de Altavista.com.

¿Qué esperaba que sucediera? Pensé que jugarían con él un rato antes de ir a buscar a alguien que les enseñara. A la sazón, ese era mi objetivo: suscitar la suficiente curiosidad para que los niños dijeran, “quiero aprender esto”.

Para su sorpresa, no se detuvieron ahí. ¡Lo cierto es que aprendieron de veras! ¡Por sí mismos! Me dije que aquello era demasiado bueno para ser cierto, así que tuve que demostrarlo. Repetí el experimento por toda la India, y siempre con el mismo resultado. A continuación, lo hice en Camboya y en África, y los resultados fueron

broke a window in that wall and put the computer there. That is why it got called “Hole in the Wall”: from inside the slum it looked just like a hole with a blue Altavista.com rectangle.

What were you expecting to happen? I thought they would fumble around with it for a while and then go ask people to teach them. That was my objective in those days: to cause enough curiosity to make children say, “I want to learn this”.

To your surprise, they went further. What happen is that they actually learned! On their own! I thought this was too good to be true, so I had to prove it. I repeated the experience again and again all over India and always got the same results. Then I did the same in Cambodia and Africa with same results as well. It had to be universal! One of the most important findings, however, is that this self-learning cannot happen individually. It has to be in groups.

“És molt fàcil tancar la divisòria digital: fem que l'accés a internet sigui gratuït”

“Es muy sencillo cerrar la brecha digital: basta con que el acceso a internet sea gratuito”

“Closing the digital divide is very easy: just make the Internet free”

Vaig repetir el mateix experiment una vegada i altra per tot l'Índia i sempre amb els mateixos resultats. I llavors el vaig fer a Cambodja i a l'Àfrica, també amb els mateixos resultats. Segurament era universal! Però una de les descobertes més importants va ser que aquest tipus d'autoaprenentatge no es produeix de manera individual. Ha de fer-se en grup.

I com funciona? El mètode es basa en l'autoorganització. Ja fa anys que la física estudia els sistemes autoorganitzats. Quan connectes dues, tres o quatre coses entre elles, el comportament col·lectiu és diferent de l'individual. El que passa a una part del sistema afecta totes les altres parts. No deixa de ser graciós que mai abans ens haguéssim

plantejat els éssers humans o la societat en aquests termes, però és totalment cert. El que li estic dient el canvia, i les preguntes que em fa em canvien a mi; i aquesta xerrada canviarà els seus lectors: això és l'efecte papallona. L'entendem però no sabem com controlar-lo. I potser no es pot controlar.

I com genera aprenentatge, aquest efecte? Els nens s'apropen als ordinadors públics en grups força nombrosos. Llavors n'hi ha un que descobreix alguna cosa de manera accidental, potser una cosa molt senzilla: “Ei, mireu! Aquesta fletxa canvia de forma i es converteix en una mà!”. I un altre nen diu: “Sí, però si t'hi fixes, només canvia quan és sobre d'una paraula subratllada.” I després un tercer afegeix: “Potser ens està intentant dir que podem clicar aquí!”. El fet que hi hagi tres nens és clau, perquè el primer tot sol no hauria fet aquest pas tan gran. Això és l'aprenentatge autoorganitzat.

>>

los mismos. ¡Tenía que ser algo universal! Sin embargo, uno de los mayores hallazgos es que el autoaprendizaje no puede suceder de un modo individual. Tiene que ser en grupo.

¿Cómo funciona? El principio en el que se basa es el de la autoorganización. Hace años que la física estudia los sistemas autoorganizados. Cuando conectas dos, tres o cuatro cosas, el comportamiento del conjunto difiere del comportamiento individual. Lo que le sucede a uno de los elementos del sistema afecta a todo el sistema.

Es divertido pensar que jamás hemos visto a la sociedad o a los seres humanos de este modo, pero es así. Lo que yo le digo le está cambiando; a su vez, sus preguntas me están cambiando a mí, y esta conversación operará un cambio en sus lectores. Es el efecto mariposa. Lo entendemos, pero no sabemos cómo controlarlo, y puede que sea imposible controlarlo.

¿Y cómo provoca aprendizaje este efecto? Los niños se acercan a los ordenadores públicos en grupos más bien numerosos. Uno de ellos descubre algo accidentalmente, tal vez algo muy sencillo. “¡Eh, mirad! Esta flecha se convierte en una mano.” En ese momento, otro niño dirá: “Sí, pero sólo cambia cuando está sobre una palabra subrayada”. Un tercero añadirá: “Puede que esté intentando decirnos que hay que hacer clic ahí”. El hecho de que haya tres niños es clave, porque el primero no habría dado el paso por sí solo. Esto es el aprendizaje autoorganizado.

>>

How does it work? The method is self-organisation. Self-organising systems have been studied in physics for many years. When you connect two, three or four things together, the behaviour of the collective is different from the individual behaviour. What happens to one part of the system affects every other part of the system. It is funny to think we never thought about humans or society like that, but it is absolutely true. What I am saying to you is changing you; the questions you are asking me are changing me; and this conversation will change your readers: this is the butterfly effect. We understand it but we don't know how to control it, and maybe it cannot be controlled.

How does this effect produce learning? Children go to the public computers in fairly large groups. Then one of them finds something by accident, maybe something very simple: “Hey look! This arrow

shape changes to a hand shape”. At that point some other child will say: “Yes but, you know? It only changes when it is on an underlined word”. Then, a third child will add: “Maybe it is trying to tell us that you can click there!” The fact that there are three children is critical; the first child wouldn't have made the leap. This is self-organised learning.

So they don't need a teacher? If you call that learning, then for this kind of learning you don't need a teacher. Having said that, it is unfair to teachers to say that they are not needed. What happens is that the children teach each other. So it is not learning happening without teachers, rather the teachers are coming from within the group. The learners themselves are the teachers.

What do regular teachers think about your project? Good ones understand it instinctively. In fact, they have often told me that they

>>

“Necessitem els mestres, però no n’hi ha prou. En calen 18 milions més i no crec que els trobem”

<<

O sigui que no necessiten cap mestre? Si anomenem això *aprenentatge*, per a aquest tipus d’aprenentatge no cal mestre. Però un cop dit això, no és just de cara als mestres dir que no se’ls necessita. El que passa és que els nens s’ensenyen els uns als altres, així que no és que es tracti d’un aprenentatge que es produeix sense mestres, sinó que els mestres sorgeixen de dins del mateix grup: els mateixos nens que aprenen són també els professors.

I què en pensen, els mestres titulats, del seu projecte? Els bons ho entenen de manera instintiva. I de fet, molt sovint m’han comentat que ja ho feien servir molt abans que jo empengués aquest estudi. Però no disposaven dels ingents recursos accessibles a través d’internet. I altres mestres, els que no són tan bons, se senten amenaçats, però no puc evitar-ho. No deixo de repetir que no estic fent això perquè sigui “anti-mestres”. Només em limito a preguntar què estem fent per aquells nens

<<

Por lo tanto, ¿no necesitan un profesor? Si lo consideramos aprendizaje, entonces podemos concluir que, para este tipo de aprendizaje, no es necesario un profesor. Dicho esto, es injusto para con los profesores decir que no son necesarios. Lo que sucede es que los niños se enseñan entre sí. Por lo tanto no es un aprendizaje en el que no hay necesidad de profesores, sino que los profesores proceden del mismo grupo. Los alumnos son, a su vez, los profesores.

¿Qué opinión tienen de este proyecto los profesores tradicionales? Los buenos lo entienden instintivamente. De hecho, a menudo me han dicho que, mucho antes de que llevara a cabo el experimento, ellos ya trabajaban así. Pero carecían del extraordinario recurso que ofrece internet. Otros profesores, que no son muy buenos, se sienten amenazados, pero yo no puedo hacer nada por ellos. Me limito a repetirles que no hago esto para convertirme en un antiprofesor. So-

<<

were using it far before I actually did this study. But they didn’t have the huge resources of the Internet available. Other teachers, those who are not very good, feel threatened by it, but I can’t help that. As I keep saying, I am not doing this to be anti-teacher. I’m only asking what we are doing for children who don’t have access to teachers. The science fiction author Arthur C. Clarke once told me a very nice thing. He said, “a teacher that can be replaced by a machine should be”.

What a good quote! Teachers should not see my work as anti-teaching. Teachers are needed. But there are not enough: we need 18 million more, and I don’t think we are going to find them. The United Nations wants to send every child to school by 2015. They will not succeed. There are not enough schools and there are not enough teachers! What do we then do for children who don’t have

“Necesitamos profesores pero no son suficientes: hacen falta 18 millones más y no creo que los encontremos”

que no tenen accés a un mestre. L’autor de ciència-ficció Arthur C. Clarke em va dir una vegada una cosa molt bonica: “Qualsevol mestre que pugui ser substituït per una màquina ho hauria de ser”.

Quina cita tan bona! Els mestres no haurien de veure la meua feina com un projecte antiensenyament. Els mestres són necessaris. Però no n’hi ha prou. En necessitem 18 milions més, i no crec que els puguem trobar. L’ONU vol que el 2015 tots els nens vagin a l’escola. I no ho aconseguirà. No hi ha prou escoles i no hi ha prou mestres! Així doncs, què podem fer per aquells nens que no tenen accés a l’educació formal? Hem de deixar que creixin pel seu compte? Això és molt perillós, perquè si el món és com és actualment, és per causa de tots els nens que han crescut sense rebre una educació adient. I si internet pot contribuir a resoldre ni que sigui un 20% d’aquest problema, l’accés hauria de ser gratuït.

lamente me pregunto qué hacemos por aquellos críos que no tienen acceso a profesores. El escritor de ciencia ficción Arthur C. Clarke me dijo una vez algo precioso: “Cualquier maestro que pueda ser sustituido por una máquina debería serlo”.

¡Qué cita más acertada! Los profesores no deberían ver mi trabajo como algo que va en detrimento de ellos. Necesitamos a los profesores. Pero no son suficientes: necesitamos 18 millones más, y no creo que vayamos a conseguirlos. La ONU quiere que, en el año 2015, todos los niños vayan al colegio. No lo lograrán. ¡Ni hay suficientes escuelas, ni hay profesores! ¿Y qué hacemos por los niños que no tienen acceso a la educación tradicional? ¿Dejamos que crezcan a su libre albedrío? Es muy peligroso: si el mundo está hoy en el estado en el que se encuentra es porque hay niños que han crecido sin una educación adecuada. Si internet puede resolver

access to traditional education? Do we just leave them to grow up on their own? That is very dangerous: the world is the way it is right now because of children who have grown up without an appropriate education. If the Internet can solve even 20% of that problem, it should be made free.

Harmful content is leading some people to talk about forbidding Internet in schools. I suppose you don’t agree with them. Of course I don’t. My experience is that the problem with the personal computer is that it is personal. If you use one that has a big screen visible to everybody who is passing by, your behaviour will be completely different than if you use a little screen that nobody else can see. With that in mind, broadband Internet without any filters should be available for free for all children in this world. I have a little quibble with the title of this seminar because of the word “fighting”: I don’t think

“Teachers are needed, but there are not enough: we need 18 million more, and I don't think we are going to find them”

El fet que hi hagi continguts nocius fa que alguns advoquin per prohibir internet a les escoles. M'imagino que no hi està d'acord...

I és clar que no. Segons la meua experiència, el problema amb l'ordinador personal és justament això, que és personal. Si en fas servir un que tingui una pantalla gran visible per a qualsevol que passi pel teu costat, et comportaràs totalment diferent de si fas servir una pantalla petita que no pugui veure ningú més. Dit això, s'hauria de garantir l'accés gratuït a internet de banda ampla sense filtres a tots els nens del món. Tinc una petita objecció a fer pel que fa al títol d'aquest seminari. És per la paraula *combatre*. Crec que no hem de combatre la divisòria digital. El que hem de fer és tancar-la. I aconseguir-ho és molt fàcil: només hem de fer que internet sigui gratuït per a tothom. El tema és, evidentment, d'on treure els diners.

ese problema, aunque sólo sea en un 20%, deberíamos liberalizar su acceso.

Los contenidos perjudiciales han llevado a algunas personas a proponer que se prohíba el acceso a internet en las escuelas. Imagino que no está de acuerdo con ellos. Por supuesto que no. Mi experiencia me ha enseñado que el problema de los ordenadores personales es que son personales. Si utilizas uno que tenga una pantalla lo suficientemente grande para que la vea todo aquel que pasa, te comportarás de un modo distinto a como lo harías si tuvieras una pantalla pequeña que nadie más ve. Teniendo en cuenta esto, habría que poner al alcance de todos los niños del planeta internet de banda ancha, sin restricciones. No acabo de estar del todo de acuerdo con el título de este seminario por la inclusión de la palabra *combatir*: no creo que tengamos que combatir la brecha digital; debemos

we have to fight the digital divide; we have to close it. And that is very easy: we just need to make the Internet free for everybody. The question, of course, is where the money would come from.

I was just going to ask you about that. People like Google are showing us the way. Google wants more and more people to come to them, but they don't want anybody to pay anything. The money comes from advertising just because so many people use Google. There are two billion children on this planet. If just one percent of them spent one dollar per month, you would make billions. The Internet is an integral part of our life now. To deprive anybody of the Internet is like depriving somebody of drinking water or electricity. I would even go so far as to say it is a right.

You are now exporting your project to five continents. Are there behavioural differences among children from different cultures? The

Doncs justament li ho anava a preguntar. Gent com la de Google ens estan ensenyant el camí. Google vol que cada vegada hi hagi més gent que hi recorri, però no volen que ningú pagui res. El cas és que hi ha tanta gent que fa servir Google, que tots els diners provenen de la publicitat. Al nostre planeta hi ha 2.000 milions de nens. Si només un 1% gastés un dòlar al mes, es podrien guanyar milers de milions. Actualment internet s'ha convertit en una part integral de la nostra vida. I privar qualsevol persona de l'accés a internet es com privar-la d'aigua potable o d'electricitat. Fins i tot m'atreveria a dir que és un dret.

Està exportant el seu projecte als cinc continents. Existeixen diferències de comportament entre els nens de cultures diferents?

La bona notícia és que no hi ha cap mena de diferència entre els nois del grup de 6 a 12 anys enlloc del món. Són totalment idèntics.

>>

cerrarla. Y lograrlo es muy sencillo: basta con que permitamos a todo el mundo acceder gratuitamente a internet. Evidentemente, la pregunta que se plantea es: ¿y de dónde saldría el dinero?

Eso mismo le iba a preguntar. Gente como la de Google, por ejemplo, nos está mostrando el camino. Google quiere atraer a más y más gente, pero sin que nadie tenga que pagar nada. Y como atraen a tantísima gente, el dinero sale de la publicidad. Hay 2.000 millones de niños en este planeta. Con que el 1% de todos ellos se gastara un dólar al mes, ganaríamos miles de millones. Hoy, internet es parte integrante de nuestra vida. Privar a alguien del acceso a internet es como privar a alguien de agua potable o de electricidad. Incluso me atrevería a decir que es un derecho.

Ha empezado a exportar su proyecto a los cinco continentes. ¿Existen diferencias en el comportamiento de los niños de culturas distin-

>>

good news is that there is absolutely no difference in the six-to-twelve age group anywhere in the world. They are identical. Whatever little differences you can see are because of parental influence. Some are a little quieter, some a little happier, but that is because of the society they are in. In terms of their learning ability and curiosity, they are absolutely identical.

What is your opinion about the One Laptop Per Child project? I am in close touch with professor Negroponete, so he knows about my work and I know about his. First of all, I must say the One Laptop Per Child is one of the first programmes that has been created for education. Laptops are made for corporate executives to work on their own; that is why they are so expensive. So creating one for children – that was a brilliant stroke. However, I think professor Negroponete should have measured its pedagogical impact a little

>>

Sugata Mitra

<<

I les petites diferències que hi pugui haver entre ells són a causa de la influència dels pares. Alguns són més quiets i d'altres més alegres, però això només és per la societat en què viuen. Pel que fa a les seves capacitats d'aprenentatge i la seva curiositat, són absolutament idèntics.

Quina opinió li mereix el projecte “One Laptop Per Child” (“Un portàtil per a cada nen”)? Estic molt en contacte amb el professor Negroponte, així que ell està al dia de la meua feina i jo de la seva. Per començar, he de dir que “One Laptop per Child” és un dels primers projectes exclusivament concebuts per a l'educació. Normalment els portàtils es fan per als executius, perquè puguin treballar pel seu compte, i aquesta és la raó per la qual són tan cars. El fet de crear-ne un per a nens va ser una jugada magistral. Tot i això, crec que el professor Negroponte hauria d'haver mesurat una mica més l'impacte

pedagògic del seu projecte per tal que en el moment de presentar les seves propostes tingués una bona quantitat de dades de suport. Però ho està fent a l'inrevés, i per això hi ha gent que critica el seu projecte i es qüestiona: “Molt bé, però quin sentit té pedagògicament?”. A mi no em fan aquesta pregunta sobre “Un forat a la paret” perquè ja l'he contestada publicant-ne cada vegada l'impacte educatiu. En segon lloc, crec que hauria de ser “un portàtil per a cada quatre nens”, perquè llavors només costaria 25 dòlars per nen i obtindríem resultats molt millors gràcies a la cooperació. Si un nen s'asseu davant d'un ordinador es quedarà bloquejat, però si en són quatre, avançaran. I si deixes que tots quatre tinguin ordinadors i s'asseguin junts, probablement també funcionarà. Però seria molt més efectiu si tots estiguessin reunits al voltant d'un sol ordinador. ■

<<

tas? La buena noticia es que no hay la menor diferencia en los niños de entre 6 y 12 años de todo el mundo. Actúan del mismo modo. Las pequeñas diferencias que se detectan se deben a la influencia de los padres. Algunos son más callados y otros, más alegres, pero ello se debe a la sociedad en la que viven. En cuanto a su capacidad para aprender y a su curiosidad, son idénticas.

¿Qué opina del proyecto “One Laptop Per Child” (“Un portátil para cada niño”)? Estoy a menudo en contacto con el profesor Negroponte, de modo que él conoce mi trabajo y yo, el suyo. En primer lugar, he de decir que “Un portátil para cada niño” es uno de los primeros proyectos que se han creado para promover la educación. Los ordenadores portátiles se fabrican para que los directivos de las empresas los lleven consigo, de ahí que sean tan caros. Por eso, fabricar un modelo para niños es una jugada maestra. No obstante,

creo que el profesor Negroponte debería haber sopesado un poco más su impacto pedagógico, pues así habría podido plantear el proyecto apoyándose en una cantidad suficiente de datos. Lo ha hecho al revés, y eso explica que haya gente que critique el proyecto y diga: “De acuerdo, pero ¿qué sentido tiene, pedagógicamente hablando?”. Eso no sucede con “Un agujero en la pared”, porque ya he respondido a esas preguntas publicando una y otra vez su significado educativo. En segundo lugar, creo que debería ser “Un portátil por cada cuatro niños”: el coste se reduciría a 25 dólares por niño y la colaboración permitiría obtener mejores resultados. Si un niño se sienta frente a un ordenador, se bloqueará; si, en cambio, son cuatro, avanzarán. Tal vez también funcione si los cuatro tienen cada uno un ordenador pero se sientan juntos. Pero sería mucho más eficaz si se agruparan alrededor de un ordenador. ■

<<

bit more, so that when he goes and makes his proposals, he would have a lot of data to back him. He is doing it the other way around, and that is the reason why some people are criticising his project, asking: “OK, but what does it mean pedagogically?” I don't get that question for Hole in the Wall because I have already answered it by publishing its educational impact again and again. That is one point. The other is that I think it should be “One Laptop for Every Four Children”. It would then cost 25 dollars per child and we would get better results because of cooperation. If one child sits in front of one computer he will get stuck, but if there are four of them, they will progress. If you allow all four of them to have computers and still sit around together, it probably would also work. But it would be more effective if they were gathered around one computer. ■

+ INFO

Professional profile, Newcastle University

www.ncl.ac.uk/ecls/staff/profile/sugata.mitra

UOC UNESCO Chair in E-Learning Fifth International Seminar:

Fighting the digital divide through education

www.uoc.edu/symposia/unesco2008/eng/index.html

Hole in the wall (HIW) official website

www.hole-in-the-wall.com/

HIW, a documentary about the experiment

www.globalvision.org/program/how/how.html

Escolarització i resultats econòmics

Eric A. Hanushek

Las escuelas y los resultados económicos Schools and economic outcomes

Economista nord-americà i professor a la Universitat d'Stanford, està considerat com un dels grans especialistes en economia de l'educació. Eric A. Hanushek s'ha centrat a investigar els factors que influeixen en el rendiment dels estudiants, com la qualitat dels docents, la mida de les aules o l'ús dels recursos. Controvertit en ocasions, la seva anàlisi sobre l'impacte econòmic dels resultats acadèmics ha inspirat el disseny de polítiques educatives, tant al seu país com a fora. Actualment presideix la junta de directors de l'Institut de Ciències de l'Educació dels EUA.

Economista estadounidense y profesor en la Universidad de Stanford, está considerado como uno de los grandes especialistas en economía de la educación. Eric A. Hanushek se ha centrado en investigar los factores que influyen en el rendimiento de los estudiantes, como la calidad de los docentes, el tamaño de las aulas o el uso de los recursos. Controvertido a veces, su análisis sobre el impacto económico de los resultados académicos ha inspirado el diseño de políticas educativas, tanto en su país como en el extranjero. Actualmente preside la junta de directores del Instituto de Ciencias de la Educación de Estados Unidos.

A US economist and professor at Stanford University, he is regarded as one of the top specialists in the economics of education. Eric A. Hanushek's research revolves around the factors that influence student achievement, such as teacher quality, classroom size and resource usage. At times controversial, his analysis of the economic impact of academic achievement has inspired the design of educational policies in both the US and abroad. He currently serves as the chair of the Board of Directors of the United States' National Board for Education Sciences.

Si mirem el món que ens envolta veiem enormes diferències en els ingressos i la riquesa dels diferents països: l'èxit econòmic dels Estats Units, el ràpid desenvolupament de la Xina, l'estancament generalitzat dels països sud-americans... Com podem explicar aquests patrons de creixement i estancament?

Durant les dues darreres dècades, els economistes han dedicat una atenció especial a aquest tema i les respostes comencen a ser força clares. Un dels aspectes és la qualitat de les institucions econòmiques que propicien el bon funcionament d'una economia

Si echamos una ojeada al mundo nos damos cuenta de que existen grandes diferencias en la renta y la riqueza de distintos países. Vemos el éxito económico de Estados Unidos, el rápido desarrollo de China y el estancamiento general de los países de América del Sur. ¿Cómo se explican esos patrones de crecimiento e inmovilismo económicos?

En las dos últimas décadas los economistas han dedicado una atención considerable a ese asunto y las respuestas son cada vez más evidentes. Uno de los aspectos es la calidad de las instituciones económicas básicas que favorecen el buen funcionamiento de una economía

As we look around the world, we see great disparities in the incomes and wealth of different countries. We see the economic success of the United States, the rapid development of China, and the general stagnation of South American countries. How can we explain these patterns of economic growth and stagnation?

Economists have devoted considerable attention to this question for the past two decades, and the answers are becoming quite clear. One facet is the quality of basic economic institutions that are conducive to a well-functioning modern economy. Another

moderna. I un altre, el capital humà o la capacitat productiva de la població.

Els resultats econòmics estan directament influïts per diversos elements dels mercats i les seves interaccions amb els governs. Això inclou, entre d'altres, disposar de mercats relativament lliures i oberts a la mà d'obra i mercaderies, protegir el dret de la propietat i limitar l'intrusisme governamental en les transaccions privades. L'evolució de l'impacte de les institucions econòmiques és més fàcil d'entendre si prenem com a exemple les experiències recents de la Xina i l'Índia. Ambdós països van partir d'institucions

>>

mía moderna. El otro es el capital humano, o la capacidad productiva, de la población.

Son varios los elementos de mercado y su interacción con los gobiernos que ejercen una influencia directa en los resultados económicos. Entre estos se cuentan la posibilidad de tener un mercado relativamente libre y abierto a los productos y mano de obra, de contar con unos derechos de propiedad garantizados y de mantener unos límites en la injerencia del Estado en las transacciones privadas. La evolución del impacto de las instituciones económicas es más fácil de comprender si tomamos como ejemplo las

>>

is the human capital, or productive skills, of the population.

A variety of elements of markets and their interaction with governments directly influence economic outcomes. These include having relatively free and open markets for labor and products, having secure property rights, and having limited governmental intrusion into private transactions. The story of the impact of economic institutions is easiest to see from the recent experiences of China and India. Both started with horrible economic institutions by any standards. With some partial improvements and loosening of government controls,

>>

No hi ha una correlació directa entre finançament i resultats acadèmics

<<

econòmiques desastroses en tots els aspectes. Però després d'algunes millores i de l'alleujament dels controls governamentals, les seves economies han experimentat un creixement de dos dígits durant més d'una dècada. De fet, encara poden seguir millorant i és molt probable que continuïn tenint taxes elevades de creixement durant alguns anys més, tret que inverteixin la tendència cap a la liberalització econòmica.

Amb tot, un cop que una economia ha desenvolupat unes institucions econòmiques efectives i les ha mantingudes durant un període de temps raonable, el creixement

<<

recientes experiencias de China y la India. Los dos países partieron de unas instituciones económicas pésimas en todos los aspectos. Gracias a las mejoras parciales y a la relajación de los controles del gobierno, la economía ha experimentado un crecimiento superior al 10% durante más de una década. En realidad tienen capacidad para seguir progresando y probablemente esas elevadas tasas de crecimiento continuarán unos años más, a no ser que inviertan su trayectoria de liberalización económica.

No obstante, cuando las economías hayan desarrollado unas instituciones económicas

<<

their economies have seen double digit growth for over a decade. Indeed, they still have room for further improvement, and they will likely continue these high growth rates for some years into the future unless they reverse their paths of economic liberalization.

But once economies have developed effective economic institutions and have maintained them for a reasonable period of time any further growth will depend on the skills of their populations. This is the human capital portion.

Comparisons of long term growth rates across countries of the world show clearly

posterior dependrà de les capacitats de la seva població. I aquí és on entra el capital humà.

La comparació entre les taxes de creixement a llarg termini de diversos països del món demostra clarament que la millora de les capacitats de la població té un impacte decisiu en el creixement. Més concretament, es poden comparar les capacitats cognitives entre diversos països a través dels tests internacionals en matemàtiques i ciències. Les avaluacions de l'informe PISA de l'OCDE són molt conegudes, però durant els darrers quaranta anys se n'han aplicat de similars a diferents grups de països. El cas és que els

efectivas y hayan logrado mantenerlas durante un tiempo prudencial, el futuro crecimiento dependerá de las habilidades de su población. Esta es la parte correspondiente al capital humano.

La comparación de las tasas de crecimiento a largo plazo entre diferentes países del mundo muestra claramente que la mejora de las habilidades incide radicalmente en el crecimiento. En concreto, es posible comparar las habilidades cognitivas de diferentes países mediante las pruebas internacionales de matemáticas y ciencias. Son bien conocidas las evaluaciones PISA de la OCDE, si bien en las

that improved skills have dramatic impacts on growth. Specifically, it is possible to compare cognitive skills across countries by use of international tests of mathematics and science. The PISA tests of the OECD are now well-known, but similar tests have been given over the past four decades to a varying group of countries. It turns out that performance on these tests is very closely related to the growth rates of countries.

It is useful to understand just how important cognitive skills are to a country. On the latest PISA science tests, both Spain and the United States scored almost identically,

resultats en aquestes proves estan molt estretament relacionats amb la taxa de creixement dels països.

És molt útil entendre fins a quin punt són importants per a un país les capacitats cognitives. Als darrers tests de ciències de PISA, tant Espanya com els Estats Units van obtenir pràcticament la mateixa puntuació, per sota de la mitjana de l'OCDE. Finlàndia encapçalava la llista a una distància significativa, seguida d'un grup de països que van superar àmpliament la mitjana de l'OCDE: Canadà, Estònia i Nova Zelanda. Si Espanya o els EUA poguessin situar la seva població

últimas cuatro décadas se han llevado a cabo otras pruebas similares entre diversos grupos de países. Pues bien, el resultado de estas evaluaciones guarda una estrecha relación con las tasas de crecimiento de los países.

Resulta muy útil comprender hasta qué punto las habilidades cognitivas son importantes para un país. En las recientes pruebas de ciencias de PISA, España y Estados Unidos obtuvieron unos resultados prácticamente idénticos, y en ambos casos se situaban por debajo de la media de la OCDE. Finlandia ocupaba el primer lugar con un margen significativo, pero la seguía un grupo de paí-

and both were below the OECD average. Finland was on top by a significant margin, but it was followed by a cluster of countries that did significantly better than the average OECD country: Canada, Estonia, and New Zealand. If Spain or the US could get its population to the level of these countries, history suggests that annual growth rates could be improved by 0.6-1.0 percentage points. These are truly large differences that would make a real difference in economic well-being in the future.

It is important to emphasize precisely what history shows about the economic effects of

There is a lack of relationship between funding and achievements

al nivell d'aquests països, tot apunta que les seves taxes anuals de creixement podrien augmentar entre el 0,6% i l'1%. Es tracta, sens dubte, de diferències enormes que podrien tenir una influència decisiva en el seu futur benestar econòmic.

És important subratllar el que l'experiència ens ensenya sobre els efectes econòmics de l'escolarització. El que realment té una influència decisiva és l'aprenentatge. És a dir, passar temps a l'escola sense aprendre-hi gran cosa no serveix. Així, per exemple, arran de la recent iniciativa promoguda per la UNESCO i el Banc Mundial amb el lema

ses que superaban ampliamente la media de los países de la OCDE: Canadá, Estonia y Nueva Zelanda. Si España o Estados Unidos consiguieran que su población alcanzara el nivel de estos países, las tasas de crecimiento anual, según nos enseña la práctica, podrían mejorar de 0,6 a 1 puntos porcentuales. Se trata de una diferencia considerable que podría representar un cambio drástico en el bienestar económico del futuro.

Es importante recalcar lo que la experiencia nos demuestra acerca de los efectos económicos de la educación. Lo realmente importante es el aprendizaje. Pasar mucho

schooling. The thing that makes a difference is actual learning. Simply spending time in school without actually learning does not help. Thus, for example there has been a great policy push to improve the schooling in developing countries with the "education for all" initiative of UNESCO and the World Bank. This initiative has led to rapid increases in school attendance and completion in many developing countries. But in many of these countries, seat time in the classroom has not translated into additional learning, leading these kinds of investments to have little or no economic impact.

Hay una escasa relación entre financiación y logro

"Educació per a tothom", s'ha fet un important esforç polític per millorar l'educació als països en desenvolupament. Aquesta iniciativa ha contribuït a un increment ràpid de l'escolarització i de la finalització dels estudis a molts països en desenvolupament, però en molts d'ells, l'assistència a classe no s'ha traduït en un augment de l'aprenentatge, amb la qual cosa les inversions han tingut poc impacte econòmic o gens.

tiempo en la escuela sin aprender de verdad no es eficaz. Así, por ejemplo, se ha promovido una política de impulso para mejorar la educación en los países en vías de desarrollo mediante la iniciativa "Educación para todos" de la UNESCO y el Banco Mundial. Esta iniciativa ha contribuido al rápido aumento de la escolarización y la finalización de estudios en muchos países en vías de desarrollo. Sin embargo, en muchos de esos países la asistencia a clase no se ha traducido en un aumento de conocimientos y por consiguiente la inversión en la enseñanza ha tenido un impacto económico mínimo o nulo.

Does this apply to developed countries? Yes. There are wide differences in the learning and skills observed across developed countries. Moreover, these differences show up directly in economic effects among developed countries. In other words, having a more skilled population is equally important to both developed and developing countries.

These findings provide motivation for the policy emphasis on schooling that is found in almost every country of the world. Improved cognitive skills have significant implications for the economic development of

Passa el mateix als països desenvolupats? Doncs sí. S'han observat diferències enormes en l'aprenentatge i les habilitats entre els països, i les diferències es reflecteixen directament en efectes econòmics. En altres paraules, tenir una població més capacitada és tan important en els països en desenvolupament com en els desenvolupats.

Aquestes descobertes són un incentiu per a la política de promoció de l'ensenyament

>>

¿Se puede aplicar eso a los países desarrollados? Sí. Se han observado importantes diferencias en educación y habilidades entre los países desarrollados. Y asimismo esas diferencias se manifiestan directamente en los efectos económicos de cada país. Es decir, que la población tenga un alto nivel de educación es tan importante en los países desarrollados como en los países en vías de desarrollo.

Tales conclusiones son un incentivo para la política de promoción de la enseñanza presente en casi todos los países del mundo. Una mejora de las habilidades cognitivas tiene unas implicaciones significativas en el

>>

nations, implying that more effective school policy can have large payoffs for both the individual and for society.

Unfortunately, improving the schools is easier said than done. The attempts of many nations to improve learning have failed to produce the desired results. Are there any generalizations about what succeeds and what does not?

It is extraordinarily difficult to generalize across countries. Even within the developed country group, national differences in the history, institutions, and culture of schools varies greatly. What might lead to improve-

>>

LES XIFRES DE L'EDUCACIÓ A LA UE-15

LAS CIFRAS DE LA EDUCACIÓN EN LA UE-15

EDUCATION NUMBERS AT EU-15

Ràtio professor-alumne a primària / Ratio profesor-alumno en primaria / Student-teacher ratio in primary school /

ALE	14
AUS	13
BEL	12
DIN	10
ESP	14
FIN	16
FRA	19
GRE	12
HOL	-
IRL	19
ITA	11
LUX	11
POR	11
RU	17
SUE	11

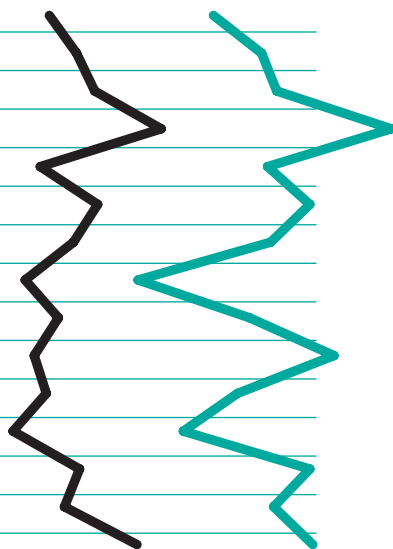
PIB per capita (US\$) / PIB per cápita (US\$) / GDP per capita (US\$) /

ALE	27.175
AUS	29.339
BEL	27.576
DIN	30.907
ESP	21.559
FIN	26.580
FRA	27.123
GRE	18.767
HOL	29.038
IRL	36.751
ITA	26.460
LUX	60.026
POR	18.154
RU	26.134
SUE	26.019

Inversió pública en ensenyament: % PIB / Inversión pública en educación: % PIB / Public investment in education: % of GDP /

ALE	4,8	9,5
AUS	5,7	11,1
BEL	6,3	11,6
DIN	8,5	15,4
ESP	4,5	11,3
FIN	6,4	12,7
FRA	5,6	11,4
GRE	4	7
HOL	5,1	10,7
IRL	4,3	13,5
ITA	4,7	10,3
LUX	3,6	8,5
POR	5,8	12,7
RU	5,3	11,5
SUE	7,7	12,8

Inversió pública en ensenyament: % despesa pública / Inversión pública en educación: % gasto público / Public investment in education: % of public spending /

Font: Comissió Europea, curs 2002-2003.

UE-15: nombre d'estats membres abans de l'ampliació del 2004 (Alemanya, Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Espanya, Finlàndia, França, Grècia, Holanda, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, Portugal, Regne Unit, Suècia)

≤

que es dona a pràcticament tots els països del món. La millora de les capacitats cognitives té una influència decisiva en el desenvolupament econòmic dels països i, per tant, una política d'escolarització més efectiva pot oferir molts beneficis tant a l'individu com a la societat.

Malauradament, és més fàcil dir que cal millorar l'educació que no pas fer-ho, i els intents de molts països no han obtingut els resultats desitjats. Es pot generalitzar sobre què té èxit i què no?

És molt difícil generalitzar entre països. Fins i tot dins del grup dels països desenvolupats, les diferències entre la història, les

≤

desarrollo económico de las naciones, y por consiguiendo una política escolar más efectiva puede proporcionar importantes beneficios al individuo y a la sociedad.

Por desgracia, no es tan fácil llevar a la práctica la reforma de las escuelas. Los intentos llevados a cabo por muchos países para mejorar la educación están lejos de obtener los resultados deseados. ¿Es posible sistematizar lo que prospera y lo que fracasa?

La generalización entre países es extraordinariamente difícil. Incluso dentro del grupo de los países desarrollados las diferencias

≤

ments in one often cannot be easily transferred to others.

Nonetheless, there are some common elements to success and failure with policy initiatives. The first answer, now found in a multitude of places, is that just adding more resources to the current system is unlikely to

instituciones i la cultura de les escoles són molt grans. Una mesura que és efectiva en un país no sol ser fàcil d'aplicar en un altre.

Tot i això, hi ha alguns elements comuns vinculats a l'èxit o el fracàs de les iniciatives polítiques. La primera conclusió, que ara es pot observar en molts llocs, és que és poc probable que s'aconsegueixin millores substancials tan sols incrementant els recursos del sistema educatiu. Molts països han augmentat de manera espectacular el finançament de les escoles, cosa que, tot i que satisfà molts docents i gestors públics, rarament desemboca en millores globals.

nacionales existentes en la historia, las instituciones y la cultura de las escuelas son remarcables. Una medida que resulta efectiva en un país a menudo se demuestra intransferible a otros.

Aun así, hay algunos elementos comunes que determinan el éxito o el fracaso de las iniciativas de las políticas educativas. La primera conclusión, refrendada en numerosos lugares, es que resulta poco probable que el mero hecho de añadir recursos al sistema actual genere grandes mejoras. Muchos países han incrementado la financiación a las escuelas. Tales medidas satisfacen a profesores

lead to broad improvements. Many countries have dramatically increased the funding of their schools. This action makes many teachers and administrators happy, but it seldom leads to overall improvements.

The lack of relationship between funding and achievement has puzzled many, because in most instances (outside of schools) we find that spending more buys more or better things. The difficulty is that schooling is provided generally by governments. It is heavily regulated. And the teachers and others are members of unions. In each case, there are few incentives to use additional funds in

La manca d'una correlació directa entre finançament i resultats acadèmics desconcerta molta gent, perquè en la majoria de casos (fora dels centres escolars) gastant més es compren més coses o millors. El problema és que l'ensenyament depèn generalment dels governs, està estrictament regulat i tant els mestres com la resta de personal solen estar sindicalitzats. En cada cas, hi ha pocs incentius per destinar els fons suplementaris a millorar els resultats acadèmics dels estudiants. En canvi, els incentius acaben motivant decisions que no estan necessàriament relacionades amb el rendiment acadèmic.

res y directores, pero raramente tienen como resultado una mejora general.

La escasa relación entre la financiación y el logro ha desconcertado a muchos, ya que en la mayoría de los casos (salvo en las escuelas) comprobamos que gastando más se consiguen más o mejores cosas. La dificultad estriba en que la educación suele proporcionarla el estado. Está fuertemente regulada. Y los maestros forman parte de los sindicatos. En cada uno de los casos hay pocos incentivos para dedicar los fondos adicionales a procedimientos que mejoren el resultado de los alumnos. Por el contrario, los incentivos

ways that improve student outcomes. Instead the incentives drive decisions in ways that may or may not be related to student achievement.

This lack of incentives leads to the second generalization of what has been learned internationally. Policies that change the incentives by emphasizing student outcomes more frequently lead to desired outcomes. Thus, improved accountability at the school level for student achievement, expanded parental choice of schools, and more autonomy of school officials to make educational decisions are things that have been found to

La falta d'incentius porta a la segona generalització del que s'ha observat a escala internacional: les polítiques que modifiquen els incentius potenciant els resultats acadèmics aconsegueixen més sovint els resultats desitjats. Algunes pràctiques que han donat bons resultats en aquest sentit són augmentar l'exigència a l'escola pel que fa al rendiment acadèmic dels alumnes, donar més llibertat als pares per escollir escola i més autonomia als directors dels centres per prendre decisions.

El problema és que la manca de flexibilitat que impedeix la millora dels resultats

llevan a tomar decisiones que pueden estar relacionadas, o no, con los buenos resultados escolares.

La ausencia de incentivos lleva a la segunda generalización de la experiencia obtenida internacionalmente. Las políticas que modifican los incentivos centrándose en el rendimiento escolar suelen obtener más a menudo el efecto deseado. Algunas prácticas que han dado resultado en ese aspecto son una mayor responsabilización en las escuelas para mejorar el rendimiento de los alumnos, más libertad para que los padres puedan elegir el centro de enseñanza de sus hijos y una mayor auto-

lead to improvements in student outcomes.

The difficulty is that the very rigidities in schools that inhibit improved outcomes – bureaucratic decisions and unionized labor forces – also inhibit the introduction of stronger incentives related to student achievement. Here is where country-specific factors come into play. Strategies to break down the resistance to change differ across countries, and it is impossible to provide any generalizations about what might work in Spain versus the United States versus Finland. Here is where it is necessary to fall back on the policy machinery of each country

>>

>>

>>

<<

a les escoles –burocratització excessiva i personal sindicalitzat– impedeix també que s'introdueixin incentius més forts per millorar el rendiment acadèmic. I aquí és on entren en joc els factors específics de cada país. Les estratègies per vèncer la resistència al canvi difereixen notablement d'un lloc a un altre, i és impossible generalitzar sobre què podria funcionar a Espanya en contraposició amb els Estats Units o Finlàndia. Aquí és on cal recórrer a la maquinària política pròpia de cada país.

Convé fer una darrera observació important. A la primavera de 2009, amb el

<<

nomía del funcionariado docente para tomar decisiones relacionadas con la enseñanza.

El problema es que la rigidez que frena la mejora de los resultados en las escuelas obstaculiza asimismo la introducción de incentivos más sólidos relacionados con el rendimiento escolar. Y aquí es donde intervienen los factores específicos de cada país. Las estrategias para combatir la resistencia al cambio difieren de un lugar a otro y es imposible generalizar si lo que funciona en España puede ser válido para EEUU o Finlandia. En este punto es necesario recurrir a la maquinaria política de cada país.

<<

One final note is important. In spring 2009, as economies are melting down, does this change either the view about what effects growth or the policies that might be relevant? In the simplest terms, it does not. The difference between the short run performance of economies and long run growth is very important to understand. The short run fluctuations in the economy, as severe as these have been, are largely a reflection of immediate monetary and fiscal conditions – coupled recently by failures of certain security markets. These conditions are not strongly related to the overall institutions

progressiu afebliment de les economies, es modifica el criteri sobre què afecta el creixement o quines polítiques podrien ser rellevants? En poques paraules, no. És cabdal entendre la diferència entre el rendiment a curt termini d'una economia i el creixement a llarg termini. Les fluctuacions de l'economia a curt termini, per severes que hagin estat, són en gran mesura un reflex de les condicions monetàries i fiscals immediates, acompanyades de la caiguda de determinats mercats de valors. Aquestes condicions no tenen una relació directa amb les institucions i capacitats globals que determinen

Una última apreciació important. En la primavera del año 2009, cuando se funden las economías, ¿se modifica el criterio acerca de los factores de crecimiento o las políticas que podrían aplicarse? Hablando claramente, no. Es muy importante comprender la diferencia entre el rendimiento a corto plazo de las economías y el crecimiento a largo plazo. Las fluctuaciones a corto plazo de la economía, por graves que hayan sido, en gran parte son un reflejo de las condiciones monetarias y fiscales inmediatas, asociadas recientemente a la caída de ciertos mercados de valores. Esas circunstancias no están estrechamente relacionadas

and skills that determine the long run patterns of growth. Similarly, while there is a tendency to reduce investments in schooling in the short run because of current economic conditions, such reductions could have serious long run effects if they reduce the learning and skills that will be important for the future economy. Nonetheless, because many school systems are not very efficient, it may be possible to use the crisis to develop better schools that use resources better. In other words, adversity sometimes creates opportunities. ■

els patrons de creixement a llarg termini. Igualment, la tendència a reduir les inversions en educació a curt termini a causa de les condicions econòmiques actuals podria tenir efectes gravíssims a llarg termini si es redueixen els aprenentatges i capacitats que són importants per a l'economia del futur. Tot i això, i tenint en compte la poca eficiència de molts sistemes educatius, es podria aprofitar la crisi per posar en marxa escoles millors que utilitzin millor els recursos. Dit d'una altra manera, de vegades l'adversitat crea oportunitats. ■

con las habilidades y las instituciones generales que establecen los modelos de crecimiento a largo plazo. Del mismo modo, la tendencia a restringir las inversiones en educación a corto plazo con motivo de la situación económica actual puede tener graves efectos a la larga si se reduce la enseñanza y las habilidades que tan importantes serán para la futura economía. No obstante, considerando la escasa eficiencia de muchos sistemas escolares, tal vez la crisis servirá para que se desarrollen mejores escuelas capaces de manejar los recursos con más competencia. Dicho de otro modo: a veces la adversidad crea oportunidades. ■

+ INFO

Eric A. Hanushek: Paul and Jean Hanna Senior Fellow

edpro.stanford.edu/hanushek

Elements of High Quality Education: Dr.

Eric A. Hanushek

www.childrenofthecode.org/interviews/hanushek.htm

Hoover Institution, Stanford University

www.hoover.org/

Education for All Movement

www.unesco.org/education/efa/

Joan Roca de Vitals

ZOYA PHAN
**“EL MÓN NO SAP
QUÈ PASSA A BIRMÀNIA”**

PER EVA MILLET

“EL MUNDO NO SABE QUÉ PASA EN BIRMANIA”

“THE WORLD DOESN'T REALLY KNOW WHAT IS GOING ON IN BURMA”

Nascuda a Birmània fa 28 anys dins de l'ètnia karen, Zoya Phan és una jove activista compromesa amb el retorn de la democràcia al seu país. Birmània, anomenada oficialment Myanmar, és governada des de 1988 per una dictadura militar que reprimeix pràcticament tota dissidència i que està acusada de greus abusos contra els drets humans. L'any 1990, l'opositora Lliga Nacional per a la Democràcia (LND) va obtenir una victòria aclaparadora a les eleccions generals, però els militars van ignorar-ne els resultats. La líder de l'LND i premi Nobel de la Pau, Aung San Suu Kyi, confinada a casa seva durant tretze dels darrers dinou anys, va rebre el 2008 el Premi Internacional Catalunya, i Zoya Phan el va recollir en nom seu. Aquesta entrevista es va fer abans que Suu Kyi fos empresonada i jutjada, acusada d'haver violat les condicions de l'arrest domiciliari.

Nacida hace 28 años en Birmania y perteneciente a la etnia karen, Zoya Phan es una joven activista comprometida con la restauración de la democracia en su país natal. Birmania, cuyo nombre oficial es hoy Myanmar, está gobernada desde 1988 por una junta militar que acalla prácticamente todas las voces críticas y que ha sido acusada de graves crímenes contra los derechos humanos. En 1990, la Liga Nacional para la Democracia (LND), en la oposición, se alzó con un triunfo histórico en las elecciones generales, pero la junta militar desoyó el resultado. La líder de la LND y premio Nobel de la Paz Aung San Suu Kyi, que ha vivido confinada en su casa trece de los últimos diecinueve años, recibió en 2008 el Premio Internacional Catalunya. Zoya Phan lo recogió en su nombre. Esta entrevista se llevó a cabo antes de que Suu Kyi fuera encerrada en prisión y juzgada, acusada de violar las condiciones de su arresto domiciliario.

Born in Burma and a member of the Karen ethnic group, Zoya Phan is a young activist committed to bringing democracy back to her native country. Burma, now officially called Myanmar, has been ruled since 1988 by a military junta, which suppresses almost all dissent and stands accused of gross human rights abuses. In 1990, the opposition National League for Democracy (NLD) won a landslide victory in a general election, but the result was ignored by the military. The NLD leader and Nobel Peace Prize winner, Aung San Suu Kyi, who has spent thirteen of the past nineteen years under house arrest, was awarded the Premi Internacional Catalunya in 2008. Zoya Phan received the award in her name. This interview took place before Suu Kyi was imprisoned and brought to trial, charged with breaching the terms of her house arrest.

Va fugir del seu poble als 14 anys, quan l'exèrcit el va atacar. Com era la seva vida abans? Teníem una vida bastant tranquil·la, amb els meus pares, els meus germans i la meva germana. Jugàvem al riu o a la platja. Anàvem a la jungla a buscar flors silvestres, bolets, brots de bambú... El nostre poble era molt senzill, no tenia electricitat, però gaudíem molt de la vida. Vivíem a la nostra manera.

El seu pare era el secretari general de la Unió Nacional dels Karen, una de les minories ètniques de Birmània. Quin és l'estatus d'aquests grups allà? Són les víctimes prin-

Abandonó su pueblo con 14 años, cuando el ejército lo atacó. ¿Cómo era su vida antes de aquel suceso? Recuerdo llevar una existencia bastante plácida con mis padres, mis hermanos y mi hermana. Jugábamos en el río o en la playa. Íbamos a la selva en busca de flores silvestres, setas, cañas de bambú... Vivíamos en un entorno muy sencillo. No teníamos electricidad, pero éramos muy felices. Íbamos a la nuestra.

Su padre era el secretario general de la Unión Nacional Karen, una de las minorías étnicas de Birmania. ¿De qué consideración gozan? ¿Son las principales víctimas de la

You left your village at 14, when it was attacked by the army. What was your life like before those events? I remember we had quite a peaceful existence with my parents, my brothers and my sister. We would play in the river or by the beach. We would go into the jungle looking for forest flowers, mushrooms, bamboo shoots... Our village was very basic, with no electricity, but we enjoyed our life very much. We lived in our own way.

Your father was the General Secretary of the Karen National Union. The Karen are one of the ethnic minorities in Burma. What is the

cipals de la repressió del règim? Sí, sí que ho són. La dictadura considera els karen i els altres grups ètnics com a amenaces per al país i justifiquen la seva existència dient que, sense la junta militar, podrien comportar el trencament del país. En la història de Birmània hi ha hagut conflictes entre grups ètnics durant segles. El grup més nombrós són els birmans, relacionats ètnicament amb els tibetans i els xinesos, i que sempre han dominat els karen, els shan, els rakhine, els mon, els chin, els kachin i les altres minories. Quan els britànics van ocupar Birmània, van atorgar als karen un cert espai per viure, accés

repressión del régimen? Sí, así es. La dictadura actual ha tildado a los karen y a otros grupos étnicos de amenazas nacionales, y justifica su existencia diciendo que, sin los generales, estos grupos étnicos podrían traer consigo la ruptura del país. En la historia de Birmania abundan los conflictos entre grupos étnicos, hace siglos que se suceden. El grupo más numeroso son los birmanos, que están étnicamente emparentados con los tibetanos y con los chinos, y siempre han sometido a los karen, a los shan, a los rakhine, a los mon, a los chin, a los kachin y a otras minorías. La ocupación británica

status of these groups there? Are they the ones who suffer the most from the regime's repression? Yes, they are. The current dictatorship has identified the Karen and the other ethnic groups as threats to the country. And they justify their existence by saying that without them these ethnic groups would threaten to tear the country apart. In Burma's history we have centuries of conflicts between ethnic groups. The largest group is the Burman people, who are ethnically related to the Tibetans and the Chinese and have always dominated the Karen, Shan, Rakhine, Mon, Chin, Kachin and other mi-

a l'educació i a altres oportunitats, i durant la Segona Guerra Mundial els karen van ser aliats dels britànics, mentre que els birmans es van posar del costat dels japonesos. A canvi, els britànics ens van prometre un país independent o alguna mena d'autonomia, però ens van traïr. No van mantenir les promeses i van deixar Birmània en el desordre. Quan Birmània va obtenir la independència, els karen van ser perseguits, fins i tot durant la democràcia

Tenint en compte aquesta llarga història de tensions, aquest grup ètnic podria convertir-se en una amenaça per a l'estabilitat, si Bir-

ma abrió la puerta a los karen para que pudieran consolidarse, acceder a la educación y gozar de algunas oportunidades, y durante la Segunda Guerra Mundial los karen se aliaron con los británicos, mientras que los birmanos se pusieron del lado de los japoneses. A cambio, los británicos prometieron a los karen un país independiente o un cierto grado de autonomía, pero nos traicionaron. No cumplieron su palabra y dejaron el país hecho un desastre. Y después incluso de que Birmania lograra la independencia, se ha perseguido a los karen. Incluso en democracia.

norities. When the British occupied Burma, the Karen were given a little bit of settlement, education and other opportunities, and during the Second World War they were allies of the British while the Burman sided with the Japanese. In exchange, the British promised the Karen an independent country or some kind of autonomy, but we were betrayed. They didn't keep their promises and left Burma in a mess. And even when Burma won independence, even under democratic rule, the Karen were persecuted.

Given this long history of tensions, could this ethnic group become a threat to stability

mània esdevé mai un país democràtic? No, no ho crec pas. Les poblacions ètniques han mostrat sempre la voluntat de participar en un sistema federal a Birmània; estan compromeses amb la democràcia i amb els drets humans, a diferència del règim militar. En certa manera, l'opressió del règim ens ha fet sentir més units.

Com va convertir-se en representant d'Aung San Suu Kyi? Ha estat una font d'inspiració especial per a vostè? El 1988 hi va haver una insurrecció popular a Rangun i el règim la va esclafar. Molts dels estudiants i activistes democràtics que no van morir tirotejats

>>

A la vista de esta larga historia de conflictos, ¿podría esta etnia suponer una amenaza para la estabilidad si Birmania llega a convertirse en un país democrático? No, no lo creo. Las diferentes etnias siempre han demostrado su predisposición a participar en un sistema federal en Birmania; a diferencia del régimen militar, están comprometidas con la democracia y los derechos humanos. En cierto sentido, la opresión del régimen ha hecho que nos sintamos más unidos.

¿Cómo llegó a convertirse en representante de Aung San Suu Kyi? ¿Ha sido una fuente de inspiración especial para usted? En

>>

if Burma ever becomes a democratic country? No, I don't think so. The ethnic peoples have always showed a willingness to participate in a federal system in Burma; they are committed to democracy and human rights, unlike the military regime. In a way, all the oppression by the regime has made us feel more united.

How did you become a representative for Aung San Suu Kyi? Has she been a special inspiration for you? In 1988 a popular uprising started in Rangoon and was crushed by the regime. Many students and democracy activists who weren't gunned down fled to

>>

“Ja he sobreviscut tres intents d’assassinat”

<<

van fugir a la regió dels karen, on jo vivia. Entre aquests refugiats hi havia membres de l’LND, el partit d’Aung San Suu Kyi. Va ser aleshores que vaig veure per primera vegada una fotografia d’ella. Després de passar uns anys en un camp de refugiats a Tailàndia, on estàvem completament aïllats, vaig anar a la universitat a Londres. Allà vaig començar a participar en política i em vaig apuntar a la Burma Campaign UK. Un dia vaig anar a una manifestació davant de l’ambaixada birmana per commemorar el 60è aniversari d’Aung San Suu Kyi, i em van demanar que l’encapçalés. No m’hi podia negar... Vaig

<<

1988 se produjo un levantamiento popular en Rangún, y el régimen lo aplastó. Muchos estudiantes y activistas a favor de la democracia que no cayeron bajo los disparos huyeron hasta la región de los karen, donde yo vivía. Entre estos refugiados había miembros de la LND, el partido de Aung San Suu Kyi. Así fue como vi una fotografía suya por vez primera. Después de pasar unos años en un campo de refugiados en Tailandia en un aislamiento absoluto, fui a la universidad a Londres. Ahí empecé a interesarme por la política y me uní a la Burma Campaign UK. Un día asistí a una manifestación frente a la

conduir una multitud de més de 200 persones. Vaig anar aprenent més coses sobre el seu compromís amb la democràcia i els drets humans i el seu coratge. Mai no ens hem vist, però és sens dubte una de les meves principals fonts d’inspiració.

Fins a quin punt està aïllada en el seu arrest domiciliari? Està totalment i completament aïllada. Li han tallat el telèfon, li intercepten el correu... Té prohibit, fins i tot, comunicar-se amb la seva família, cosa que abans podia fer. L’arrest domiciliari actual, que va començar l’any 2003, és fins i tot pitjor que l’anterior.

embajada de Birmania para conmemorar el 60 cumpleaños de Aung San Suu Kyi, y me pidieron que la encabezara. No podía negarme... Dirigí a un grupo de más de 200 personas. Con el tiempo, fui sabiendo más sobre su compromiso con la democracia y los derechos humanos y sobre su valentía. No he estado nunca con ella, pero no cabe duda de que es una de mis grandes fuentes de inspiración.

¿Hasta qué punto está aislada en su arresto domiciliario? Está totalmente aislada. Le han cortado el teléfono, su correo está intervenido... En el pasado podía hablar con los

<<

the Karen area, where I lived. Among those refugees were members of the NLD, Aung San Suu Kyi’s party. That was when I saw a picture of her for the first time. After my years in a refugee camp in Thailand, where we were completely isolated, I went to the university in London. There I started to become involved in politics and subscribed to the “Burma Campaign UK”. One day I went to a demonstration in front of the Burmese embassy to mark Aung San Suu Kyi’s 65th birthday, and I was asked to lead it. I couldn’t refuse... I led a crowd of over 200 people. Then I learnt more about her com-

“Ya he sobrevivido a tres intentos de asesinato”

Malgrat l’aïllament i les activitats del règim per impedir la lliure comunicació, com amb la Llei sobre electrònica i les dures condemnes a presó de bloguistes, existeix un activisme en línia potent? Sí, internet ha esdevingut una de les eines més útils de la nostra lluita. Durant la Revolució de Safrà, l’any 2007, molts joves activistes van posar en marxa blogs i van enviar informació a l’exterior. Això no passava abans. Però és molt difícil utilitzar internet a Birmània. A vegades, la informació triga mesos a arribar al seu destí perquè s’ha de fer passar clandestinament per les fronteres, a través de la

miembros de su familia, pero ahora también lo tiene prohibido. Este nuevo arresto domiciliario, que se inició en 2003, es incluso peor que el anterior.

A pesar del aislamiento y de las actuaciones del régimen para impedir la libre comunicación, como la Ley de la Electrónica y las duras penas de prisión para los blogueros, ¿cuán importante es el activismo virtual?

Internet se ha convertido en un arma muy útil en esta lucha. Durante la Revolución del Azafrán de 2007, muchos jóvenes activistas abrieron blogs y comenzaron a enviar información al extranjero. Era la primera vez que

mitment to democracy and human rights and her courage. I’ve never met her, but she is obviously one of my main inspirations.

How isolated is she in her house-arrest ?

She is totally, completely isolated. Her phone is cut off, her post intercepted... She is even banned from communicating with her own family members, which is something she was allowed to do before. Her current house arrest, which started in 2003, is even worse than the previous one.

Despite the isolation and the actions of the regime to prevent free communication, such as the Electronics Act and the tough jail sen-

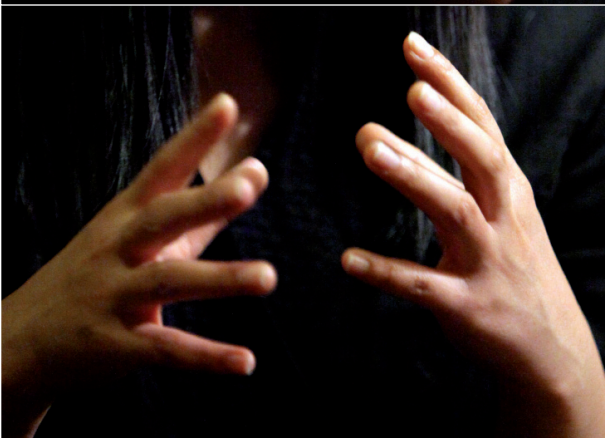

“I already survived three assassination attempts”

jungla... Les comunicacions són especialment dolentes a les zones de les minories ètniques, on el règim aïlla completament la gent. No hi ha escoles, no hi ha hospitals, no hi ha comunicacions... Quan la població local ha intentat construir escoles, el règim les ha destruïdes i ha matat els nens, els estudiants i la gent.

Creu que la crisi internacional actual tindrà un impacte negatiu en la lluita per la llibertat a Birmània? Sí, estic molt preocupada. La situació a Birmània empitjora cada vegada més, però el suport internacional no s'enforteix. Necessitem tenir-ne més. A Bir-

>>

algo así sucedía. Sin embargo, es muy difícil trabajar y utilizar internet en Birmania. A veces pasan meses antes de que la información llegue a su destinatario, porque ha de salir del país clandestinamente, a través de la selva... Las comunicaciones son especialmente malas en las zonas donde viven las minorías étnicas, pues ahí el régimen prácticamente ha conseguido aislar a la gente. No hay escuelas, ni hospitales, ni comunicaciones... Y cada vez que los habitantes de la zona han intentado abrir una escuela, el régimen la ha destruido y ha asesinado a los niños, a los estudiantes y a la gente.

¿Cree que la crisis internacional actual tendrá un impacto negativo en la lucha por la libertad en Birmania? Sí, estoy muy preocupada. La situación en Birmania es cada vez peor pero el apoyo internacional no se ha intensificado. En Birmania, la gente intenta hacer todo lo que está en su mano, lucha, como hicieron en 2007, pero el régimen yugula cada intento del pueblo de plantar cara. Y es sumamente decepcionante y frustrante ver la pasividad de la comunidad internacional.

¿Por qué cree que el mundo occidental no toma medidas más firmes para poner fin

>>

tences for bloggers, is there strong on-line activism? Yes, the Internet has become one of the very useful tools in our struggle. During the Saffron Revolution in 2007, lots of young activists started setting up blogs and sending information abroad. That didn't happen before. But it is very difficult to operate and use Internet in Burma. Sometimes the information takes months to reach its destination because it has to be smuggled across the borders, through the jungle...

Communications are especially bad in the ethnic areas, where the regime completely isolates people. There are no schools, no

hospitals, no communications... Even when the local people have tried to set up schools, the regime has destroyed those schools and killed the children, the students, and the people.

Do you think that the current international crisis is going to have a negative impact on the struggle for freedom in Burma? Yes, I am very worried. The situation in Burma is getting worse and worse but the international support is not getting stronger. We need to see more support. In Burma people try to do whatever they can, they fight back, like in 2007, but every time that people try to rise

>>

<<

mània la gent intenta fer tot allò que pot, tornen a lluitar, com l'any 2007, però quan intenten revoltar-se el règim els esclafa i és molt descoratjador, molt frustrant, veure la passivitat de la comunitat internacional.

Per què creu que el món occidental no pren una acció més ferma per aturar-ho?

Crec que el món realment no sap què està passant a Birmània, a causa de les limitacions sobre la premsa i el control del règim sobre els mitjans i la informació. A conseqüència d'això, la sensibilització és limitada i quan la gent no coneix bé una cosa, no sap què fer.

<<

a la situació? Creo que el mundo no sabe realmente lo que sucede en Birmania a causa de los límites que se impone a la prensa y por el control que ejerce el régimen sobre la información y los medios. Por lo tanto, el grado de concienciación es muy limitado, y cuando la gente apenas tiene información, tampoco sabe qué hacer.

¿Cree que el apoyo que China brinda al régimen militar explica en buena medida esta pasividad? Si hablamos de presión política por parte del Consejo de Seguridad de Naciones Unidas, sí. En el pasado han tratado el tema de Birmania, pero han sido incapaces

<<

up the regime cracks down on them and it is very disappointing, very frustrating, to see the passivity of the international community. **Why do you think that the Western world is not taking more determined action to stop it?** I think that the world doesn't really know what is going on in Burma because of the limits on the press and the regime's control over the media and information. Therefore, awareness-raising is very limited, and when people do not know that much they don't know what to do.

Do you think that the fact that China supports the military regime has a lot to do with

Considera que el suport que la Xina dona al règim militar explica en bona part la passivitat? Sí pel que fa a la pressió política des del Consell de Seguretat de Nacions Unides.

En el passat, van tractar el tema de Birmània, però no van ser capaços d'aprovar una resolució sobre Birmània perquè Rússia i la Xina la van vetar. La Xina és un dels principals suports del règim, políticament, econòmicament i militarment. Entre altres coses, li proporciona préstecs i li facilita armament.

La nova administració dels Estats Units s'ha pronunciat sobre la situació del seu país? Amb els governs anteriors, els Estats

de aprobar una resolució sobre Birmania por el veto de Rusia y de China. China es uno de los principales apoyos políticos, económicos y militares del régimen. Entre otras cosas, le proporciona créditos y armas.

¿Se ha pronunciado la nueva administración norteamericana a propósito de la situación de su país? Con los gobiernos anteriores, Estados Unidos fue uno de los países que más se manifestó a favor de la democracia en Birmania. Tanto la administración de Bill Clinton como la de George W. Bush impusieron sanciones. Es pronto para decir cómo va a afrontar Barack Obama esta si-

this passivity? In terms of political pressure from the UN Security Council, yes. They have discussed Burma in the past but they haven't been able to pass a resolution on Burma because it was vetoed by Russia and China. China is one of the main supporters of the regime politically, economically and militarily. Among other things, it provides loans and gives weapons.

Has the new US administration said anything regarding your country's situation? In the previous governments, the US has been one of the most vocal countries in favour of promoting democracy in Burma. Both Bill

Units van ser una de les veus més insistent a favor de la democràcia a Birmània. Tant l'administració de Bill Clinton com la de George W. Bush van imposar sancions. És massa aviat per parlar de com ho gestionarà Barack Obama, però crec que, en conjunt, la política nord-americana seguirà fermament compromesa amb els drets humans i la democràcia a Birmània.

Però no creu que les sancions afecten sempre els més febles? Les sancions que estem demanant tenen com a blanc la línia de flotació econòmica del règim. Sé, perquè ho he viscut personalment, que el règim mata amb

tuación, pero creo que, en líneas generales, la administración norteamericana seguirá apostando, con respecto a Birmania, por un compromiso firme con los derechos humanos y la democracia.

¿No cree, sin embargo, que las sanciones siempre afectan al más débil? Las sanciones que defendemos van contra la línea de flotación económica del régimen. Sé, porque lo he vivido en carne propia, que el régimen mata con armas que obtiene de inversiones extranjeras. Es fundamental que la comunidad internacional prohíba a las compañías invertir en Birmania hasta que tengamos una demo-

Clinton and George W. Bush's administrations imposed sanctions. It is too soon to say how Barack Obama is going to handle it, but I think that overall the policy of the US administration will remain strongly behind Burma in terms of their commitment to human rights and democracy.

But don't you think that sanctions always affect the weakest? The sanctions that we are calling for target the economic lifeline of the regime. I know, because I experienced it first hand, that the regime kills with weapons that it gets from foreign investments. It is very important for the international com-

armes que obté d'inversions estrangeres. És fonamental que la comunitat internacional prohibeixi a les companyies invertir a Birmània fins que tinguem una democràcia, perquè el règim compra armes i ataca els civils amb aquests diners.

El seu pare, Padoh Mahn Sha Lah Phan, va ser assassinat l'any passat a Tailàndia, on viuen molts refugiats birmans. Com és la relació entre els dos països? Durant el govern anterior, la política internacional de Tailàndia amb Birmània va ser nefasta: es basava exclusivament en l'economia. Donaven suport polític al règim i el defenien a les

cracia, porque el régimen utiliza ese dinero para comprar armas y atacar a los civiles.

Su padre, Padoh Mahn Sha Lah Phan, fue asesinado el año pasado en Tailandia, donde viven muchos refugiados birmanos. ¿Cómo es la relación entre ambos países? Con el gobierno anterior, la política exterior de Tailandia con respecto a Birmania era pésima; se regían por el interés económico. Apoyaban políticamente al régimen y lo defendían ante Naciones Unidas y la ASEAN. Que un agente del régimen pudiera viajar a Tailandia y asesinar a mi padre solamente fue posible por la anuencia del gobierno.

munity to ban companies from investing in Burma until we have democracy, because the regime uses this money to get weapons and attack civilians.

Your father, Padoh Mahn Sha Lah Phan, was assassinated last year in Thailand, where lots of Burmese refugees live. What is the relation between both countries like? In the previous government, Thailand's foreign's policy on Burma was so bad; it was based solely on the economy. They supported the regime politically and defended it at the UN and ASEAN. The fact that a regime agent could go and kill my father in Thailand

Nacions Unides i a l'ASEAN. Si un agent del règim va poder entrar a Tailàndia i matar el meu pare, va ser perquè el govern els va donar llum verda.

El seu pare sabia que la seva vida estava en perill? Sí que ho sabia. Quan el règim va elaborar una llista d'objectius, el meu pare hi era al capdamunt. Els van caldre tres anys per matar-lo. El van assassinar perquè creia en la democràcia i perquè era un dels líders ètnics que podien unificar les ètnies i els moviments democràtics. Jo també hi sóc, en aquesta llista d'objectius, d'una banda perquè sóc de l'ètnia karen i el règim ha endegat

>>

¿Sabía su padre que su vida corría peligro?

Sí, lo sabía. Cuando el régimen elaboró una lista de objetivos, mi padre figuraba en el primer lugar. Tardaron tres años en matarlo. Lo asesinaron porque creía en la democracia y porque era uno de los líderes étnicos que podía unir a todas las etnias y a los movimientos democráticos. Yo también estoy en esa lista de objetivos, en primer lugar porque pertenezco a la etnia karen y el régimen ha puesto en marcha una política de limpieza étnica contra nosotros, y, en segundo, porque soy una activista y, para el régimen, soy una amenaza para su gobierno militar. Ya he

>>

was because the government gave them the green light.

Did your father know his life was under threat? Yes, he knew. When the regime produced a hit list my father was at the top of it. It took them three years to kill him. They assassinated him because he believed in democracy and was one of the ethnic leaders that could unify the ethnic people and democratic movements. I am also on that hit list, firstly because I am an ethnic Karen and the regime is engaged in an ethnic-cleansing policy against us, and secondly because I am an activist and the regime has identified me

“El règim compra armes per atacar civils amb les inversions estrangeres”

“El régimen compra armas para atacar civiles con las inversiones extranjeras”

“The regime buys weapons and attack civilians with the money it gets from foreign investments”

as a threat to their military rule. I already survived three assassination attempts on the border between Thailand and Burma, and now I live in London where I feel safe. My father's murder in a way made me stronger than before because I know that I need to speak out more: I want to see democracy and human rights restored in Burma. I think the autonomous model you have in Spain is very inspiring: that is what we would like to see in Burma.

What is the status of your family after this loss? My older brother is stateless; he lives on the border between Thailand and Burma

>>

<<

una política de neteja ètnica contra nosaltres, i de l'altra perquè sóc una activista i el règim m'ha identificat com una amenaça per a la seva autoritat militar. Ja he sobreviscut tres intents d'assassinat a la frontera entre Tailàndia i Birmània, i ara visc a Londres, on em sento segura. L'assassinat del meu pare m'ha fet, d'alguna manera, més forta que abans, perquè sé que he de denunciar més la situació: vull que retornin la democràcia i dels drets humans a Birmània. Crec que el model autonòmic que teniu a Espanya és una molt bona font d'inspiració: és el que voldríem veure a Birmània.

<<

sobrevivido a tres intentos de asesinato en la frontera entre Tailandia y Birmania, y ahora vivo en Londres, donde me siento segura. En cierto sentido, el asesinato de mi padre me hizo más fuerte, pues ahora sé que no debo dejar de denunciar la situación: quiero vivir el retorno de la democracia y los derechos humanos a Birmania. Creo que el modelo autonómico que tienen en España es una buena fuente de inspiración, y es precisamente el modelo que nos gustaría ver en Birmania.

¿En qué situación se encuentra su familia después de esa pérdida? Mi hermano

Quina és la situació de la seva família després de la seva mort? El meu germà gran és apàtrida: viu sense passaport a la frontera entre Tailàndia i Birmània. El meu germà petit viu a Canadà (hi va anar gràcies al programa de reassentament de Nacions Unides), i tinc una germana a Anglaterra. La meua mare va morir l'any 2004. Quan ens van atacar el 1995, va tenir un atac de cor i no es va recuperar mai.

En un món global, què pot fer algú a Barcelona, per exemple, per ajudar Birmània? Com a individu pots millorar la sensibilització sobre el que està passant a Birmània ajudant

organitzacions com Burma Campaign UK o Birmania por la Paz. I escriviu, escriviu cartes als vostres polítics, als mitjans... Ara mateix, el govern espanyol no fa prou per impulsar els drets humans al meu país. A la Unió Europea hi ha diferents posicions segons els països. Alguns, com la Gran Bretanya, s'oposen fermament al règim de Birmània, mentre que d'altres, com França, se situen en una línia massa moderada. Espanya, de moment, és entremig, però voldríem que prengué una posició més clara i de més suport. ■

www.burmacampaign.co.uk
www.birmaniaporlapaz.org

mayor es apàtrida; vive en la frontera entre Tailandia y Birmania y carece de pasaporte. Mi hermano menor vive en Canadá (adonde fue gracias a un programa de reasentamiento de Naciones Unidas) y tengo una hermana en Inglaterra. Mi madre murió en 2004. Cuando nos atacaron en 1995, sufrió un infarto del que jamás se recuperó.

En un mundo global, ¿qué puede hacer alguien en Barcelona, por ejemplo, para ayudar a su país? Individualmente, puede concienciar a la gente acerca de lo que sucede en Birmania ayudando a organizaciones como Burma Campaign UK o Birmania por

la Paz. Escriban. Envíen cartas a sus políticos, a los medios de comunicación... El gobierno español actual no está haciendo lo suficiente para promover los derechos humanos en mi país. En la Unión Europea conviven varias posturas. Algunos países, como Gran Bretaña, se oponen abiertamente al régimen birmano mientras que otros, como Francia, han optado por una línea demasiado tibia. En la actualidad, España está en una tierra de nadie, pero queremos que se una a quienes apoyan una política más clara y decidida. ■

<<

with no passport. My younger brother lives in Canada (he went there through the UN resettlement programme), and I have a sister in England. My mother died in 2004. When we were attacked in 1995 she suffered a heart attack and never recovered.

In a global world, what can a person in Barcelona, for example, do to help your country? As an individual you can raise awareness about what is happening in Burma by helping organisations such as Burma Campaign UK or *Birmania por la paz*. Write. Write letters to your politicians, the media... Right now the Spanish government is not doing

enough to promote human rights in my country. In the European Union there is division between different countries. Some, like Britain, are strongly opposed to the Burmese regime, while others, such as France, take a line which is too discreet. Spain at the moment is in between, and we want it to join a more supportive, clear line. ■

David Campos

DERRICK DE KERCKHOVE l'hereu de McLuhan

El heredero de McLuhan / **McLuhan's Heir**

PER JORDI ROVIRA

“La digitalització ha acabat amb la dictadura de la televisió”

“La digitalización ha acabado con la dictadura de la televisión”

“Digitalization has put an end to the dictatorship of television”

<<

Quan es parla del gran teòric de la comunicació del segle XXI es fa referència a Derrick de Kerckhove, que va dirigir el Programa McLuhan de Cultura i Tecnologia de la Universitat de Toronto des del 1983 i fins al juliol de l'any passat. La seva biografia és tan extensa que es fa difícil de resumir. Va passar del món de la literatura –és llicenciat en Llengua i Literatura Francesa i doctorat en Sociologia de l'Art– a l'especialització en Noves Tecnologies. Aquest prestigiós comunicòleg també ha estudiat des d'una vessant pràctica aspectes com l'impacte de la televisió en el sistema nerviós humà i ha impartit per tot el món tallers sobre intel·ligència connectiva aplicada als negocis, al govern o al món acadèmic. Autor d'obres de referència com *The Skin of Culture* (La pell de la cultura, 1995) i *Connected Intelligence* (Intel·ligències en connexió, 1997), recentment ha començat a treballar a la UOC.

del Arte– a la especialització en Nuevas Tecnologías. Este prestigioso comunicólogo también ha estudiado, desde una vertiente práctica, aspectos como el impacto de la televisión en el sistema nervioso humano y ha impartido en todo el mundo talleres sobre inteligencia conectiva aplicada a los negocios, al gobierno o al mundo académico. Autor de obras de referencia como *La piel de la cultura* (1995) y *Inteligencias en conexión* (1997), recientemente ha empezado a trabajar en la UOC.

Desde su despacho en Barcelona, De Kerckhove analiza los aspectos más relevantes de la comunicación actual. Y mientras lo hace, no puede disimular que a sus 64 años gesticula, ríe y habla con la pasión propia de los que disfrutan con su trabajo. Las referencias a Marshall McLuhan –que revolucionó las teorías de la comunicación y con quien trabajó durante diez años– son constantes. “McLuhan no

In his office in Barcelona, De Kerckhove analyses the most significant aspects of communication today. And when he does so, gesticulating and laughing, he cannot hide the fact that at 64 he still speaks with all the passion of someone who thoroughly enjoys his work. References to Marshall McLuhan, who revolutionized the theory of communication and with whom he worked for ten years, are constant. “McLuhan would not be very surprised by the latest technology”, he says, and goes on to point out that in 1962 his master predicted phenomena such as the global encyclopaedia Wikipedia.

“He was quite sure that all of this would come about, though he didn't think it would be for the better”. Here, De Kerckhove parts company with his mentor. “McLuhan was not an optimist, and that was basically due to his religious attitude. He used to say that the devil was in all this technology”, he recalls. Proof of this is that the author

<<

Cuando se habla del gran teórico de la comunicación del siglo XXI se hace referencia a Derrick de Kerckhove, que dirigió el Programa McLuhan de Cultura y Tecnología de la Universidad de Toronto desde 1983 y hasta el mes de julio pasado. Su biografía es tan extensa que resulta difícil resumirla. Pasó del mundo de la literatura –es licenciado en Lengua y Literatura Francesa y doctorado en Sociología

<<

When we talk about the great theorist of communication of the twenty-first century we are talking about Derrick de Kerckhove, director of the McLuhan Program in Culture and Technology at the University of Toronto from 1983 until last July. De Kerckhove's CV is so extensive as to be difficult to summarize. He crossed over from the world of literature – he has a PhD in French Language and Literature and a Doctorate in Sociology of Art – to specialize in New Technologies. This prestigious communicologist has also studied from a practical perspective issues such as the impact of television on the human nervous system and has given workshops all over the world on the application of connective intelligence to business, government and academia. The author of such influential books as *The Skin of Culture* (1995) and *Connected Intelligence* (1997), he has recently begun working at the UOC.

Des del seu despatx a Barcelona, De Kerckhove analitza els aspectes més rellevants de la comunicació actual. I, a l'hora de fer-ho, no pot dissimular que als seus 64 anys gesticula, riu i parla amb la passió pròpia dels que gaudeixen de la seva feina. Les referències a Marshall McLuhan –que va revolucionar les teories de la comunicació i amb qui va treballar durant deu anys– són constants. “McLuhan no estaria gaire sorprès per tots els avenços tecnològics”, apunta, per després destacar que el 1962 el seu mestre ja va predir fenòmens com l'enciclopèdia global Wikipedia.

“Ell tenia molt clar que tot això ocorreria, malgrat que no pensava que fos per millorar.” En aquest sentit, De Kerckhove es desmarca del seu mentor. “McLuhan no era optimista i això era a causa, bàsicament, de la seva actitud religiosa. Solia dir que el diable estava en tota aquesta tecnologia”, recorda. Prova d'això és que l'autor de frases tan

mítiques com “el mitjà és el missatge” refusava la televisió fins al punt de recomanar al seu fill que no deixés que els seus néts la veiessin.

De Kerckhoven, en canvi, és clarament optimista sobre les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies. Quan va impartir la lliçó inaugural virtual de la UOC en el curs 2005-2006 –sota el títol “Els biaixos de l'electricitat”– ja va referir-se al fet que, en funció de la tecnologia amb què vehiculem el llenguatge, es poden definir tres etapes cognitives en la història de la humanitat: la tradició oral, la llengua escrita i l'era de l'electricitat. I aquesta darrera se subdivideix en tres fases: l'analògica, seguida de la digital, fins a l'aparició de la tecnologia sense fils. Tres anys després d'aquella conferència, res fa pensar que aquest procés s'aturi. “Per què hem de parar? L'electricitat té una història sorprenent!”, afirma De Kerckhove amb la seva passió epidèrmica.

>>

estaría demasiado sorprendido por todos los avances tecnológicos”, apunta, y a continuación destaca que en 1962 su maestro ya predijo fenómenos como la enciclopedia global Wikipedia.

“Él tenía muy claro que todo eso ocurriría, aunque no pensaba que fuese para mejorar.” En ese sentido, De Kerckhove se desmarca de su mentor. “McLuhan no era optimista y eso se debía, básicamente, a su actitud religiosa. Solía decir que el diablo estaba en toda esta tecnología”, recuerda. Prueba de ello es que el autor de frases tan míticas como “el medio es el mensaje” rechazaba la televisión hasta el punto de recomendar a su hijo que no permitiera que sus nietos la vieran.

De Kerckhove, en cambio, es claramente optimista sobre las posibilidades que ofrecen las nuevas tecnologías. Cuando impartió la lección inaugural virtual de la UOC en el curso 2005-2006 –bajo el

título “Los sesgos de la electricidad”– ya se refirió al hecho de que, en función de la tecnología con la que vehiculamos el lenguaje, se pueden definir tres etapas cognitivas en la historia de la humanidad, que son la tradición oral, la lengua escrita y la era de la electricidad. Y esta última se subdivide en tres fases: la analógica, seguida de la digital, hasta la aparición de la tecnología inalámbrica. Tres años después de aquella conferencia, nada hace pensar que este proceso vaya a detenerse. “¿Por qué íbamos a parar? ¡La electricidad tiene una historia sorprendente!”, afirma De Kerckhove con su pasión epidérmica.

Este proceso tiene unas dimensiones tan importantes que afectan incluso a la semántica. “Uno de los cambios más simbólicos es que Internet ha robado la palabra *red*. Cuando hablas de la red, ¿no estás hablando de la televisión, sino de internet!” Queda claro, pues,

>>

of such legendary phrases as “the medium is the message” rejected television, to the point of urging his son not to let his grandchildren watch it.

De Kerckhove, however, is clearly optimistic about the possibilities opened up by the new technologies. When he gave the inaugural virtual lecture of the UOC's 2005-2006 academic year, entitled “The Biases of Electricity”, he noted that according to the technology used to convey language three cognitive stages can be defined in human history, namely the oral tradition, written script and the age of electricity. And this last can be subdivided into three phases: the analogue, followed by the digital, then the appearance of wireless technology. Three years on from that lecture there is nothing to suggest that this process has come to an end. “Why should we stop? Electricity has a surprising history!”, De Kerckhove affirms with unconcealed passion.

This process is so important and far-reaching that it even affects semantics. “One of the most symbolic changes is that the Internet has hijacked the word *web*. When we talk about the Web we are not talking about television but the Internet”. It is clear therefore that the small screen is one of the victims of this whole process. “Digitalization has put an end to the machinery and the dictatorship of television”, he argues.

>>

<<

Aquest procés té unes dimensions tan importants que fins i tot afecten la semàntica. “Un dels canvis més simbòlics és que internet ha robat la paraula *xarxa*. Quan parles de la xarxa no estàs parlant de la televisió sinó d’internet!” Queda clar, doncs, que la petita pantalla és una de les víctimes de tot aquest procés. “La digitalització ha acabat amb la maquinària i la dictadura de la televisió”, argumenta.

<<

que la pequeña pantalla es una de las víctimas de todo ese proceso. “La digitalización ha acabado con la maquinaria y la dictadura de la televisión”, argumenta.

Pero no sólo los medios de comunicación han visto como internet revolucionaba el panorama. La política, también. Este prestigioso comunicólogo pertenece a un país, Canadá, que, como demostró Michael Moore en su documental *Bowling for Columbine*, es un lugar tranquilo donde la gente deja las puertas de su casa abiertas –hecho que De Kerckhove confirma– en clara contraposición con la atemorizada y armada sociedad norteamericana. “Con Bush se vivieron ocho años de horror, que tenían a la gente aterrorizada. En Washington era palpable que la gente tenía miedo de hablar de política. Era horrible, pero todo eso se ha terminado”, asegura refiriéndose a Barack Obama.

<<

But it is not only the media that have been revolutionized by the Internet. Politics has too. This highly acclaimed communicologist comes from a country, Canada, which, as Michael Moore showed in his documentary *Bowling for Columbine*, is a peaceful place where people leave their doors open (De Kerckhove confirms this), in stark contrast to the fearful and armed society of the USA. “With Bush people lived eight years of horror, they were very afraid. In Washington it was clear that people were scared to talk about politics. It was horrible, but all of that is over now”, he says, in reference to Barack Obama.

Però no tan sols els mitjans de comunicació han vist com internet revolucionava el panorama. La política, també. Aquest prestigiós comunicòleg pertany a un país, Canadà, que, com Michael Moore va demostrar en el seu documental *Bowling for Columbine*, és un lloc tranquil on la gent deixa les portes de casa obertes –fet que De Kerckhove confirma– en clara contraposició amb l’atemorida i armada societat nord-americana. “Amb Bush es van viure vuit anys d’horror, que tenien a la gent aterrida. A Washington era palpable que la gent tenia por de parlar de política. Era horrible, però tot això s’ha acabat”, assegura amb referència a Barack Obama.

Es diu que Roosevelt va ser el primer polític que va entendre les possibilitats que li oferia la ràdio, que Kennedy va ser el primer a aprofitar el poder de la televisió i que Obama ha estat el primer que ha entès el llenguatge d’internet. De Kerckhove, entusiasta de

Se dice que Roosevelt fue el primer político que entendió las posibilidades que le ofrecía la radio, que Kennedy fue el primero en aprovechar el poder de la televisión y que Obama ha sido el primero que ha entendido el lenguaje de internet. De Kerckhove, entusiasta del actual presidente de Estados Unidos (tiene una chapa electoral de él al lado del ordenador), está de acuerdo con esa afirmación y apunta que Obama extrapoló a la política la teoría del *long tail* (la larga cola) que Chris Anderson, editor jefe de la revista *Wired*, escribió en 2004. Según esto, con las nuevas tecnologías el mercado de masas se ha convertido en un mercado de pequeños nichos. Y Obama llegó a la mayoría de esos nichos gracias a una campaña en la que las nuevas tecnologías desempeñaron un papel primordial. “Está claro que una gran parte de los votantes de Obama eran nativos digitales”, afirma De Kerckhove.

It is said that Roosevelt was the first politician to appreciate the possibilities offered by radio, that Kennedy was the first to exploit the power of television and that Obama is the first to understand the language of the Internet. De Kerckhove, enthusiastic about the current president of the United States (he has an Obama election badge next to his computer), endorses this claim and points out that Obama has translated into politics the theory of The Long Tail. First put forward by Chris Anderson, editor-in-chief of *Wired* magazine, in 2004, The Long Tail describes how new technologies have transformed the mass market into a small-niche market. And Obama got through to most of these niches, thanks to a campaign in which the new technologies played a key role. “It is clear that many of Obama’s voters were digital natives”, says De Kerckhove.

l'actual president dels Estats Units (en té una xapa electoral al costat del seu ordinador), està d'acord amb aquesta afirmació i apunta que Obama va extrapolar a la política la teoria del *Long Tail* (la llarga cua) que Chris Anderson, editor en cap de la revista *Wired*, va escriure el 2004. Segons això, amb les noves tecnologies el mercat de masses s'ha convertit en un mercat de petits nínxols. I Obama va arribar a la majoria d'aquests nínxols gràcies a una campanya en què les noves tecnologies van tenir un paper primordial. “Està clar que una gran part dels votants d'Obama eren nadius digitals”, afirma De Kerckhove.

L'expressió *nadius digitals* va ser creada pel nord-americà Marc Prensky el 2006 per referir-se a les generacions nascudes en la digitalitat, en contraposició als *immigrants digitals*. De Kerckhove en coneix bé la diferència, ja que té alumnes d'un tipus i de l'altre, i es

>>

La expresión *nativos digitales* fue creada por el norteamericano Marc Prensky en 2006 para referirse a las generaciones nacidas en la digitalidad, en contraposición con los *inmigrantes digitales*. De Kerckhove conoce bien la diferencia, puesto que tiene alumnos de uno y otro tipo, y se muestra sorprendido por la capacidad de los más jóvenes y “la calidad de su producción”, aunque reconoce que tienen problemas con la ortografía –“lo que no debe sorprendernos, porque estamos hablando de la generación del SMS”– y que “no leen mucho. Y eso es un problema importante”. Aquí le da la razón a McLuhan, que afirmaba que si los individuos no leían, perdían su identidad. “Esta es la parte negativa”, admite. Este experto, no obstante, cita al filósofo francés Michel de Montaigne –que defendía que era preferible un cerebro bien estructurado a un cerebro bien lleno– y lo extrapola a los tiempos actuales cuando señala que es

>>

The term *digital native* was coined by American Marc Prensky in 2006 to refer to those generations born in the digital realm, in contrast to *digital immigrants*. De Kerckhove understands the distinction well – he has students of a both kinds, and confesses to being surprised at the ability of the younger ones and “the quality of what they produce”, while admitting that many of them have a problem with spelling – “which should come as no surprise, given that we are talking about the SMS generation” – and that “they don’t read much. And that is a major problem”. And on this point he agrees with McLuhan, who said that if people don’t read they end up losing their identity. “This is the negative part”, he admits, before going on to cite the French philosopher Michel de Montaigne, who believed that a well-structured mind was preferable to a well-stocked mind. Extrapolating this to the present day, De Kerckhove asserts that it is better to have a

>>

“És preferible un cervell ben connectat que no pas un de ple”

<<

mostra sorprès per la capacitat dels més joves i “la qualitat de la seva producció”, tot i reconèixer que tenen problemes amb l’ortografia –“cosa que no ens ha de sorprendre, perquè estem parlant de la generació de l’SMS”– i que “no llegeixen gaire. I això és un problema important”. I aquí li dóna la raó a McLuhan, que deia que si els individus no llegien perdien la seva identitat. “Aquesta és la part negativa”, admet. Aquest expert, però, cita el filòsof francès Michel de Montaigne –que defensava que era millor un cervell ben estructurat

<<

preferible un cerebro “bien conectado a un cerebro lleno”, y apuesta por que la educación del siglo XXI siga por este camino.

Él mismo piensa utilizar esta metodología, la interacción y el trabajo en grupo en su trabajo en la UOC, donde profundizará en la investigación en comunicación, impartirá talleres en el marco del instituto de investigación, asesorará en aspectos relacionados con la innovación y trabajará en temas de arte digital. Así pues, la red representará un aspecto transversal en su etapa en Cataluña, un país del que destaca “el sentido del humor” y “el tremendo sentido de la dignidad”. Lejos quedan sus inicios al lado de su maestro, que no llegó a ver la aparición de internet aun habiéndola predicho. Paradójicamente, recuerda que fue un visionario como McLuhan quien le recomendó que no hiciera predicciones de nada que antes no hubiera visto. “Y nunca lo hago”, concluye. ■

<<

well-connected brain than a well-stocked brain, and advocates that the education of the twenty-first century will continue along this path.

He himself plans to use this methodology, interaction and group working in his work at the UOC, where he will further his study of communication, run workshops under the auspices of the research institute, provide consultation on innovation-related issues and work on aspects of digital art. Clearly, then, the Web will be a transversal presence during his time in Catalonia, a country that has impressed him with its “sense of humour” and “tremendous sense of dignity”. Long gone now are his beginnings with his old mentor, who did not live to see the advent of the Internet, despite having predicted it. Derrick de Kerckhove recalls that, paradoxically, it was the visionary McLuhan who advised him not to predict anything without having seen it first. “And I never do,” he concludes. ■

que no pas un de ben ple– i ho extrapola als temps actuals quan apunta que és preferible un cervell “ben connectat que no pas un de ple”, i aposta perquè l’educació del segle XXI vagi per aquest camí.

Ell mateix pensa utilitzar aquesta metodologia, la interacció i el treball en grup en la seva feina a la UOC, on aprofundirà en la recerca en comunicació, impartirà tallers en el marc de l’institut de recerca, assessorarà en aspectes relacionats amb la innovació i treballarà en temes d’art digital. Així doncs, la xarxa tindrà un aspecte transversal en la seva etapa a Catalunya, un país del qual destaca “el sentit de l’humor” i “el tremend sentit de dignitat”. Lluny queden els seus inicis al costat del seu mestre, que no va arribar a veure l’aparició d’internet, tot i haver-la predit. Paradoxalment, recorda que va ser un visionari com McLuhan qui li va recomanar que no fes prediccions de res que abans no hagués vist. “I mai no ho faig”, conclou. ■

“Es preferible un cerebro bien conectado a un cerebro lleno”

“It’s better to have a well-connected brain than a well-stocked brain”

+ INFO

Professional profile, University of Toronto

www.mcluhan.utoronto.ca/derrickdekerckhove.htm

Lliçó inaugural de la UOC 2005-2006: Els biaixos de l’electricitat

www.uoc.edu/inaugural05/cat/inaugural.html

The Gutenberg Galaxy, University of Toronto

www.mcluhan.utoronto.ca/mcluhanprojekt/gutenberg2.htm

The McLuhan Program in Culture and Technology

<http://www.mcluhan.utoronto.ca/about.htm>

Túneles digitals a Gaza

Dissidència palestina i israeliana a la xarxa

PER MONTSERRAT ARBÓS

“Us escric tard perquè tinc l'accés limitat a internet. Casa meua ha estat exposada a la metralla dels coets israelians. No podré posar-vos al dia cada hora. Però, per a informacions de premsa i últimes notícies, podeu localitzar-me al mòbil...”. El 28 de desembre passat, segon dia de l'operació Plom Fos contra la Franja de Gaza, Sameh Habib començava en el seu blog *From Gaza: Suffering Like Gazans*, un diari de guerra detallat que mantindria fins al final de l'ofensiva. “300 morts i més de 1.000 ferits, 80 raids aeris, 2 mesquites bombardejades a Khan Yunis, 24 coets casolans colpegen

Asklon i Ashdod i hi fan alguns ferits [...] A més, els ciutadans de Gaza continuen sense gas, electricitat ni pa!”

Aquella mateixa nit a Jaffa, una antiga ciutat palestina avui annexionada a Tel Aviv, Yudit Ilany penjava a *Occupied* un comentari sobre una pedrada que algú va llançar contra l'autobús en què viatjava. “Desagradable, cert, però també comprensible. Massa ràbia, por i frustració han sorgit aquests últims dies. [...] Alguns passatgers van començar a cridar al conductor que arranqués ràpid. ‘Ens poden linxar!’. No tinc cap dubte que aquelles dones estaven realment espantades

>>

Túneles digitales en Gaza

Dissidència palestina e israelí en la red

“Os escribo tarde debido al acceso limitado a internet. Mi casa ha sido expuesta a la metralla de los cohetes israelíes. No podré ponerlos al día cada hora. No obstante, para informaciones de prensa y últimas noticias, podéis localizarme en el móvil...”. El pasado 28 de diciembre, segundo día de la operación Plomo Fundido contra la Franja de Gaza, Sameh Habib empezaba en su blog *From Gaza: Suffering Like Gazans*, un die-

tario de guerra detallado que mantendría hasta el final de la ofensiva. “300 muertos y más de 1.000 heridos, 80 ataques aéreos, 2 mezquitas bombardeadas en Jan Yunis, 24 cohetes caseros impactan en Ashkelon y Ashdod y causan varios heridos. [...] ¡Y los ciudadanos de Gaza siguen sin gas, electricidad ni pan!”

Aquella misma noche en Jafa, una antigua ciudad palestina anexionada actualmente a Tel Aviv, Yudit Ilany colgaba en *Occupied* un comentario sobre una pedrada que alguien lanzó contra el autobús en el que viajaba. “Desagradable, cierto, pero también com-

prendible. Demasiada rabia y frustración, demasiado miedo han surgido estos últimos días. [...] Algunos pasajeros empezaron a gritar al conductor que arrancase deprisa. ‘¡Nos pueden linchar!’ No me cabe la menor duda de que aquellas mujeres estaban realmente asustadas a pesar de que no hubo peligro. De sus conversaciones entendí que la sensación de miedo y riesgo las llevó a posiciones extremistas, o tal vez las ideas extremistas las tenían antes y la piedra no hizo más que consolidar lo que ya sentían, basado en malentendidos inculcados. [...] La sociedad israelí está enferma y militarizada.”

>>

Digital tunnels in Gaza

Palestinian and Israeli dissent on the Web

“I’m writing to you late due to limited access to the Internet. My house was exposed to many shrapnel of Israeli rockets. I will not be able to update you hourly through the Internet. Thus, for media reports and breaking news you could reach me on my mobile...” On the 28th of December of last year, the second day of Operation Cast Lead against the Gaza Strip, Sameh Habeeb began a detailed daily war diary on his blog entitled

From Gaza: Suffering Like Gazans, which he would keep up until the end of the offensive. “300 dead while up to 1,000 wounded, around 80 air raids, 2 mosques bombed in Khan Yonis City, 24 homemade light rockets fired from Gaza hit Asklon and Ashdod leaving a few wounded...(…) In addition, Gazans are still out of gas, power and bread!”

That same night in Jaffa, an ancient Palestinian city that is now annexed to Tel Aviv, Yudit Ilany posted a comment on *Occupied* about a shower of stones that someone had thrown at the bus she was riding on. “Unpleasant, sure, but also understandable. So

much anger, fear and frustration have cropped up over the last few days. [...] Some of the people in the bus started shouting at the driver to quickly drive off. ‘They might lynch us.’ I have no doubt the women really felt scared although there was no danger at any moment. From their conversations afterwards I realized their perceived feeling of being in danger and the resulting fear led to extremist views, or perhaps the extremist views were there before and the stone only strengthened something they already felt, based on ingrained misconceptions. [...] Israeli society is sick and militarised.”

>>

Yudit Ilany

<<

Israel’s latest offensive in Gaza has left the same rubble and the same deaths in its wake as always. Operation Cast Lead was supposed to be like countless other campaigns in the past, in which soldiers did their duty discreetly, far from the prying eyes of the media (foreign journalists were forbidden access to the Gaza Strip; Israeli journalists had already been banned for months). And so things would have unfolded had it not been for one little detail: Internet. Over the 23 days of bombardments, the web became one vast press agency and it amplified the resonance of the voices speaking up in the dialogue on

both sides of the Green Line which refused to be dampened by the stubborn reality of violence and indifference. Israeli and Palestinian blogs constructed *digital tunnels* to disclose alternative information.

Sameh Habeeb, a 23 years old graduate in English Literature, started his blog in March 2008. The situation was very hard,” he reported. “People started to die and foreign staff were not getting into the Gaza Strip. So it was a must for me to establish this blog to send the word out.” From its first entry, entitled *Hope under the Ashes*, until the outbreak of the latest Israeli offensive, he has

recounted how the occupation has affected everyday life. “I want to make this blog for the untold stories, I was digging out for the truth” about life in Gaza. Yudit Ilany, a photographer, had been working with the same instinct for three years. “I think that in many ways Jaffa is a microcosm of what goes on in the area. I guess I started this blog out of a feeling of frustration that no one was paying attention to what was happening” there.

During the military operation, visits to their blogs soared, drawing the attention of the conventional media. Due to the news blackout imposed by Israel, Sameh found

"La realitat era així, anaves rebent informació a totes hores, les trucades, les manis; hi havia alguna cosa que et sobrepassava, jo ho sentia així. Sovint era difícil d'entendre'n l'abast, perquè tot era molt fragmentat." Yudit Ilany

"La realidad era así; te iba llegando información a todas horas, las llamadas de teléfono, las manis; era algo sobrecogedor, para mí por lo menos. A menudo era difícil hacer-te una idea general, porque todo era muy fragmentado." Yudit Ilany

"That's what reality was like, getting small bits and pieces of news at all hours, phones, demos; there was something very overwhelming about it, for me at least. Often it was difficult to understand the bigger picture, as everything was very fractured." Yudit Ilany

<<

malgrat que no hi va haver perill. De les seves converses vaig entendre que la sensació de por i risc les va dur a posicions extremes, o potser les idees extremes les tenien abans i la pedra només va consolidar el que ja sentien, basat en malentesos inculcats (...) La societat israeliana està malalta i militaritzada."

L'última acció de l'exèrcit israelià a Gaza ha deixat rere seu les mateixes runes i els mateixos morts de sempre. L'operació Plom Fos havia de ser com tantes altres en el passat, en què els soldats complien la feina a discreció lluny dels ulls de la premsa (es va prohibir

<<

La última acción del ejército israelí en Gaza ha dejado detrás de sí los mismos escombros y los mismos muertos de siempre. La operación Plomo Fundido tenía que ser como tantas otras en el pasado, cuando los soldados cumplían su trabajo a discreción lejos de la mirada de la prensa (se prohibió el acceso a la Franja a los periodistas extranjeros; los israelíes lo tenían vedado desde hacía meses). Así habría ocurrido de no ser por un detalle: internet. Durante los 23 días de bombardeos, la red se convirtió en una gran agencia de prensa y amplificó el eco de las voces que militan en el diálogo y que, a

himself acting as a journalist. "I was getting many calls, and I've been interviewed by CNN, NBC, CBS, BBC and many others. We hold frequent talks with Israeli journalists, where we can exchange information. In the first two days of the war, *Haaretz* [the favourite newspaper of the Hebrew intelligentsia, but with a small readership] called me, and they got some news out of me about what was happening."

Occupied, in turn, listed when and where the anti-war demonstrations called in Tel Aviv were going to be held, as well as the names of the organisers who had been arrested by

l'accés a la Franja als periodistes estrangers; els israelians ho tenien vedat de feia mesos). Hauria estat així si no fos per un detall: internet. Durant els 23 dies de bombardejos, la xarxa va convertir-se en una gran agència de premsa i va amplificar el ressò de les veus que militen en el diàleg i que, a una banda i a l'altra de la Línia Verda, es resisteixen a ser engolides per una tossuda realitat de violència i indiferència. Blogs palestins i israelians van construir "túnel digital" per fer aflorar la informació alternativa.

Sameh Habib, de 23 anys i llicenciat en Literatura Anglesa, va obrir el seu blog el

uno y otro lado de la Línea Verde, se resisten a ser engullidas por una tozuda realidad de violencia e indiferencia. Blogs palestinos e israelíes construyeron "túneles digitales" para hacer aflorar la información alternativa.

Sameh Habib, de 23 años y licenciado en Literatura Inglesa, abrió su blog en marzo de 2008. "La situación era muy difícil", explica. "La gente empezaba a morir y los extranjeros no podían entrar en la Franja de Gaza; para mí fue una necesidad tener un blog para hacernos oír." Desde la primera entrada, titulada "Esperanza bajo las cenizas", y hasta el estallido de la última ofensiva

the police. The press also contacted Yudit to check the news and ask for photographs. "As the official media were not carrying any dissenting news, the blogosphere became important to send out the message that not all of us agree with the war," she stresses. And she also remarks, for example, that the newspaper *Yediot Ahronot*, which has the largest circulation in Israel, "stated only 300 people participated in the Baka el-Gharbiye [a town halfway between Tel Aviv and Haifa, lying right on the armistice line] demonstration, while we were tens of thousands. As a result, Jewish people on the Left started following

març del 2008. "La situació era molt difícil", explica. "La gent començava a morir i els estrangers no podien entrar a la franja de Gaza; per mi va ser una necessitat tenir un blog per fer-nos sentir." Des de la primera entrada, titulada *Esperança sota les cendres*, i fins a l'esclat de l'última ofensiva israeliana, va explicar com l'ocupació afectava la vida quotidiana. "Em vaig proposar de mantenir-lo per difondre les històries que ningú explicava, per fer veure la realitat" de la vida a Gaza. Yudit Ilany, fotògrafa, feia tres anys que treballava amb el mateix instint. "En molts sentits crec que Jaffa és un microcosmos del

>>

israelí, explicó cómo la ocupación afectaba la vida cotidiana. "Me propuse mantenerlo para difundir las historias que nadie contaba, para hacer ver la realidad" de la vida en Gaza. Yudit Ilany, fotógrafa, llevaba tres años trabajando con el mismo instinto. "En muchos sentidos creo que Jafa es un microcosmos de lo que ocurre en la zona. Me parece que abrí el blog porque me sentía frustrada por el hecho de que nadie prestara atención a lo que ocurría."

Durante la operación militar, se multiplicaron las visitas a sus blogs, que llamaron la atención de los medios de información con-

>>

the news on the Internet and watching Al-Jazeera in English." On the blog that bears her name, Lisa Goldmann also covered the protest held on the 3rd of January in Tel Aviv. "There were in fact more anti-war demonstrators in Tel Aviv than there were in Cairo. So without blogs, no-one outside of Israel would have known about the demonstration." Not just blogs but also forums and social networks like Facebook played a key role in calling this protest, which mobilised around 15,000 people, a huge turnout compared to the 3,000 who took to the streets to protest the war in Lebanon in 2006.

>>

“La gent moria i els estrangers no podien entrar a Gaza; calia tenir un blog per fer-nos sentir”

<<

que passa a la zona. Crec que vaig obrir el blog perquè em sentia frustrada pel fet que ningú feia cas del que hi succeïa.”

Durant l'operació militar, les visites es van multiplicar als seus blogs, que van cridar l'atenció dels mitjans d'informació convencionals. A causa del bloqueig informatiu imposat per Israel, Sameh es va trobar fent de periodista. “Rebia desenes de trucades i em van entrevistar a la CNN, l’NBC, la CBS i la BBC. També parlava amb certa freqüència amb periodistes israelians, amb qui intercanviàvem informació. En els dos primers dies de la guerra em va trucar la gent de *Haaretz*

<<

vencionals. Debido al bloqueo informativo impuesto por Israel, Sameh se encontró haciendo de periodista. “Recibía decenas de llamadas y me entrevistaron en la CNN, la NBC, la CBS y la BBC. También hablaba con cierta frecuencia con periodistas israelíes, con los que intercambiábamos información. Durante los dos primeros días de la guerra me llamó la gente de *Haaretz* [el periódico preferido entre la intelectualidad hebrea, aunque de poca tirada]”.

En *Occupied*, por su parte, se podía encontrar el cuándo y el dónde de las manifestaciones convocadas en Tel Aviv contra la

<<

This self-censure was so obvious that the NGO Physicians for Human Rights-Israel published the blog *Human rights in Gaza & Israel during the hostilities* on its website, which states that “the blog’s aim is to provide information that is not otherwise available to the general public through the media.” This claim defies logic bearing in mind that on a virtually daily basis anyone could download images and videos of the offensive from Palestinian bloggers like Sameh or Fida Qishta on Picasaweb and Flickr or from professional forums like the one for photojournalists called *Frames of*

[el diari preferit entre la intel·lectualitat hebrea però de poca tirada.]”

A *Occupied*, per la seva banda, es podia trobar el quan i l'on de les manifestacions convocades a Tel Aviv contra la guerra o els noms dels organitzadors que havien estat detinguts per la policia, i la premsa també va posar-se en contacte amb la Yudit per consultar-li notícies i demanar-li fotografies. “Com que els mitjans oficials no duïen cap notícia dissident, la blogosfera va ser important per difondre el missatge que no tots els israelians donàvem suport a la guerra”, subratlla. I remarca, per exemple, que el diari

guerra o los nombres de los organizadores que habían sido detenidos por la policía, y la prensa también se puso en contacto con Yudit para consultarle las noticias y pedirle fotografías. “Dado que los medios oficiales no traían ninguna noticia disidente, la blogosfera fue importante para difundir el mensaje de que no todos los israelíes apoyábamos la guerra”, subraya. Y remarca, por ejemplo, que el periódico *Yediot Ahronot*, el de mayor difusión en Israel, “publicó que sólo habían asistido 300 personas a la manifestación de Baka el-Gharbiya [población a medio camino entre Tel Aviv y Haifa,

Reality, sponsored by the Peres Peace Center. In contrast, back in 2002 no one knew what had happened in the West Bank cities besieged by Operation Defensive Shield until everything was over.

What was this information flow good for? What bridges between Israelis and Palestinians did the chronicles that came from Gaza with a great deal of effort and even more desperation help to build? “Through forums and blogs,” Yudit explains, “people such as myself and others got into contact with Palestinians in Gaza and also wrote privately to find out what was going on, or at

“La gente moría y los extranjeros no podían entrar en Gaza; había que tener un blog para hacernos oír”

Yediot Ahronot, el de més difusió a Israel, “va publicar que només hi havia hagut 300 persones a la manifestació a Baka al-Gharbiya [població a mig camí entre Tel Aviv i Haifa, sobre la mateixa línia de l'armistici], quan n'èrem diverses desenes de milers. Com a conseqüència, alguns israelians d'esquerres van començar a seguir les informacions a la xarxa i a mirar el canal en anglès d'Al-Jazeera”. Al blog que duu el seu nom, Lisa Goldman també va fer-se ressò de la protesta del 3 de gener a Tel Aviv. “De fet, va haver-hi més manifestants antiguerres a Tel Aviv que al Caire. I si no hagués estat pels

sobre la línea misma del armisticio], cuando en realidad éramos varias decenas de miles. Como consecuencia, algunos israelíes de izquierdas empezaron a seguir las informaciones en la red y a mirar el canal en inglés de Al Jazeera”. En el blog que lleva su nombre, Lisa Goldman también se hizo eco de la protesta del día 3 de enero en Tel Aviv. “De hecho, hubo más manifestantes antiguerres en Tel Aviv que en El Cairo. Y si no hubiera sido por los blogs, nadie que viviera fuera de Israel se habría enterado”, confirma. No sólo los blogs, sino también los foros y las redes sociales como Facebook desempeñaron un

least to get a more personal perspective. I think it was interesting how Physicians for Human Rights and [the famous journalist for *Haaretz* newspaper] Amira Hass used the web and e-mail to start a campaign to get medical help to a family where many people were wounded and some died.”

Every now and then, in the midst of dozens of comments from around the world, you could find messages in some of the other more widely read Palestinian blogs from Israeli Jewish citizens who took the leap to getting their news from the web. On Fida Qishta's blog, *Sunshine*, on the 8th of January

blogs, ningú de fora d'Israel se n'hauria assabentat", confirma. No només els blogs sinó també els fòrums i les xarxes socials com Facebook van tenir un paper clau en la convocatòria de l'acte, que va mobilitzar al voltant de 15.000 persones, un èxit davant les 3.000 que van sortir als carrers per protestar contra la guerra al Líban, l'any 2006.

Fins a tal punt va ser evident aquesta autocensura que l'ONG Metges pels Drets Humans-Israel publicitava en el seu web el blog *Human rights in Gaza & Israel during the hostilities* amb "l'objectiu d'oferir informació que el públic no pot aconseguir

a través dels mitjans". Un contrasentit tenint en compte que, gairebé diàriament, qualsevol es podia descarregar imatges i vídeos de l'ofensiva de bloguistes palestins com Sameh o Fida Qishta a Picasaweb i Flickr o de fòrums professionals com el de reporters gràfics *Frames of Reality*, apadrinat pel Peres Peace Center. L'any 2002 no es va saber què havia passat a les ciutats de Cisjordània colpejades per l'operació Escut Defensiu fins que tot va haver acabat.

De què va servir aquest flux informatiu? Quins ponts entre israelians i palestins van ajudar a construir les cròniques que, amb

molt d'esforç i més desesperació, arribaven des de Gaza? "A través dels fòrums i els blogs", explica Yudit, "gent com jo vam entrar en contacte amb palestins de Gaza i ens vam escriure en privat per saber què estava passant o, com a mínim, per tenir-ne una perspectiva més personal. I crec també que va ser molt interessant com Metges pels Drets Humans o [la periodista israeliana del *Haaretz*] Amira Hass van utilitzar la xarxa i els correus electrònics per engegar una campanya d'assistència mèdica per a una família, alguns membres de la qual havien mort i d'altres estaven ferits".

>>

papel clave en la convocatoria del acto, que movilizó alrededor de 15.000 personas, un éxito frente a las 3.000 que salieron a la calle para protestar contra la guerra en el Líbano, en el año 2006.

Hasta tal punto fue evidente esa autocensura que la ONG Médicos por los Derechos Humanos-Israel publicaba en su página web el blog *Human rights in Gaza & Israel during the hostilities* con "el objetivo de ofrecer información que el público no puede conseguir a través de los medios de comunicación". Un contrasentido teniendo en cuenta que, casi diariamente, cualquiera podía descargar-

se imágenes y vídeos de la ofensiva de bloggers palestinos como Sameh o Fida Qishta en Picasaweb y Flickr o de foros profesionales como el de reporteros gráficos *Frames of Reality*, apadrinado por el Peres Peace Center. En el año 2002 no se supo lo que había pasado en las ciudades de Cisjordania golpeadas por la operación Escudo Defensivo hasta que todo hubo terminado.

¿De qué sirvió ese flujo informativo? ¿Qué puentes entre israelíes y palestinos ayudaron a tender las crónicas que, con mucho esfuerzo y más desesperación, llegaban desde Gaza? "A través de los foros y los blogs

—explica Yudit—, gente como yo entramos en contacto con palestinos de Gaza y nos escribimos en privado para saber lo que estaba pasando o, como mínimo, para tener una perspectiva más personal. Y creo también que fue muy interesante la manera en que Médicos por los Derechos Humanos o [la periodista israelí] Amira Hass utilizaron la red y los correos electrónicos para poner en marcha una campaña de asistencia médica para una familia, cuyos miembros habían muerto o estaban heridos."

De vez en cuando, en medio de decenas de comentarios de todas partes del mundo,

>>

– 13 days after the start of the offensive – shortly before 10 pm you could read: "We are Israelis living three hours north of you by car, on the border with Lebanon – a world away. We have tried to stop this madness but in Israel today we are a minority no-one wants to hear. Johnnie." In *Raising Yousouf and Noor: Diary of a Palestinian Mother*, Laila el-Haddad, a journalist from Gaza who emigrated to the United States a few years ago, shared with readers the fears of her parents, who live in the Gaza Strip, during the long hours of bombardments ("They are bombing just down our street. I have to go now... I just

wanted to tell you that... but I have to go...') he stammers. And the line goes dead.") She would speak with them on Skype. On the 31st of December, Gila wrote: "I am an Israeli (a very ashamed one). I have never suffered anything near what the Palestinian people are suffering. But my eyes are wide open. I search for my information. I do not blindly and passively take in what the media and rulers feed me."

However, the most surprising experience, and the one that drew the most attention abroad, was surely the blog *Life must go on in Gaza and Sderot*, a joint project now

"People were dying and foreigners were not getting into Gaza. So it was a must to establish this blog to send the word out"

>>

<<

De tant en tant, enmig de desenes de comentaris d'arreu del món, a alguns dels altres blogs palestins més llegits s'hi podien trobar missatges de ciutadans jueus israelians que havien fet el salt informatiu a la xarxa. Al blog de Fida Qishta, *Sunshine*, el 8 de gener –tretzè dia de l'ofensiva– a quarts de deu de la nit s'hi llegia: “Som uns israelians que vivim a tres hores de cotxe al nord d'on ets tu, a la frontera amb el Líban, un món enllà. Hem intentat aturar aquesta bogeria però a l'Israel d'avui som una minoria i ningú vol escoltar. Johnnie”. A *Raising Yousouf and Noor: diary of a Palestinian Mother*, Laila el-

<<

en otros blogs palestinos muy visitados se podían encontrar mensajes de ciudadanos judíos israelíes que habían dado el salto informativo a la red. En el blog de Fida Qishta, *Sunshine*, el 8 de enero –día decimotercero de la ofensiva– sobre las nueve y media de la noche se leía: “Somos unos israelíes que vivimos a tres horas en coche al norte de donde estás tú, en la frontera con el Líbano, un mundo más allá. Hemos intentado parar esa locura pero en el Israel de hoy somos una minoría y nadie quiere escuchar. Johnnie”. En *Raising Yousouf and Noor: diary of a Palestinian Mother*, Laila el-Haddad, una

<<

over a year old by Eric Yellin (*Peace Man*), an Israeli businessman living in Sderot, the city that has been the worst hit by the abuses of Hamas, and a young Palestinian (*Hope Man*) from Shejaiya, in the northern part of the Gaza Strip, an economics student who is now a teacher. Sameh Habeeb engaged in a similar experience with Julia Chaitin, a professor of Psychology at Sapir College, also from Sderot. “Sameh and I met on a website for peace and then on Facebook,” tells Julia. “We began writing but very quickly phoning one another.” Shortly before the onslaught of Operation Cast Lead, they wrote an open

La xarxa es va convertir en una gran agència de premsa i va amplificar les veus que militen en el diàleg

Haddad, una periodista de Gaza emigrada fa un parell d'anys als Estats Units, va fer viure als lectors la por dels seus pares, residents a la Franja, durant les llargues hores de bombardejos (“*Estan bombardejant just al final del nostre carrer... Me n'haig d'anar ara... volia dir-te només que... però me n'haig d'anar*”, va balbotejar. I la línia es va tallar”). Parlava amb ells a través d'Skype. El 31 de

periodista de Gaza emigrada hace un par de años a Estados Unidos, hizo vivir a los lectores el miedo de sus padres, residentes en la Franja, durante las largas horas de bombardeos (“*Están bombardeando justo al final de nuestra calle... Ahora tengo que irme... sólo quería decirte que... pero tengo que irme*”, balbuceó. Y se cortó la línea.”). Hablaba con ellos a través de Skype. El 31 de diciembre, Gila dejaba escrito: “Soy una israelí (muy avergonzada). Jamás he sufrido nada parecido a lo que están sufriendo los palestinos. Pero tengo los ojos muy abiertos. Me busco la información. No trago ciega y

joint letter called *Waiting to drink a coffee together in Sderot or in Gaza* and posted it on Internet. “We posted the open letter because we both believe that a non-violent solution needs to be found to this conflict and because we are both for human and civil rights for all peoples in Israel and Palestine,” she stresses. “We are in frequent communication and contact,” says Sameh. They have not met personally because Israelis are banned by law from entering Gaza, and the citizens of the Gaza Strip rarely secure a permit to enter Israel.

However, despite all the efforts, journalist Lisa Goldman, who studied the contacts

desembre, la Gila hi deixava escrit: “Sóc una israeliana (molt avergonyida). Mai he patit res semblant al que els palestins estan patint. Però tinc els ulls molt oberts. Em busco la informació. No m'empasso cegament ni passivament el que els mitjans i els governants em donen”.

Segurament l'experiència més sorprenent i que més va cridar l'atenció a l'exterior va ser

pasivamente lo que los medios y los gobernantes me dan...”.

Seguramente la experiencia más sorprendente y que más llamó la atención en el exterior fue el blog *Life must go on in Gaza and Sderot*, un proyecto conjunto con más de un año de vida de Eric Yellin (*Peace Man*), un empresario israelí residente en Sderot, la ciudad más castigada por los obuses de Hamás, y un joven palestino (*Hope Man*) de Shejaiya, al norte de la Franja de Gaza, estudiante de Económicas que ahora hace de profesor. Sameh Habib protagonizó una experiencia similar con Julia Chaitin, una

between bloggers from Israel and Lebanon during the 2006 war, is sceptical not only about the *contagion effect* of these friendships but also of the blogs' influence on Israeli public opinion. “In general, the Israeli blogosphere tends to be a bit of an echo chamber – that is, bloggers are mostly talking amongst themselves,” she opines. “Blogging was not a hot story during the Gaza military incursion. First, there are very few bloggers writing in English from Gaza... Second, Israeli and Gazan Palestinian bloggers did not have an existing relationship before the war – whereas Israeli and Lebanese bloggers

La red se convirtió en una gran agencia de prensa y amplificó las voces que militan en el diálogo

el blog *Life must go on in Gaza and Sderot*, un projecte conjunt amb més d'un any de vida d'Eric Yellin (*Peace Man*), un empresari israelià resident a Sderot, la ciutat més castigada pels obusos de Hamàs, i un jove palestí (*Hope Man*) de Shejaiya, al nord de la Franja de Gaza, estudiant d'econòmiques que ara fa de professor. Sameh Habib va protagonitzar una experiència semblant amb Julia Chaitin, una professora de Psicologia al Sapir College, també d'Sderot. "Sameh i jo ens vam conèixer en una web per la pau i després al Facebook", explica Julia. "Vam començar a escriure'ns però aviat vam

passar a les trucades telefòniques". Poc abans de l'esclat de l'operació Plom Fos, van escriure i penjar a internet una carta oberta conjunta titulada *Waiting to drink a coffee together in Sderot or in Gaza* (Esperant per fer un cafè junts a Sderot o a Gaza). "Ho vam fer perquè tots dos creïem que cal trobar una solució no violenta a aquest conflicte i perquè tots dos reclamem el respecte dels drets humans i civils per als pobles d'Israel i Palestina", subratlla. "Encara mantenim un contacte directe i freqüent", remarca Sameh. No s'han conegut personalment perquè els israelians tenen prohibit per llei entrar a

Gaza i els ciutadans de la Franja rarament obtenen un permís per entrar a Israel.

Malgrat tot, però, la periodista Lisa Goldman, que va estudiar els contactes entre bloguistes d'Israel i el Líban durant la guerra del 2006, és escèptica no només sobre l'"efecte contagi" d'aquestes amistats, sinó sobre la influència dels blogs en l'opinió pública israeliana. "En general, la blogosfera israeliana tendeix a ser una cambra de resonàncies, és a dir, de bloguistes que parlen bàsicament entre ells mateixos", valora. "El *bloguejar* no ha estat pas una passió durant la incursió militar a Gaza. En primer lloc,

>>

profesora de Psicologia del Sapir College, també de Sderot. "Sameh y yo nos conocimos en una página web por la paz y después en el Facebook", explica Julia. "Empezamos a escribirnos pero pronto pasamos a las llamadas telefónicas." Poco antes del estallido de la operación Plomo Fundido, escribieron y colgaron en internet una carta abierta conjunta titulada "Waiting to drink a coffee together in Sderot or in Gaza" ("A la espera de tomar un café juntos en Sderot o en Gaza").

"Lo hicimos porque los dos creíamos que hace falta encontrar una solución no violenta a ese conflicto y porque los dos reclamamos el respeto de los derechos humanos y civiles para los pueblos de Israel y Palestina", subraya. "Aún mantenemos un contacto directo y frecuente", remarca Sameh. No se han conocido personalmente porque los israelíes tienen prohibido por ley entrar en Gaza y los ciudadanos de la Franja raramente obtienen un permiso para entrar en Israel.

A pesar de todo, sin embargo, la periodista Lisa Goldman, que estudió los contactos entre blogueros de Israel y el Líbano durante la guerra de 2006, es escéptica no sólo sobre el "efecto contagio" de estas amistades, sino sobre la influencia de los blogs en la opinión pública israelí. "En general, la blogosfera israelí tiende a ser una caja de resonancia, es decir, un recinto de blogueros que hablan básicamente entre ellos mismos", valora. "Bloguear no ha sido en absoluto una pasión durante la incursión militar en Gaza. En primer lugar, porque hay pocos blogueros en la Franja que escriban en inglés, y, en segun-

>>

The Web became one vast press agency and it amplified the voices speaking up in the dialogue

had already formed a community before the July 2006 war. *Life must go on in Gaza and Sderot* is the only exception."

"There is interaction, but it is not very frequent and it is still light," says Sameh. "But it is certainly better than nothing," Julia believes. What is true is that in all the cases mentioned, the bloggers who build bridges

on the web do so from the same ideological stance: Eric Yellin and Julia Chaitin are members of the organisation Kol Acher (The Other Voice), a civilian organisation in Sderot and neighbouring towns that has been working for one year to forge ties of peaceful coexistence with the citizens of Gaza.

Regardless, what has taken place on the

web has earned enough attention from the Israeli government for it to decide to act. "The blogosphere and new media are another war zone. We have to be relevant there," declared an official spokesman. So, right in the midst of the Gaza offensive, the army created its own channel on YouTube: *Idfnadesk* carries videos of the start of the bombardments, which have had more than 700,000 visits in two months. And the government embarked on a campaign to recruit an army of polyglot bloggers to expand the number of comments toeing the official line on what they view as the problematic

>>

<<

perquè hi ha pocs bloguistes a la Franja que escriguin en anglès, i, en segon, perquè no hi havia cap relació establerta entre les dues comunitats abans de l'ofensiva, quan sí que n'hi havia entre israelians i libanesos. *Life must go on in Gaza and Sderot* és l'única excepció.”

“Hi ha interacció, però és molt dèbil i poc freqüent”, sosté Sameh. “Però és millor que res”, rebla Julia. El cert és que en tots els casos citats, els bloguistes que basteixen ponts a la xarxa ho fan des de la mateixa esfera ideològica: Eric Yellin i Julia Chaitin són membres de l'organització Kol Acher

<<

do lugar, porque no había ninguna relación establecida entre las dos comunidades antes de la ofensiva, cuando sí que la había entre israelíes y libaneses. *Life must go on in Gaza and Sderot* es la única excepción.”

“Hay interacción, pero es muy débil y poco frecuente”, sostiene Sameh. “Pero es mejor que nada”, remacha Julia. Lo cierto es que en todos los casos citados, los blogueros que tienden puentes en la red lo hacen desde la misma esfera ideológica: Eric Yellin y Julia Chaitin son miembros de la organización Kol Acher (La Otra Voz), una organización civil de Sderot y poblaciones

<<

blogs, talkbacks, social networks and online surveys. *Occupied* was one of the first ones to be affected. On the Sunday that Yudit posted the note on the stoning, an anonymous blogger wrote: “Of course there was a danger of being lynched [...]. Well those Palies are a dangerous bunch. It is sad that innocent people have to die but that is the nature of war. And they did bring it upon themselves.” Yudit responds, “To be entirely honest, those comments also caused me to write more and more often. To elaborate more.” ■

(L'altra veu), una organització civil d'Sderot i poblacions veïnes que des de fa un any treballa per establir llaços de convivència amb els ciutadans de Gaza.

Sigui com sigui, el que ha passat a la web ha merescut prou atenció del govern israelià com per decidir-se a moure peça. “La blogosfera i els nous mitjans són una altra zona de guerra. I hi hem de ser rellevants”, va declarar una portaveu oficial. Així, en plena ofensiva sobre Gaza, l'exèrcit va crear un canal propi a YouTube: a *Idfnadesk* hi ha vídeos de l'inici dels bombardejos que han tingut més de 700.000 visites en dos mesos.

vecinas que desde hace un año trabaja para establecer lazos de convivencia con los ciudadanos de Gaza.

Sea como sea, lo ocurrido en la red ha merecido la suficiente atención del gobierno israelí como para decidirse a mover ficha. “La blogosfera y los nuevos medios son otra zona de guerra. Y hace falta que en ella tengamos relevancia”, declaró una portavoz oficial. Así, en plena ofensiva sobre Gaza, el ejército creó un canal propio en YouTube: en *Idfnadesk* hay vídeos del inicio de los bombardeos que han tenido más de 700.000 visitas en dos meses. Y el gobierno

I el govern va engegar una campanya per reclutar un exèrcit de bloguistes políglotes per omplir de comentaris oficialment pertinents els blogs, *talkbacks*, xarxes socials i enquestes en línia *problemàtics*. *Occupied* en va ser un dels afectats. El diumenge que la Yudit va penjar la nota sobre la pedrada, un anònim hi va escriure: “I tant que hi havia perill de ser linxats [...] Bé, aquests ‘pales’ són una colla perillosa. És trist que hagin de morir innocents, però així és la guerra. I se la van buscar ells.” “Si t'haig de ser sincera, aquests comentaris em van motivar a escriure més i a fer-ho més sovint”, conclou ella. ■

puso en marcha una campaña para reclutar un ejército de blogueros políglotas para llenar de comentarios oficialmente pertinentes los blogs, *talkbacks*, redes sociales y encuestas en línea “problemáticos”. *Occupied* fue uno de los afectados. El domingo que Yudit colgó la nota sobre la pedrada, un anónimo escribió: “Pues claro que había peligro de ser linchados. [...] Bien, esos ‘pales’ son una pandilla peligrosa. Es triste que deban morir inocentes, pero así es la guerra. Y ellos se la buscaron”. “Para ser sincera, estos comentarios me motivaron a escribir más y con más frecuencia”, concluye ella. ■

+ INFO

From Gaza: Suffering Like Gazans gazatoday.blogspot.com

Occupied yuditilany.blogspot.com

Lisa Goldman lisagoldman.net

Human rights in Gaza & Israel during the hostilities gazaeng.blogspot.com

Frames of Reality edutmekomit.ning.com

Sunshine sunshine208.blogspot.com

Raising Yousouf and Noor: diary of a Palestinian Mother a-mother-from-gaza.blogspot.com

Life must go on in Gaza and Sderot gaza-sderot.blogspot.com

Idfnadesk www.youtube.com/user/idfnadesk

MIKHAÏL SAAKAIXVILI,
PRESIDENT DE GEÒRGIA

“Europa i els Estats Units van tardar a parar la guerra”

PER EVA MILLET

La figura del president de Geòrgia va saltar als titulars internacionals l'agost passat, quan va esclatar l'anomenada Guerra d'Ossètia del Sud. Mikhaïl Saakaixvili va ser a Barcelona recentment, on va explicar el seu paper en aquest conflicte i els seus plans per a l'antiga república soviètica, un bon aliat dels Estats Units que viu marcat per les tenses relacions amb el seu poderós veí, Rússia.

“Europa y Estados Unidos tardaron en parar la guerra”

La figura del presidente de Georgia saltó a los titulares internacionales en agosto pasado, cuando estalló la llamada guerra de Osetia del Sur. Mijail Saakashvili estuvo recientemente en Barcelona, donde explicó su papel en este conflicto y sus planes para la antigua república soviética, un buen aliado de Estados Unidos que vive marcado por las tensas relaciones con su poderoso vecino, Rusia.

“Europe and the United States took their time to stop the war”

The figure of the President of Georgia catapulted into the international headlines last August when the so-called South Ossetia War broke out. Mikheil Saakashvili was recently in Barcelona, where he explained his role in this conflict and his plans for the former Soviet republic, a loyal ally of the United States which is marked by tense relations with its powerful neighbour, Russia.

Nascut a Tbilisi, capital de Geòrgia, el 1967, Mikhaïl Saakaixvili és llicenciat en Dret per la Universitat de Kiev. Coneix molt bé la cultura del seu principal aliat, els Estats Units, ja que va ampliar estudis en dues prestigioses universitats d'aquest país. El 1995 es va unir al partit d'Eduard Xevardnadze, el seu mentor, i el 2000 va ser ministre de Justícia del govern de l'exministre soviètic d'Exteriors. Un any després, però, va fundar el seu partit i el 2004 va guanyar les eleccions presidencials. Va ser reelegit el 2007, després d'un polèmic recompte electoral.

Nacido en Tiflis, capital de Georgia, en 1967, Mijail Saakashvili es licenciado en Derecho por la Universidad de Kiev. Conoce muy bien la cultura de su principal aliado, Estados Unidos, ya que amplió sus estudios en dos prestigiosas universidades de este país. En 1995 se unió al partido de Eduard Shevardnadze, su mentor, y en 2000 fue ministro de Justicia del gobierno del ex ministro soviético de Exteriores. Un año después, sin embargo, fundaría su propio partido y, en 2004, ganaría las elecciones presidenciales. Fue reelegido en 2007, tras un polémico recuento electoral.

Born in Tiflis, the capital of Georgia, in 1967, Mikheil Saakashvili holds a degree in Law from the University of Kiev. He is very knowledgeable about the culture of his main ally, the United States, as he pursued further education at two prestigious US universities. In 1995 he joined the party of Eduard Shevardnadze, his mentor, and in 2000 he was appointed Minister of Justice in the government of this former Soviet Foreign Minister. However, one year later, he founded his own party, and in 2004 he won the presidential elections. He was re-elected in 2007 after a controversial vote count.

Encara que té 41 anys, Mikhaïl Saakaixvili va ser escollit president de Geòrgia ja fa un lustre. Després de liderar la que es coneix com la Revolució de les Roses, que va deposar de forma pacífica el seu predecessor, Eduard Xevardnadze, va arrasar en les eleccions presidencials de 2004. Però des de llavors les coses no han estat tan pacífiques per al líder d'aquest estratègic estat de 4,4 milions d'habitants, situat a la vora del mar Negre, entre Rússia i Turquia, declarat independent el 1991, després del col·lapse de la Unió Soviètica.

L'agost de l'any passat, coincidint amb la inauguració de les Olimpíades de Pequín, Geòrgia va llançar un atac terrestre i aeri contra Ossètia del Sud. Aquesta regió del país, ètnicament diferent i prorussa, aspira a la independència de Geòrgia des dels anys noranta. L'atac va ser contrarestat amb contundència per l'exèrcit de

>>

Aunque tiene 41 años, Mijail Saakashvili fue elegido presidente de Georgia hace ya un lustro. Tras liderar la que se conoce como la Revolución de las Rosas, que depuso de forma pacífica a su predecessor, Eduard Shevardnadze, arrasó en las elecciones presidenciales de 2004. Pero desde entonces las cosas no han sido tan pacíficas para el líder de este estratégico Estado de 4,4 millones de habitantes, situado al borde del mar Negro, entre Rusia y Turquía, que se declaró independiente en 1991, tras el colapso de la Unión Soviética.

En agosto del año pasado, coincidiendo con la inauguración de las Olimpiadas de Pekín, Georgia lanzó un ataque terrestre y aéreo contra Osetia del Sur. Esta región del país, étnicamente distinta y prorussa, aspira a la independencia de Georgia desde los años noventa. El ataque fue contrarrestado con contundencia por el ejército de Rusia, país que apoya las reivindicaciones de esta región y de otra cercana,

>>

Even though he is just 41 years old, Mikhail Saakashvili was elected President of Georgia five years ago. After leading what is known as the Revolution of Roses, which peacefully deposed his predecessor, Eduard Shevardnadze, he won the 2004 presidential elections by a landslide. However, since then things have not exactly gone smoothly for the leader of this strategic state of 4.4 million inhabitants located on the coast of the Black Sea, between Russia and Turkey, which declared its independence in 1991 after the collapse of the Soviet Union.

Last August, dovetailing with the opening of the Olympics in Beijing, Georgia launched a land and air attack against South Ossetia. This region of the country, which is ethnically different and pro-Russian in sympathies, has aspired to independence from Georgia since the 1990s. The attack was bluntly answered by the army of

>>

<<

Rússia, país que dóna suport a les reivindicacions d'aquesta regió i d'una altra regió propera, Abkhàzia. De fet, totes dues ja han declarat la seva independència, un estatus que només els ha reconegut Rússia i Nicaragua.

La guerra es va saldar amb una humiliant derrota militar dels georgians, centenars de morts, milers de refugiats i crims de guerra per part dels dos bàndols. A més, la capital d'Ossètia del Sud, Tskhinvali, va quedar pràcticament en ruïnes i Rússia va arribar a ocupar gairebé un terç de Geòrgia.

No és clar si les tropes russes van entrar a Ossètia del Sud abans o després de l'atac de les georgianes. Periodistes i observadors internacionals asseguren que va ser Geòrgia qui va fer el primer pas, fart de les constants provocacions –incursions militars en el seu territori i boicots energètics– dels seus veïns russos.

“Ens van atacar quan tot el món estava pendent dels Jocs Olímpics”

Saakaixvili ho nega. Durant un esmorzar amb un grup reduït de periodistes organitzat pel Centre Internacional de Premsa de Barcelona (CIPB) i el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), el loquaç president de Geòrgia va qualificar aquestes acusacions de “completament equivocades”. “Les nostres tropes van anar a Ossètia perquè allà hi havia 3.472 tancs russos. Desgraciadament, els soldats russos van dir al món que Geòrgia va atacar primer i que ells van respondre”, va subratllar.

<<

Abjasia. De hecho, ambas ya han declarado su independencia, un estatus que solamente Rusia y Nicaragua les han reconocido.

La guerra se saldó con una humillante derrota militar por parte de los georgianos, centenares de muertos, miles de refugiados y crímenes de guerra por parte de los dos bandos. Además, la capital de Osetia del Sur, Tsjinvali, quedó prácticamente en ruinas y Rusia llegó a tomar casi un tercio de Georgia.

No está claro si las tropas rusas entraron en Osetia del Sur antes o después del ataque de las georgianas. Periodistas y observadores internacionales aseguran que fue Georgia quien dio el primer paso, harta de las constantes provocaciones –incursiones militares en su territorio y boicots energéticos– de sus vecinos rusos.

Saakaishvili lo niega. Durante un desayuno con un grupo reducido de periodistas organizado por el Centro Internacional de Prensa

“Nos atacaron cuando todo el mundo estaba pendiente de los Juegos Olímpicos”

de Barcelona (CIPB) y el Centro de Cultura Contemporánea de Barcelona (CCCB), el locuaz presidente de Georgia calificó estas acusaciones de “completamente equivocadas”. “Nuestras tropas fueron a Osetia porque allí había 3.472 tanques rusos. Desgraciadamente, los soldados rusos dijeron al mundo que Georgia atacó primero y que ellos respondieron”, subrayó.

<<

Russia, a country that supports the claims of both South Ossetia and another nearby region, Abkhazia. In fact, both have already declared their independence, although only Russia and Nicaragua have recognised this status.

The war ended with a humiliating military defeat for the Georgians, plus a death toll in the hundreds, thousands of refugees and war crimes on both sides. The capital of South Ossetia, Tskhinvali, was left practically in ruins and Russia seized almost one-third of Georgia.

It is not clear whether the Russian troops entered South Ossetia before or after the Georgian attack. Journalists and international observers claim that Georgia took the first step, fed up with constant provocations – military incursions into its territory and energy boycotts – from the neighbouring Russians.

“They attacked us when all eyes were on the Olympics”

Saakashvili denies this. At a breakfast with journalists organised by the International Press Centre of Barcelona (CIPB) and the Centre of Contemporary Culture of Barcelona (CCCB), the loquacious President of Georgia billed these accusations as “totally erroneous”. “Our troops went to Ossetia because there were 3,472 Russian tanks there. Unfortunately, the Russian soldiers told the world that Georgia attacked first and they just responded,” he stressed.

Tenia el beneplàcit dels Estats Units per a l'atac? Ja m'han preguntat abans si és veritat que Dick Cheney [llavors vicepresident dels Estats Units] em va autoritzar a anar a la guerra. Li puc assegurar que he parlat amb ell diverses vegades i que Cheney... mai no parla. Mai. O sigui que físicament Cheney no podria haver autoritzat res. A més, per què s'haurien d'arriscar els americans a entrar en una guerra nuclear per protegir-nos a nosaltres? No estan bojos. Que ens van dir que ataquéssim va ser una altra invenció russa que alguns països europeus, descontents amb [George W.] Bush, van estar encantats de creure.

De tota manera, vostè esperava un suport més clar dels Estats Units durant el conflicte? Crec que al principi Bush va cometre un greu error en qualificar l'entrada de Rússia no com de guerra, sinó com d'"ús desproporcionat de la força". Així, els russos van anar entrant i entrant a Geòrgia fins que els Estats Units van entendre que volien

ocupar el país; va ser llavors quan Bush els va advertir que si no s'aturaven, el Pentàgon començaria a prendre mesures. En definitiva, vam tenir més del que ens esperàvem i, en un cert moment, la combinació d'esforços entre Europa i els EUA va parar la guerra. Es va fer tard però no massa tard; es va salvar la resta del país. En primer lloc, el que s'hauria d'haver fet és no haver-los deixat entrar. Però l'ocasió era perfecta: Bush i [Nicolas] Sarkozy eren a Pequín i Angela Merkel, de vacances. A ningú no li importava el que ens passava perquè el món estava pendent de les Olimpíades: el pitjor moment per a un país petit per estar en una situació així. Durant els primers tres dies, el nostre missatge va ser aniquilat.

Ja ha tingut algun contacte amb la nova administració dels Estats Units? A Munic he conegut Joe Biden, el nou vicepresident. Al seu dia, va ser l'artífex d'un paquet d'ajuda de mil milions de dòlars

>>

¿Contaba con el beneplácito de Estados Unidos para el ataque? Ya me han preguntado antes si es verdad que Dick Cheney [entonces vicepresidente de EEUU] me autorizó a ir a la guerra. Le puedo asegurar que he hablado con él varias veces y que Cheney... nunca habla. Nunca. O sea que físicamente, Cheney no podría haber autorizado nada. Además, ¿cómo van a arriesgarse los estadounidenses a entrar en una guerra nuclear para protegernos a nosotros? No están locos. Que nos dijeron que atacáramos fue otra invención rusa que algunos países europeos, descontentos con [George W.] Bush, estuvieron encantados de creer.

De todas maneras, ¿esperaba usted un apoyo más claro de Estados Unidos durante el conflicto? Creo que al principio Bush cometió un grave error al calificar la entrada de Rusia no como de guerra, sino como de "uso desproporcionado de la fuerza". Así, los rusos fueron entrando y entrando en Georgia hasta que Estados Unidos entendió

que iban a tomar el país; fue entonces cuando Bush les advirtió que si no paraban, el Pentágono empezaría a tomar medidas. En definitiva, tuvimos más de lo que nos esperábamos y, en cierto momento, la combinación de esfuerzos entre Europa y EEUU paró la guerra. Se hizo tarde pero no demasiado tarde; se salvó el resto del país. Lo que se tendría que haber hecho es no haberlos dejado entrar. Pero la ocasión era perfecta: Bush y [Nicolas] Sarkozy estaban en Pekín y Angela Merkel, de vacaciones. A nadie le importaba lo que nos pasaba porque el mundo estaba pendiente de las Olimpíadas: el peor momento para un país pequeño para estar en una situación así. Durante los primeros tres días, nuestro mensaje fue aniquilado.

¿Ha tenido ya algún contacto con la nueva administración de Estados Unidos? He conocido en Múnich a Joe Biden, el nuevo vicepresidente. En su día, fue el artífice de un paquete de ayuda de 1.000

>>

Did you have the United States' blessing for the attack? I've been asked before if it is true that Dick Cheney [then US Vice President] authorised me to go to war. I can ensure you that I have spoken with him several times and that Cheney... never talks. Never. That is, physically, Cheney could not have authorised anything. Plus, how are the Americans going to risk engaging in a nuclear war just to protect us? They're not mad. The claim that they told us to attack is yet another Russian invention that some European countries, discontented with [George W.] Bush, were happy to swallow.

At any rate, did you expect clearer support from the United States during the conflict? I think that at first Bush committed a serious mistake by describing Russia's entrance into Georgia not as war but as a "disproportionate use of force". So the Russians kept coming further and further into Georgia until the United States grasped that

they were going to take the entire country. That was when Bush warned them that if they didn't stop, the Pentagon would begin to take measures. In short, we got more than we expected, and at a given point the combined efforts of Europe and America stopped the war. It came late, but not too late; the rest of the country was saved. What they should have done is not allow them to enter to begin with. But the occasion was perfect: Bush and [Nicolas] Sarkozy were in Beijing, and Angela Merkel was on vacation. No one cared what was happening to us because all eyes were on the Olympics: the worst time for a small country to be in a situation like that. During the first three days, our message was overwhelmed.

Have you had any contact with the new US administration yet? I met Joe Biden, the new Vice-President, in Munich. At one point he was the mastermind behind a billion-dollar aid package that the Demo-

>>

<<

que el Partit Demòcrata va enviar a Geòrgia després de la guerra. A Munic em va dir que ens ajudarien més i puc assegurar que allà el seu discurs va ser brillant: el seu to és més calmat amb tothom. De totes maneres crec que l'administració d'Obama serà forta i això és positiu per a països com el nostre. Al meu entendre, [Vladimir] Putin va decidir atacar-nos perquè en aquell moment els Estats Units estaven molt febles i Rússia, en canvi, molt forta –la borsa encara anava bé durant aquella setmana d'agost. En certa manera la va encertar, però ara les coses estan canviant: encara que hi ha crisi, els Estats Units tenen un president més fort. També Europa està més pendent de nosaltres: ara hi ha observadors europeus al nostre país, una cosa que jo demanava a crits des del primer dia de la meua presidència. Si haguessin vingut a Geòrgia abans, no hi hauria hagut guerra. Ara hi ha una missió europea i més seguretat.

<<

millones de dòlars que el Partido Demócrata mandó a Georgia tras la guerra. En Múnich me dijo que nos ayudarían más y puedo asegurar que allí su discurso fue brillante: su tono era más calmado con todo el mundo. De todos modos creo que la administración de Obama será fuerte y eso es positivo para países como el nuestro. En mi opinión, [Vladimir] Putin decidió atacarnos porque en ese momento Estados Unidos estaba muy débil y Rusia, en cambio, muy fuerte: la bolsa todavía iba bien durante esa semana de agosto. En cierto modo acertó, pero ahora las cosas están cambiando: aunque haya crisis, Estados Unidos tiene un presidente más fuerte. También Europa está más pendiente de nosotros: ahora hay observadores europeos en nuestro país, algo que yo pedía a gritos desde el primer día de mi presidencia. Si hubieran venido a Georgia antes, no hubiera habido guerra. Ahora hay una misión europea y más seguridad.

<<

cratic Party sent to Georgia after the war. In Munich, he told me that they would help us more, and I can assure you that his speech there was brilliant: his tone with everyone is calmer. At any rate, I believe that the Obama administration will be strong, and this is positive for countries like ours. In my opinion, [Vladimir] Putin decided to attack us because the United States was very weak at the time, while Russia, in contrast, was very strong – the stock market was still going well that week in August. In some ways he was right, but now things are changing. Even though there is a crisis, the United States has a stronger president. Europe is also more aware of us; now there are European observers in our country, something that I have been clamouring for since the first day of my presidency. If they had come to Georgia earlier, there would have been no war. Now there is a European mission and better security.

La difícil relació amb el seu potent veí, Rússia, marca la dinàmica d'aquest país de gairebé 70.000 km², un alfabet propi, bonics paisatges, gent amb fama d'hospitalària i una renda per càpita el 2007 de 2.120 dòlars. Les seves exportacions principals, com el vi, la fruita i l'aigua mineral, han estat boicotejades per Rússia. Saakaixvili explica que des de 2006 hi ha un embargament econòmic: "Tots els productes georgians que exportàvem a Rússia tenien problemes sanitaris", fins i tot la valorada Borjomi, l'aigua mineral que neix en un petit poblet de les muntanyes del Caucas. "La nostra Borjomi es considerava a Rússia el millor remei contra la ressaca i l'aigua suposava el 60% del mercat d'aigua mineral... Ara ells han tret la seva Borjomi", subratlla amb un deix d'ironia. Amb el vi ha passat una cosa semblant, però el president georgià creu que en aquest camp el boicot rus ha estat positiu: "Ens ha obligat a millorar de forma dramàtica els nostres

La difícil relación con su potente vecino, Rusia, marca la dinámica de este país de casi 70.000 km², un alfabeto propio, hermosos paisajes, gente con fama de hospitalaria y una renta per cápita en 2007 de 2.120 dólares. Sus principales exportaciones, como el vino, la fruta y el agua mineral han sido boicoteadas por Rusia. Saakashvili explica que desde 2006 existe un embargo económico: "Todos los productos georgianos que exportábamos a Rusia tenían problemas sanitarios", incluso la preciada Borjomi, el agua mineral que procede de una pequeña aldea en las montañas del Cáucaso. "Nuestra Borjomi se consideraba en Rusia el mejor remedio contra la resaca y el agua suponía el 60% del mercado de agua mineral... Ahora ellos han sacado su propia Borjomi", explica con un deje de ironía. Con el vino ha sucedido algo parecido, pero el presidente georgiano cree que en este campo, el boicot ruso ha sido positivo: "Nos ha obligado

The thorny relationship with their powerful neighbour, Russia, determines the dynamic of this country that measures almost 70,000 km² and has its own alphabet, picturesque landscapes, people who are famous for their hospitality and a per capita income of \$2,120 in 2007. Its main exports, including wine, fruit and mineral water, have been boycotted by Russia. Saakashvili reports that Russia has imposed an economic embargo since 2006: "All the Georgian products that we used to export to Russia have sanitary problems," even the prized Borjomi, the mineral water that springs from a small village in the Caucasus mountains. "Our Borjomi was regarded as the best remedy for hangovers in Russia, and it accounted for 60% of the mineral water market... But now they've launched their own Borjomi," he says with a hint of irony. Something similar has happened with the wine, but the Georgian President believes that in this sector, the

Joan Roca de Vinals

vins. Estem a un nivell molt alt, gairebé com el d'Espanya, i això ens permet obrir-nos a altres mercats. Hem triplicat les exportacions a altres països d'Europa. Calculo que l'any que ve estarem al mateix nivell d'exportacions que abans de l'embargament rus, però amb uns productes de molt bona qualitat”.

A més de la pèrdua del mercat rus, com està afrontant el seu país, després de la destrucció que va implicar la guerra i amb l'actual crisi mundial, les seves perspectives econòmiques? Certament la guerra va perjudicar la nostra economia. Si fa dos anys érem una de les economies de creixement més ràpid (un 13% el 2007) ara diria que som una de les deu que pateixen menys. La meva predicció per a aquest any és un creixement d'entre un 1% i un 2%, fins i tot d'un 3-4%, amb optimisme. No és per sentir-se'n orgullós, però almenys

a mejorar de forma considerable nuestros vinos. Estamos a un nivel muy alto, casi como el de España, lo que nos permite abrirnos a otros mercados. Hemos triplicado las exportaciones a otros países de Europa. Calculo que el año que viene estaremos al mismo nivel de exportaciones que antes del embargo ruso, pero con unos productos de muy buena calidad”.

Además de la pérdida del mercado ruso, ¿cómo está afrontando su país, tras la destrucción que implicó la guerra, y la actual crisis mundial, sus perspectivas económicas? Ciertamente la guerra dañó nuestra economía. Si hace dos años éramos una de las economías de más rápido crecimiento (un 13% en 2007) ahora diría que somos una de las diez que sufren menos. Mi predicción para este año es un crecimiento de entre un 1 y un 2%, hasta de un 3-4%,

Russian boycott was positive: “It has made us dramatically improve our wines. We are at a very high level, close to that of Spain, which enables us to open up to other markets. We have tripled exports to other European countries. I calculate that next year we will be at the same level of exports as before the Russian embargo, but with very high quality products.”

In addition to losing the Russian market, how is your country facing its economic prospects in the wake of the destruction wrought by the war and the current worldwide crisis? There is no question that the war harmed our economy. Whereas two years ago we were one of the fastest-growing economies (13% in 2007), I would say that we are now one of the ten that is suffering the least. My prediction for this year is growth between one and two percent, even up to three

no entrarem en recessió com Ucraïna i la mateixa Rússia. La nostra moneda, el lari, continua estable i el nostre sistema bancari, també. Hem perdut inversions financeres però ens estem recuperant: a diferència d'altres països de la regió, nosaltres signarem acords importants. D'altra banda, les ajudes dels Estats Units i la Unió Europea per a la reconstrucció el 2008 ens van ajudar a complir el pressupost i aquest any, a crear infraestructures i llocs de treball.

Com s'està portant a terme el procés de reconstrucció de Geòrgia? Durant la guerra hi va haver 40.000 desplaçats, gent ètnicament barrejada (georgians-ossetes). Curiosament els russos van entrar en zones ossetes, que fins a l'any passat estaven sota el meu govern, per alliberar-los, però aquests van fugir. Vam construir cases per a aquesta gent en un mes i mig. Cases completes, molt modernes i equipades: calefacció, electricitat... També vam donar habitatges als ossetes que

>>

con optimismo. No es como para sentirse orgulloso, pero por lo menos no entraremos en recesión como Ucrania y la propia Rusia. Nuestra moneda, el lari, continúa estable y nuestro sistema bancario, también. Hemos perdido inversiones financieras pero estamos recuperándonos: a diferencia de otros países de la región, nosotros vamos a firmar acuerdos importantes. Por otro lado, las ayudas para la reconstrucción de Estados Unidos y la Unión Europea en 2008 nos ayudaron a cumplir con el presupuesto y este año, a crear infraestructuras y puestos de trabajo.

¿Cómo se está llevando a cabo el proceso de reconstrucción de Georgia? Durante la guerra hubo 40.000 desplazados, población étnicamente mezclada (georgianos-osetios). Curiosamente los rusos entraron en zonas ossetias, que hasta el año pasado estaban bajo mi gobierno, para liberarlos, pero estos huyeron. Construimos casas

>>

to four percent, optimistically. It's not enough to feel proud, but at least we're not falling into a recession like Ukraine or even Russia itself. Our currency, the lari, is stable, as is our banking system. We have lost financial investments, but we're getting them back: unlike other countries in the region, we are about to sign important agreements. On the other hand, the reconstruction aid from the United States and the European Union helped us to meet the budget in 2008, and to create infrastructures and jobs this year.

How is the reconstruction process in Georgia faring? Forty thousand people were displaced during the war, an ethnically mixed group of people (Georgians and Ossetians). Curiously, the Russians entered Ossetian zones, which were under my government until last year, to liberate the Ossetians, yet they fled. We built houses for these people within a month and a half, complete houses, very modern and

>>

<<

ens ho van demanar. Vull que Geòrgia sigui un país en què totes les minories se sentin a casa.

Un país que, segons els analistes, va perdre gairebé un terç del seu territori durant el conflicte (segons Saakaixvili, va ser d'un 20%, encara que puntualitza que Rússia controlava ja un 16% de Geòrgia amb la presència de les "forces de pau", per la qual cosa redueix el desplegament rus a un 4%). El president no té encara una estratègia per recuperar-lo: considera que és una tasca de Rússia normalitzar les relacions "i fer el que ha de fer davant la comunitat internacional". "Nosaltres no ens hi podem enfrontar militarment", subratlla.

Els seus esforços estan molt concentrats a buscar fonts alternatives d'energia, una qüestió que també entela les relacions amb el seu veí. Com li ha passat a Ucraïna, Geòrgia ha patit talls del subministrament

<<

para esa gente en un mes y medio. Casas completas, muy modernas y equipadas: calefacción, electricidad... También dimos viviendas a los ossetios que nos las pidieron. Quiero que Georgia sea un país en el que todas las minorías se sientan en casa.

Un país que, según los analistas, perdió casi un tercio de su territorio durante el conflicto (según Saakashvili, fue de un 20%, aunque puntualiza que Rusia controlaba ya un 16% de Georgia con la presencia de las "fuerzas de paz", por lo que reduce el despliegue ruso a un 4%). El presidente no tiene aún una estrategia para recuperarlo: considera que es tarea de Rusia normalizar las relaciones "y hacer lo que tiene que hacer frente a la comunidad internacional". "Nosotros no podemos enfrentarnos militarmente a ella", subraya.

<<

well-equipped, with heating and electricity. We also gave homes to the Ossetians who requested them. I want Georgia to be a country where all the minorities feel at home.

According to analysts, this country lost almost one-third of its land during the conflict (according to Saakashvili, it was 20%, although he notes that Russia already controlled 16% of Georgia with the presence of its "peacekeeping forces", which reduces Russia's more recent encroachment to 4%). The President does not yet have a strategy for getting it back: he believes that it is up to Russia to normalise relations "and do what has to be done before the eyes of the international community". "We cannot compete with them militarily," he stresses.

His efforts are mainly focused on seeking alternative energy sources, yet another issue that tarnishes relations with its neigh-

de gas i electricitat per part de Rússia en el passat. "La Unió Soviètica es va fer així, centralitzant l'energia. Tot passava per Moscou. Creien que això els feia indestructibles", apunta Saakaixvili. La resposta a les restriccions russes és buscar fonts energètiques alternatives, millorant les instal·lacions d'energia hidràulica i portant el preuat gas des de l'Azerbaidjan.

Geòrgia també està molt involucrada en el projecte Nabucco, la construcció d'un immens gasoducte per unir les reserves energètiques de països caucàsics com el Turkmenistan i l'Azerbaidjan amb Europa occidental a través del Caspi, passant per Geòrgia i Turquia. Això faria possible poder subministrar a la UE gairebé el 40% del gas que importa i posar fi al domini energètic de Rússia en aquest camp. ■

Concentran sus esfuerzos en buscar fuentes alternativas de energía, una cuestión que también empaña las relaciones con su vecino. Como Ucrania, Georgia ha sufrido cortes del suministro de gas y electricidad por parte de Rusia. "La Unión Soviética se hizo así, centralizando la energía. Todo pasaba por Moscú. Creían que eso les hacía indestructibles", apunta Saakashvili. La respuesta a las restricciones rusas está en otras fuentes energéticas, mejorando las instalaciones de energía hidràulica y trayendo el preciado gas desde Azerbayán.

Georgia también está muy involucrada en el proyecto Nabucco, la construcción de un inmenso gasoducto para unir las reservas energéticas de países caucásicos como Turkmenistán y Azerbaiyán con Europa occidental a través del Caspio, pasando por Georgia y Turquía. Así se podría suministrar a la UE casi el 40% del gas que importa y acabar con el dominio energético de Rusia. ■

bour. Just like in Ukraine, in the past Georgia has suffered from Russia's cut-offs in the gas and electricity supply. "The Soviet Union was made this way, by centralising energy. Everything went through Moscow. They believed that this made them indestructible," states Saakashvili. The response to Russia's restrictions is to seek alternative energy sources, improving their own hydraulic energy facilities and bringing valuable gas from Azerbaijan.

Georgia is also heavily involved in the Nabucco project, the construction of an enormous natural gas pipeline to join the energy reserves in the Caucasian countries like Turkmenistan and Azerbaijan with western Europe via the Caspian Sea, running through Georgia and Turkey. This would allow to supply the EU with almost 40% of the gas it imports and put an end to Russia's energy domination. ■

UOC & Co.

Eric Hauck

Eric Hauck és periodista, director de comunicació de la UOC i director de *Walk In*. Reporter als Balcans i al Pròxim Orient des del 1989, s'ha especialitzat en la comunicació de grans esdeveniments culturals i esportius.

erichauck.blogspot.com
ehauck@uoc.edu

Eric Hauck es periodista, director de comunicació de la UOC y director de *Walk In*. Reportero en los Balcanes y en Oriente Medio desde 1989, se ha especializado en la comunicación de grandes acontecimientos culturales y deportivos.

Eric Hauck is a journalist, Communications Director of the UOC and Editor-in-Chief of *Walk In*. A reporter in the Balkans and the Middle East since 1989, he is a specialist in the communication needs of large cultural and sports events.

“Per què dimonis necessitem que Benetton ens faci veure que tenim un problema de racisme? Si nosaltres mateixos, la societat civil, no tenim el dinamisme i l’energia per generar aquestes idees, aleshores estem perduts.” La reflexió, llançada des del seu blog corporatiu per Kalle Lasn, fundador de l’associació anti-consumista Adbusters Media Foundation, posa el dit a la llaga de la qüestionada relació entre les grans corporacions i les causes socials, entre les multinacionals i les seves polítiques contra el treball infantil, la sobreexplotació de recursos, la discriminació, l’efecte hivernacle o la proliferació de residus tòxics.

“¿Por qué demonios necesitamos que Benetton nos haga ver que tenemos un problema de racismo? Si nosotros, la sociedad civil, no tenemos el dinamismo y la energía para generar tales ideas, entonces estamos perdidos.” La reflexión, lanzada desde su blog corporativo por Kalle Lasn, fundador de la asociación anticonsumista Adbusters Media Foundation, pone el dedo en la llaga de la cuestionada relación entre las corporaciones y las causas sociales, entre las multinacionales y sus políticas contra el trabajo infantil, la sobreexplotación de recursos, la discriminación, el efecto invernadero o la proliferación de residuos tóxicos.

“Why the hell do we need Benetton to point out to us that we have a racist problem? If we, civil society, don’t have the dynamism and the energy to come up with those kind of ideas ourselves, then we’re lost.” This reflection, launched by Kalle Lasn, founder of the anti-consumer association Adbusters Media Foundation, on his corporate blog, hits the nail on the head regarding the questionable relation between large corporations and social causes, between multinationals and their policies against child labour, the over-exploitation of resources, discrimination, the greenhouse effect or the proliferation of toxic waste.

Superada l’era del consum pel consum, l’anomenada *publicitat verda*, que ven un consum responsable i que, en realitat, confon l’oferta de productes i serveis amb la difusió de les polítiques de responsabilitat social corporativa, també ha entrat en crisi amb la recent revolució digital. Però fins i tot aquí, enmig d’un escenari de recessió global als països desenvolupats, les dificultats per atraure anunciant a la web, a les xarxes socials i als dispositius mòbils des dels mitjans de comunicació tradicionals (premsa, ràdio i televisió) està obligant les grans corporacions, els mitjans i

Superada la era del consumo por el consumo, la denominada *publicidad verde*, que vende un consumo responsable y que, en realidad, confunde la oferta de productos y servicios con la difusión de las políticas de responsabilidad social corporativa, también ha entrado en crisis con la reciente revolución digital. Pero incluso aquí, en medio de un escenario de recesión global en los países desarrollados, las dificultades para atraer anunciantes a la web, a las redes sociales y a los dispositivos móviles desde los medios de comunicación tradicionales (prensa, radio y televisión) están obligando a las grandes cor-

Now that the age of consumption for consumption’s sake has passed, so-called *green advertising*, which sells responsible consumption but in reality confounds the sale of products and services with the dissemination of corporate social responsibility policies, has also plunged into a crisis with the recent digital revolution. But even here, in the midst of a global recession in developed countries, the difficulties of attracting advertisers away from the traditional media (newspapers, radio and television) to the Web, social networks and mobile devices are requiring large corporations, the media

les agències a replantejar-se el rol social, l’impacte i els costos de la publicitat. Així, l’imparable creixement del 9,1% de les inversions en anuncis a la xarxa pronosticada per Advertising Age no ha pogut aturar la caiguda global del sector de la publicitat, que mostra per primera vegada en molts anys una reducció del 0,4% dels recursos que s’hi destinen.

I això que tant des del sector públic com des del privat s’està incitant al consum com a mesura d’urgència per reactivar l’economia local i global. Però de quin consum estem parlant? Un altra vegada

poraciones, los media y las agencias a replantearse el rol social, el impacto y los costes de la publicidad. Así, el imparable crecimiento del 9,1% de las inversiones en anuncios en la red pronosticado por Advertising Age no ha podido detener la caída global del sector de la publicidad, que muestra por primera vez en muchos años una reducción del 0,4% de los recursos que se le destinan.

Y eso que tanto desde el sector público como desde el privado se está incitando al consumo como medida de urgencia para reactivar la economía local y global. Pero ¿de qué consumo estamos hablando?

and ad agencies to reconsider the social role, impact and costs of advertising. Therefore, the steady 9.1% rise in investment in online advertising predicted by Advertising Age has been unable to stanch the overall slump in the advertising industry, which is showing a 0.4% drop in the resources earmarked to it for the first time in many years.

And this is occurring despite the fact that both the public and private sectors are encouraging consumption as an urgent measure to revive the local and global economy. But what kind of consumption are we talking about? Once again flats, cars and plasma

pisos, cotxes i teles de plasma? Serveis, oci i cultura? I per què no coneixement? Serem capaços de consumir més béns tangibles? I què en farem dels residus? Es complirà la profecia de l'oracle de l'oci de consum, la factoria Disney-Pixar, segons la qual en 700 anys haurem de fugir de la Terra per deixar que uns robots recullin la brossa? Quants

¿Otra vez pisos, coches y teles de plasma? ¿Servicios, ocio y cultura? ¿Y por qué no conocimiento? ¿Seremos capaces de consumir más bienes tangibles? ¿Y qué haremos con los residuos? ¿Se cumplirá la profecía del oráculo del ocio de consumo, la factoría Disney-Pixar, según la cual dentro de 700 años tendremos que huir de la Tierra para dejar que unos robots recojan la basura? ¿Cuantos Wall-es o Al Gores serán necesarios para detener un momento las cadenas de montaje y ponernos a pensar en un consumo, no sólo más responsable, sino también más inmaterial?

TVs? Services, entertainment and culture? And why not knowledge? Will we really be able to consume more tangible goods? What will we do about the waste they generate? Will the prophecy of the oracle of consumer entertainment, the Disney-Pixar factory, come true? It states that 700 years from now we will have to flee from the Earth, leaving behind robots to clean up the rubbish. How many Wall-E's or Al Gores do we need to halt the assembly lines for just a moment and think about a kind of consumption that is not just more responsible but also less material?

Wall-es o Al Gores ens caldran per aturar un moment les cadenes de muntatge i posar-nos a pensar en un consum, no tan sols més responsable, sinó també més immaterial?

Una crisi planetària com l'actual ens ofereix una bona oportunitat per reflexionar sobre com, què i per què consumim i ens convida a un canvi d'aliances en la cadena més enllà de

Una crisis planetaria como la actual nos ofrece una buena oportunidad para reflexionar sobre cómo, qué y por qué consumimos y nos invita a un cambio de alianzas en la cadena más allá de la del productor y el consumidor, añadiendo como cedazo los centros de conocimiento, que ofrecerán valor añadido al productor e información crítica al consumidor.

Los *prosumidores* de la tercera oleada, o era de la información y del conocimiento, descritos por Alvin y Heidi Toffler en *La revolución de la riqueza* (Debate, 2006) son los nativos digitales de hoy en día que producen

A planet-wide crisis like the one we are experiencing right now is the perfect chance to reflect on how, what and why we consume, and it beckons us to shift alliances in the chain beyond just producer and consumer, adding knowledge centres as filters which offer producers added value and consumers critical information.

The *prosumers* of the third wave or the Information or Knowledge Age, as described by Alvin and Heidi Toffler in *Revolutionary Wealth* (Knopf, 2006), are the digital natives of today who produce and consume simultaneously in a practically waste-free virtual

la del productor i el consumidor, afegint-hi com a sedàs els centres de coneixement, que oferiran valor afegit al productor i informació crítica al consumidor.

Els *prosumidors* de la tercera onada, o era de la informació i del coneixement, descrits per Alvin i Heidi Toffler a *La revolución de la riqueza* (Debate, 2006) són els nadius

>>

y consumen a la vez en un mundo virtual, prácticamente sin residuos, y que las nuevas industrias del ocio y, por consiguiente, también de la publicidad, están intentando capitalizar.

La universidad, más allá de la proclamada alianza con las empresas para sobresalir en la suma de la investigación, el desarrollo y la innovación (I+D+I), puede ejercer de polo de atracción de esos *prosumidores* que, al fin y al cabo, serán los que generen riqueza a partir del conocimiento compartido.

Por esa razón la UOC desea aprovechar el nacimiento de la revista *Walk In* para poner

>>

world, and who the new entertainment industries, and therefore advertisers, are trying to court.

Beyond their proclaimed alliances with companies to enhance the sum of research, development and innovation (RDI), universities can also serve as a hub to attract these *prosumers* who, in the end, will be the ones to generate wealth based on shared knowledge.

For this reason, the UOC wants to take advantage of the launch of the magazine *Walk In* to launch the UOC & Co. information programme, which will enable the 150

>>

<<

digitals d'avui que produeixen i consumeixen a la vegada en un món virtual, pràcticament sense residus, i que les noves indústries de l'oci i, per tant, també de la publicitat, estan intentant capitalitzar.

La universitat, més enllà de la proclamada aliança amb les empreses per excel·lir en la suma de la recerca, el desenvolupament i la innovació (R+D+I), pot exercir de pol d'atracció d'aquests *prosumidors* que, al cap i a la fi, seran els que generin riquesa a partir del coneixement compartit.

És per això que la Universitat Oberta de Catalunya vol aprofitar el naixement

de la revista *Walk In* per posar en marxa el programa de difusió UOC & Co., que permetrà a les 150 empreses i institucions associades posar-se en contacte amb la comunitat universitària. Així, les entitats que ho desitgin, podran mostrar a les pàgines de publicitat de la revista els beneficis de la seva cooperació amb la UOC. Es pretén donar visibilitat, no tant als valors de la marca ni als seus productes i serveis, sinó als efectes de la col·laboració mútua en la generació de coneixement, ja sigui participant, per exemple, en la creació del campus virtual, la capacitació digital d'advocats o la mediació

<<

en marcha el programa de difusión UOC & Co., que permitirá a las 150 empresas e instituciones asociadas ponerse en contacto con la comunidad universitaria. De este modo, las entidades que así lo deseen, podrán mostrar en las páginas de publicidad de la revista los beneficios de su cooperación con la UOC. Se pretende dar visibilidad, no tanto a los valores de la marca ni a sus productos y servicios, sino a los efectos de la colaboración mutua en la generación de conocimiento, sea participando, por ejemplo, en la creación del campus virtual, la capacitación digital de abogados o la mediación entre artistas y las

in mediating between artists and the cultural industries, just to cite a few cases of companies and institutions that have already taken an interest in this experience.

The UOC & Co. campaign is thus poised as an alternative to *Un-commercials* of Lasn's Adbusters that condemn large corporations' hyper-consumerism and "green advertising", offering an equitable venue for companies who lay stakes on the wealth of knowledge through the university to the benefit of the producers-consumers who are setting the new rules of the consumption game. ■

entre artistes i les indústries culturals, per citar només alguns casos d'empreses i institucions que ja s'han interessat per aquesta experiència.

La campanya UOC & Co. se situa d'aquesta manera com una alternativa als *Un-commercials* dels Adbusters de Lasn que denuncien l'hiperconsum i la "publicitat verda" de les grans corporacions, oferint un espai equitatiu a les empreses que aposten per la riquesa del coneixement a través de la universitat i en benefici dels productors-consumidors que estan marcant les noves regles de joc del consum. ■

industrias culturales, por citar sólo algunos casos de empresas e instituciones que se han interesado ya por esta experiencia.

La campaña UOC & Co. se sitúa de esta manera como una alternativa a los *Un-commercials* de los Adbusters de Lasn que denuncian el hiperconsumo y la "publicidad verde" de las grandes corporaciones, ofreciendo un espacio equitativo a las empresas que apuestan por la riqueza del conocimiento a través de la universidad y en beneficio de los productores-consumidores que están marcando las nuevas reglas de juego del consumo. ■

+ INFO

Adbusters

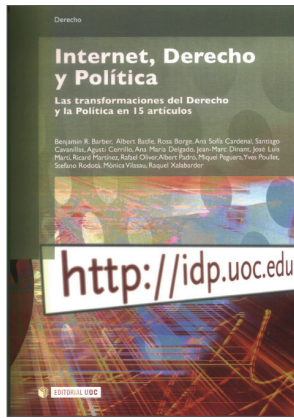
www.adbusters.org

Empreses associades de la UOC

empreses_associades.uoc.edu

<<

companies and institutions associated with the UOC to get in touch with the university community. The entities that wish to can showcase the benefits of their cooperation with the UOC on the magazine's advertising pages. The aim is to give visibility not just to the values of the brand or its products and services, but also to the effects of its mutual cooperation in generating knowledge, such as by participating in creating the virtual campus, in digitally training lawyers, or

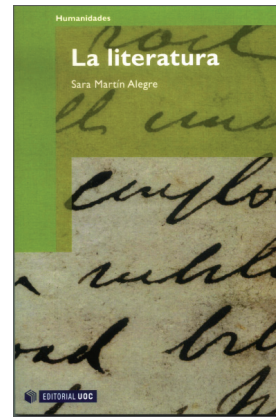
Internet, Derecho y Política. Las transformaciones del Derecho y la Política en 15 artículos

Diversos autors
Editorial UOC

El lector es pot acostar a través d'aquest llibre a algunes de les qüestions que centren la discussió actual sobre les conseqüències que la revolució tecnològica i comunicativa té a l'esfera juridicopolítica. La seva diversitat temàtica mostra, a més, l'abast dels efectes que aquesta nova realitat està tenint tant en l'àmbit regulatori com en el de l'articulació del polític. La diversitat de posicions que sostenen els seus autors és també un reflex d'aquest doble rostre que la revolució de les TIC encara ens ofereix. *Internet, Derecho y Política* recull quinze articles publicats a la revista electrònica *IDP-Internet, Dret i Política*, impulsada pels Estudis de Dret i Ciència Política de la UOC des de 2005. ■

El lector puede acercarse a través de este libro a algunas de las cuestiones que centran la discusión actual sobre las consecuencias que la revolución tecnológica y comunicativa está teniendo en la esfera jurídico-política. Su variedad temática muestra, además, la amplitud de los efectos que esta nueva realidad está teniendo tanto en el ámbito regulatorio como en el de la articulación de lo político. La diversidad de posiciones sostenidas por sus autores es también reflejo de ese doble rostro que la revolución de las TIC todavía nos ofrece. *Internet, Derecho y Política* recoge quince artículos publicados en la revista electrónica *IDP-Internet, Derecho y Política*, impulsada por los Estudios de Derecho y Ciencia Política de la UOC desde 2005. ■

Through this book, readers can examine some of the questions that are at the core of today's discussion on the consequences of the technology and communication revolution in the realm of law and politics. Its variety of topics also shows the breadth of the effects of this new phenomenon in both regulatory matters and the design of policies. The variety of positions expounded by the authors is a reflection of this double facet of the ICT revolution. *Internet, Derecho y Política* compiles 15 articles published in the electronic magazine *IDP-Internet, Dret i Política* which the Law and Political Science programme at the UOC has been promoting since 2005. ■

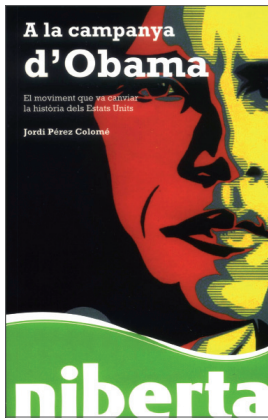

La literatura Sara Martín Alegre Editorial UOC

La literatura té un problema d'identitat: tots els lectors creiem que sabem què és, però ningú la sap definir amb precisió. La confusió s'alimenta de molts i diversos factors: el desconeixement sobre les condicions reals que envolten l'ofici d'escriure, les mal enteses diferències entre literatura i narrativa, el controvertit paper de la crítica i dels premis en la formació del gust literari actual o les lluites acadèmiques al voltant del cànon literari i les metodologies d'estudi de la literatura. Aquest volum proposa obrir nous debats al voltant de la lectura i la literatura a partir de l'exploració d'aquests factors i invita els lectors a reflexionar sobre per què llegim i el que llegim, tot donant-los les eines necessàries per situar-se dintre d'aquest ric territori. ■

La literatura tiene un problema de identidad: todos los lectores creemos saber qué es pero nadie la sabe definir con precisión. La confusión se alimenta de muchos y diversos factores: el desconocimiento de las condiciones reales que rodean el oficio de escribir, las mal comprendidas diferencias entre literatura y narrativa, el controvertido papel de la crítica y de los premios en la formación del gusto literario actual o las luchas académicas en torno al canon literario y a las metodologías de estudio de la literatura. Este volumen propone abrir nuevos debates en torno a la lectura y a la literatura basados en la exploración de estos factores. Se invita a todos los lectores a reflexionar sobre por qué leemos lo que leemos, poniendo en sus manos las herramientas necesarias para posicionarse dentro de este rico territorio. ■

Literature is suffering from an identity problem: all readers think we know what it is but nobody knows how exactly to define it. The confusion is fed by many diverse factors: a lack of knowledge about the real conditions surrounding the writing profession, the poorly understood differences between literature and narrative, the controversial role of criticism and prizes in shaping today's literary tastes and the scholarly battles about the literary canon and methods of studying literature. This volume suggests opening new debates about reading and literature by exploring these factors. All readers are encouraged to reflect on why we read what we read, and it gives us the tools needed to pinpoint ourselves within this rich terrain. ■

**A la campanya d'Obama.
El moviment que va
canviar la història dels
Estats Units**

Jordi Pérez Colomé
Editorial UOC

Els think tanks

Jordi Xifra
Editorial UOC

Barack Obama va guanyar unes eleccions històriques. És el primer president negre dels Estats Units. La seva victòria va posar punt final al poc valorat govern de George W. Bush. El seu discurs sobre el canvi i l'esperança va generar il·lusió. Això és el que ens han explicat. I és veritat. Però en l'elecció d'Obama hi va haver un element que va més enllà d'una campanya política. Cinc milions de persones van voler canviar el futur del seu país i s'hi van implicar com a voluntaris. No era una organització; era un moviment i es va convertir en la màquina electoral més potent i refinada de la història. Aquest és un llibre de periodisme. El que explica és la història privada i personal de desenes de nord-americans que van optar per no quedar-se asseguts al sofà i van demostrar que "yes, we can". ■

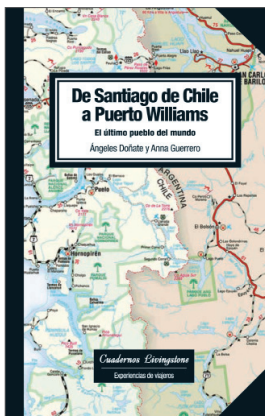
Els *think tanks* són laboratoris d'idees. Són un producte essencialment nord-americà. Poden ser independents o afins a una tendència concreta i sovint s'encarreguen d'oferir propostes als partits polítics. Aquest llibre explica quina mena de gent hi treballa, com es financen, per què van sorgir i tenen tant d'èxit als Estats Units i quines en són les possibilitats en altres països. L'autor d'aquest volum, Jordi Xifra, doctor en Publicitat i Relacions Públiques per la Universitat Autònoma de Barcelona, és professor d'Estratègies de Comunicació Corporativa a la Universitat Pompeu Fabra i de Teoria i Tècniques de les Relacions Públiques a la UOC. ■

Barack Obama ganó unas elecciones históricas. Es el primer presidente negro de Estados Unidos. Su victoria puso punto final al poco valorado gobierno de George W. Bush. Su discurso sobre el cambio y la esperanza generó ilusión. Eso es lo que nos han contado. Y es verdad. Pero en la elección de Obama hubo un elemento que fue más allá de una campaña política. Cinco millones de personas quisieron cambiar el futuro de su país y se implicaron como voluntarios. No era una organización; era un movimiento y se convirtió en la máquina electoral más potente y refinada de la historia. Este es un libro de periodismo. Lo que cuenta es la historia privada y personal de decenas de estadounidenses que optaron por no quedarse cruzados de brazos y demostraron que "yes, we can". ■

Los *think tank* son laboratorios de ideas. Son un producto esencialmente estadounidense. Pueden ser independientes o afines a una tendencia concreta y a menudo se encargan de ofrecer propuestas a los partidos políticos. Este libro explica qué tipo de gente trabaja en ellos, cómo se financian, por qué surgieron y tienen tanto éxito en Estados Unidos y cuáles son sus posibilidades en otros países. El autor de este volumen, Jordi Xifra, doctor en Publicidad y Relaciones Públicas por la Universidad Autònoma de Barcelona, es profesor de Estrategias de Comunicación Corporativa de la Universidad Pompeu Fabra y de Teoría y Técnicas de las Relaciones Públicas en la UOC. ■

Barack Obama won historical elections. He is the first black president of the United States. His victory put an end to the poorly rated government of George W. Bush. His discourse on change and hope generated excitement. This is what we've already been told. And it's true. But there was one factor in Obama's election that went beyond the political campaign. Five million people wanted to change the future of their country and got involved as volunteers. This was not an organisation, it was a movement and it became the most powerful, finely-tuned election machine in history. This is a journalistic book. What it tells is the private and personal story of tens of Americans who chose to not sit back with their arms crossed and instead demonstrate that "yes, we can". ■

Think tanks are laboratories of ideas. They are an essentially American product. They can be independent or linked to a specific trend, and they often supply political parties with proposals. This book explains what type of people work in think tanks, how they are financed, why they emerged, why they are so successful in the United States and what their chances are of flourishing in other countries. The author of this volume, Jordi Xifra, holds a PhD in Advertising and Public Relations from the Autonomous University of Barcelona and is a professor of Corporate Communication Strategies at Pompeu Fabra University and of Theory and Techniques of Public Relations at the UOC. ■

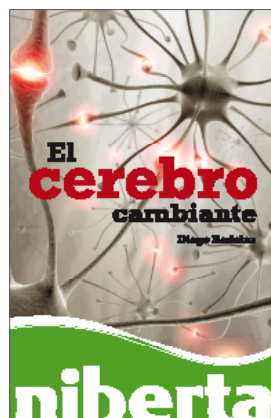
**De Santiago de Chile a Puerto Williams.
El último pueblo del mundo**

Àngels Doñate /
Anna Guerrero
Editorial UOC

Qui no ha somiat alguna vegada anar a la fi del món? Qui no ha desitjat perdre's en un paisatge infinit on no hi hagi rastres de ningú? Qui no s'ha imaginat seguint els passos d'Amudsen o Darwin? Aquest llibre és el somni de dues amigues fet realitat. És el resum i un recull d'experiències i aventures del viatge que van fer dues professionals de la comunicació a finals del 2007 des de Barcelona a Port Williams, a Xile, passant per Santiago, la capital, i les illes de Chiloé. A peu, en bus, en tren, en barca, en avioneta... i sempre amb una destinació: l'últim poble habitat. ■

¿Quién no ha soñado alguna vez con ir al fin del mundo? ¿Quién no ha deseado perderse por un paisaje infinito, sin rastro de otros? ¿Quién no se ha imaginado siguiendo los pasos de Amudsen o Darwin? Este libro es el sueño de dos amigas hecho realidad. Es el resumen y un compendio de experiencias y aventuras del viaje que llevaron a cabo dos profesionales de la comunicación a finales de 2007, desde Barcelona a Puerto Williams, en Chile, pasando por Santiago, la capital, y las islas de Chiloé. A pie, en bus, en tren, en barca, en avioneta... y siempre con un destino: el último pueblo habitado. ■

Who has never dreamed about travelling to the end of the world? Who has never wished to get lost in an infinite landscape with no trace of human beings? Who hasn't imagined following in the footsteps of Amudsen or Darwin? This book is two friends' dream come true. It is the summary and compilation of experiences and adventures from the journey that two communication professionals took in late 2007 from Barcelona to Port Williams, Chile, with stops in Santiago, the capital, and the Chiloé Islands. On foot and by bus, train, boat and airplane... and always with a destination in mind: the last inhabited town. ■

El cerebro cambiante
Diego Redolar
Editorial UOC

El cervell regula la majoria d'activitats de l'organisme i ens converteix en el que som. Les persones mostren una gran diversitat de conductes, habilitats i temperaments que semblen fer-nos únics i això es deu al caràcter particular del cervell de cadascú. Fins fa uns anys, la comunitat científica creia que aquesta capacitat es restringia únicament al període de desenvolupament del sistema nerviós. Ara se sap que un cervell adult pot canviar. L'experiència pot alterar l'ús que fem de la informació genètica i modificar l'estructura i el funcionament cerebral. Aquest llibre descriu alguns aspectes sorprenents de com és capaç de canviar. Són els grans prodigis del cervell humà. ■

El cerebro regula la mayoría de las actividades del organismo y nos convierte en lo que somos. Las personas mostramos una gran diversidad de conductas, habilidades y temperamentos que parecen hacernos únicos. Esa diversidad tiene su origen en el carácter indudablemente particular que posee el cerebro de cada uno. Hasta hace unos años, la comunidad científica creía que esta capacidad se restringía únicamente al período de desarrollo del sistema nervioso. Hoy en día sabemos que un cerebro adulto puede cambiar. La experiencia puede alterar el uso que hacemos de la información genética y producir modificaciones de la estructura y del funcionamiento cerebral. Este libro describe algunos aspectos sorprendentes de cómo es capaz de cambiar. Son los grandes prodigios del cerebro humano. ■

The brain regulates the majority of the body's activities and makes us what we are. Individuals show a vast diversity of behaviours, skills and temperaments that seem to make us unique. This diversity originates in the unquestionably singular character of each person's brain. Until a few years ago, the scientific community believed that this capacity was only limited to the period when the nervous system was developing. But today we know that an adult brain can change, too. Experience can alter how we use genetic information and trigger modifications in how the brain is structured and works. This book describes some surprising facts of how it is capable of changing: the wonders of the human brain. ■

www. mustapha -cherif .net

Blog de Mustapha Cherif, director dels Estudis Àrabs i Islàmics de la UOC. Cherif és filòsof algerià i ha estat, entre d'altres, ministre d'Ensenyament al seu país. Islamòleg reconegut, autor d'un centenar d'obres sobre el diàleg entre cultures i civilitzacions, va assessorar el papa Benet XVI abans que visités Turquia. En la seva bitàcola virtual, escrita en àrab i en francès, Cherif reflexiona sobre temes tan candents com el diàleg entre religions i les relacions entre el món musulmà i l'occidental, el canvi a la presidència dels Estats Units o la situació a Gaza, però també sobre la manca de democràcia i els mals dels països àrabs. ■

Blog de Mustapha Cherif, director de los Estudios Árabes e Islámicos de la UOC. Cherif es filósofo argelino y ha sido ministro de Educación de su país. Islamólogo reconocido, autor de un centenar de obras sobre el diálogo entre culturas y civilizaciones, asesoró al papa Benedicto XVI antes de su viaje oficial a Turquía. En su bitácora virtual, escrita en árabe y en francés, Cherif reflexiona sobre temas tan candentes como el diálogo entre religiones y las relaciones entre el mundo musulmán y el occidental, el cambio en la presidencia de Estados Unidos o la situación en Gaza, pero también sobre la falta de democracia y los males de los países árabes. ■

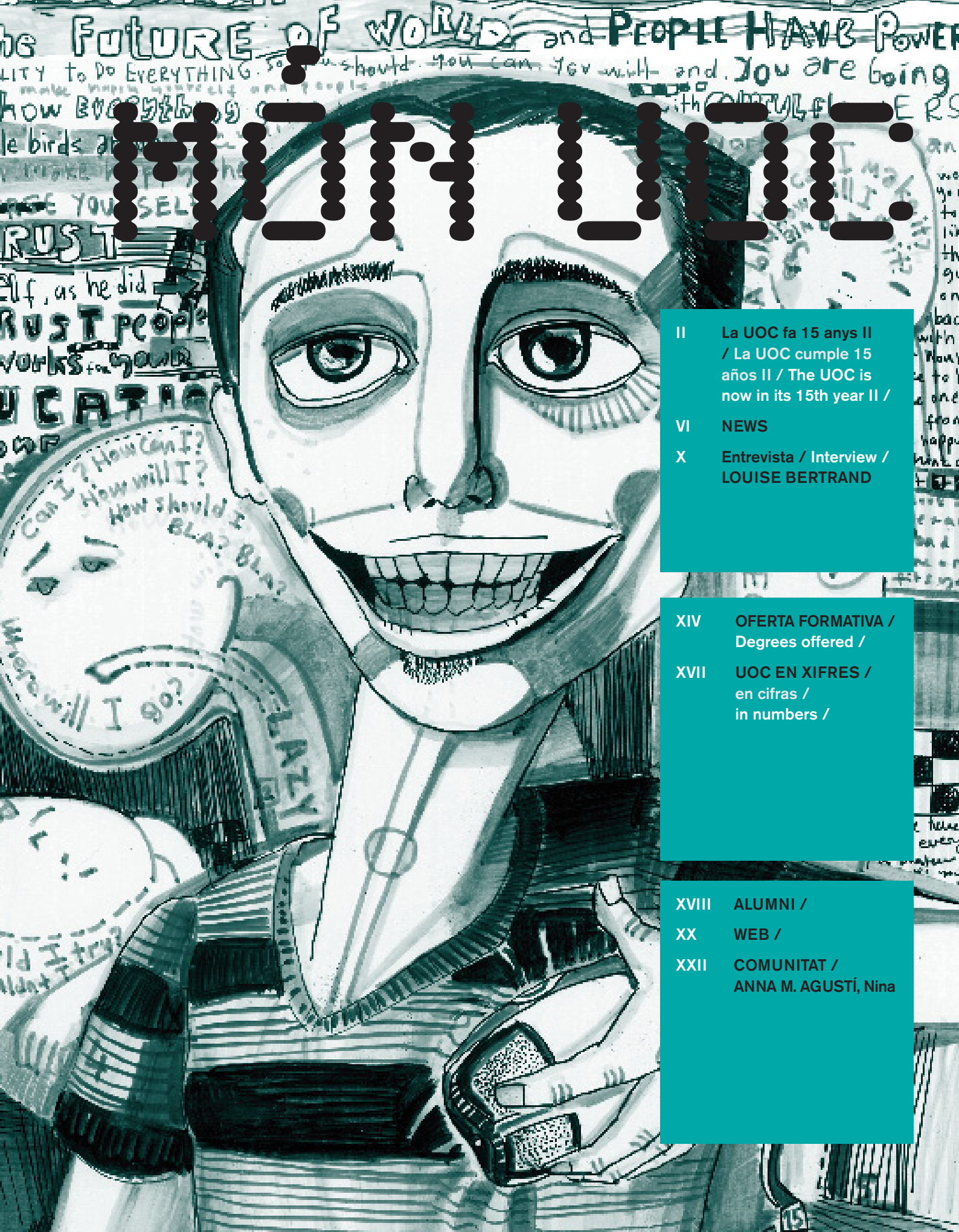
This is the blog of Mustapha Cherif, director of Arab and Islamic Studies at the UOC. Cherif is an Algerian philosopher who has served as his country's Minister of Education. A renowned expert on Islam and the author of about a hundred books on the dialogue between cultures and civilisations, he advised Pope Benedict XVI before his official trip to Turkey. In his virtual log, written in Arabic and French, Cherif reflects on such timely subjects as the dialogue between religions and relations between the Muslim and Western worlds, the change in the presidency of the United States and the situation in the Gaza Strip, as well as on the lack of democracy and the ills besieging the Arab countries. ■

estalella. wordpress .com

Adolfo Estalella és un dels doctorands en Societat de la Informació i el Coneixement de la UOC i treballa com a investigador doctoral becat a l'Internet Interdisciplinary Institute (IN3) de la UOC. El tema central de la tesi que està elaborant a la universitat són els blogs i la manera com es construeix la sociabilitat humana a través d'internet i les tecnologies digitals. Com establim noves relacions socials a través de les TIC? Quines noves possibilitats ofereixen? En el seu blog, *ConTexto*, l'autor debat aquesta i altres qüestions i analitza temàtiques relacionades amb la cibercultura, l'aplicació de la xarxa a la vida quotidiana o les comunitats virtuals, entre d'altres. ■

Adolfo Estalella es uno de los doctorandos en Sociedad de la Información y el Conocimiento de la UOC y trabaja como investigador doctoral becado en el Internet Interdisciplinary Institute (IN3) de la UOC. El tema central de la tesis que está elaborando en la universidad son los blogs y la manera como se construye la sociabilidad humana a través de internet y las tecnologías digitales. ¿Cómo establecemos nuevas relaciones sociales a través de las TIC? ¿Qué nuevas posibilidades ofrecen? En su blog, *ConTexto*, el autor debate esta y otras cuestiones y analiza temáticas relacionadas con la cibercultura, la aplicación de la red a la vida cotidiana o las comunidades virtuales, entre otras. ■

Adolfo Estalella is a doctoral candidate in the Information and Knowledge Society programme at the UOC, and he works as a doctoral researcher on a grant at the UOC's Internet Interdisciplinary Institute (IN3). The core subject of the thesis he is developing at the university are blogs and how human sociability is constructed through Internet and digital technologies. How do we forge new social relations using ICTs? What new possibilities do they offer? In his blog, called *ConTexto*, the author debates these and other issues and analyses subjects related to cyberculture, the application of the Web in everyday life and virtual communities, among others. ■

CONTENTS

II La UOC fa 15 anys II / La UOC cumple 15 años II / The UOC is now in its 15th year II /

VI NEWS

X Entrevista / Interview / LOUISE BERTRAND

XIV OFERTA FORMATIVA / Degrees offered /

XVII UOC EN XIFRES / en cifras / in numbers /

XVIII ALUMNI /

XX WEB /

XXII COMUNITAT / ANNA M. AGUSTÍ, Nina

15 ANYS

D'ENCENDRE
UN ORDINADOR
A DIRIGIR
UN EQUIP VIRTUAL

PART II

PER JOSE MEDINA

L'estudiant ha evolucionat durant la història de la UOC de la mateixa manera que ho ha fet la societat en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació. Mostra d'això és com ha canviat una de les assignatures per la qual han de passar tots els que comencen a estudiar a la universitat: durant molts anys es va anomenar *assignatura de Multimèdia i Comunicació*, però en l'actualitat té altres noms, ja que la seva funció és l'adquisició de competències TIC davant el desplegament de l'Espai Europeu d'Educació Superior.

La UOC va tenir els primers alumnes durant el curs pilot 1995-1996. Eren els temps dels primers Pentium, quan el correu electrònic, l'FTP o, fins i tot, els ordinadors personals eren totalment desconeguts per a la majoria de la societat i estaven relegats a una minoria qualificada.

Amb la matèria introductòria, els primers estudiants de la UOC aprenien coses que avui es consideren molt bàsiques, però que

aleshores portaven de corcoll a més d'un: encendre l'ordinador, fer servir el ratolí o utilitzar un programa de tractament de textos. Una de les responsables de l'assignatura, Montse Guitert, explica que això, per a molts alumnes, "era entrar en una dimensió desconeguda". A les trobades presencials, s'atenien dubtes sobre l'ús dels ordinadors i el programari i, fins i tot, s'organitzaven formacions voluntàries.

Però l'ús de les TIC es va popularitzar. Fa deu anys ja era estrany que algú que es matriculés per primer cop a la UOC no sabés fer servir el ratolí. Així, aquesta assignatura d'incorporació va evolucionar. L'objectiu, segons explica Guitert, ja no era ensenyar a utilitzar les eines sinó més aviat oferir estratègies per fer-les servir millor. Els estudiants aprenien a participar en debats virtuals o a fer servir un full de càlcul. Es tractava també d'introduir-los en la metodologia d'estudi de la UOC, però tenint en

15 AÑOS: DE ENCENDER UN ORDENADOR A DIRIGIR UN EQUIPO VIRTUAL

A lo largo de la historia de la UOC, el estudiante ha evolucionado en paralelo a la sociedad en el uso de las tecnologías de la información y la comunicación. Prueba de ello es cómo ha cambiado una de las asignaturas que tienen que cursar todos aquellos que comienzan a estudiar en la universidad: durante muchos años se llamó *asignatura de Multimedia y Comunicación*, pero hoy tiene otros nombres, pues su función es la adquisición de competencias TIC ante el despliegue del Espacio Europeo de Educación Superior.

La UOC acogió a sus primeros alumnos durante el curso piloto 1995-1996. Corrían los años de los primeros Pentium, cuando el correo elec-

trónico, el FTP o incluso los mismos ordenadores personales eran algo totalmente desconocido para la mayoría de la sociedad y solamente estaban familiarizados con ellos una minoría cualificada.

En esa materia introductoria, los primeros estudiantes de la UOC aprendían cosas hoy consideradas como muy básicas pero que, a la sazón, le provocaban dolores de cabeza a más de uno: encender el ordenador o utilizar el ratón o un programa de tratamiento de textos. Una de las responsables de la asignatura, Montse Guitert, explica que, para muchos alumnos, todo aquello "era adentrarse en una dimensión desconocida". En los encuentros presenciales, se abordaban las dudas sobre el uso de ordenadores y el software, e incluso se organizaban sesiones voluntarias de formación.

Però el uso de las TIC se popularizó. Hace diez años, no era ni mucho menos habitual que alguien que se matriculara por vez primera en la UOC no supiera utilizar el ratón, así que la asignatura de Incorporación evolu-

15 YEARS: FROM TURNING ON A COMPUTER TO LEADING A DIGITAL TEAM

Students have evolved over the course of the UOC's history, just as society has in its use of information and communication technologies. Proof of this is how one of the core courses that all new students at the university must take has changed: for many years this course was called Multimedia and Communication, but today it has other names as its purpose is to teach students ICT skills needed within the European Area of Higher Education.

The UOC's first students came during the pilot academic year 1995-1996. That was the time of the first Pentium, when email, FTP and even

personal computers were terra incognita for the vast majority of society and only a privileged minority was familiar with them.

With the introductory course, the first UOC students learned things that are considered extremely basic today but that back then were maddeningly difficult for more than a handful of them, such as turning on the computer, handling the mouse and using a word processing programme. One of the supervisors of this course, Montse Guitert, tells us that for many students this entailed "venturing into an unknown dimension". At the face-to-face meetings, the groups dealt with questions on how to use the computer and its programmes, and voluntary training sessions were even held.

However, the use of ICTs soon became widespread. By ten years ago it was already unusual for someone to register at the UOC for the first time not knowing how to use the mouse. So this introductory course began to evolve. The goal, as Guitert recounts it, was no longer to teach students

tecsidel

TECNOLOGÍAS DE LA INFORMACIÓN

Tecsidel és una empresa dedicada al desenvolupament i integració de sistemes avançats d'informació que ha col·laborat des de sempre amb la UOC: va participar en la creació del campus virtual i segueix treballant en la seva millora continua.

Les dues institucions lideren ara el Projecte SUMA per desenvolupar un sistema d'integració de serveis d'e-learning a mida de les necessitats de formació empresarial i acadèmica.

www.tecsidel.es

www.ines.org.es/suma

Per als primers estudiants, utilitzar el ratolí era entrar en una dimensió desconeguda

Para los primeros estudiantes, usar el ratón era entrar en una dimensión desconocida

For the first students, just using the mouse meant venturing into an unknown dimension

compte que ja n'hi havia molts que tenien coneixements, almenys bàsics, de les noves tecnologies.

El 2004 la formació es reenfoca i ja no se centra en les eines, sinó en com treballar a la UOC traient-ne profit. L'objectiu final, subratlla Guitert, és que els estudiants tinguin millors competències digitals que els de les universitats presencials. Ara es treballa a partir d'un projecte virtual i els estudiants han de preparar les seves estratègies i aprendre a treballar en equips virtuals.

Al 2008, la UOC ja té una competència pròpia en "ús i aplicació de les TIC en l'àmbit acadèmic i professional". L'assignatura és obligatòria

cionó. Su objetivo, según cuenta Guitert, ya no era tanto enseñar a utilizar las herramientas como presentar estrategias para usarlas mejor. Los estudiantes aprendían a participar en debates virtuales o a emplear una hoja de cálculo. Asimismo, se trataba de introducirlos en la metodología de estudio de la UOC sin perder de vista, sin embargo, que muchos ya poseían unos conocimientos cuando menos básicos de las nuevas tecnologías.

En 2004, la formación se redefine y deja un poco de lado las herramientas para centrarse en cómo trabajar en la UOC sacándoles el máximo provecho. El objetivo final, subraya Guitert, es que las competencias digitales de sus estudiantes sean mejores que las de los de las universidades presenciales. Ahora se trabaja a partir de un proyecto virtual y los estudiantes han de preparar sus propias estrategias y aprender a trabajar en equipos virtuales.

En 2008, la UOC ya cuenta con una competencia propia en "uso y aplicación de las TIC en el ámbito académico y profesional". La asignatura,

how to use the tools but more to offer strategies to make better use of them. The students learned how to participate in virtual debates and how to use a spreadsheet. Another goal was to orientate them in the UOC's study methodology while bearing in mind that many of them already had some knowledge, however basic, of the new technologies.

The course was reoriented in 2004 and came to be centred no longer on tools but on how students could get the most from their UOC programme. Guitert stresses that the ultimate goal is for UOC students to have stronger digital skills than students at conventional universities. Now the training focuses on a digital project, and the students have to develop their own strategies and learn how to work on virtual teams.

By 2008, the UOC already had a competency of its own, defined as "the use and application of ICTs in the academic and professional realms". The 6-credit course helps students develop this skill and is compulsory

de primer semestre, de 6 crèdits, es diu "Competències TIC" i està més adaptada a cada grau. Intenta homogeneïtzar el valor afegit que aporta la UOC en l'ús de les TIC i les possibilitats de la web 2.0. "Gairebé tothom sap fer servir les eines, però no des d'un punt de vista acadèmic", afirma Montse Guitert. Ara l'estudiant es troba amb un ventall d'eines que ha d'usar en l'escenari d'un projecte virtual en equip per assolir les següents competències metodològiques i instrumentals: cercar i localitzar informació a la xarxa, tractar i elaborar la informació digital, presentar-la i difondre-la, adquirir estratègies de comunicació a la xarxa, dominar les funcions bàsiques de tecnologia digital, planificar i gestionar un projecte virtual, tenir una actitud digital cívica i habilitats de treball en equip en xarxa. La figura del consultor és clau com a guia i dinamitzador del procés d'aprenentatge. ■

Fi de la segona part

obligatoria de primer semestre y de 6 créditos, se titula "Competencias TIC" y está adaptada a cada grado. Pretende homogeneizar el valor añadido que aporta la UOC en el uso de las TIC y las posibilidades de la web 2.0. "Prácticamente todo el mundo sabe utilizar las herramientas, pero no desde un punto de vista académico", afirma Montse Guitert. Ahora, el estudiante tiene ante sí un abanico de instrumentos que ha de emplear en el marco de un proyecto virtual en equipo para alcanzar las siguientes competencias metodológicas e instrumentales: buscar y localizar información en la red, tratar y elaborar la información digital, presentarla y difundirla, adquirir estrategias de comunicación en la red, dominar las funciones básicas de tecnología digital, planificar y gestionar un proyecto virtual, tener una actitud digital cívica y habilidades de trabajo en equipo en red. La figura del consultor es fundamental en tanto que guía y dinamizador del proceso de aprendizaje. ■

Fin de la segunda parte

during the first term. It is called "ICT Competencies" and is adapted to each degree programme. It aims to standardise the added value of studying at the UOC in the use of ICTs and the potential of Web 2.0. "Almost everyone knows how to use the tools, but not from an academic standpoint", claims Montse Guitert. Now students have a whole range of tools at their disposal that they must use as part of a virtual team project in order to achieve the following methodological and practical competencies: finding and pinpointing information on the Web, processing and developing digital information, presenting and disseminating this information, acquiring web-based communication strategies, mastering the basic functions of digital technology, planning and managing a virtual project, and having a responsible digital attitude and team networking skills. The figure of the consultant is crucial to guiding and spurring the learning process. ■

End of part two

TRET DE SORTIDA A L'eLEARN CENTER

PISTOLETAZO DE SALIDA AL eLEARN CENTER
LAUNCH OF THE eLEARN CENTER

La UOC ha posat en marxa el primer centre d'innovació i recerca en aprenentatge virtual (e-learning) de l'Estat espanyol, un dels pocs que hi ha a Europa. Es tracta de l'eLearn Center, que s'especialitzarà en l'anàlisi de l'ús de les tecnologies per a l'aprenentatge i la formació, amb una atenció especial a l'ensenyament superior i la

formació contínua. L'objectiu és convertir la UOC en un referent internacional en recerca i innovació en e-learning a partir de la pròpia experiència i contribuir en la innovació, la recerca, la formació especialitzada i la difusió en aquest camp.

L'eLearn Center, dirigit per la vicerectora d'Innovació de la UOC, Begoña Gros, és format

per grups estables d'investigació i més de 30 professors d'arreu del món que realitzaran projectes d'innovació i investigació entorn de tres línies bàsiques: processos d'ensenyament i aprenentatge; organització i gestió de l'e-learning i recursos tecnològics per a l'aprenentatge. A més, englobarà una àmplia oferta formativa en aprenentatge virtual (com el mà-

ter d'Educació i TIC que la universitat ja imparteix), un programa de doctorat (doctorat d'E-learning), cursos de postgrau, cursos a mida, etc. El programa de recerca 2009-2012 serà de quatre anys i se centrarà en la investigació de les actuals preocupacions, mancances i possibles millores en aquest tipus d'aprenentatge.

La UOC ha puesto en marcha el primer centro de innovación e investigación en aprendizaje virtual (e-learning) del Estado español, y uno de los pocos existentes en Europa. El eLearn Center estará especializado en el análisis del uso de las tecnologías para el aprendizaje y la formación, poniendo especial atención en la enseñanza superior y la formación continua. Su objetivo

es hacer de la UOC un referente internacional en investigación e innovación en e-learning a partir de su propia experiencia, así como contribuir a la innovación, la investigación, la formación especializada y la difusión en este campo.

El eLearn Center, dirigido por la vicerectora de Innovación de la UOC, Begoña Gros, lo componen tres grupos estables

de investigación y más de 30 profesores de todo el mundo que realizarán proyectos de innovación e investigación alrededor de tres líneas básicas: procesos de enseñanza y aprendizaje, organización y gestión del e-learning y recursos tecnológicos para el aprendizaje. Además, englobará una amplia oferta formativa en materia de aprendizaje virtual (como el máster de

Educación y TIC que ya imparte la Universidad), un programa de doctorado (doctorado de E-learning), cursos de posgrado, cursos a medida, etc. El programa de investigación 2009-2012 abarcará un período de cuatro años y se centrará en investigar las preocupaciones, las carencias y las posibles mejoras que, en la actualidad, rodean este tipo de aprendizaje.

The UOC has launched the first centre for innovation and e-learning in Spain, and one of just a handful in Europe. It is called the eLearn Center, and it specialises in analysing the use of technologies for learning and education, with a special focus on higher education and lifelong learning. The goal is to turn the UOC into

an international benchmark in research and innovation in e-learning based on its own experience, and to contribute to innovation, research, specialised training and dissemination in this field.

The eLearn Center, run by the UOC's Vice President for Innovation, Begoña Gros, is made up of standing research groups

and more than 30 professors from around the world who will conduct innovation and research projects around three basic strands: teaching and learning processes, organisation and management of e-learning and technological learning resources. It will also hold a wide range of virtual training activities including

the Master's in Education and ICT that the university already offers, a doctoral programme (Doctorate in E-learning), post-graduate courses, custom-designed courses and more. The 2009-2012 research programme will last four years and focuses on research into the current issues, shortcomings and possible improvements in this type of learning.

www.innovauoc.org/elearncenter

Innovació a la UOC

L'eLearn Center establirà xarxes de col·laboració amb altres centres, empreses i institucions líders en l'àmbit de l'aprenentatge; oferirà la formació en e-learning més avançada i adequada a les necessitats del futur; facilitarà la publicació dels resultats de les in-

vestigacions i projectes realitzats, i utilitzarà la innovació tecnològica de la UOC per garantir una experiència de treball, investigació i innovació motivadora. Així, es vol posar el centre a disposició del conjunt de la societat i dels professionals i xarxes de professionals interessats en aquest àmbit.

Innovación en la UOC

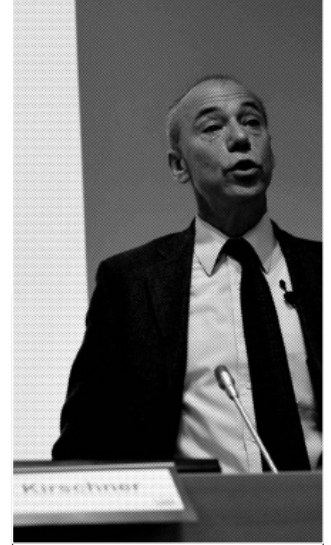
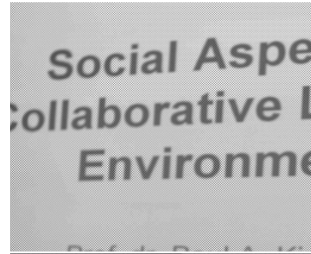
El eLearn Center creará redes de colaboración con otros centros, empresas e instituciones punteras en el ámbito del aprendizaje; ofrecerá la formación en e-learning más avanzada y adecuada a las necesidades del futuro; facilitará la publicación de los resultados de las investigaciones y proyectos

realizados y utilizará la innovación tecnológica de la UOC para garantizar una experiencia de trabajo, investigación e innovación motivadora. El objetivo es, por lo tanto, poner el centro a disposición del conjunto de la sociedad y de los profesionales y las redes de profesionales interesados en este ámbito.

Innovation at the UOC

The eLearn Center will set up cooperative networks with other centres, companies and leading educational institutions; it will offer more advanced e-learning training that better fits the future needs; it will facilitate publication of the results of the studies and projects

conducted; and it will use the UOC's technological innovation to guarantee a motivating working, research and innovation experience. The goal is to make the centre available both to society as a whole and to professionals and networks of professionals interested in this field.

La UOC treballa per reconèixer la formació virtual

La UOC trabaja para reconocer la formación virtual
The UOC is working to gain recognition for virtual education

Vídeo de la trobada / Video del encuentro (catalán) / Video of the gathering (Catalan) / www.youtube.com/watch?v=yfUwKk62nB4

Més de 1.000 docents col·laboradors de la UOC es van reunir el 14 de febrer a Barcelona amb el Consell de Govern per conèixer les línies estratègiques de la universitat per als pròxims anys. En el marc de la jornada, el vicerector de Política Universitària i Professorat, Josep Lladós, va anunciar que la UOC dissenyarà una metodologia per avaluar l'activitat que desenvolupa el professorat docent col·laborador i que aquests puguin tenir un re-

coneixement de la seva feina. Així mateix es treballa amb l'Agència Catalana de Qualitat Universitària, l'AQU, per aconseguir acreditar als 2.000 col·laboradors docents com a experts en formació virtual.

L'objectiu de la trobada era explicar la feina feta i les estratègies de futur. Algunes propostes passen per dotar de més protagonisme l'equip docent o la creació d'un nou màster o postgrau universitari d'entorns virtuals, adreçat especialment als docents de la UOC.

Más de 1.000 docentes colaboradores de la UOC se reunieron el 14 de febrero en Barcelona con el Consejo de Gobierno para conocer las líneas estratégicas para los próximos años. En el marco de esa jornada, el vicerrector de Política Universitaria y Profesorado, Josep Lladós, anunció que la UOC diseñará una metodología para evaluar la actividad que desarrollan y que les permita poder contar con un reconocimiento a su labor. Asimismo, se está

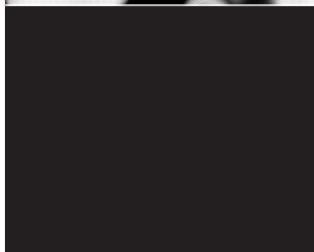
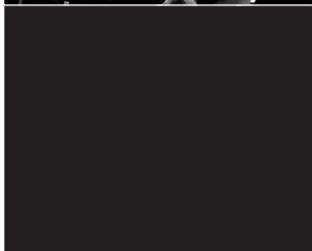
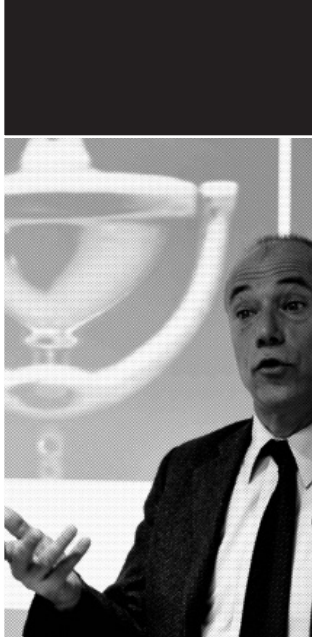
trabajando con la Agencia de Calidad Universitaria, la AQU, para acreditar a los 2.000 colaboradores docentes como expertos en formación virtual.

El objetivo del encuentro era explicar el trabajo realizado y las estrategias para el futuro. Algunas propuestas son dotar de más protagonismo al equipo docente o la creación de un nuevo máster y posgrado universitario de entornos virtuales, especialmente dirigido a los docentes de la UOC.

On the 14th of February, more than 1,000 educators affiliated with the UOC met with the Governing Council in Barcelona to learn about the university's strategic avenues for the forthcoming years. During this event, the Vice President of University Policy and Faculty, Josep Lladós, announced that the UOC was planning to design a methodology to evaluate the performance of the faculty affiliated with the university so that their efforts can gain recognition.

The UOC is also working with the Catalan Agency on University Quality, AQU, to accredit the 2,000 educators working with the university as experts in virtual education.

The goal of the gathering was to explain the efforts already underway as well as the future strategies. Some of the ideas include giving the faculty a more central role and creating a new Master's or university post-graduate course in virtual environments targeted especially at UOC educators.

Novetats tecnològiques en materials didàctics i al campus virtual

Novedades tecnológicas en materiales didácticos y en el campus virtual
 Technological novelties in teaching materials and the virtual campus

www.uoc.edu/portal/catala/la_universitat/tecnologia_uoc
www.uoc.edu/portal/castellano/la_universitat/tecnologia_uoc
www.uoc.edu/portal/english/la_universitat/tecnologia_uoc

Des d'aquest semestre els estudiants de la UOC tenen al seu abast la iniciativa *TRIA!*, una aposta per un material docent flexible i mòbil, capaç d'adaptar-se a les necessitats específiques de cada estudiant en cada situació. Aquesta tecnologia permet que els materials de més de 500 assignatures estiguin també disponibles per a llibre electrònic, audiollibre i videollibre. Així, per exemple, un estudiant pot aprofitar les hores

lliures d'un viatge de feina per estudiar a través d'un e-book.

D'altra banda, també es posa en marxa durant aquest semestre el nou entorn d'usuari del campus virtual, anomenat MyUOC (la meua UOC). Aquesta renovació permet nombroses opcions de personalització i configuració així com la integració de mòduls d'altres plataformes d'aprenentatge i d'aplicacions com iGoogle, Netvibes o Facebook.

Desde este semestre, los estudiantes de la UOC tienen a su alcance la iniciativa *TRIA!*, una apuesta por un material docente flexible y móvil, capaz de adaptarse a las necesidades específicas de cada estudiante en cada situación. Gracias a esta tecnología, los materiales de más de 500 asignaturas también están disponibles en libro electrónico, audiolibro y videolibro. Así, por ejemplo, un estudiante puede aprovechar las horas libres de un

viaje de trabajo para estudiar por medio de un e-book.

Por otro lado, durante este semestre también se pondrá en marcha el nuevo entorno de usuario del campus virtual, bautizado como MyUOC (Mi UOC). Esta renovación permite acceder a un buen número de opciones de personalización y configuración, así como integrar módulos de otras plataformas de aprendizaje y de aplicaciones como iGoogle, Netvibes o Facebook.

Starting this term, UOC students may now use the *TRIA!* initiative, whose aim is to make available flexible, mobile teaching materials that can be adapted to the special needs of each student in each situation. This technology enables the materials for more than 500 courses to be made available by e-book, audio book or video book. In this way, for example, a student could take advantage of their free

time on a business trip to study using an e-book.

Likewise, during this term a new user environment on the virtual campus will be set up called MyUOC. This novel feature has a host of options for customizing and settings, and modules from other learning platforms and applications like iGoogle, Netvibes and Facebook can be integrated into it.

Durant cinc anys, del 2003 al 2008, Louise Bertrand va dirigir Télé-université del Quebec, Téluc, una de les universitats pioneres en l'educació a distància al Canadà. Bertrand és una entusiasta dels avenços tecnològics i de les enormes possibilitats que ofereixen als nous models de formació en xarxa de la societat del coneixement. Ara gaudeix d'un any sabàtic per poder viatjar, fer conferències i preparar el seu proper llibre, un estudi sobre l'evolució de la universitat a distància. També col·labora amb la rectora de la UOC, Imma Tubella, en una investigació sobre com hauria d'adaptar-se la universitat als anomenats *nadius digitals*, joves menors de 25 anys que ja han nascut en un món digital.

“LA ENSEÑANZA VIRTUAL NO TIENE LÍMITES”

Durante cinco años, entre 2003 y 2008, Louise Bertrand ha dirigido Télé-université de Quebec, Téluc, una de las universidades pioneras en la educación a distancia en Canadá. Bertrand es una entusiasta de los avances tecnológicos y de las enormes posibilidades que brinda a los nuevos modelos de formación en red de la sociedad del conocimiento. Ahora disfruta de un año sabático para poder viajar, dar conferencias y preparar su próximo libro, un estudio sobre la evolución de la universidad a distancia. También está colaborando con la rectora de la UOC, Imma Tubella, en una investigación sobre cómo la universidad debería de adaptarse a los llamados *nativos digitales*, jóvenes menores de 25 años que han nacido ya en un mundo digital.

“VIRTUAL EDUCATION HAS LIMITLESS POSSIBILITIES”

For five years, between 2003 and 2008, Louise Bertrand directed Télé-université de Québec, Téluc, one of the pioneering universities in distance learning in Canada. Bertrand is enthusiastic about technological advances and the tremendous possibilities they offer to the new models of online learning in the knowledge society. Currently, she is taking advantage of a sabbatical year to travel, give lectures, and work on her forthcoming book, a study of the development of distance learning in higher education. She is also working with the President of the UOC, Imma Tubella, on research into how universities should adapt themselves for the so-called *digital natives*: under 25s who were born into the digital age.

ENTREVISTA/ LOUISE BERTRAND “L'ENSENYAMENT VIRTUAL NO TÉ LÍMITS”

PER GLORIA ZORRILLA

Després de passar uns mesos a Barcelona, com valora la UOC? És una universitat molt dinàmica i amb la grandària justa. Hi ha universitats molt grans que, a causa de la magnitud que tenen, els costa molt avançar. El que és interessant de la UOC és que és prou gran com perquè se la tingui en compte però no tant com per paraitzar-se i no poder avançar. També crec que és molt interessant el compromís i el suport del govern de Catalunya. Fa quinze anys, la Generalitat va decidir que volia fer una universitat virtual. El compromís polític és molt important per impulsar un projecte com aquest. Nosaltres vam tenir una mica de suport polític al començament, però no vam tenir mai l'autonomia ni el marge de maniobra de la UOC. Per a mi, les universitats més grans no són sempre les millors.

Quines diferències ha trobat amb Télúq? Es tracta de dues universitats amb molts punts en comú, com ara la manera de funcionar

Tras pasar unos meses en Barcelona, ¿cómo valora la UOC? Es una universidad muy dinámica y con el tamaño justo. Hay universidades muy grandes a las que, por su dimensión, les cuesta mucho avanzar. Lo interesante de la UOC es que es lo suficientemente grande como para ser tenida en cuenta pero no tanto como para anquilosarse y no poder avanzar. También veo muy interesante el compromiso y el apoyo del gobierno de Cataluña. Hace quince años, la Generalitat decidió que quería hacer una universidad virtual. El compromiso político es muy importante para impulsar un proyecto así. Nosotros tuvimos un poco de apoyo político al principio, pero nunca la autonomía y el margen de maniobra de la UOC. Para mí, las universidades más grandes no son siempre las mejores.

¿Qué diferencias ha encontrado con Télúq? Son dos universidades con muchos puntos en común, como por ejemplo, la manera

After spending a few months in Barcelona, what do you think of the UOC? It's a very dynamic university and it's the perfect size. There are very large universities which have difficulty moving forward due to their size. The interesting thing about the UOC is that it is big enough to be taken seriously but not so big that it stands still. The commitment and support of the Catalan Government is also significant. Fifteen years ago the Generalitat decided that it wanted to create a virtual university. Political commitment is extremely important in pushing through a project like this. At Télúq, we had a little political support at the beginning, but not the independence and flexibility that the UOC has had. In my opinion, the biggest universities aren't always the best.

How does it differ from Télúq? The two universities have many things in common, like the way tutors work, but also some differences. The

amb tutors, i algunes diferències. La UOC és molt més jove i va néixer amb la vocació de ser exclusivament una universitat virtual. La Télúq, en canvi, va començar fa 37 anys, a partir de la Universitat del Quebec a Montreal (UQAM), i ha evolucionat molt amb les noves tecnologies: abans, les consultes dels alumnes eren per telèfon i per correu postal. Tenim uns 18.000 estudiants a l'any. De tots ells, un 90% són gent treballadora i un 70% són dones. L'edat dels estudiants es va reduint amb els anys. Fins l'any 2000, la mitjana era de 40 anys i ara és de 32 o 33. La majoria són de la regió de Montreal i de l'àrea del Quebec. Són gent que té un accés fàcil als campus físics però, per qüestions d'horari, pels fills o per la seva situació familiar prefereixen estudiar en una universitat virtual.

Amb la seva experiència d'anys, pot pronosticar com serà el futur de la universitat no presencial? Fa quatre o cinc anys vam voler establir

>>

de funcionar con tutores, y algunas diferencias. La UOC es mucho más joven y nació con la vocación de ser sólo y exclusivamente una universidad virtual. La Télúq, sin embargo, empezó hace 37 años, a partir de la Universidad de Quebec en Montreal (UQAM), y ha evolucionado enormemente con las nuevas tecnologías: antes las consultas de los alumnos eran por teléfono y por correspondencia. Tenemos unos 18.000 estudiantes al año. De ellos, un 90% son gente trabajadora y un 70% son mujeres. La edad de los estudiantes se va reduciendo con los años. Hasta el año 2000, la media era de 40 años, y ahora está en 32 o 33. La mayoría provienen de la región de Montreal y el área de Quebec. Son gente que tiene fácil acceso a los campus físicos pero, por horarios, hijos o situación familiar prefieren estudiar en una universidad virtual.

Tras sus años de experiencia, ¿puede pronosticar cómo será en

>>

UOC is much younger and was created solely as a virtual university. Télúq however, was founded 37 years ago, as part of the University of Quebec in Montreal (UQAM) and has developed greatly as a result of new technology: previously tutorials with students took place by telephone or letter. There are 18.000 students each year. Of those, 90% are in employment and 70% are women. The average age of students goes down each year. Until the year 2000 the average age was 40, now it's 32 or 33. The majority come from the Montreal region and the province of Quebec. They are people who have access to a physical campus, yet, due to their hours, children or other family commitments, prefer to study at a virtual university.

With your background, can you predict what the future of the online university will be? Four or five years ago, in Quebec, we wanted to introduce bimodal or blended courses, ones which combined ele-

>>

“No crec que la universitat física desaparegui: els joves necessiten un lloc per socialitzar-se”

≤≤

al Quebec un sistema bimodal, és a dir, que barrejava el sistema a distància i el presencial. Eren cursos híbrids: l'estudiant venia tres o quatre vegades per semestre al campus, parlava amb els seus professors, marcaven plegats les línies d'estudi i després ell continuava estudiant a casa. Així veig el futur de la universitat no presencial: una barreja que aprofiti els avantatges d'ambdós sistemes. Com a mestres, és la nostra obligació enriquir al màxim l'experiència dels estudiants.

Creu que pot desaparèixer la universitat com la coneixem actualment? No crec que la universitat física desaparegui: els joves necessiten un lloc per socialitzar-se, i també els professors. Necessitem un lloc físic on anar, però això no vol dir que calgui anar-hi cada dia, sinó que utilitzarem el campus d'una altra manera.

Veus obstacles a l'ensenyament en línia? És evident que, de moment, la universitat virtual no abasta totes les necessitats dels estudiants. Hi

“No creo que desaparezca la universidad física, los jóvenes necesitan un lugar donde socializar”

≤≤

el futuro la universidad no presencial? Hace cuatro o cinco años en Quebec quisimos establecer un sistema bimodal, es decir, que mezclaba los sistemas a distancia y presencial. Eran cursos híbridos, el estudiante venía tres o cuatro veces al semestre al campus, hablaba con sus profesores, establecían conjuntamente las líneas de estudio y luego seguía estudiando en su casa. Así veo el futuro de la universidad no presencial, una mezcla donde se tomen las ventajas de ambos sistemas. Es nuestra obligación como maestros enriquecer al máximo la experiencia de los estudiantes.

“I don't think the physical university will disappear: young people need a place to socialise”

≤≤

ments of distance and attendance. These were hybrid courses. The student came on campus three or four times a semester and talked to his or her lecturers. Together they decided what the student would study from home. That's how I see the future of the online university: a mixture which takes the best of each system. It's our

ha activitats que funcionen millor amb les classes presencials, però les coses estan canviant. Ja hi ha laboratoris virtuals que funcionen molt bé. I en algunes disciplines, com psicologia, que abans semblava molt difícil d'ensenyar a distància, s'ha avançat i tenen molt d'èxit. Tinc un col·lega que està desenvolupant una investigació sobre les possibilitats que ofereix el món virtual als psicòlegs. Per exemple, fer una consulta mitjançant Skype pot tenir avantatges. El pacient es troba molt més còmode i segur a casa seva i pot interrelacionar millor amb el terapeuta. Crec que és molt interessant experimentar amb les dues possibilitats, i no crec que l'ensenyament virtual tingui límits.

Com a professora, quines diferències veu entre fer classes presencials i virtuals? Per a mi, les noves tecnologies són fantàstiques i fan que moltes coses siguin possibles... Donen accés a gent que abans no hauria pogut estudiar mai i milloren molt la qualitat de

¿Cree que puede desaparecer la universidad tal y como la conocemos hoy en día? No creo que desaparezca la universidad física. Los jóvenes necesitan un lugar para socializar, igual que los profesores. Necesitamos un lugar físico adonde ir, lo cual no significa que tengamos que ir cada día, pero sí un campus que usaremos de una manera diferente.

¿Ve obstáculos en la enseñanza en línea? Es evidente que, de momento, la universidad virtual no cubre todas las necesidades de los estudiantes. Hay actividades que funcionan mejor en las presenciales, pero las cosas están cambiando. Ya existen laboratorios virtuales que funcionan muy bien. Y en disciplinas, como psicología, que antes parecían difíciles de enseñar a distancia, ahora se ha avanzado y tienen mucho éxito. Tengo un colega que está realizando una investigación acerca de las posibilidades que ofrece el mundo virtual para los psicólogos. Por ejemplo, hacer una consulta a través de Skype puede

duty as educators to make the students' experience as enriching as possible.

Do you think that university as we know it today will disappear? I don't think the physical university will disappear: young people need a place to socialise, as do the academic staff. We need a physical place to go to, which doesn't mean we need to go everyday, but we do need a campus, although we will use it in a different way.

Do you see obstacles to online education? Obviously, virtual university doesn't currently meet all students' needs. There are areas that work better in a physical university, but things are changing. There are now virtual laboratories which work very well. Also, in subjects such as psychology, which previously seemed difficult to deliver via distance learning, things have moved on and such subjects are now very successful. One of my colleagues is researching the possibility of

l'ensenyament. Els professors d'una universitat virtual han d'estar molt interessats en els aspectes pedagògics. Han de preparar les classes amb molta cura i no poden improvisar a l'aula. Cal que t'agradi aquesta manera de fer classe i que no trobis a faltar l'aula física. Actualment, gràcies a internet, la relació amb l'alumne és individual. Mitjançant el correu electrònic els estudiants fan preguntes que abans no s'atreuen a formular a classe. Aquest fet ajuda la interrelació entre el professor i l'alumne i l'enriqueix. No sóc gens nostàlgica, ben al contrari, m'agrada veure gent jove millorant i utilitzant les noves tecnologies.

Les noves tecnologies han revolucionat la societat del coneixement, com ho viu? En el món universitari estem vivint un moment molt interessant i hi haurà canvis significatius a curt termini. En comptes de tenir-ne por, hem d'aprofitar-los. Les noves tecnologies no són

tener sus ventajas. El paciente se siente mucho más cómodo y seguro en su propia casa y se puede interrelacionar mejor con su terapeuta. Creo que es muy interesante experimentar con las dos posibilidades y no veo límites para la enseñanza virtual.

Como profesora, ¿qué diferencias ve entre dar clases presenciales o virtuales? Para mí, las nuevas tecnologías son fantásticas y hacen que tantas cosas sean posibles... Dan acceso a gente que antes nunca hubiera podido estudiar y mejoran muchísimo la calidad de la enseñanza. Los profesores de una universidad virtual tienen que estar muy interesados en los aspectos pedagógicos. Tienen que preparar las clases con sumo cuidado y no pueden improvisar en un aula. Te tiene que gustar esta manera de dar clase y no echar de menos el aula física. Hoy en día, gracias a internet, la relación con el alumno es individual. A través del correo electrónico los estudiantes hacen

offering the virtual world to psychologists. To hold a consultation via Skype, for example, could be advantageous. The patient would feel comfortable and secure in his or her own home and could therefore relate better to the therapist. I think it's good to experiment with both methods. I believe virtual education has limitless possibilities.

As a lecturer, what differences are there between teaching online and in person? I find new technology amazing, it makes so many things possible... It gives access to a university education to people who would not previously have been able to study. It has also dramatically improved the quality of teaching as academic staff at a virtual university need to be extremely interested in the subject of education and learning. They have to prepare their classes with great care and can't just improvise in the classroom. You have to like this way of delivery and not miss the actual classroom. These days, thanks to

una amenaça sinó un avantatge. Cal ser entusiastes i positius, ja que ens aporten infinites possibilitats. Ha estat molt satisfactori per a mi treballar per a la UOC i m'encantaria tornar. És molt interessant per a una nord-americana com jo ser a Europa. Em dóna una certa distància i puc veure les coses amb uns altres ulls. ■

preguntas que antes no se atrevían a formular en clase. Esto ayuda a la interrelación entre profesor y alumno y la enriquece. No soy nada nostálgica, al contrario, me gusta ver gente joven mejorando y usando las nuevas tecnologías.

Las nuevas tecnologías han revolucionado la sociedad del conocimiento, ¿cómo vive este hecho? En el mundo universitario estamos viviendo un momento muy interesante y habrá cambios significativos a corto plazo. En vez de temerlos, tenemos que aprovecharlos. Las nuevas tecnologías no son una amenaza sino una ventaja. Hay que ser entusiastas y positivos, ya que nos brindan infinitas posibilidades. Para mí ha sido muy satisfactorio trabajar para la UOC y me encantaría volver. Es muy interesante para una norteamericana como yo estar en Europa. Me da cierta distancia y puedo ver las cosas con otros ojos. ■

Internet, relationships with students are on a one-to-one basis. They ask questions by email that they previously wouldn't have dared raise in a lecture. This enriches the way students and faculty relate to each other. I don't miss the way we used to do things: on the contrary, I'm pleased to see young people doing well using new technology.

New technology has revolutionised the world of education, how has this affected you? In the academic world we are living in interesting times and there will be significant changes in the short term. Instead of being afraid of them, we need to embrace them. New technology isn't a threat but an opportunity. We need to be positive and enthusiastic, as it offers us infinite possibilities. I have thoroughly enjoyed working for the UOC and I'd love to come back. It's fascinating for a North American like me to be in Europe. It's allowed me to step back and to look at things from a different perspective. ■

OFERTA FORMATIVA/

Graus (estudis adaptats a l'EEES)

La unificació d'un sistema d'educació universitària a tot Europa ha obligat totes les universitats a adaptar-se al nou model educatiu. Des del curs 2008-2009, la UOC imparteix tres graus homologats pel Consell d'Universitats, que aplega representants del Ministeri de Ciència i Innovació i de totes les universitats de l'Estat.

- Dret
- Humanitats
- Psicologia

Titulacions homologades

(diplomatures, llicenciatures i enginyeries)

- Ciències Empresarials
- Turisme
- Enginyeria d'Informàtica
- Enginyeria Tècnica d'Informàtica de Gestió
- Enginyeria Tècnica d'Informàtica de Sistemes
- Eng. Tècn. de Telecomunicació, especialitat de Telemàtica
- Graduat en Multimèdia (títol propi)
- Dret
- Filologia Catalana
- Humanitats
- Psicologia
- Administració i Direcció d'Empreses (2n cicle)
- Ciències del Treball (2n cicle)
- Comunicació Audiovisual (2n cicle)
- Documentació (2n cicle)
- Investigació i Tècniques de Mercat (2n cicle)
- Psicopedagogia (2n cicle)
- Publicitat i Relacions Públiques (2n cicle)
- Estudis de l'Àsia Oriental (2n cicle)
- Estudis de Ciències Polítiques i de l'Administració (2n cicle)

Doctorat

- Doctorat sobre la Societat de la Informació i el Coneixement

Institut Internacional de Postgrau

L'Institut Internacional de Postgrau (IIP) aplega l'oferta formativa de postgrau i formació contínua de la UOC, basada en la qualitat, orientada al món professional i amb una visió internacional.

El curs 2008-2009, la Universitat Oberta de Catalunya imparteix quatre màsters universitaris adaptats a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES):

- Màster oficial d'Educació i TIC (e-learning)
- Màster oficial de Societat de la Informació i el Coneixement
- Màster oficial de Programari Lliure
- Màster oficial de Prevenció de Riscos Laborals

La UOC imparteix més de **200 postgraus i màsters**, que es distribueixen en els següents àmbits de coneixement:

- Economia i empresa
- Global Executive Education
- Turisme
- Informàtica, multimèdia i telecomunicació
- Educació i TIC (e-learning)
- Dret i ciències polítiques
- Gestió de la ciutat i urbanisme
- Cooperació humanitària, pau i sostenibilitat
- Ciències de la salut
- Sistemes alimentaris i societat
- Humanitats
- Llengües i cultures
- Estudis àrabs i islàmics
- Comunicació i informació

@teneu universitari: Dóna la possibilitat de matricular-se i cursar assignatures independents sense cap tipus de requisits previs. Es pot escollir entre més de 400 assignatures que s'ofereixen als diferents estudis a les mateixes aules que la resta d'estudiants i amb els mateixos recursos didàctics. La iniciativa parteix del concepte de l'estudiant oient de les universitats presencials.

Universitat Oberta d'Estiu i Cursos d'Hivern: Ofereixen propostes organitzades en diferents àmbits de coneixement que abracen des de l'economia fins a la informàtica, la nutrició o la societat de la informació.

Programa de viatges: Formació específica i especialitzada sobre destinacions, països i cultures del món i sobre el mateix fet de viatjar.

Seminaris: Més orientats al món professional; s'ofereixen per millorar aptituds i competències relacionades amb el terreny laboral.

Cursos de Català Obert: Diferents nivells que preparen l'estudiant per superar les proves interuniversitàries per obtenir els certificats oficials de coneixements de llengua catalana homologats per la Generalitat de Catalunya.

EducaciOnline

- Curs d'accés a la universitat per a > 25 anys
- Cursos de formació superior per a professionals

www.educacionline.com

Grados (Estudios adaptados al EEES)

La unificación del sistema de educación universitaria en toda Europa ha obligado a las universidades a adaptarse al nuevo modelo educativo. Desde el curso 2008-2009, la UOC imparte tres grados homologados por el Consejo de Universidades, que reúne a representantes del Ministerio de Ciencia e Innovación y de todas las universidades del Estado.

- Derecho
- Humanidades
- Psicología

Titulaciones homologadas (diplomaturas, licenciaturas e ingenierías)

- Ciencias Empresariales
- Turismo
- Ingeniería de Informática
- Ingeniería Técnica de Informática de Gestión
- Ingeniería Técnica de Informática de Sistemas
- Ing. Téc. de Telecomunicaciones, especialidad en Telemática
- Graduado en Multimedia (título propio)
- Derecho
- Filología Catalana
- Humanidades
- Psicología
- Administración y Dirección de Empresas (2º ciclo)
- Ciencias del Trabajo (2º ciclo)
- Comunicación Audiovisual (2º ciclo)
- Documentación (2º ciclo)
- Investigación y Técnicas de Mercado (2º ciclo)
- Psicopedagogía (2º ciclo)
- Publicidad y Relaciones Públicas (2º ciclo)
- Estudios del Asia Oriental (2º ciclo)
- Estudios de Ciencias Políticas y de la Administración (2º ciclo)

Doctorado

- Doctorado sobre la Sociedad de la Información y el Conocimiento

Instituto Internacional de Posgrado

El Instituto Internacional de Posgrado (IIP) concentra la oferta formativa de posgrado y formación continua de la UOC, basada en la calidad, orientada al mundo profesional y con un enfoque internacional.

Durante el curso 2008-2009, la Universitat Oberta de Catalunya imparte cuatro másteres universitarios adaptados al Espacio Europeo de Enseñanza Superior (EEES):

- Máster oficial de Educación y TIC (*e-learning*)
- Máster oficial de Sociedad de la Información y el Conocimiento
- Máster oficial de Software Libre
- Máster oficial de Prevención de Riesgos Laborales

La UOC imparte más de **200 posgrados y másteres**, que se distribuyen en las áreas de conocimiento siguientes:

- Economía y empresa
- Global Executive Education
- Turismo
- Informática, multimedia y telecomunicación
- Educación y TIC (*e-learning*)
- Derecho y Ciencias Políticas
- Gestión de la ciudad y urbanismo
- Cooperación humanitaria, paz y sostenibilidad
- Ciencias de la salud
- Sistemas alimentarios y sociedad
- Humanidades
- Lenguas y culturas
- Estudios árabes e islámicos
- Comunicación e información

@teneo universitario: Da la posibilidad de matricularse y cursar asignaturas independientes sin ningún tipo de requisitos previos. Se puede elegir entre más de 400 asignaturas que se imparten en los diferentes estudios y cursarlas en las mismas aulas y con los mismos recursos didácticos que el resto de estudiantes. La iniciativa se inspira en el concepto del estudiante oyente de las universidades presenciales.

Universitat Oberta de Verano y Cursos de Invierno: Ofrecen propuestas organizadas en diferentes áreas de conocimiento, que abarcan desde la economía hasta la informática, la nutrición o la sociedad de la información.

Programa de viajes: Formación específica y especializada sobre destinos, países y culturas del mundo, y sobre el hecho mismo de viajar.

Seminarios: Más orientados al mundo profesional, se ofrecen para mejorar aptitudes y competencias relacionadas con el terreno laboral.

Cursos de Catalán Abierto: Diferentes niveles que preparan al estudiante para superar las pruebas interuniversitarias para la obtención de los certificados oficiales de conocimiento de lengua catalana homologados por la Generalitat de Catalunya.

EducaciOnline

- Curso de acceso a la universidad para > 25 años
- Cursos de Formación Superior para profesionales.

www.educacionline.com

DEGREES OFFERED/

Bachelor's (degree programmes adapted to the EHEA)

The unification of the educational systems throughout all of Europe has required universities to adapt to the new educational model. Since the academic year 2008-09, UOC has offered three degree programmes approved by the Council of Universities, which includes representatives from the Ministry of Science and Innovation and all the universities in the country.

- Law
- Humanities
- Psychology

Approved degrees

(diplomas, Bachelor's and engineering degrees)

- Business Sciences
- Tourism
- Computer Engineering
- Technical Engineering in Computer Management
- Technical Engineering Computer Systems
- Technical Engineering in Telecommunications, speciality in Telematics
- Multimedia Studies (in-house degree)
- Law
- Catalan Language and Literature
- Humanities
- Psychology
- Business Administration and Management (2nd cycle)
- Labour Sciences (2nd cycle)
- Audiovisual Communication (2nd cycle)
- Documentation (2nd cycle)
- Market Research and Techniques (2nd cycle)
- Educational Psychology (2nd cycle)
- Advertising and Public Relations (2nd cycle)
- East Asian Studies (2nd cycle)
- Political Science and Public Administration (2nd cycle)

Doctorates

- PhD on the Information and Knowledge Society

International Graduate Institute

The International Graduate Institute (abbreviated IIP) encompasses all the graduate and continuing education programmes of the UOC and offers students quality online training oriented towards the working world with an international vision.

In the academic year 2008-09, the Open University of Catalonia offered four university Master's programmes adapted to the European Higher Education Area (EHEA):

- Official Master's in Education and ICT (E-learning)
- Official Master's in the Knowledge and Information Society
- Official Master's in Free and Open Source Software Technology
- Official Master's in Workplace Risk Prevention

The UOC teaches **more than 200 graduate and Master's programmes** in the following fields:

- Economics and Business
- Global Executive Education
- Tourism
- IT, Multimedia and Telecommunications
- Education and ICT (E-learning)
- Law and Political Science
- City Management and Urban Planning
- Humanitarian Cooperation, Peace and Sustainability
- Health Sciences
- Food Systems and Society
- Humanities
- Languages and Cultures
- Arab and Islamic Studies
- Communication and Information

@tenu universitari: This gives students the option of registering for and taking independent courses without any type of prerequisite. This system allows students to choose from among more than 400 courses that are being offered in the different degree programmes in the same classes as the other students and using the same teaching materials. The initiative is based on the idea of the student who audits university classes.

Virtual Summer School and Winter Courses: Courses organised in different fields that span everything from economics to IT, nutrition and the information society.

Travel Programme: Specific, specialised training on destinations, countries and cultures of the world and on the act of travelling.

Seminars: To improve skills and competences related to the workplace.

Open Catalan Courses: Different levels to prepare students to pass the inter-university tests needed to earn the official Catalan certificates approved by the Generalitat de Catalunya.

EducaciOnline

- University entrance courses for > 25 years
- Higher training courses for professionals.

www.educacionline.com

Titulacions homologades / Titulaciones homologadas / Approved degrees /

curs inicial	Estudiants / Estudiants / Estudiants /	
95/96	Ciències Empresarials	7.257
	Psicopedagogia	1.377
96/97	Dret	3.153
	Humanitats	1.613
97/98	ET Informàtica de Sistemes	2.280
	ET Informàtica de Gestió	1.795
98/99	ADE	1.464
	Filologia Catalana	490
99/00	Documentació	595
00/01	Psicologia	2.775
01/02	Ciències del Treball	1.255
	Enginyeria Informàtica	741
	Ciències Polítiques	377
02/03	Comunicació Audiovisual	482
	Inv. i Tècniques de Mercat	800
	Turisme	1.120
03/04	Estudis de l'Àsia Oriental	542
05/06	Publicitat i Relacions Públiques	824
	ET Telecomunicacions	778
Adaptades a l'EEES		
08/09	Dret	904
	Psicologia	1.576
	Humanitats	505
TOTAL		32.703

Títol / Título / Degree /

Màsters universitaris	Estudiants
Màster en Societat de la Informació	317
Màster en Programari Lliure	331
Màster en E-Learning	395
Màster en Prevenció de Riscos Laborals	171
TOTAL	1.214

El professorat de la UOC / El profesorado de la UOC / Professors at the UOC /

Curs	Professorat propi	Docents col·laboradors
01/02	94	1.113
02/03	126	1.438
03/04	129	1.747
04/05	135	1.967
05/06	139	1.969
06/07	153	1.952
07/08	187	2.043

TOTAL ESTUDIANTS

38.641

INSTITUT INTERNACIONAL DE POSTGRAU

Màsters universitaris 1.214 / Màsters propis 166 / Postgraus 428 / Especialitzacions 477 / Actualitzacions 64 /
Universitat d'Hivern 1.348 / Formació a mida 2.000 / Ateneu universitari 1.677

DOCTORAT 116

ALUMNI/ Graduats i docents, una història de vegades compartida

PER ELENA MELLADO

El nombre de graduats i graduades de la UOC se situa ja en 17.500 i molts d'ells, d'alguna manera, continuen vinculats a la universitat. S'acaba de posar en marxa UOC Alumni, una xarxa de persones que tenen en comú la formació a la UOC i el desig de continuar el seu desenvolupament personal, acadèmic i professional. D'entre tots ells, però, en destaca un perfil molt concret: aquells que han passat a ser tutors o consultors. En total ja en són 298. Han apostat per la formació al llarg de la vida, el desenvolupament personal i la docència i, pel fet de ser graduats, són *alumni*, i comparteixen, gràcies a aquesta xarxa, la seva experiència i inquietuds.

El número de graduados y graduadas de la UOC se sitúa ya en los 17.500 y, en cierto sentido, muchos de ellos siguen vinculados a la universidad. Acaba de nacer UOC Alumni, una red de personas que comparten el hecho de haberse formado en la UOC y el deseo de continuar con su desarrollo personal, académico y profesional. Entre todos ellos destaca, sin embargo, un perfil muy concreto: aquellos que han pasado a ser tutores o consultores. En total, suman ya 298. Han apostado por la formación a lo largo de la vida, el desarrollo personal y la docencia y, por el hecho de ser graduados, son *alumni*, y comparten, gracias a esta red, su experiencia y sus inquietudes.

The UOC now has around 17,500 graduates, and many of them remain linked to the university. Recently, UOC Alumni was launched, a network of people who share the fact that they all studied at the UOC and want to continue their personal, academic and professional development. However, among all of them there is one very specific profile: those who have become teachers or consultants. There is a total of 298 of them, who have opted for lifelong learning, personal development and teaching. Plus, since they graduated from the UOC, they are *alumni* and can share their experiences and interests via this network.

David de Las Heras ja fa més de sis anys que és membre de la Comunitat UOC. Va estudiar Psicopedagogia i un cop va acabar els estudis va preferir no desvincular-se'n. Després de presentar el seu currículum, va ser acceptat com a tutor: "Volia formar part de l'equip docent de la UOC, ja que valoro molt l'excel·lència de la seva metodologia i els seus materials de primera línia". A més de les tasques com a tutor, David forma part de UOC Alumni des que es va graduar. Hi espera trobar una plataforma d'actualització i formació contínua i un espai per promoure les relacions. "Alumni tindrà èxit ja que és una xarxa que t'aporta molta riquesa", opina.

David de Las Heras hace ya más de seis años que es miembro de la Comunidad UOC. Estudió Psicopedagogía y, una vez acabados los estudios, prefirió no desvincularse de la institución. Tras presentar su currículum, lo aceptaron como tutor: "Quería formar parte del equipo docente de la UOC, pues valoro mucho la excelencia de su metodología y sus materiales punteros". Además de su labor como tutor, David forma parte de UOC Alumni desde que se graduó. Espera encontrar ahí una plataforma de actualización y formación continua, así como un espacio para fomentar las relaciones. "Alumni tendrá éxito ya que es una red que te aporta mucha riqueza", opina.

David de Las Heras has been a member of the UOC community for six years now. He studied Psychopedagogy, and once he finished his degree he decided not to break his ties with the university. After submitting his CV, he was accepted as a tutor. "I wanted to be part of the UOC teaching team because I had an outstanding experience with its methodology and first-rate materials". In addition to his job as a tutor, David has been a member of UOC Alumni ever since he graduated. With UOC Alumni he hopes to find a platform for constantly keeping up-to-date with new developments and training, as well as a venue for promoting relations. "UOC Alumni

Maria del Carmen Bañuelos es va graduar en Ciències del Treball l'any 2004 i des de llavors ha continuat estudiant. Per a ella, la UOC ha estat molt important, ja que li ha permès ser professora de la universitat presencial i virtual i fer bones amistats. Actualment és consultora, continua amb els estudis i també forma part d'Alumni. "És una gran plataforma de *networking* activa i viva mitjançant la qual tots ens podem enriquir", explica.

Ja quan estudiava Ciències del Treball a la UOC, **Eduard Plana** aspirava a ser professor, perquè sempre li havia interessat la docència. Actualment, Eduard és consultor i se'n sent molt sa-

Maria del Carmen Bañuelos se graduó en Ciencias del Trabajo en 2004, y desde entonces ha seguido estudiando. Para ella, la UOC ha sido muy importante ya que le ha permitido ser profesora de la universidad presencial y virtual y hacer buenas amistades. En la actualidad es consultora, prosigue con sus estudios y también forma parte de Alumni. "Es una gran plataforma de *networking* activa y viva, y con la que todos podemos aprender", explica.

Ya mientras estudiaba Ciencias del Trabajo en la UOC, **Eduard Plana** aspiraba a ser profesor, porque siempre le había interesado la docencia. Actualmente, Eduard es consultor y se sien-

will be successful because it is a network with a great deal of added value", he believes.

Maria del Carmen Bañuelos graduated from the Labour Sciences programme in 2004, and since then she has never stopped studying. The UOC has been very important for her because it has enabled her to become a professor and make lasting friendships. Currently she works as a consultant, is pursuing further education and is a member of UOC Alumni. "This is a great platform for active, lively networking which can enrich all of us"

When he was a student the UOC's Labour Sciences programme, **Eduard Plana** aspired to becoming a professor since he had always been

Graduados y docentes, una historia en ocasiones compartida

Graduates and educators, at times one and the same

tisfet: “Puc compartir els coneixements que en el seu dia em va aportar la universitat”, explica. “Alumni et permet continuar formant-te, ja que pel fet de ser graduat pots trobar descomptes i estar informat de les novetats en cursos professionals”, afegeix.

Daniel Celis és de Las Palmas de Gran Canaria, graduat en Ciències del Treball i actual consultor. Un cop acabats els estudis, va seguir en contacte amb la UOC, “perquè em permetia continuar desenvolupant-me com a consultor”. Opina que el projecte Alumni és “una iniciativa fantàstica que s’ha de potenciar” i en la qual tothom ha de col·laborar.

te muy satisfecho con ello: “Puedo compartir los conocimientos que en su día me aportó la universidad”, explica. “Alumni te permite seguir formándote ya que, siendo graduado, puedes acceder a descuentos y estar al corriente de las novedades en cursos profesionales”, añade.

Daniel Celis es de Las Palmas de Gran Canaria, graduado en Ciencias del Trabajo y, en la actualidad, consultor. Tras acabar sus estudios, siguió en contacto con la UOC “porque me permitía continuar formándome como consultor”. Considera que el proyecto Alumni es “una iniciativa fantástica que hay que potenciar” y en la que todo el mundo debe poner su granito de arena.

interested in teaching. Now he is a consultant and is highly satisfied with his career because “I can share the knowledge gained at the university,” he says. “UOC Alumni makes it possible to keep learning, and as a graduate you get discounts and are kept abreast of all the new professional courses,” he adds.

Daniel Celis is from Las Palmas in the Canary Islands. He also earned a degree in Labour Sciences and is working as a consultant. After he finished his degree, he kept in touch with the UOC “because it enables me to keep developing as a consultant.” He believes that the UOC Alumni project “is a great initiative worth promoting”.

David Campos

Més de 1.000 docents col·laboradors de la UOC es van reunir a Barcelona el 14 de febrer passat, entre els quals els graduats entrevistats en aquest article / Más de 1.000 docentes colaboradores de la UOC se reunieron en Barcelona el pasado 14 de febrero, entre ellos estaban los graduados entrevistados en este artículo / On the 14th of February of this year more than 1,000 of the UOC's affiliated teachers met in Barcelona, among them the graduates interviewed for this article /

WEB/

IDP: Les transformacions del Dret i la Política en la Societat de la Informació

PER AGUSTÍ CERRILLO I MARTÍNEZ

(Director dels Estudis de Dret i Ciència Política / Director de los Estudios de Derecho y Ciencia Política / [Director of the Law and Political Science programme](#))

IDP. Revista d'Internet, Dret i Política és una publicació electrònica de periodicitat semestral impulsada pels Estudis de Dret i Ciència Política de la UOC que té com a objectiu la comunicació i la divulgació científica de treballs de recerca, anàlisi i investigació sobre els reptes i les qüestions que les tecnologies de la informació i la comunicació plantegen al dret, la ciència política i l'administració pública. Igualment, IDP pretén ser una plataforma de reflexió i discussió sobre el contingut i abast dels canvis que les TIC comporten en aquests àmbits, com ara la democràcia i la participació electrònica, les dades personals, la propietat intel·lectual, la llibertat d'expressió a la xarxa, la responsabilitat dels proveïdors d'internet o la protecció dels consumidors.

La revista es va posar en marxa el 2005 i des de llavors ja s'hi han publicat una cinquantena d'articles, 34 dels quals s'han estructu-

rat entorn d'un tema monogràfic (copyright i drets d'autor, e-justícia, responsabilitat d'intermediaris, democràcia electrònica o Web 2.0). *IDP. Revista d'Internet, Dret i Política* conté també un apartat específic destinat a activitats acadèmiques i de recerca dels Estudis de Dret i Ciència Política de la UOC, i un altre que se centra en novetats legislatives i jurisprudencials.

Els articles publicats a IDP són objecte d'una avaluació abans de la publicació i estan acceptats i referenciats en els principals directoris, bases de dades i catàlegs de biblioteques com ara MIAR, DICE, Latíndex, Redalyc o ISOC. La publicació té 765 subscriptors, que reben periòdicament informació sobre les novetats que s'hi publiquen, i un miler d'usuaris únics mensuals.

idp.uoc.edu

IDP: Las transformaciones del Derecho y la Política en la Sociedad de la Información

IDP. Revista de Internet, Derecho y Política es una publicación electrónica de periodicidad semestral impulsada por los Estudios de Derecho y Ciencia Política de la UOC que tiene como objetivo la comunicación y la divulgación científica de trabajos de búsqueda, análisis e investigación sobre los retos y las cuestiones que las tecnologías de la información y la comunicación plantean al derecho, a la ciencia política y a la administración pública. Asimismo, IDP pretende ser una plataforma de reflexión y discusión sobre el contenido y alcance de los cambios que las TIC comportan en esos ámbitos, como la democracia y la participación electrónica, los datos personales, la propiedad intelectual, la libertad de expresión en la red, la responsabilidad de los proveedores de internet o la protección de los consumidores.

La revista se puso en marcha en 2005 y desde entonces ya se han publicado unos 50 artículos, de los cuales 34 estaban estructurados

en torno a un tema monográfico (copyright y derechos de autor, e-justicia, responsabilidad de intermediarios, democracia electrónica o web 2.0). *IDP. Revista de Internet, Derecho y Política* contiene asimismo un apartado específico destinado a actividades académicas y de investigación de los Estudios de Derecho y Ciencia Política de la UOC, y otro que se centra en novedades legislativas y jurisprudenciales.

Los artículos publicados en *IDP* son objeto de una evaluación previa a su publicación y están aceptados y referenciados en los principales directorios, bases de datos y catálogos de bibliotecas como MIAR, DICE, Latíndex, Redalyc o ISOC. La publicación cuenta con 765 suscriptores, que periódicamente reciben información sobre las novedades, y unos 1.000 usuarios únicos mensuales.

IDP: The transformations of Law and Politics in the Information Society

IDP. Revista d'Internet, Dret i Política (Journal of Internet, Law and Politics) is an biannual electronic publication promoted by the Law and Political Science programme at the UOC. Its goal is to communicate and scientifically disseminate research, analysis and investigation into the challenges and issues that the information and communication technologies pose to the fields of law, political science and public administration. IDP also aims to be a platform for reflection and discussion on the content and scope of the changes that ICTs are triggering in these fields, focusing on issues such as democracy and electronic participation, personal information, intellectual property, freedom of expression on the web, the responsibility of Internet providers and consumer protection.

The journal was launched in March 2005 and around 50 articles have been published since then, 34 of which revolve around a single issue (copyright, e-justice, the responsibility of brokers, electronic democracy and Web 2.0). *IDP. Revista d'Internet, Dret i Política* also contains a specific section on academic and research activities in the UOC's Law and Political Science programme, and another that focuses on new laws and legal rulings.

The articles published in IDP are subjected to a review process before being published and are accepted and listed in the main directories, databases and library catalogues, including MIAR, DICE, Latíndex, Redalyc and ISOC. The publication has 765 subscribers who periodically receive information on the new articles published, and around a thousand unique users per month.

El canal UOC a YouTube / www.youtube.com/uoc

Vídeos pujats / vídeos subidos / uploaded videos /	331
Reproduccions de vídeo / reproducciones de vídeo / videos views /	214.339
Visites al canal / visitas al canal / channel views /	63.760
Subscriptors / suscriptores / subscribers /	486
Llistes de vídeos / listas de vídeos / playlists /	16

Visitants / visitantes / visitors /

YouTube: cerca / búsqueda / search /	38,0%
Vídeos relacionats / vídeos relacionados / related videos /	38,0%
Visualitzador encastat / visualizador encastado / embedded player /	7,4%
Viral & altres / & otros / & other /	5,1%
Google: cerca / búsqueda / search /	4,6%
Enllaços externs / enlaces externos / external links /	2,2%
YouTube (altres / otros / other /)	1,9%
Google Video	1,6%

TOP5	visites
Tariq Ramadan, Diaspores, identités et confessions religieuses www.youtube.com/watch?v=sC9WX4wtMdM	26.805
Antonio Damasio, Brain and mind www.youtube.com/watch?v=KbacW1HVZVk	11.178
Conferència Projecte Internet Catalunya www.youtube.com/watch?v=DSd6oG2HsZI	8.731
Alain Touraine, discurs d'investidura www.youtube.com/watch?v=CVn18dQNHT9	3.759
Michael Hardey, Salut i web 2.0 http://www.youtube.com/watch?v=6jF0SeTQrIk	2.758

COMUNITAT/

S'ha passat els darrers cinc anys a dalt de l'escenari liderant un dels musicals més populars de tots els temps, *Mamma Mia!* Però la Nina (Barcelona, 1966) ha trobat temps per combatre, en l'anonimat de la UOC, una doble frustració: accedir a la universitat i estudiar en la seva llengua. Aquest estiu se'n va de gira amb el muntatge, però estudiar és el que li fa més il·lusió. Quan no es dedica a Contrologia, el seu centre per educar el cos i la veu, la trobareu enganxada a les aules virtuals de Filologia Catalana. Els lectors d'*El Periódico* la van designar finalista a Català de l'Any 2008, al costat de l'investigador del càncer Manel Esteller i el missioner Vicente Ferrer, el guanyador.

cataladelany.com

“La UOC es mi único rincón de intimidad”

Ha pasado los últimos cinco años sobre el escenario liderando uno de los musicales más populares de todos los tiempos, *Mamma Mia!* Pero Nina (Barcelona, 1966) ha encontrado tiempo para combatir, en el anonimato de la UOC, una doble frustración: acceder a la universidad y estudiar en su lengua. Este verano se irá de gira con el montaje, pero estudiar es lo que más la ilusiona. Cuando no se dedica a Contrologia, su centro para educar el cuerpo y la voz, la encontraréis pegada a las aulas virtuales de Filología Catalana. Los lectores de *El Periódico* la designaron finalista a Catalán del Año 2008, al lado del investigador del cáncer Manel Esteller y el misionero Vicente Ferrer, el ganador.

“The UOC is my only refuge of privacy”

She has spent the past five years onstage headlining in one of the most popular musicals of all time, *Mamma Mia!* But in the anonymity of the UOC, Nina (Barcelona, 1966) has found the time to remedy a twofold frustration: attending university and studying her language. This summer she's going on tour with the show, but studying is what she likes the best. When she's not at Contrologia, her centre for educating the body and voice, you can find her attached to the Catalan Language and Literature virtual classrooms. Readers of the newspaper *El Periódico* chose her as a finalist for Catalan of the Year 2008, along with cancer researcher Manel Esteller and, the winner, missionary Vicente Ferrer.

David Campos

No tens por de sortir de l'armari de la UOC?

No, en absolut. És veritat que no m'he volgut donar a conèixer entre els meus companys, perquè no volia condicionar les meves opinions als fòrums de debat, sobretot en qüestions que afecten al meu ofici. Haig de dir que els estudiants i els professors sempre han estat molt respectuosos. M'han acompanyat i esperonat molt. La UOC és el meu únic racó d'intimitat.

¿No te da miedo salir del armario de la UOC?

No, en absoluto. Es verdad que no he querido darme a conocer entre mis compañeros porque no quería condicionar mis opiniones en los foros de debate, sobre todo en cuestiones que afectan a mi oficio. Debo decir que los estudiantes y los profesores siempre han sido muy respetuosos. Me han acompañado y espoleado mucho. La UOC es mi único rincón de intimidad.

Veinticinco años interpretando, popularidad, giras... ¿y ganas de estudiar?

Siempre he tenido la frustración de no haber podido ir a la universidad. Dejé los estudios a los

Aren't you afraid of coming out of the closet at the UOC?

Not at all. It's true that I didn't want my classmates to know who I am because I didn't want that to influence my opinions in the debate forums, especially in things related to my profession. I should say that the students and professors have always been very respectful of my privacy. They have helped and encouraged me a lot. The UOC is my only refuge of privacy.

Twenty-five years of performing, popularity, tours... and a craving to study?

I was always frustrated that I wasn't able to go to univer-

ANNA M. AGUSTÍ, NINA

“La UOC és el meu únic racó d'intimitat”

PER ERIC HAUCK

Vint-i-cinc anys interpretant, popularitat, gires... i ganes d'estudiar? Sempre he tingut la frustració de no haver pogut anar a la universitat. Vaig deixar els estudis als 16 anys per dedicar-me al solfeig, entrenar la veu, adquirir tècniques musicals, tocar el piano... Després de tant de temps tenia por escènica a la universitat, a perdre l'hàbit d'estudiar. Quan es va acabar OT [el reality musical *Operación Triunfo*] necessitava desaparèixer, sentia que havia de fer una inversió personal, era el moment de recloure'm en els estudis, i només la UOC m'oferia aquesta possibilitat.

16 años para dedicarme al solfeo, a entrenar la voz, adquirir técnicas musicales, tocar el piano... Después de tanto tiempo tenía miedo escénico a la universidad, a perder el hábito de estudiar. Cuando terminó OT [el *reality* musical *Operación Triunfo*] necesitaba desaparecer, sentía que tenía que hacer una inversión personal, era el momento de recluirme en los estudios, y sólo la UOC me ofrecía esta posibilidad.

Superaste el acceso para mayores de 25 y te matriculaste en Filología... Quería estudiar en mi lengua, saber de dónde procedo. Formarme es el mejor servicio que puedo dar a

sity. I left school at the age of 16 to study solfeggio, do voice training, learn musical techniques, play the piano... After such a long time I had stage fright of the university, a fear of having lost my study habits. When OT [the musical reality show *Operación Triunfo*] finished, I needed to disappear; I felt that I had to make an investment in myself. It was the time to seclude myself in my education, and only the UOC offered me this possibility.

So you passed the entrance exam for over 25s and registered in the Catalan Language and Literature programme... I wanted to

Vas superar l'accés per a més grans de 25 i et vas matricular a Filologia... Volia estudiar en la meua llengua, saber d'on vinc. Formar-me és el millor servei que puc donar a la societat, és el millor que puc fer pel meu país. L'estudi és, ara per ara, el que més il·lusió em fa.

Quina és la teua fórmula de l'èxit? L'entrenament global del cos i la veu. No puc separar-los. Encara que no puguis dominar els factors externs, sí que ho pots fer amb els interns, entrenant, assajant i estudiant, perquè la màquina continuï funcionant en moments de crisi.

I mentalment? Intento tocar de peus a terra.

la sociedad, es lo mejor que puedo hacer por mi país. El estudio es, en estos momentos, lo que más me ilusiona.

¿Cuál es tu fórmula del éxito? El entrenamiento global del cuerpo y de la voz. No puedo separarlos. Aunque no puedas dominar los factores externos, sí puedes hacerlo con los internos, entrenando, ensayando y estudiando, para que la máquina siga funcionando en momentos de crisis.

¿Y mentalmente? Intento tener los pies en el suelo.

La UOC, ¿podría enseñar a educar la voz virtualmente? No creo. Faltaría la proximi-

study my language, to know where I come from. Educating myself is the best service I can do for society; it's the best thing I can do for my country. Right now, studying is what I'm the most excited about.

What is the secret to your success? Overall training of the body and voice. I can't separate them. Even though you cannot control external factors, you can control the internal ones by training, rehearsing and studying so that the machine keeps working even at times of crisis.

What about mentally? I try to keep my feet on the ground.

La UOC podria ensenyar a educar la veu virtualment? No ho crec. Faltaria la proximitat física, la tècnica de tocar, que serveix per corregir i donar estabilitat.

Ets tot control, oi? Sóc perfeccionista, quan actuo, quan canto i també quan estudio. Adquirir més coneixements em dóna seguretat i això és cabdal a dalt de l'escenari.

I com es veu la crisi des d'allà? No hem perdut públic. Vull pensar que, malgrat les dificultats, la gent creu que és important no perdre el gaudir. ■

www.controlologia.cat

www.mamma-mia.com

dad física, la tècnica de tocar, que serve para corregir y dar estabilidad.

Eres todo control, ¿no es así? Soy perfeccionista, cuando actúo, cuando canto y también cuando estudio. Adquirir más conocimientos me da seguridad y eso es primordial en un escenario.

Y ¿cómo se ve la crisis desde allí arriba? No hemos perdido público. Quiero pensar que, a pesar de las dificultades, la gente cree que es importante seguir disfrutando. ■

Could the UOC offer voice training virtually? I don't think so. It would lack physical proximity, the technique of touching, which is used to correct and provide stability.

You're all about control, aren't you? I'm a perfectionist when I act, when I sing and also when I study. Learning more gives me self-assurance, and this is critical on stage.

And how do you see the crisis from up there? We haven't lost our audiences. I'd like to believe that despite the hard times, people think it's important not to give up their pleasures. ■

CENTRES DE SUPORT/ SEDES/OFFICES/

Barcelona

Centre de Suport del Barcelonès
Rambla de Catalunya, 6, 1a planta
cbarcelones@uoc.edu
T. 93 481 72 72
Dilluns a divendres de 10 a 19 h

Madrid

Sede en Madrid
Plaza de las Cortes, 4
uocmadrid@uoc.edu
T. 91 524 70 00
Lunes a viernes de 10 a 14 h y de 15 a 19 h

Sevilla

Sede en Sevilla
C/ Virgen de Luján, 12
uocsevilla@uoc.edu
T. 954 99 16 25
Lunes a viernes de 10 a 14 h y de 15 a 19 h

València

Centre de Suport de València
Carrer de la Pau, 3
uocvalencia@uoc.edu
T. 96 348 66 48
Lunes a viernes de 10 a 14 h y de 15 a 19 h

México, D.F. (México)

Sede en México
Paseo de la Reforma, 265, Piso 1 - Col.
Cuauhtémoc
infomx@uoc.edu
T. + 01 800 9027273
Lunes a viernes de 9 a 19 h

*Horari centres de Suport de Catalunya
De dilluns a divendres de 15 a 19 h
Dimarts i dijous de 10 a 13 h*

L'Hospitalet de Llobregat

Centre de Suport de L'Hospitalet
Av. Amèrica, 69
chospitalet@uoc.edu
T. 93 260 00 09

Salt

Centre de Suport del Gironès
Factoria Cultural Coma Cros
Carrer Sant Antoni, 1
cgirones@uoc.edu
T. 972 40 50 67

Lleida

Centre de Suport del Segrià
Carrer Canyeret, s/n, 2a planta
csegria@uoc.edu
T. 973 72 70 77

Reus

Centre de Suport del Baix Camp
Carrer de l'Escorxador, s/n
cbaixcamp@uoc.edu
T. 977 33 80 08

Tortosa

Centre de Suport de les Terres de l'Ebre
Carrer Alfara de Carles, 18
cterres_ebre@uoc.edu
T. 977 58 80 66

Manresa

Centre de Suport del Bages
Biblioteca del Campus Universitari de
Manresa (BCUM)
Avinguda de les Bases de Manresa, 7-11
cbages@uoc.edu
T. 93 877 50 75

Granollers

Centre de Suport del Vallès Oriental
Centre Tecnològic i Universitari (CTUG)
Carrer Mare de Déu de Montserrat, 36
cvallesor@uoc.edu
T. 93 860 31 71

Sabadell

Centre de Suport del Vallès Occidental-
Sabadell. Biblioteca Vapor Badia
Carrer de les Tres Creus, 127-129
cvallesocc@uoc.edu
T. 93 720 70 55

Terrassa

Centre de Suport del Vallès Occidental-
Terrassa. Centre Cultural Caixa Terrassa
Rambla d'Egara, 340, 3r. pis
cvallester@uoc.edu
T. 93 733 92 00

Sant Feliu de Llobregat

Centre de Suport del Baix Llobregat
Torre del Roser
Carrer Joan XXIII, 14
cbllobregat@uoc.edu
T. 93 632 74 74

Vic

Centre de Suport d'Osona
Fundació Mil·lenari
Plaça Mil·lenari, 2
cosona@uoc.edu
T. 93 886 65 10

Vilafranca del Penedès

Centre de Suport de l'Alt Penedès
Centre de TIC Vilafranca Virtual
Plaça de la Verema, 1
capenedes@uoc.edu
T. 93 818 06 54

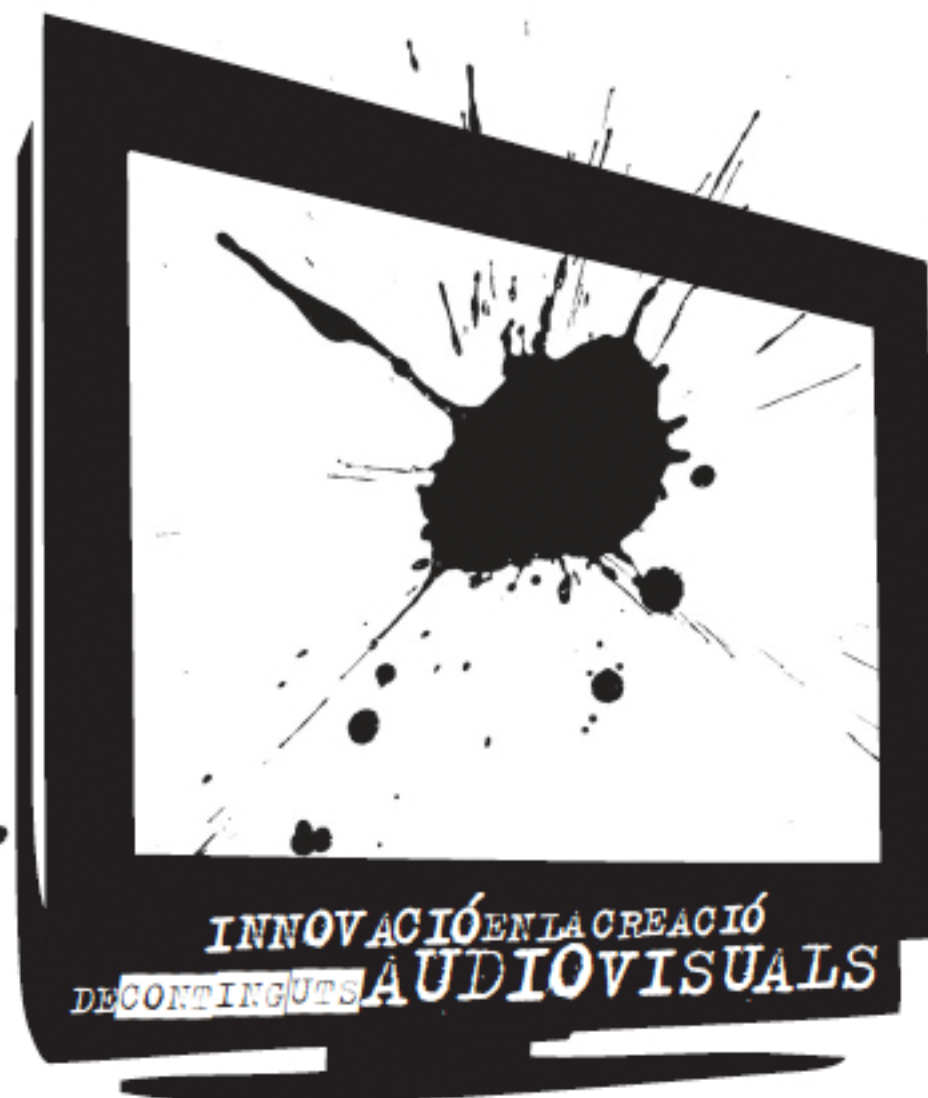
Vilanova i la Geltrú

Centre de Suport del Garraf
Edifici Neàpolis
Rambla Exposició, 61-69
cgarraf@uoc.edu
T. 93 814 55 99

[www.uoc.edu/portal/catala/la_universitat/
seus_i_contacte/contacte_uoc/](http://www.uoc.edu/portal/catala/la_universitat/seus_i_contacte/contacte_uoc/)
[www.uoc.edu/portal/castellano/la_universitat/
seus_i_contacte/contacte_uoc/](http://www.uoc.edu/portal/castellano/la_universitat/seus_i_contacte/contacte_uoc/)
[www.uoc.edu/portal/english/la_universitat/
seus_i_contacte/contacte_uoc/](http://www.uoc.edu/portal/english/la_universitat/seus_i_contacte/contacte_uoc/)

www.uoc.edu

902 141 141 / +34 932 532 300

fundació digi<tal>ent

Hi ha una nova generació de creadors que dominen el llenguatge digital, però són fora de la indústria cultural... Són vistos com *outsiders*.

La Fundació Digitalent cerca el talent emergent i li dóna una sortida comercial; la UOC és un canal privilegiat per identificar-lo i desenvolupar-lo.

D'aquesta col·laboració neix el nou postgrau Innovació en la creació de continguts audiovisuals, que l'IIP posa en marxa aquesta tardor.

Perquè la prioritat és generar més cultura digital dins de la xarxa global.

www.digitalent.cat

Anotar, subratllar, resumir, comentar, compartir / Anotar, subrayar, resumir, comentar, compartir / Notate, underline, summarise, comment, share /

The screenshot shows the UOC 2.0 website interface. At the top, there is a search bar with 'Marcar' and 'Altres' buttons, and a 'Resum' button. The main header features the UOC logo and 'Universitat Oberta de Catalunya'. Below this, there are navigation tabs: 'La Universitat', 'Estudia a la UOC', 'Recerca i innovació', and 'Difusió i publicacions'. A 'Campus virtual' section includes fields for 'Usuari' and 'Clau'. A sidebar on the right lists various services: 'UOC 2.0', 'Coneixement en xarxa', 'Facebook', 'Netvibes', 'Twitter', 'YouTube', and 'del.icio.us'. The main content area is divided into several sections: 'coneixement en xarxa' (with a 'facebook' sub-section), 'Entorn virtual 3D', 'Xarxa social', 'Escriptori virtual personalitzat', 'Servei de microblogging', 'Plataforma per a compartir vídeos', and 'Marcadors socials'. A 'Comentaris' (Comments) dialog box is open over the 'Xarxa social' section, containing a text input field for 'Afegeix comentari:', an 'Accepta' button, and an 'Esborra destacat' button.

L'oficina de Tecnologia Educativa de la UOC ha desenvolupat una eina informàtica amb moltes possibilitats educatives per treballar continguts en línia de manera col·laborativa. Amb Anotacions, els estudiants podran subratllar textos a qualsevol web, introduir-hi comentaris, resumir-ne la informació, esmenar errors o plantejar dubtes als professors, de forma pública o privada. El 2010 estarà al servei de tota la comunitat UOC.

La oficina de Tecnología Educativa de la UOC ha desarrollado una herramienta informática con muchas posibilidades educativas para trabajar contenidos en línea de manera colaborativa. Con Anotaciones, los estudiantes podrán subrayar textos, introducir comentarios y resumir el contenido en cualquier web, así como corregir errores o plantear sus dudas a los profesores, de forma pública o privada. En 2010 estará al servicio de toda la comunidad UOC.

The UOC's Office of Learning Technologies has developed a computer tool with a host of educational possibilities for examining online contents collaboratively. With Anotacions (Annotations), students can underline texts on any website, add comments, summarise the information, correct mistakes or ask their professors questions, either publicly or privately. This service will be available to the entire UOC community in 2010.

